

КРАЛЕТЕ НА ТРИЛЪРА®

ДЕЙВИД ГИББИНС

КЛЮЧ КЪМ ИЗГУБЕНИЯ ГРАД!

МИСИЯ АТЛАНТИДА

Отчасти трилър, отчасти урок по история,
"Мисия Атлантида" е истинско приключение!

ДЕЙВИД ГИБИНС МИСИЯ АТЛАНТИДА

Превод: Иван Златарски

chitanka.info

Отчасти роман, отчасти урок по история, „Мисия Атлантида“ е истинско приключение!

„Мисия Атлантида може да счупи с летящ старт всички рекорди и да се превърна в шампион за 2007 година!“

Букселър

Един ден подводният археолог Джак Хауърд най-после изважда късмет. Голям късмет! По време на спускания под вода в Средиземноморието за оглед на кораб, потънал по времето на Омир, екипът му открива нещо, което обещавало да се превърне в ключ за местоположението на Атлантида.

Разполагайки с този ключ, но и с опита и знанията си, Джак решава да опита да намери онова, което други са търсили в продължение на хилядолетия.

Само че изглежда и някой друг знае за местоположението на Атлантида, така че Джак и най-близките му изведнъж се оказват въвлечени в смъртно опасна игра, чиито последици са непредвидими. Защото онова, което Джак открива, надминава най-смелите му мечти, само че идва на ужасяваща цена.

Дейвид Гибинс е екшън герой не от измисления, а от реалния живот. Той може да разкаже на своите читатели какво представлява съвременната високотехнологична подводна археология, защото такава е професията му. Гибинс е уважаван експерт в своята област и в момента разделя времето си между Великобритания и Канада.

ПРИЗНАТЕЛНОСТ

Най-сърдечни благодарности на моя агент Луиджи Бономи, на редакторите ми Хариет Евънс и Бил Маси, и на Джейн Хелър. А също и на Аманда Престън, Амелия Къминс, Ванеса Форбс, Гая Бенкс, Джени Бейтман и Катрин Кобейн. Освен това и на многото приятели, колеги и институции, които години наред помагаха работата ми по обектите да се превърне в приключение и реалната археология да стане също толкова интригуваща, колкото понякога е литературната измислица. Благодаря на Ан Вериндър Гибинс, която ме заведе в Кавказ и Централна Азия, а после ми предостави райски условия за писане. Не мога да не спомена татко, Алан и Хю, Зебъдий и Сузи. Както и Анджи и любимата ни дъщеря Моли, която се появи на бял свят в момент, когато тази книга бе още само идея, и която бе край мен, докато не я свърших.

Това е литературна измислица. Имената, героите, институциите, местата и случките са плод на въображението на автора и следователно не бива да се възприемат като истински. Всяка прилика с действителни или други измислени събития, места, организации или лица, живи или мъртви, е напълно случайна. Самата фактология е изложена в бележката на автора в края на книгата.

Съвременна карта на Средиземноморието

Могъща империя управлявала някога по-голямата част от света. Нейните управници живеели в огромна цитадела на брега на морето — необятен лабиринт от коридори, като нищо друго под небето. Имало изкусни майстори на злато и слонова кост, безстрашни бикоборци. Но хората предизвикали бога на морето Посейдон и един ден страшен потоп помел цитаделата, а народът на тази страна изчезнал безследно.

ПРОЛОГ

Старецът направи последна провлачена крачка, спря и вдигна глава, изпълнен със същото благоговение, което бе изпитал при първото си изправяне пред храма. В родната му Атина все още нямаше нищо подобно. Високо над него монументалният портал сякаш носеше цялата тежест на небесата, а колосалните му колони хвърляха сянка далеч в пустинята. Пред него започваха редици огромни колони, извисяващи се в просторното преддверие, чиито излъскани повърхности бяха изписани с йероглифи и покрити с високи човешки изображения, едва различими под трепкащата светлина на факлите. Единственият намек за онова, което се намираше навътре, бе шепотът на студения вятър, носещ тежката сладникава миризма на застояло, сякаш някой за миг бе открехнал отдавна запечатаната врата на гробница. Старецът неволно потръпна пред ирационалния страх от неизвестното, страх пред боговете, които не можеше да умилостиви и които не се интересуваха от благоденствието на неговия народ.

— Ела насам — изсъска нисък глас от тъмнината. Храмовият служител запали факлата, която носеше, от една от тези на входа и пламъкът ѝ освети гъвкавото му жилесто тяло: беше само по набедрена препаска. Старецът тръгна напред; Както обикновено, служителят спря на входа за светилището и нетърпеливо го изчака. Не изпитваше нищо, освен презрение към този хеленос, този грък с плешива глава и рошава брада, с досадните му безкрайни въпроси, който го бе карал да го чака в храма всяка нощ дълго след определеното за посещения време. На всичко отгоре гръкът непрестанно пишеше в пергамента си, което бе право само на свещенослужителите.

Но този път презрението на служителя се бе превърнало в отвращение. Тази сутрин брат му Сет се бе върнал от Навкрат, оживено пристанище недалеч оттук, където кално кафявите води на Нил се втичаха в Голямото средно море. Сет бе унил и нещастен. Преди време бяха оставили на грижите на гръцки търговец товар

дрехи от магазина на баща им във Фаюм, но търговецът беше заявил, че е загубил товара по време на коработрушение. Това подсилваше подозренията им, че коварните гърци ще опитат да се възползват от невежеството им в търговията. Случката само бе превърнала лошото им предчувствие в омраза, защото това бе последната им надежда да избягат от живота в немотия, на каквато ги обричаше работата в храма — не живот, а съществуване не много по-добро от това на павианите и котките, които се криеха в сенките зад колоните.

Прислужникът се вгледа злобно в приближаващия старец. Наричаха го Законодателя.

— Сега ще ти покажа — прошепна той на себе си — какво мислят моите богове за твоите закони, жалък грък такъв.

Нищо не можеше да контрастира по-рязко на страховитото великолепие в преддверието от сцената в светилището. Хиляди светли точки, подобно на светулки в нощта, надничаха от глинени маслени лампи из криптата, изсечена в твърдата на скалата. От тавана се спускаха сложно изработени бронзови кадилници, димът им се стелеше из помещението. По стените имаше безброй вдлъбнатини, като ниши за погребални урни в некропол, само че тук те бяха запълнени не с увити в савани сбръчкани трупове или урни с пепел, а с високи отворени съдове, от които стърчаха краищата на навити папируси. Двамата тръгнаха надолу, където димът се сгъстяваше, а тишината се нарушаваше от все по-ясно доловим, но неразбираем шепот. Стигнаха до две увенчани със статуи на орли колони и величествена двукрила врата между тях.

Зад вратата в геометрично правилни редици бяха насядали мъже, някои само по препаски, с кръстосани крака на изплетени от тръстика рогозки — но всички до един прегърбени над ниски маси. Някои копираха от папируси, други записваха онова, което жреци в черни роби тихо им диктуваха — това бе източникът на напевния шепот, който се бе засилвал със слизането им по стълбището. Тук бе *скрипториумът* — залата на мъдростта, необятното хранилище на записано и запомнено знание, предавано от жрец на жрец от зората на историята, много преди да се появят строителите на пирамиди.

Прислужникът се оттегли в сянката на стълбата. Беше му забранено да влиза в криптата и сега му предстоеше да изтърпи дългото чакане, докато дойде време да придружи гърка по обратния му

път. Но тази вечер, вместо да е ядосан от досадното чакане, той с удовлетворение предвкушаваше онова, което щеше да се случи.

Старецът мина покрай него, нетърпелив да продължи започнатото дело. Това бе последната му нощ в храма, последният му шанс да проумее мистерията, която не му даваше спокойствие още от предишното му посещение. Утре бе началото на едномесечния Празник на Тот, по време на който в храма не биваше да стъпва кракът на чужденец. А и едва ли някога външно лице пак щеше да получи право да се срещне с върховния жрец.

В припряността си гъркът се препъна и изпусна свитъка и перата — те се разпиляха с шум, който за момент разсея писарите от работата им. Гъркът притеснено измърмори нещо и се огледа извинително, после се наведе, събра изпуснатите неща и тръгна на зигзаг през масите към дъното на подземното помещение. Наведе глава, за да мине под ниския свод, седна тежко на тръстиковата рогозка и само благодарение на това че не идваше тук за пръв път, усети, че в полумрака има още някой.

— Солон законодателю^[1], аз съм Аменхотеп, върховният жрец.

Гласът едва се чуваше, беше само малко по-силен от шепот и стар като боговете. След кратка пауза прозвуча отново:

— Ти дойде в моя храм в Саис^[2] и аз те приемам, търсиш знание и аз ще ти дам онова, което ми предадат боговете.

След официалните приветствия гъркът бързо намести полите на бялата си одежда върху коленете си и се приготви да записва. Седящият в тъмнината Аменхотеп се наклони напред и трепкащата светлина на факлите освети лицето му. Солон бе виждал това лице много пъти, но както винаги сърцето му за миг се сви. Лицето изглеждаше отделено от тялото, увиснало в мрака светещо кълбо, сякаш бе лице на дух, озъбил се за малко от прага на преизподнята. Лице на млад мъж, за когото времето, изглежда, бе спряло своя ход — беше като мумифицирано, кожата бе опъната и прозираше като пергамент, а очите... върху тях се бе настанила млечнобялата пелена на слепотата.

Аменхотеп бе стар още по времето, когато Солон се бе родил. Говореше се, че при него идвал Омир, още по времето на прапрадядото на Солон, и че точно той бил разказал на поета за обсадата на Троя, за Агамемнон, Хектор и Елена и за странстванията на Одисей. Солон

изгаряше от желание да го попита истина ли е това, но направеше ли го, щеше да наруши даденото съгласие да не разпитва стария жрец.

Солон също се наведе напред очаквателно, решен да не изпусне нито дума, казана по време на последното му идване тук. След дълго мълчание Аменхотеп отново заговори с глас, който бе като придихание на призрак.

— Законодателю, напомни ми за какво говорих вчера.

Солон бързо размота свитъка, намери нужното място и се вгледа в гъсто изписаните редове. Започна да чете, като превеждаше гръцкия текст на египетски, защото това бе езикът, на който говореха:

— Могъща империя управлявала някога по-голямата част от света. Нейните управници живеели в огромна цитадела на брега на морето — необятен лабиринт от коридори, като нищо друго под небето. Имало изкусни майстори на злато и слонова кост, безстрашни бикоборци. Но хората предизвикали бога на морето Посейдон и един ден страшен потоп помел цитаделата, а народът на тази страна изчезнал безследно.^[3] — Солон спря да чете и очаквателно вдигна поглед. — Тук спряхме.

След мъчително дълга пауза старият жрец отново заговори. Устните му едва се мърдаха, гласът му едва се чуваше:

— Тази вечер, законодателю, ще научиш много неща. Но нека първо ти кажа за този изчезнал свят, този унищожен от боговете високомерен град, който наричали Атлантида.

Много часове по-късно, с изтръпнала от дългото писане ръка, гръкът остави перото и нави свитъка.

Аменхотеп бе свършил.

Беше пълнолуние, необходимо условие за начало на Празника на Тот, и жреците трябваше да приготвят храма за молителите, които щяха да се появят с пукването на зората.

— Това, което ти разказах, законодателю, е само за тук и за никъде другаде — прошепна Аменхотеп и се почука с кривия си пръст по главата. — Съгласно древен закон ние, висшите жреци, които не можем да напускаме този храм, трябва да запазим тази мъдрост единствено за нас. Единствено благодарение на астролога, храмовия прорицател, ти си тук по волята на Озирис. — Старият жрец се наведе

още по-напред и на устните му се появи намек на усмивка. — И, законодателю, помни, че аз не говоря със загадки като вашите гръцки оракули, но в онова, което повтарям, може да има загадки. Защото аз изричам истината, която ми е дадена, а не някаква истина, до която съм стигнал сам. Ти беше тук за последен път. Сега върви... — Призрачното лице се стопи в тъмнината. Солон бавно се изправи, поколеба се за миг, взря се още веднъж в мрака, след това излезе във вече пустия скрипториум и тръгна към осветения от факлите вход.

Розовото сияние на зората вече оцветяваше източния хоризонт и се смесваше с лунната светлина, която продължаваше да танцува по повърхността на Нил. Старият грък беше сам — прислужникът бе изчезнал, както обикновено правеше, щом го изведеше от района на храма. А и Солон въздъхна с облекчение, когато колоните на храма — така различни от простата гръцка традиция, — увенчани с капители във формата на палмови листа, останаха зад гърба му. Погледна за последно Свещеното езеро с тайнствената фаланга от обелиски, сфинксове с човешки глави и колосални статуи на фараони. Радваше се да остави всичко това зад гърба си, така че тръгна доволен по пътя към селото, в което бе отседнал. Ръцете му стискаха скъпоценния свитък, а през рамо бе заметнал чанта, натежала от прибраната в нея издута кесия. Утре, преди да потегли на път, щеше да направи жертвоприношение в злато на богиня Нейт^[4], както бе обещал на Аменхотеп още при първия им разговор.

Продължаваше да се диви на онова, което бе чул преди малко. Златната епоха, време на великолепиe, за което дори фараоните не бяха мечтали. Култура, постигнала върхове във всяко изкуство, оставила образци, направени с огън от камък и метал. Дело на хора, а не гиганти, не като циклопите, издигнали древните стени на Акропола. Хора, които бяха намерили свещения плод и го бяха откъснали. Цитаделата им бе блестяла като самия Олимп. Осмелили се да се опълчат на боговете и те на свой ред ги поразили.

Но не ги унищожили напълно.

Унесен в мисли, Солон не забеляза двата тъмни силуета, които се прокраднаха зад него, когато навлезе в селото, и ударът го свари напълно неподготвен. Той се свлече на земята и умът му се замъгли, но

въпреки това усети, че някой сваля чантата от рамото му. Другият нападател дръпна от ръцете му свитъка, накъса го на парчета и ги хвърли на мръсната улица. После двамата непознати изчезнаха също така безшумно, както се бяха появили, и оставиха окървавения грък в безсъзнание.

Той щеше да се свести и да оцелее, но споменът за последната нощ в храма щеше да бъде изличен от паметта му завинаги. През останалите си дни — години всъщност — щеше да говори много рядко и винаги неохотно за Саис и никога повече нямаше да хване перо. Мъдростта на Аменхотеп никога вече нямаше да напусне пределите на храма и щеше да бъде загубена завинаги със смъртта на последните жреци, след което тинята на Нил щеше да погребее завинаги и храма, и ключа към най-дълбоките тайни на миналото.

[1] Солон (около 640 — около 560/559 пр.Хр.) — Атински архонт (594–593 пр.Хр.), законодател и поет. Отменя поземлените дългове, забранява продажбата в робство за дългове, въвежда поземлен максимум, разделя гражданите на Атина на 4 групи по имуществен ценз. Учредява „Съвет на 400-те“, ограничава правата на ареопага. Законите на Солон полагат основите на атинската демокрация. В античността е причислен към Седмината мъдреци. — Б.пр. ↑

[2] Смятан за резиденцията на царете. — Б.пр. ↑

[3] Този текст всъщност не е запазен. Историята за Атлантида дължим на Платон, който споменава, че я научил от Солон, който на свой ред малко преди смъртта си (на 80 години) бил в Египет и я преписал от някаква колона. Свитъкът след това попаднал във владение на семейството на Платон, така че великият мислител само използвал съществуващия документ (цитатът, който дава, се различава стилистично от другите му трудове, което се приема за косвено потвърждение на това). — Б.пр. ↑

[4] В древноегипетската митология Нейт е богиня на лова, войната и тъкането. По-късно е почитана като закрилница на мъртвите и техен водач в подземния свят. Майка на слънцето. — Б.пр. ↑

1.

— Никога не съм виждал нещо подобно! — възкликна водолазът в неопренов костюм, щом изплува зад кърмата на изследователския кораб. Задъхваше се от възбуда. Преплува с няколко широки загребвания до стълбичката, свали маската и плавниците си и ги хвърли на палубата. След това се измъкна тежко от водата, кислородните бутилки го извадиха за миг от равновесие, но яка ръка го изтегли на палубата и всички веднага го наобиколиха.

Джак Хауард слезе от мостика и се усмихна на приятеля си. Все още му се струваше неправдоподобно, че човек с такова могъщо телосложение може да е толкова подвижен във водата. Тръгна през разхвърляното по задната палуба водолазно оборудване и с насмешлив глас подметна задължителната реплика от вечното им заяждане — бяха я отработили през годините.

— Решихме, че си отскочил до Атина на джин тоник край басейна на баща ти. Какво откри? Изгубеното съкровище на Савската царица?

Костас Казандзакис нетърпеливо тръсна глава.

— Говоря сериозно! Виж...

Джак се помоли новината да е добра. Спускането бе соло акция с цел оглед на застлания с тиня шелф върху подводен вулкан и двамата водолази, които се бяха гмурнали с Костас, също скоро щяха изплуват след спиранията за декомпресия. Този сезон повече спускания нямаше да има.

Костас откопча карабинката на видеокамерата за подводни снимки, натисна бутона за възпроизвеждане и му я подаде. Останалите членове на екипажа се струпаха зад гърба на високия англичанин. Джак отвори миниатюрния LCD екран на визъора, активира видеото и скептичната му усмивка се смени с искрено изумление.

Подводната сцена бе осветена от мощен прожектор, който внасяше цвят в царящия на трийсет метра дълбочина полумрак. Двама коленичили на дъното водолази държаха въздушна помпа — тръбата

изсмукваше тинята от изследваната площадка. Единият водолаз се бореше с тръбата, а другият внимателно насочваше утайката към отвора ѝ. В резултат усилията им разкриваха предмети по същия начин, по който археолозите на сушата използват мистрии.

Камерата даде близък план и на екрана се появи уголемено изображение на предмета, привлякъл вниманието на водолазите. Тъмното нещо не беше камък, а споена маса от метални листове, застъпващи се като керемиди.

— Така наречената „волска кожа“ — възбудено поясни Джак. — Стотици... Има и уплътняващ слой от клонки, точно както Омир е описал кораба на Одисей.

Всеки лист бе дълъг около метър — ъглите му стърчаха нагоре — и по форма напомняше на одрана и опъната кожа на вол. Това бяха характерните медни листове на бронзовата епоха, използвани преди повече от три и половина хилядолетия.

— Изглеждат като от ранната епоха — осмели се да се обади един от студентите в екипа. — Шестнайсети век преди новата ера?

— Несъмнено — отговори Джак. — И все още са подредени, което подсказва, че под тях може да има запазен корпус. Спокойно можем да очакваме най-стария откриван някога кораб.

Камерата се измести и възбудата на Джак се засили, защото на екрана се появиха три гигантски глинени делви, всяка висока човешки ръст и около метър в диаметър. Бяха идентични с делвите, които Джак бе виждал в хранилищата в Кносос, Крит. Бяха украсени с октоподи и морски мотиви, извитите форми преливаха в плавните неравности на морското дъно.

Нямаше начин да сбърка керамичните изделия на минойците — забележителната островна цивилизация, процъфтявала по времето на египетските Средно и Ново царства и изчезнала внезапно някъде около 1400 година пр.н.е. Кносос — мястото, където се намирал митичният лабиринт на Минотавъра — беше едно от най-сензационните открития на миналия век. Следвайки по петите Хайнрих Шлиман, откривателя на Троя, английският археолог Артър Еванс си поставил задачата да докаже, че легендата за атинския герой Тезей и неговата любима Ариадна се основава на също толкова реални събития, както и Троянската война. Просторният дворец южно от Ираклион се оказал ключът към изчезнала цивилизация, която той нарекъл Минойска^[1] по

името на легендарния цар Минос. Лабиринтът от стаи и коридори придал допълнителна достоверност на легендата за битката на героя Тезей с Минотавъра и подсказал се сетен път, че гръцките митове са много по-близо до реалната история, отколкото някой смеел да предположи.

— Ура! — викна Джак и размахна юмрук, позволил за момент на нормалната си съдържаност да отстъпи пред емоцията от откритието. Това беше кулминацията на години целеустремен труд, сбъдването на мечтата му още от момчешките му години. Находка като тази можеше да съперничи на гробницата на Тутанкамон и бе откритие, което щеше да гарантира на екипа му видно място в анализите на археологията.

За Джак дори само тези картини бяха достатъчни. Но имаше още... и още... и той стоеше, неспособен да откъсне очи от мъничкия екран. Камерата показва общ план, включващ двамата леководолази до нещо като ниска полица.

— Това вероятно е кърмата. — Костас посочи екрана с пръст. — Зад ето този перваз има каменни котви и дървено весло, използвано вместо рул.

Отпред се виждаше нещо жълтеникаво, изглеждаше като отражение на светлината на прожекторите от утайката. Камерата приближи и всички ахнаха.

— Това не е пясък — прошепна един от студентите. — Това е... злато!

Сега, когато вече знаеха какво виждат, гледката стана направо изключителна. Всички впериха очи в златната чаша, достойна за самия цар Минос. Бе украсена със сложен релефен мотив, представляващ сцена на борба с бик. До нея лежеше златна статуя на жена в естествени размери, ръцете ѝ бяха вдигнати в молитвен жест, а накитът на главата ѝ представляваше венец от извиващи се змии. Голите ѝ гърди бяха изваяни от слонова кост, а на шията ѝ блещукаше цветна дъга от скъпоценни камъни. Най-отпред бяха положени събрани в наръч мечове със златни ръкохватки, с бойни сцени, изгравирани по остриетата със сребро и син емайл.

Най-яркото отражение идваше от мястото точно пред водолазите. Всяко плавно махване с ръка разкриваше нов блестящ предмет. Джак различи златни пръти, царски печат, скъпоценни камъни и фина

диадема от преплетени листа, събрани накуп, сякаш някога се бяха намирали в ковчеже.

Камерата се насочи към въжето за изкачване и екранът потъмня. В изумената тишина, която последва, Джак свали камерата, погледна Костас и каза:

— Е, това вече е друго.

Джак бе заложил репутацията си на едно смело предположение. През десетилетието, след като бе защитил докторската си дисертация, бе обладан от фиксидеята да открие потънал минойски кораб — нещо, което би потвърдило теорията му за морското превъзходство на минойците през бронзовата епоха. С времето у него се бе затвърдило убеждението, че най-вероятното място за такава находка е около групата рифове и острови на седемдесет морски мили североизточно от Кносос.

Бяха търсили в този район седмици наред. Безуспешно. Преди няколко дни надеждите им се бяха възродили, а след това отново бяха увехнали след откриването на останките от корабокрушение на римски кораб и Джак реши това да е последното им спускане за сезона. Днешният ден бе просто колкото да проверят възможностите на новата екипировка за следващия сезон. И ето ти го истинския късмет.

— Що не вземеш да ми помогнеш?

Костас седеше уморено на кърмата на „Сийкуест“, още не бе разкопчал ремъците на водолазната си екипировка. Към морските капки по лицето му вече се бе примесила и пот — късното следобедно слънце над Егейско море прежуряше безмилостно — и гледаше стегнатото тяло на застаналия до него мъж.

Малко хора биха разпознали в Джак потомък на един от най-древните английски родове: единственото, което издаваше благородническата му кръв, бе естествената грациозност на движенията му. Баща му бе търсач на приключения, изтръгнал се от плена на аристократичните си окови и използвал богатството си, за да пътешества заедно със семейството си из най-далечните краища на света. Този не съвсем традиционен начин на отглеждане на деца беше направил Джак малко саможив и той се чувстваше истински удобно единствено когато бе сам и не бе задължен никому.

— Ей, какво ли щеше да правиш без мен? — засмя се Джак и свали бутилките от гърба на Костас.

Син на гръцки корабен магнат, Костас беше отхвърлил възможността да живее като плейбой — нещо, което едва ли щеше да му бъде отказано, стига да го бе поискал, — и вместо това бе избрал да прекара десет години в Станфорд и Масачузетския технологичен институт, за да излезе оттам като експерт по подводните технологии. Заобиколен от истински арсенал от инструменти и съоръжения, чието предназначение бе известно само на него, от време на време Костас изобретяваше по някое устройство, подобно на съвременен Карактакъс Пот^[2]. Страстта към поемане на предизвикателства можеше да се сравнява само с невероятната му общителност — прекрасно качество в професия, където е възможна само работа в екип.

Бяха се запознали в базата на НАТО в Измир, Турция, където Джак беше командирован към Разузнавателната школа на флота, а Костас бе граждански консултант към UNANTSUB — изследователска база на ООН, в която се разработваха оръжия за противодействие на подводници. След няколко години Джак покани Костас в Международния университет за изучаване на морето, друга научноизследователска институция, превърнала се през последните години в техен дом. През това време отпускните на Джак ресурси — той беше директор на изследователския отдел на МУИМ — бяха нараснали на четири кораба и над двеста души персонал и макар Костас сам да имаше не по-малко отговорен пост в инженерния отдел, по някакъв начин той винаги намираше възможност да е до Джак, когато нещата станеха интересни.

— Благодаря, Джак. — Костас бавно стана. Стигаше на височина до рамото на Джак, но имаше мощен гръден кош, ръце, наследени от поколения гръцки гмурци и моряци, и съответстващ темперамент. Този проект му бе също толкова близък на сърцето, колкото беше и за Джак, и сигурно заради това той изведнъж се почувства изцеден от възбудата на откритието. В крайна сметка именно той бе направил тази експедиция възможна благодарение връзките на баща си в гръцкото правителство. Макар в момента да се намираха в международни води, подкрепата на гръцката флота се бе оказала безценна, не на последно място заради това, че постоянно ги бяха снабдявали с пречистени

газове, нужни за спускане с използване на тройни дихателни смеси, известни като тримикс.

— О, насмалко да забравя. — Лицето на Костас разцъфна в широка усмивка и той бръкна в горнището на костюма си. — Просто в случай че ти хрумне мисълта, че снимките са някаква фалшификация.

И извади нещо увито в защитно неопреново платно и му го подаде с тържествуващ блясък в очите. Джак се оказа неподготвен за тежестта на нещото и едва не го изпусна. После разви платното и ахна от изумление.

Предметът бе метален диск с диаметър приблизително колкото дланта му и повърхност толкова лъскава, сякаш бе току-що изработен. Невъзможно бе да се сбърка характерният тъмен блясък на чистото злато, рафинирано до онази степен, която се изисква за отливане в кюлчета.

За разлика от повечето си колеги в академичното съсловие, Джак не се преструваше, че съкровищата са му безразлични, и за момент се поддаде на неописуемата емоция от това да държиш в ръката си няколко килограма злато. Вдигна диска, наклони го под ъгъл спрямо слънцето и парчето метал го заслепи със сила, сякаш събирана през хилядолетията.

Наслаждението му се усили от приятната изненада да види, че слънчевите лъчи се отразяват от някакви надписи. Той внимателно свали диска в сянката на Костас и прекара пръсти по грапавинките, които бяха откъм изпъкналата страна.

В центъра се намираше странен символ с прави линии, подобен на буквата Н, но по-различен: под напречната черта се спускаше къса линия, а от двете страни излизаха четири линии като зъби на гребен. По ръба на диска имаше три концентрични ленти, всяка разделена на по дваайсет сегмента. Всеки сегмент съдържаше различен символ. Външният кръг приличаше на пиктографско писмо и Джак си помисли, че символите изразяват цели думи или фрази. С просто око се виждаше мъжка глава, вървящ човек, гребло, лодка и сноп от някаква земеделска култура. Вътрешните сегменти бяха подравнени с външните, но се различаваха по това, че в тях имаше знаци на линейното писмо^[3]. Всеки знак беше различен, но те повече приличаха на букви от азбука, отколкото на пиктограми.

Бе напълно погълнат от диска. Погледът му светеше по начин, който Костас познаваше много добре. Джак бе потънал в Героичната епоха — време, забулено в митове и легенди, но едновременно с това период от човешката история, зрелищно пресъздаден във величествени дворци и крепости, в най-добрите произведения на изкуството и върху най-съвършените образци на оръжие. Джак общуваше с древните по начин, възможен само с останките от този кораб, защото държеше в ръцете си безценен артефакт, очевидно високо ценен до момента на катастрофата. Артефакт, който въпреки това беше забулен в мистерия и който неуморно щеше да го притегля към себе си, докато не бъдат разкрити всичките му тайни.

Джак отново се взря в надписите. Беше се върнал в мислите си към курса по история на писмото от началните си студентски години. Беше виждал нещо подобно. Реши да прати имейл с образа на диска на професор Джеймс Дилън — негов някогашен преподавател в Кеймбридж и световно признат авторитет по древногръцко писмо.

Върна диска на Костас. За момент двамата се изгледаха в упор, очите им горяха от възбуда. После Джак отиде при екипа, който се бе събрал край стълбата на кърмата. Гледката на златото бе засилила треската, която го гореше отвътре. Голямата заплаха пред археологията бе в понятието „международни води“ — свободна за всички територия, в която не важат законите на никоя отделна страна. Всеки опит да се наложи някакъв глобален морски закон бе завършвал с провал. Проблемът с контрола над огромната територия изглеждаше неразрешим. От друга страна, с развитието на технологиите подводниците без екипаж от рода на онази, с която бе открит „Титаник“, сега струваха само малко повече от една кола. Дълбоководните изследвания, някога по силите на само няколко института, сега бяха достъпни за всички и това бе довело до мащабното унищожаване на историческите площадки. Организираното плячкосване с помощта на съвременна технология „разчистваше“ морското дъно, без някой някъде да води дневник за идните поколения, а извадените артефакти безследно и завинаги изчезваха в частни колекции. При това екипите на МУИМ бяха изправени не само срещу законно действащите изследователи — плячкосаните антики се бяха превърнали в основна валута в престъпния свят.

Външно спокойно, Джак направи знак, че смята да се спусне. После внимателно провери леководолазното си оборудване, настрои компютъра за спускане и провери налягането в бутилките. Действаше методично и професионално, сякаш не се бе случило нищо особено.

Истината обаче бе, че едва сдържаше възбудата си.

[1] Известна още и като критско-микенска. — Б.пр. ↑

[2] Йън Флеминг (1908–1964), автор на романите за Джеймс Бонд, е написал само една детска книжка (Chitty Chitty Bang Bang), превърнала се в класика. В нея се разказва за известния изобретател Карактакъс Пот, жена му Мимси и двете им деца близнаци, които се изплъзват на бандата на Джо Мафкота благодарение на колата „Чити Чити Бенг Бенг“, която е не само кола, но и нещо повече. — Б.пр. ↑

[3] Пиктограмно сричково писмо, разпространено в Крит и Микена. Възниква през II половина на III хилядолетие пр.Хр. Има три етапа на развитие: йероглифно, линейно тип А и линейно тип В (разчетено). Сричковите знаци са опростени стилизирани рисунки на предмети. — Б.пр. ↑

2.

Морис Хибермайер се изправи и избърса потното си чело. Погледна си часовника. Беше почти пладне, с други думи, близо до края на работния им ден, и жегата в пустинята започваше да става непоносима. Той разкърши рамене и примижа, внезапно осъзнал болката, натрупала се в тялото му след пет часа труд, прегърбен в прашния изкоп. Бавно тръгна към централната част на разкопките, за да направи обичайната инспекция в края на работата за деня. С широкополата шапка, малките очила с кръгли стъкла и по бермуди изглеждаше като изваден от някой комикс — образ, който нямаше нищо общо със статута му на един от водещите световни египтолози.

Мълчаливо огледа площадката; мислите му бяха в хармония с познатото чаткане на кирки и поскърцването на колички. Блясъкът наистина може и да не бе като в Долината на царете, помисли си той, но тук поне имаше много повече артефакти. Откриването на гробницата на Тутанкамон бе станало след дълги години безплодни търсения, докато тук те буквално газеха до колене из мумии, като към стотиците вече намерени следваше да се добавят и онези, които се откриваха с всеки нов ден след разчистването на галериите от пясъка.

Приближи се до изкопа, откъдето бе започнало всичко. Надникна над ръба в подземния лабиринт — плетеница от изсечени в скалата тунели, осеяни с ниши, където телата на мъртвите бяха останали на спокойствие през вековете, убягнали от вниманието на крадците на гробници, унищожили толкова много от последните убежища на царете. Трябваше да се благодарят на една своенравна камила, случайно извадила на бял свят катакомбите — нещастното животно се бе отклонило от пътя и бе пропаднало сред пясъците пред погледа на смаяния си стопанин. Търговецът бе изтичал да я измъкне по някакъв начин — и се бе ужасил от гледката на натрупани един върху друг трупове, с лица, обърнати нагоре към него, сякаш осъждащи нарушаването на свещения им покой.

„Тези хора най-вероятно са твои предци“, каза Хибермайер на търговеца на камили, след като от Института по археология в Александрия го командироваха в пустинния оазис на двеста километра на юг. И разкопките доказаха правилността на предположението му. Лицата, така ужасили камиляря, се оказаха изящни рисунки, някои от тях с качество, надминало чак по време на италианския ренесанс. Само че, за разлика от произведенията на великите майстори, тук ставаше дума за труда на занаятчии, а мумиите се оказаха не на благородници, а на обикновени хора. И повечето от тях бяха живели не във времената на фараоните, а в епохата, когато Египет се бе намирал под гръцко и римско управление — период на благоденствие, сложил начало на разплащането с пари, а това на свой ред бе направило голям брой хора по-заможни и бе дало възможност на новопоявилата се средна класа да си позволи позлатени ковчези и обстойно изпълнявани погребални ритуали. Тези хора бяха живели във Фаюм — плодороден оазис на шейсетина километра източно от некрополите в посока към Нил.

„Тези погребения представят едно много по-широко напречно сечение на живота, отколкото дава един царски некропол — размишляваше Хибермайер, — и ни разказват истории също така увлекателни, както мумифицираните Рамзес и Тутанкамон“. Ето например тази сутрин той бе изкопал семейство търговци на платове — мъж на име Сет, баща му и брат му. Колоритни сцени от храмовия живот украсяваха така наречения „картонаж“ — дъската от гипс и ленена тъкан, образуваща нагръдната плоча на ковчезите. Надписът разкриваше, че двамата братя са били низши слуги към храма на Нейт в Саис, но съдбата била благосклонна към тях, така че те завъртели успешен бизнес заедно с баща си — търговец на платове за гърците. По ценните жертвоприношения в тъканта, с която бяха пристегнати телата на мумиите, и маските от златен варак върху лицата им можеше да се съди, че явно са въртели наистина изгодна търговия.

— Доктор Хибермайер, елате да видите това...

Викаше го един от най-опитните му супервайзъри — египтянка, която той се надяваше един ден да го наследи като директор на института. Айша Фарук надникна над ръба на изкопа и за миг му се стори, че красивото й мургаво лице е на някой от портретите на мумиите, събудил се за живот.

— Ще трябва да слезете при мен.

Хибермайер смени шапката си с жълта каска и слезе по стълбата с помощта на един от местните фелахи, нает като общ работник. Айша се бе навела над мумия във варовикова ниша, намираща се на няколко стъпала под повърхността. Беше един от гробовете, повредени най-зле от пропадането на камилата — теракотеният ковчег се бе спукал и мумията частично бе разкъсана.

Намираха се в най-старата част на площадката — плитко разположена под земята плетеница от коридори, образуващи сърцето на некропола. Хибермайер от все сърце се надяваше неговата студентка да е намерила нещо, което да потвърди теорията му, че гробищният комплекс датира от шести век преди новата ера, с други думи, повече от две века, преди Александър Велики да завладее Египет.

— Така... Я да видим какво имаме тук? — Немският акцент придаваше на думите му допълнителна авторитетност.

Той слезе от стълбата и се промуши покрай асистентката си, като внимаваше да не закачи мумията. И двамата с Айша носеха медицински маски — предпазна мярка срещу вируси и бактерии, които биха могли да се намират в гънките на мумиите и да бъдат съживени от топлината и влагата в дъха им. Ученият затвори за миг очи и леко склони глава — акт на уважение, който изпълняваше при всяко отваряне на гробница. Освен това, след като мъртвите разкажеха историята си, той винаги се грижеше да бъдат погребани отново, за да продължат пътешествието си из отвъдното.

Айша го изчака и като видя, че е готов, нагласи лампата, бръкна в ковчег и внимателно разтвори разкъсването, което минаваше като огромна рана през корема на мумията.

— Само да почистя...

Работеше с хирургическа прецизност с четките и кюретите, подредени на табличка до нея. След няколко минути върна инструментите на местата им, промуши се между ковчег и стената на изкопа към главата на мумията и направи място на Хибермайер.

Опитното му око бързо огледа предметите, които бе свалила от насмолената тъкан, обгръщаща мумията — задушаващият аромат се бе запазил дори след толкова векове. Веднага идентифицира златната „ба“ — крилатия символ на душата, редом с амулетите с тела на кобри. В центъра на подноса имаше амулет на Кебе-сенуеф, пазителя на

вътрешностите. До него беше поставена изящна фаянсова брошка на златен орел с разперени криле. Силикатният материал бе внимателно изпечен до степен да излъчва зеленикаво сияние.

Тялото бе ориентирано с лице на изток, за да посрещне изгряващото слънце в символичен акт на прераждане — традиция с корени в праисторическите времена. Под разкъсания саван се виждаше ръждивочервеният торс на мумията. Кожата върху ребрата беше, опъната и приличаше на пергамент. Мумиите в некрополите не се подготвяха като фараоните, чиито тела се изкормваха и кухнята се запълваше с балсамиращи вещества. В този случай обаче сухият въздух на пустинята бе свършил по-голямата част от работата и балсаматорите бяха отстранили само вътрешностите в коремната кухня. По римско време дори тази процедура бе изоставена. Консервиращите условия на пустинята се бяха оказали дар божий за археолозите — също, впрочем, както бе при подводните находки — и Хибермайер не спираше да се удивява на привидно деликатния органичен материал, оцелял в почти идеално състояние хиляди години.

— Видяхте ли? — Айша вече не можеше да сдържа вълнението си. — Ето там, под дясната ръка.

— Да. — Опитното око на Хибермайер не бе пропуснало да забележи откъснатия край в савана на мумията: неравният ръб лежеше върху долната част на таза.

Материалът бе покрит с фино изписан текст. Това само по себе си не бе изненадващо — древните египтяни имаха славата на педантични хроникъори и бяха оставили за поколенията многобройни списъци върху свитъци, изработени чрез пресоване на влакна на папирусова тръстика. Ненужните папируси бяха чудесен материал за опаковане на мумиите, така че се събираха и се използваха от погребалните майстори. Тези парчета папирус бяха всъщност най-ценните находки в некрополите и тъкмо те бяха една от причините Хибермайер да предложи разкопки в подобен мащаб.

В момента обаче той се интересува не толкова от съдържанието на текстовете, колкото от възможността да датира мумията по стила и езика на писмото. Но разбираше вълнението на Айша — разкъсаното тяло на мумията предлагаше рядка възможност за датиране на терен. Обичайната процедура предполагаше

многоседмично чакане, докато консерваторите в Александрия внимателно свалят опаковъчните пластове.

— Писмото е гръцко — продължи Айша, която позволи на ентузиазма си да надвие научната безпристрастност. Вече бе клекнала до Хибермайер — косата ѝ докосна рамото му — и посочи папируса.

Той кимна. Беше права, разбира се. Невъзможно бе да се сбъркат гладките линии на древногръцкото писмо с бързописното йератическо писмо от периода на фараоните или с коптското писмо в района на Фаюм от гръцката или римска епоха.

Което обаче бе озадачаващо. Как бе възможно фрагмент от гръцки текст да се окаже заровен с тялото на фаюмска мумия от шести или пети век преди новата ера? На гръците бе разрешено да основат търговска колония при Навкрат на канопското разклонение на Нил през седми век преди новата ера, но придвижването им към вътрешността на страната бе внимателно контролирано. Присъствието им в Египет бе станало забележимо едва след завладяването му от Александър Македонски през 332 пр.н.е., а изглеждаше немислимо египетски документи да са били съхранявани по някаква причина в Гърция преди тази дата.

Изведнъж изпита разочарование. Документ на гръцки във Фаюм най-вероятно идваше от времето на Птолемиите, македонската династия, започната с военачалника на Александър Птолемей I Лаг^[1] и свършила със самоубийството на Клеопатра и завземането на властта от римляните през 30 пр.н.е. Нима бе възможно да е допуснал толкова груба грешка в първоначалната си оценка за датировката на тази част на некропола? Обърна се към Айша, без да скрива разочарованието си.

— Хм. Дай да разгледаме по-внимателно.

Дръпна лампата по-близо до мумията, взе четка от табличката на Айша и деликатно започна да отстранява праха от ъгъла на папируса. Разкри се текст, толкова ясен, сякаш бе написан само преди дни. Той извади лупата си и със затаен дъх започна да разглежда текста. Буквите бяха ситни и свързани, без интервали и пунктуация. Щеше да отнеме доста време, за да се направи пълен превод.

В момента от значение беше стилът. За свое щастие, Хибермайер бе учил при професор Джеймс Дилън — световно признат лингвист, — чиито лекции му бяха направили толкова силно впечатление, че

Хибермайер все още — двайсет години след като бе изучавал древногръцка калиграфия — помнеше всяка подробност.

След няколко секунди лицето му разцъфна в усмивка и той се обърна към Айша.

— Чудесно! Писмото е ранно, сигурен съм. Пети, дори може би и шести век преди Христа.

Затвори облекчено очи, а тя леко го прегърна — за момент и двамата забравиха за дистанцията между студент и професор. Айша вече се бе досетила за правилната датировка — дипломната ѝ работа бе посветена на древногръцките надписи из Атина, така че беше по-голям експерт по въпроса от Хибермайер, — но бе искала да му подари мига на триумф от откритието, задоволството от потвърждаването на собствената му хипотеза за ранното основаване на некропола.

Хибермайер отново се взря в папируса, мислеше едновременно за десетки неща. Малките разстояния между буквите и свързването им една с друга разкриваха, че не става дума за административен дневник, съдържащ списък от имена и числа, тоест това едва ли беше документ, написан от търговците на Навкрат. Възможно ли бе да е имало и други гърци в Египет по онези времена? Хибермайер бе чувал само за епизодични посещения на учени, които понякога — доста рядко — получавали разрешение за достъп до архива на храма. Херодот от Халикарнас, бащата на историята, посетил жреците на храма през пети век преди новата ера и те му разказали удивителни неща за света от времето преди конфликта между гърци и перси. Ранните гърци също се отбивали тук — атински държавници и учени, — но не бяха запазени ниции оригинални бележки за водените разговори.

Хибермайер не смееше да изрече мислите си на глас — болезнено ясно съзнаваше конфузната ситуация, която можеше да възникне: необмисленото разгласяване би се подхванало като горски пожар от жадните за сензация журналисти. От друга страна, едва се съдържаше. Дали не се бяха натъкнали на важна липсваща част от древната история?

Оцелялата от античността литература почти изцяло бе позната единствено от средновековни копия, грижливо преписвани от монасите в манастирите след падането на Западната римска империя^[2]. Повечето от древните ръкописи или се бяха разпаднали, или били унищожени от нашественици и религиозни фанатици. От векове

учените се надяваха египетската пустиня да разкрие някакви писмени паметници, които да преобърнат представите на човечеството за древната история. Най-голямата мечта на всеки изследовател бе да попадне на документ, запазил мъдростта на египетските жреци. Храмовите скрипториуми, посетени от Херодот и предшествениците му, бяха хранилища на предаваното през поколенията познание, стигащо хилядолетия назад до самото начало на традицията да се записва историята.

Хибермайер възбудено изброи наум възможностите. Беше ли това разказ от първа ръка за времето на Мойсей, документ, достоен да заеме място редом със Стария завет? Или хроника на края на бронзовата епоха — времето, предхождащо Троянската война? А може би идеше от още по-ранни времена, за да докаже, че египтяните са се занимавали с нещо повече от това да търгуват с Крит и всъщност са построили големите градове? Египетски цар Минос? Наистина изкушаваща идея.

В този момент Айша го свали на земята — тя междувременно бе продължила да почиства ръкописа и сега му сочеше нещо.

— Вижте това...

Краят на папируса стърчеше изпод запазената част на обвиващия мумията саван.

— Някакъв символ.

Текстът се прекъсваше от странен правоъгълен символ, част от който оставаше скрита под савана. Приличаше на градинско гребло с четири стърчащи зъба.

— Какво ли е пък това?

— Не знам. — Хибермайер бе дори малко притеснен от мисълта какво ще си помисли студентката му за недоумението му. — Възможно е да става дума за някакъв числов израз, дошъл от клинообразното писмо. — Спомняше си клиновидните символи, изписани върху глинени плочки. — Ето това обаче... може да ни подсказва нещо. — Той се наведе, доближи лицето си на сантиметри от мумията и внимателно издуха праха от текста, който продължаваше под символа. Между текста и символа имаше една-единствена дума, изписана с

гръцки букви, видимо по-големи от тези, с които бе изписана останалата част на папируса.

— Май ще мога да го разчета — прошепна Хибермайер. — Извади бележника от задния ми джоб и записвай.

Тя измъкна бележника и зачака, поласкана от доверието на Хибермайер, че ще записва думите му.

— Окей... започваме... — Той помълча и се взря през лупата. — Първата буква е „алфа“. — Поотмести се, за да смени ъгъла и да позволи на светлината да освети текста. — После „тау“... пак „алфа“... не, задраскай това... „лямбда“... сега пак „алфа“.

Макар нишата да беше в сянка, по челото му вече се стичаше пот и той леко се отдръпна, за да не намокри ръкописа.

— „Ню“... пак „тау“, сега... „йота“, мисля... да, да, определено. И сега последната буква. — Без да отмества поглед от папируса, той напипа пинсетите върху табличката и повдигна с тях частта от плата, която скриваше края на думата. После отново леко издуха прахта от текста.

— „Сигма“. Да, „сигма“. Това е. — Хибермайер се надигна. — Така. И получаваме...

В интерес на истината, той отлично знаеше каква е думата от мига, в която я бе видял, но съзнанието му отказваше да приеме очевидното. Находката надминаваше най-безумните му мечти — възможност, така обгърната във фантазия, че повечето учени направо отказваха да я приемат.

Двамата слисани гледаха в бележника. Думата в него ги пронизваше сякаш магически и всичко останало бледнееше и изглеждаше несъществуващо.

— Атлантида... — прошепна Хибермайер.

Примига и отново се вгледа. Думата — да, тази дума! — си беше там. Мислите му изведнъж се завихриха. Съзнанието му потърси опора в онова, което той знаеше и в което вярваше.

Годините научна работа му казваха да започне с най-неоспоримото и да се опита да вмести находката в научната рамка на убежденията си.

Атлантида... Хибермайер вдигна немиждащ поглед. За древните тази история се вместваше в края на техния мит за сътворението, когато епохата на гигантите отстъпваше място на първата епоха на

хората. Дали папирусът не бе разказ за тази златна епоха, за една Атлантида, имаща корени не в историята, а в мита?

Погледна в ковчега и безмълвно поклати глава. Това просто не можеше да е истина. Мястото, датировката. Невероятно съвпадение. Инстинктът му никога не го бе лъгал, а сега той го усещаше с по-голяма сила от всякога.

Познатият предсказуем свят на мумии и фараони, жреци и храмове, сякаш започваше да се разпада пред очите му. Единственото, за което можеше да мисли в момента, бе за титаничното усилие и полета на въображението, вложени в реконструирането на древното минало — едно постижение, което сега изглеждаше съвсем крехко и несигурно.

„Колко е странно — помисли си той, — че най-голямото археологическо откритие на всички времена става благодарение на някаква си камила“.

— Айша, искам да подготвиш ковчега за незабавно пренасяне. Запълнете изкопа с пясък и го запечатайте. — В него отново говореше директорът на експедицията, огромната отговорност на откритието надделяваше над момчешката възбуда от последните минути. — Искam всичко още днес да е на път за Александрия и искам ти да го съпроводиш. Организирай обичайната въоръжена охрана, но не се престаравайте — не искам да привличаме нежелано внимание.

И двамата знаеха за заплахата от съвременните похитители на гробници, мародери и разбойници, които се криеха зад дюните наоколо и най-безочливо опитваха да откраднат дори най-незначителни дреболии.

— И, Айша... — каза той абсолютно сериозно, — знаей, че мога да ти имам доверие. Нито дума пред никого, включително нашите колеги и приятели от екипа.

Остави Айша със задачите ѝ и се качи по стълбата. Невероятното откритие сякаш бе наляло олово в крайниците му.

Тръгна през терена на разкопките, замаян под лъчите на прежурящото слънце, сляп за копачите, които дисциплинирано очакваха от него да мине на обичайната инспекция. Той обаче влезе в директорското бунгало и тежко се отпусна на стола пред сателитния

телефон. Избърса потта от лицето си, затвори за миг очи, съсредоточи се и го включи. Набра номер и след малко в слушалката се разнесе глас. Имаше прекъсвания и той нагласи антената.

— Добър ден, вие се свързахте с Международния университет за изучаване на морето. С какво мога да ви помогна?

Хибермайер отговори, без да го подканват. В гласа му звучеше нескривана възбуда:

— Здравейте, обажда се Морис Хибермайер от Египет. Става дума за нещо изключително важно. Свържете ме незабавно с Джек Хауард.

[1] Известен и като Птолемей I Сотер (около 367–282 пр.н.е.) — Б.пр. ↑

[2] Обособена с главен град Равена в западните територии на Римската империя от 395 до 476, когато Одоакър сваля император Ромул Августул. — Б.пр. ↑

3.

Водата в старото пристанище се плискаше тихо в основите на кея, вълните оставяха прави ивици провлечени водорасли, докъдето ти стигат очите. Навсякъде се виждаха напечени от обедното слънце рибарски лодки. Джак Хауард се изправи и тръгна към парапета. Бризът разрошваше тъмната му коса, бронзовото му лице издаваше месеците, прекарани на море в търсене на потънали кораби от бронзовата епоха. Той се подпря на парапета и се загледа към искрящото под слънцето море. Някога тук се бе намирало пристанището на Александрия, чието великолепие било засенчвано само от Рим и Картаген. Оттук се бяха отправяли цели флотилии с египетски стоки за милионите жители на римската империя. Пак оттук заможни търговци бяха изпращали сандъци със злато и сребро през пустинята към Червено море и още по-далече, а керваните се връщали натоварени с богатствата на Изтока — тамян и смирна, лапис лазули, сапфири и черупки на костенурки, коприна и опиум, докарани от мореходци, осмелили се да поемат от Арабия и далечна Индия по пътя на мусоните.

Погледна масивната каменна подпорна стена на десетина метра под него. Преди две хилядолетия това тук бе представлявало едно от чудесата на света — прочутият Александрийски фар. Бил издигнат през 285 пр. Христа от Птолемей II Филадельф — само някакви петдесетина години след като Александър Велики основал града. Със своите 100 метра се извисявал даже над Голямата пирамида^[1] в Гиза. Дори днес, повече от шест века след срутването му при земетресение, основите му доказват, че е бил едно от чудесата на античността. Стените му били превърнати в средновековна крепост; а по-късно тук се установил Институтът по археология на Александрия, сега водещ център за изследване на Египет от гръцко-римския период.

Останките на фара бяха пръснати по дъното на пристанището. Съвсем плитко под повърхността можеха да се видят хаотично натрупани блокове и колони, натрошени статуи на царе и царици,

богове и сфинксове. Самият Джак бе открил една от най-впечатляващите находки — колосална статуя на парчета, подобна на Озимандий, Царя на царете, поваления образ на Рамзес II, така незабравимо възпят от Шели. Джак настояваше статуите да се опишат и да се оставят непокътнати, също като засипания от пясъците на пустинята Озимандий.

Със задоволство погледна опашката чакащи подводницата на кея — доказателство за популярността на подводния парк сред туристите. От другата страна на залива хоризонтът се скриваше от футуристичния силует на Библиотека Александрина — реконструираната древна библиотека, друга връзка със славното минало.

— Джак! — Вратата на заседателната зала се отвори и на балкона излезе набитият широкоплещест Хибермайер.

— Хер професор! — Джак се усмихна и протегна ръка. — Не мога да повярвам, че ме докара чак тук само за да видя парче саван на мумия.

— Знаех, че Древният Египет ще е неустойимо изкушение за теб.

Познаваха се от Кеймбридж и отдавнашното им съперничество подклаждаше споделената им страст към древността. Джак разбираше, че епизодичната официалност в поведението на Хибермайер скрива широко отворен за знанието ум, а Хибермайер на свой ред отлично знаеше как да пробие бариерата в резервираността на Джак. След няколко големи проекта в други части на света Джак очакваше с нетърпение възможността за спаринг мач със своя колега от студентските години. Хибермайер почти не се бе променил оттогава и несъгласието им относно влиянието на Египет върху гръцката цивилизация бе неразделна част от приятелството им.

Зад Хибермайер стоеше по-възрастен мъж, облечен безукорно в идеално изгладен светъл костюм и с папийонка. Две любопитни очи ги гледаха пронизващо изпод бялата коса. Джак пристъпи и топло стисна ръката на техния преподавател и учител професор Джеймс Дилън.

Дилън отстъпи встрани и покани на балкона още двама души.

— Джак, запознай се с доктор Светланава.

Пронизващите ѝ зелени очи с нищо не отстъпваха по острота на неговите. Тя се усмихна, докато стискаше ръката му.

— Просто Катя. — Английският ѝ бе с акцент, но перфектен — резултат от полученото в Англия и Щатите образование, след като ѝ

бяха разрешили да напусне Съветския съюз. Джак, разбира се, бе чувал за Катя, тя бе световноизвестен специалист, но не бе очаквал да е толкова привлекателна. Обикновено нямаше проблеми със съсредоточаването върху ново откритие, но този път случаят бе съвсем различен и той не можеше да откъсне очи от нея.

— Джак Хауард — представи се, раздразнен, че бе допуснал бариерата на резервираността му да бъде преодоляна с такава лекота. Забеляза, че тя наблюдава реакцията му с безстрастен поглед.

Дългата ѝ черна коса се отметна, когато тя се обърна да представи колежката си.

— А това е моята помощничка Олга Ивановна Борцева от Московския институт по палеография.

За разлика от фината елегантност на Катя Светланова, Олга бе като излята по калъп руска селянка. „Изглежда точно като свалена от плакат от времето на Великата отечествена война — помисли си Джак, — семпла и безстрашна, със сила, способна да засрами всеки мъж“. Едва се справяше с купчината книги, които носеше, но го погледна право в очите, когато ѝ подаде ръка.

След като приключиха с представянето, Дилън ги покани в заседателната зала. Той щеше да ръководи обсъждането — Хибермайер се бе отказал за момента от поста си на директор на Института в знак на уважение към по-възрастния учен.

Разположиха се около масата. Олга подреди книгите до Катя и дискретно се оттегли на един стол до стената в дъното на залата.

Хибермайер взе думата пръв и нетърпеливо започна да кръстосва пред екрана, на който илюстрираше изложението си с диапозитиви. Бързо обрисова обстоятелствата около откритието и описа как само преди два дни ковчегът бил транспортиран в Александрия. Консерваторите вече се трудеха денонощно да извадят мумията и да свалят папируса. Не били открити други парчета с надписи — интересният фрагмент бил само няколко сантиметра по-голям от онова, което се видяло от него, когато го открили.

Резултатът бе пред тях на масата, съхранен под стъкло: парче с неравни краища, трийсетина сантиметра дълго и наполовина на това широко, плътно изписано, с изключение на една дупка в средата.

— Направо не мога да повярвам, че камилата е уцелила с копитото си точно тук — отбеляза Катя.

— Аз бих казал, че по-скоро е удивително колко често стават подобни неща в археологията. — Джак ѝ намигна и двамата се усмихнаха.

— Повечето от великите открития са игра на шанса — продължи Хибермайер, без да им обръща внимание. — И помнете, че ни чакат още поне стотина недокоснати мумии. Това е откритието, което винаги съм се надявал да направя, и потръпвам от мисълта, че има още много такива.

— Прекрасна перспектива — съгласи се Катя.

Дилън се наведе и взе дистанционното управление на диапроектора, после потупа документите, които бе извадил от куфарчето си, докато Хибермайер бе говорил.

— Приятели и колеги — започна той и бавно огледа застиналите в очакване присъстващи. — Всички знаем защо сме тук.

Вниманието им се насочи към екрана на стената. Образът на древния некропол се смени от увеличена снимка на папируса. Думата, омаяла с такава сила Хибермайер в пустинята, изпълваше екрана.

— Атлантида — прошепна Джак.

— Налага се да ви помоля за търпение. — Дилън отново огледа присъстващите; много добре разбираше, че всички горят от нетърпение най-сетне да чуят превода на текста, направен от двамата с Катя. — Преди да продължа, предлагам доктор Светланава да ни припомни легендата за Атлантида, както ни е позната. Катя, ще бъдеш ли така любезна да...

— С удоволствие, професоре.

Катя и Дилън се бяха сприятелили по време на един неин творчески отпуск, когато бе отишла в Кеймбридж, за да работи под негово ръководство. Неотдавна бяха посетили Атина след опустошителното земетресение и бяха взели участие в отварянето на подземията под Акропола, където бяха открили изкопани в скалата камери и в тях намериха смятания за изчезнал архив на древния град. Бяха поели отговорността да публикуват текстовете, отнасящи се до гръцките изследвания на райони извън акваторията на Средиземноморието. Само преди няколко седмици лицата им изпълваха първите страници на вестниците из световните столици след дадената от тях пресконференция, на която бяха разкрили как

експедиция на гръцки и египетски авантюристи прекосила Индийския океан, за да стигне до далечното Южнокитайско море.

Освен всичко друго Катя беше сред водещите експерти по легендата за Атлантида и сега бе донесла копия от имащите отношение към този въпрос древни текстове. Взе две книги от купа пред себе си и ги разтвори на предварително отбелязаните страници.

— Господа, позволете ми най-напред да изразя какво удоволствие е за мен да ме поканят на този симпозиум. Това, освен всичко друго, е и голяма чест за Московския институт по палеография. Искрено се надявам международното сътрудничество да продължи в същия дух.

Всички я гледаха и чакаха да продължи.

— Ще бъде кратка. Първо, можете да забравите практически всичко, което сте чували за Атлантида.

Бе напълно сериозна, закачката в погледа ѝ бе изчезнала.

— Може би сте си мислили, че Атлантида е приказка, някакъв далечен епизод от историята, частично запазен под формата на митове и легенди в най-различни култури по света.

— Като историята на Потопа — вметна Джак.

— Именно. — Тя го погледна с лека насмешка. — Казах, че може да сте си мислили, но ако е било така, бъркали сте. Защото нейният първоизточник е единствен. — Тя вдигна двете книги. — Древногръцкият философ Платон.

Те продължаваха да я гледат и чакат.

— Платон е живял в Атина от 427 до 347 година преди новата ера, с други думи, около едно поколение след Херодот. Като младеж сигурно се е срещал с оратора Перикъл, вероятно е гледал пиесите на Еврипид, Есхил и Аристофан и със сигурност е виждал с очите си как издигат величествените храмове на Акропола. Това е било славното време на класическа Гърция, най-великият период в развитието на човешката цивилизация.

Катя остави книгите на масата и ги натисна с длан, за да ги задържи разтворени.

— Тези две книги са известни като „Тимей“ и „Кратил“. Това са въображаеми диалози между мъже с тези имена и Сократ, учителя на Платон, чиято мъдрост е запазена само благодарение трудовете на неговия ученик... Тук, в измислен разговор, Кратил разказва на Сократ

за могъща цивилизация, която се зародила в Атлантическия океан девет хиляди години преди това. Атлантите били потомци на Посейдон, бога на морето. Ето какво обяснява Кратил на Сократ: „Имало остров, разположен на входа на Пролива, който ви е известен като Херкулесовите стълбове, и този остров бил по-голям от Либия и Азия, взети заедно. На остров Атлантида съществувала велика и прекрасна империя, която управлявала този и няколко други острови, както и части на континента, а народът на Атлантида покорил част от Либия от Стълбовете на Херкулес чак до Египет, и на Европа — до Тирения. Тази огромна мощ, събрана в едно, съумяла да подчини с един удар нашата страна, както и целия район до Пролива“.

Катя взе втората книга и вдигна за момент поглед.

— Либия е древното име на Африка, Тирения наричали централна Италия, а Херкулесовите стълбове е Гибралтарският проток. Но Платон не бил нито географ, нито историк. Темата му била грандиозната война между атиняните и атлантите, която атлантите естествено спечелили, макар това да станало, след като оцелели след голяма опасност. — Тя отново погледна текста. — Сега идва ред на кулминацията, на същината на легендата. Тези последни няколко изречения измъчват учените вече над две хиляди години и са станали причина за безброй научни „задънени улици“: „Но след това се разразило силно земетресение, настанал потоп и за един ден и една ужасна нощ всички войни били погълнати от земята, а остров Атлантида по същия начин потънал в дълбините на морето“.

Затвори книгата и изгледа въпросително Джак.

— Та какво очаквате да намерите в Атлантида?

Нетипично за него, Джак се поколеба; съзнаваше, че отговорът му ще й даде възможност да оцени знанията му.

— Атлантида винаги е означавала много повече от просто изчезнала цивилизация — каза той. — За древните това е интересът към поваления, към безпомощността на величието пред арогантността и надменността. Всяка епоха има своята фантазия за Атлантида, връщането към свят на невъобразимо великолепие, засенчващо всичко в историята. За нацистите това е рожденото място на свръхчовека, прародината на арийството, идеи, дали повод за побъркано търсене по света на расово чисти потомци. За други била Райската градина, Едем, изгубеният рай.

Катя кимна и тихо каза:

— Ако има някаква истина в тази история, ако папирусът ни даде повече указания, тогава може би ще сме в състояние да разгадаем една от най-големите мистерии на древната история.

Настана кратка пауза.

— Благодаря, Катя. — Дилън стана: явно бе по-уверен прав. Беше изключителен лектор, способен да прикове вниманието на аудиторията. — Бих изказал предположението, че историята за Атлантида не е история, а алегория, измислица на Платон, инструмент да формулира поредица поуки. В „Тимей“ редът триумфира над хаоса при създаване на космоса. В „Кратил“ дисциплинирани, умерени и уважаващи закона хора триумфират над други — горделиви и самонадеяни. Конфликтът с Атлантида е измислен, за да се покаже, че атлантите винаги са били твърд и непоколебим народ, способен да победи във всяка война. Дори ученикът на Платон, Аристотел смята, че Атлантида никога не е съществувала. — Дилън опря длани на масата и се наведе напред. — Аз твърдя, че Атлантида е политическа басня. Разказът на Платон за това как е научил тази история е причудлива измислица, напомняща за увода на Суифт към „Пътешествията на Гъливер“, където той ни разказва за източник, който привидно е правдоподобен, но съществуването му е невъзможно да се удостовери.

Джак разбираше, че Дилън нарочно застъпва противната теза. Винаги се бе възхищавал на риторичните умения на професора, неизбежен резултат от дългогодишната му преподавателска работа в най-реномираните университети на света.

— Ще е полезно, ако си припомним кой е източникът на Платон — обади се Хибермайер.

— Разбира се — съгласи се Дилън и въпреки че не беше нужно, погледна бележките си. — Кратил бил прадядо на Платон. По думите на Кратил неговият прадядо чул историята на Атлантида от Солон — именития атински законотворец. А Солон на свой ред я чул от устата на един стар египетски жрец в Саис, в делтата на Нил.

Джак бързо пресметна наум.

— Солон е живял от около 640 до 560 година преди Христа. Ако е бил допуснат в храма, това е било възможно само в качеството му на почитан учен. Следователно трябва да приемем, че е посетил Египет в

напреднала възраст, но не чак толкова стар, че да не може да пътува, което би означавало, че срещата му с жреца в станала в началото на шести век преди новата ера, тоест около 590–580 година... Ако е така, значи имаме работа с факти, а не с измислица. Лично за мен обаче възниква следният въпрос: как е възможно тази забележителна история да не е станала по-широко известна? Херодот е посетил Египет в средата на пети век преди новата ера. Той бил неуморим изследовател, събирач на всевъзможни факти, и трудовете му са запазени практически изцяло. Само че в тях няма нито дума за Атлантида. Как така?

Дилън огледа събралите се около масата. После седна, без да каже нищо. След кратка пауза Хибермайер стана и пак закрочи неспокойно.

— Мисля, че мога да отговоря на този въпрос. — Млъкна за момент. — В нашия, днешния свят ние сме склонни да гледаме на историческото знание като на притежаващо универсална валидност. Вярно, има изключения — знаем отлично, че историята може да се манипулира, — но като цяло малко важни неща могат да се запазят в тайна за дълго време. Е, добре, нещата с Древен Египет не стоят така. — Всички го слушаха внимателно. — За разлика от Гърция и Близкия изток, чиито култури са пометени от нашественици, египетската традиция се е запазила непроменена чак от ранната бронзова епоха, период, който свързваме с ранните династии, възникнали около 3100 година преди Христа. Някои учени дори са склонни да приемат, че тази история се простира назад до появата на първите земеделци, а това означава още четири хиляди години по-рано. — Някой измърмори в знак на несъгласие. — И въпреки това по времето на Солон достъпът до това древно знание е ставал все по-труден. Впечатлението, което се създава, е, че то е било разбито като мозайка на фрагменти и съхранявано по-нататък в тази му форма. — Хибермайер помълча, доволен от метафората си. — Това се осъществявало в най-различни храмове, посветени на най-различни богове. Жреците свикнали ревностно да пазят повереното им знание, сякаш то било тяхно собствено съкровище. То можело да бъде разкривано пред непосветени само в резултат на божия намеса, което означавало знак свише. Не знам дали ще намерите това за странно стечение на обстоятелствата — допълни той, без да скрива иронията си, — но тези знаци се появявали

най-вече в случаите, когато молителят правел голямо дарение, най-често в злато.

— Значи знанието се е продавало и купувало — резюмира Джак.

— Да. Но само при определени условия, в правилния ден от месеца, не по време на някой от многобройните религиозни празници, и ако гадателите разчитали еднозначно дадения знак. В случай че останалите условия не били изпълнени, молителят бивал отпращан, дори да предлагал цял кораб със злато.

— В такъв случай историята за Атлантида е била известна само в един от храмовете и е била разказана само на един от гърците.

— Именно — потвърди Хибермайер и кимна. — Само шепа гърци били допуснати до скрипториите на храмовете. Жреците изпитвали дълбоко подозрение към хора като Херодот, тоест хора, които задавали прекалено много въпроси и безразборно обикаляли от храм на храм. Това обяснява защо на Херодот понякога се разказвали небивалици, преувеличени или направо измислени истории. Както казваме днес, хвърляли му прах в очите... Най-ценното знание било смятано за свещено и не можело да се записва. Висшите жреци си го предавали чрез преразказване, така че голяма част от него била безвъзвратно изгубена с последния жрец, когато гърците почнали да затварят храмовете. Малкото запазено в писмена форма се изгубило по време на римляните, когато Александрийската библиотека била частично опожарена през гражданската война през 48 година преди Христа, а съдбата ѝ била последвана от дъщерната библиотека, когато през 391 година император Теодосий разпоредил разрушаването на останалите езически храмове. От препратки в запазените древни текстове знаем какво е било загубено: „География“ на Питей Лъжеца, „История на света“ от император Клавдий, липсващите томе на Гален и Целз, велики произведения в областта на историята и науката, сборници със събрани знания във фармакологията, които — ако бяха запазени — са можели да тласнат медицината с векове напред. Трудно ни е дори да си представим тайните знания на египтяните, които са си отишли по същия начин.

Хибермайер седна и думата отново взе Катя:

— Бих искала да предложа алтернативна хипотеза. Според мен Платон казва истината за своя източник. Но по някаква причина Солон не е оставил отчет за резултата от посещението си. Дали жреците не са

му забранили да го направи? — Тя вдигна книгите и продължи: — Според мен Платон е взел известните му голи факти и ги е поукрасил, за да ги използва за целите си. В това съм съгласна с професор Дилън. Платон е преувеличил за Атлантида, представил я е като впечатляващо място, подходящо за по-ранна епоха. С тази идея той развива историята в много ранна епоха, представя Атлантида като равна по площ на най-голямата територия, която можел да си представи, и я разполага в западния океан, отвъд границите на древния свят. — Погледна Джак. — Има една теория за Атлантида, широко споделяна от археолозите. За щастие сред нас е един от най-видните ѝ застъпници. Какво ще кажете, доктор Хауард?

Джак вече бе хванал дистанционното и натискаше бутона. Спря на диапозитива с картата на Егейско море, в чийто център се намираше Крит.

— Някакво подобие на правдоподобност може да се постигне само ако намалим малко мащаба — започна той. — Можем да започнем с това да преместим историята деветстотин, а не девет хиляди години преди Солон, тоест около 1600 година преди Христа. Това е периодът на великите цивилизации от бронзовата епоха, Новото египетско царство, ханаанците от Сиро — Палестина, хетите от Анадола, микенците от Гърция, минойците от Крит. Това е единственият възможен контекст за историята на Атлантида. — Насочи лъча на лазерната показалка към екрана. — И аз вярвам, че единственото възможно място е Крит. — Погледна към Хибермайер. — За повечето египтяни от времето на фараоните Крит е бил северната граница на познатия им свят. Откъм южната си страна той е впечатляваща суша, с дълга брегова ивица, зад която се виждат планини. Въпреки това от експедициите до двореца на Кносос на северния му бряг египтяните несъмнено са знаели, че това е остров.

— А Атлантическият океан? — обади се Хибермайер.

— А, не — отговори Джак. — По времето на Платон морето западно от Гибралтар било неизучено и смятано за огромен океан, който свършвал в страховития край на света. Точно затова Платон разположил Атлантида там. Той прекрасно съзнавал, че читателите му изобщо няма да се впечатлят от някакъв остров в Средиземноморието.

— Какво тогава означава думата „Атлантида“?

— Богът на морето Посейдон имал син Атлас или Атлант — могъщ гигант, който носел небето на плещите си. „Атлантически океан“ означавал океанът на Атлас, а не на Атлантида. Терминът „атлантически“ се появява за първи път у Херодот, така че несъмнено е придобил широка употреба по времето на Платон. — Джак замълча и отгледа слушателите си. — Преди да видя папируса, бих защитавал тезата, че Платон е измислил думата „Атлантида“ като вероятно име за загубен континент в океана на Атлас. От запазените надписи знаем, че египтяните са наричали минойците и микенците „народ на Кефтю“ — хора от севера, дошли с кораби да платят данъците си. Бих предположил, че името на загубения континент в оригиналната версия на историята е Кефтю, а не Атлантида. Сега обаче не съм толкова сигурен. Ако този папирус наистина идва от преди времето на Платон, тогава със сигурност може да се твърди, че не той е измислил думата.

Катя отметна дългата си коса назад, не отместваше поглед от Джак.

— Била ли е войната между атиняните и атлантите в действителност война между микенците и минойците?

— Мисля, че да. — Джак я погледна внимателно. — Атинският Акропол вероятно е бил най-впечатляващото от всички микенски укрепления, преди да бъде сринат, за да се освободи място за постройки от класическия период. Малко след 1500 година преди Христа микенските войни превзели Кносос в Крит и управлявали там до унищожаването на двореца от опустошителния пожар и плякосването му години след това. Общоприето е да се смята, че микенците били войнолюбиви, а минойците — миролюбиви. Нашествието станало, след като минойците били унищожени от природна катастрофа.

— Намек за това има в легендата за Тезей и Минотавъра — каза Катя. — Тезей ухажвал Ариадна, дъщеря на цар Минос в Кносос, но преди да получи ръката ѝ, трябвало да се изправи срещу Минотавъра в лабиринта. Минотавърът бил наполовина бик, наполовина човек, и това може да е отражение на силата на минойците с оръжието.

Към дискусията се присъедини и Хибермайер:

— Гръцката бронзова епоха е преоткрита от хора, които вярвали, че в легендите има зрънце истина: сър Артър Еванс в Кносос, Хайнрих Шлиман в Троя и Микена. И двамата вярвали, че троянските войни от

Омировите „Илиада“ и „Одисея“, отнасяни към осми век преди Христа, пресъздават спомена за бурните събития, довели до колапса на цивилизацията на бронзовата епоха.

— Това ми дава повод да изкажа последното си съображение — каза Джак. — Платон не е могъл да знае нищо за Крит от бронзовата епоха, понеже той бе трябвало да е напълно забравен по време на тъмната епоха, предшестваща класическия период. Но в неговата история има много минойски подробности, които просто няма как да е знаел. Катя, може ли... — Джак посегна към двете книги; тя ги бутна към него, гледаше го в очите. Той прелисти набързо едната и намери онова, което търсеше, към края: — Ето... Атлантида била „път към другите острови, откъдето можело да се премине на отвъдния континент“. Точно така изглеждал Крит откъм Египет, а „другите острови“ са Цикладите и Додеканезите или Южните Споради в Егейско море, а „континентът“ е Гърция и Мала Азия. Има и още... — Той разгърна другата книга и зачете от нея: — „Атлантида била планинска страна със стръмни брегове, в центъра, на която имало заобиколена от планини равнина“. — Джак отиде до екрана, на който имаше карта на Крит. — Ето така изглежда южният бряг на Крит и голямата равнина Месара.

Върна се при масата, където бе оставил книгите, и продължи:

— Да се спрем накрая на самите атланти. „Те били разделени на десет относително независими административни области под общото управление на метрополиса“. — Посочи картата. — Археолозите смятат, че Крит от минойската епоха бил разделен на дузина полуавтономни царства, сред които Кносос бил най-важното. — Щракна няколко пъти с дистанционното и спря на диапозитив, запечатал двореца в Кносос с реставрираната тронна зала. — Това със сигурност е „прекрасната столица наполовина на пътя до брега“. — Прещрака набързо следващите диапозитиви и спря на увеличение на дренажната система на двореца. — Точно както минойците били отлични специалисти по хидравлика, „атлантите правели цистерни, някои отворени към небето, други — под покрив, които използвали през зимата за топла баня; имало бани за царете и обикновените люде, както и за конете и добитъка“. А сега идва ред и на бика... — Джак натисна бутона и се появи нова снимка на Кносос, този път запечатала величествена скулптура на рог на бик встрани от двора. Той отново

зачете; — „Имало бикове, които свободно се движели из двора на храма на Посейдон, и царете, които били оставяни самички в храма, след като кажели молитвите си пред бога в надежда да заловят жертвата, ако това е богоугодно, преследвали биковете, но без оръжие, а само с тояги и въжета“. — Джак пак се обърна към екрана и извъртя останалите диапозитиви: — Настенна фреска от Кносос, изобразяваща бик със скачащ акробат... Каменна ваза за възлияние от Кносос във формата на глава на бик... Златна купа с изгравирана върху нея сцена на лов на бик... Съвсем скорошна разкопка под основния двор на двореца, в която са открити стотици рога. — Джак седна и погледна останалите. — И последния щрих към историята...

Кадрът представляваше снимка от въздуха на остров Тера, направена от Джак от вертолета на „Сийкуест“ само преди няколко дни. Ясно се различаваше назъбеният контур на калдерата^[2]; огромният ѝ периметър бе заобиколен от величествени скали, накичени от варосаните къщи на съвременни села.

— Единственият активен вулкан в Егейско море и един от най-големите на света. По някое време в средата на второто хилядолетие преди новата ера това нещо се взривило с титанична сила. Осемнайсет кубически километра скала и пепел били изхвърлени на осемдесет километра височина и се посипали на стотици километри на юг върху Крит и източното Средиземноморие, небето било черно, дни наред. Експлозията разтресла дори сградите в Египет.

Хибермайер цитира Стария завет:

— „И рече Господ на Моисея: прости ръката си към небето и ще настане мрак по Египетската земя, такъв мрак, че дори да се пипа. Мойсей простря ръката си към небето и настана гъст мрак по цялата Египетска земя три дни наред“.^[3]

— Пепелта сигурно е засипала Крит и е унищожила земеделието на острова за цяло поколение — продължи Джак. — Огромни вълни се стоварили върху северното крайбрежие и помели дворците. Последвала серия земетресения. Оцелялото население не можело да се противопостави на микенците, когато те дошли да търсят лесна плячка.

Катя опря брадичката си на сплетените си пръсти и заговори:

— Така... Египтяните чули ужасен грохот. Небето притъмняло. Неколцина оцелели късметлии се добрали до Египет с ужасяващи

истории за потоп. Народът на Кефтю престанал да идва с кораби, за да си плаща данъците. В действителност Атлантида не потънала под вълните, но изчезнала завинаги от света на египтяните. Така ли? — Тя вдигна глава и погледна Джак.

— С което приключвам — каза той и се усмихна.

По време на цялата дискусия Дилън седеше, без да проговори. Знаеше, че останалите в никакъв случай не са забравили за присъствието му и че съзнават, че преводът на текста от папируса може да отключи тайни, които да направят на нищо всичко, в което са вярвали. Сега всички насочиха погледите си към него, а Джак върна на проектора първия диапозитив. Екранът отново се запълни с увеличението на фрагмента.

— Готови ли сте? — попита Дилън.

Разнесе се нестройно потвърждение. Атмосферата в залата забележимо се наелектризира. Дилън отвори куфарчето си, извади голям свитък и го разстла на масата. Джак намали осветлението и включи флуоресцентната лампа над покрития със стъкло фрагмент от древния папирус в центъра на масата.

[1] Всъщност Александрийският фар бил висок 110 метра, но дори тази корекция го прави значително по-нисък от Хеопсовата пирамида (146,5 метра). — Б.пр. ↑

[2] Калдера (геол.) — голям кратер, образуван от изригване на вулкан, който след това се е сринал в депресия. — Б.пр. ↑

[3] Изход, 10:21, 10:22. — Б.пр. ↑

4.

Древният документ сякаш излъчваше вътрешно сияние. Всички притеглиха напред столовете си и се наведоха: лицата им бяха осветени от конуса светлина, падащ отгоре.

— Първо... материалът.

Дилън пусна по кръга на събралите се малка пластмасова кутийка, в която имаше късче, взето за анализ от мумията.

— Несъмнено папирус, *Cyperus papyrus*. Можете да видите кръстосващите се тръстикови влакна на текстурата в местата, където са били сплескани и пресовани... Употребата на папирус в Египет прекъсва около втори век след Христа — обясни Хибермайер. — Зад изчезването му стои манията на египтяните към архивиране. Те били гениални, когато ставало дума за напояване и земеделие, но въпреки това пропуснали да опазят тръстиката по коритото на Нил. — Говореше все по-възбудено. — И вече мога да разкрия, че най-ранните известни следи от папирус датират от около 4000 година преди Христа или почти хиляда години по-рано, отколкото се смяташе досега. Говоря за откритието, направено по време на ръководените от мен разкопки в началото на тази година на територията на храма на Нейт в Саис, делтата на Нил.

Всички възбудено зашепнаха. Катя нетърпеливо се наведе напред.

— Ясно... Но самият ръкопис? Материалът определено е древен, но може да идва от което и да било време преди втори век след Христа. Дали не можете да сте по-конкретен?

Хибермайер поклати глава.

— Не и само на база на материала. Можем да опитаме датировка с радиоактивен въглерод, но съдържанието на изотопа вероятно ще се окаже повлияно от замърсяване с друг органичен материал в обвивката на мумията. А и за да получим достатъчно голям образец, ще трябва да повредим папируса непоправимо.

— Което явно е неприемливо — пое отново дискусията в ръцете си Дилън. — Но можем да използваме като ключ съществуването на самия ръкопис. Ако Морис не го бе забелязал, днес нямаше да сме тук.

— Всъщност дължим това на моята студентка Айша Фарук. — Хибермайер огледа събралите се около масата. — Смятам, че погребението и написването на ръкописа са станали приблизително по едно и също време. Папирусът не е много стар документ, точно обратното — той е относително скорошен. Чисто изписаните букви ясно свидетелстват в полза на това.

Дилън притисна четирите ъгъла на своя ръкопис върху масата и кимна на другите да го погледнат. Листът бе покрит със символи, копирани от папируса. Професорът беше групирал идентичните букви, двойки букви и думи — познат метод за анализ на стилистичната еднородност на даден текст.

Той посочи осем реда непрекъснат текст към края и каза:

— Морис е прав да идентифицира това като ранна форма на гръцкото писмо, датираща не по-късно от класическия период от края на пети век преди Христа. — Вдигна поглед и направи пауза. — Казах, че е прав, но аз ще съм още по-конкретен. — Пръстът му се премести върху група букви близо до началото. — Гърците възприемат своята азбука от финикийците към началото на първо хилядолетие преди новата ера. Някои от финикийските букви са оцелели непроменени, други са променили формата си с времето. Гръцката азбука завършва развитието си около края на шести век преди новата ера. — Взе светлинната показалка и насочи лъча към горния десен край на ръкописа. — Погледнете това...

Една и съща буква бе подчертана в няколко копирани от папируса думи. Изглеждаше като буквата „А“ килната наляво, а напречната чертичка преминаваше през двете рамена и приличаше на разперени ръце на стилизирана човешка фигура.

Джак не се сдържа:

— Финикийската буква „А“.

— Правилно — одобри Дилън и притегли стола си по-близо до масата. — Финикийските очертания изчезват около средата на шести век преди Христа. Поради тази причина, както и въз основа на използвания речник и стил, аз бих предположил дата към началото на

това столетие... може би 600-ната година, но в никакъв случай не по-късно от 580-а преди Христа.

— Колко е сигурно това? — попита Джак.

— За мен поне е сигурно.

— Сега е моментът да разкрия най-важния ключ към датировката на мумията — триумфално заяви Хибермайер. — Златен амулет във формата на сърце *иб*, под слънчевия диск *ре*, които заедно образуват символичното представяне на фараона Априс, чието рождено име е Ва-Иб-Ре. Амулетът може да е бил личен подарък на погребания — ценна вещ, отнесена в задгробния му живот. Априс е фараон от двайсет и шестата династия и управлява от 595 до 568 година преди Христа.

— Фантастично! — възкликна Катя. — С изключение на няколко фрагмента, досега не разполагахме с оригинални гръцки ръкописи отпреди пети век преди новата ера. Това означава около век след Омир и само няколко поколения, след като гърците започнали да използват новата си азбука. Следователно говорим за най-значителната епиграфска находка на последните десетилетия. Въпросът ми обаче е следният: какво прави в Египет папирус с гръцко писмо през шести век преди новата ера, с други думи, повече от двеста години преди появата из онези места на Александър Велики?

Дилън огледа събралите се и каза:

— Повече няма да увъртам. Вярвам, че разполагаме с фрагмент от загубен труд на Солон — с неговия разказ за посещението му при върховния жрец на Саис. С други думи... намерили сме първоизточника на историята на Платон за Атлантида.

След половин час всички стояха заедно на балкона, който гледаше към пристанището. Дилън смучеше лулата си и със задоволство наблюдаваше как Джак и Катя разговарят малко встрани от другите. Не че не бе виждал подобна гледка и преди, но дали Джак най-сетне не бе намерил сериозна приятелка? Още преди години бе забелязал големия потенциал на буйния си студент, останал лишен от предимствата на нормалното образование. Всъщност точно той бе тласнал за кратко Джак към военното разузнаване, при условие че след като се върне, ще се посвети на археологията. Друг негов бивш

студент, Ефрам Якобович, бе направил дарение от спечеленото си с разработване на софтуер състояние и бе финансирал почти цялата изследователска дейност на МУИМ — Международния университет за изучаване на морето — и Дилън наистина се бе зарадвал на шанса да вземе някакво участие в приключенията на Джак.

Джак се извини, че трябва да се обади по сателитния телефон до „Сийкуест“, потупа Катя по ръката и тръгна към вратата. Възбудата му от разкритията, свързани с откриването на папируса, се бореше с нуждата да е в курс с подводното проучване на потъналия кораб. Бяха минали само два дни, откакто Костас бе извадил златния диск, но площадката вече бе станала източник на богатства, способни да затъмнят дори епохалното откритие в пустинята.

По време на краткото смълчаване, докато Джак го нямаше, всички се обърнаха към телевизора, поставен в ниша в стената. Показваха поредния терористичен акт в бившия Съветския съюз, този път взривяване на кола в столицата на Грузия. Подобно на много други подобни актове, това не бе работа на фанатици, а добре пресметнато лично отмъщение, поредният мрачен епизод в свят, където заместването на екстремистката идеология с алчност и вендета се превръщаше в основна причина на глобална нестабилност. Ситуацията бе повод за сериозна загриженост, защото възможността да се финансират най-различни престъпни сделки именно благодарение на крадените антики и незаконните операции с тях на черния пазар правеше занимаващите се с това хора все по-нагли в опитите им да се доберат до най-скъпоценните съкровища.

Джак се върна и поднови разговора си с Катя. До този момент тя не бе разкрила почти нищо за себе си, освен да сподели силното си желание да участва по-енергично в битката срещу престъпленията с антики, отколкото ѝ позволява сегашната ѝ работа. Джак научи, че ѝ предлагали престижни длъжности в реномирани западни университети, но тя избрала да остане в Русия, за да е близко до фронтовата линия на проблема, изострящ се все повече заради престъпната бюрокрация и неизкоренимата заплаха от изнудване и наказания.

Хибермайер и Дилън се присъединиха към тях и разговорът отново се прехвърли върху папируса.

— Винаги ме е озадачавало, че Солон не е оставил разказ за посещението си в Египет — каза Катя. — Все пак е бил може би най-ученият атинянин на своето време.

— А не е ли възможно да го е написал още докато е бил в храма? — Джак погледна въпросително Хибермайер, който тъкмо бършеше очилата си.

— Напълно е възможно, разбира се, макар това да се е случвало крайно рядко. — Хибермайер си сложи очилата. — За египтяните писането е било свещен дар от Тот, писаря на боговете. Чрез обявяването му за свещено умение жреците запазвали знанието под свой контрол. Кое то автоматично означава, че писане от чужденец в храма би било кощунство.

— Е, ако го е направил, едва ли е предизвикал симпатията им — отбеляза Джак.

Хибермайер поклати глава:

— Той сигурно е бил фокус на неприязънта на всички, които не са били съгласни с решението на жреците да разкрият пред него тайното знание. Храмовите прислужници несъмнено не са одобрявали присъствието му, виждали са в него чужденец, опълчил се срещу боговете. — Хибермайер нервно съблече самото си и нави ръкавите на ризата си. — А и тогава всъщност никой не е обичал гърците. Фараоните съвсем наскоро им били разрешили да установят търговски пункт на делтата край Навкрат. Гърците били лукави търговци и вече били натрупали богат опит от сделки с финикийците, докато Египет бил затворен за външния свят от много време. Египтяните, които поверявали стоките си на гръцките търговци, нямали представа за жестоката реалност на търговския занаят. Онези, които не забогатявали бързо, се чувствали измамани и предадени. Така че засегнатите били много.

— Искаш да кажеш — прекъсна го Джак, — че Солон може и да е написал своя „отчет“, но той по някакъв начин му е бил отнет и унищожен?

Хибермайер кимна.

— Възможно е. Нека си представим що за учен е бил той. Целеустремен до маниакалност, нетърпим към околните. И наивен що се отнася до реалния свят. Напълно допускам, че може да е носил кесия злато, и не мога да изключа, че храмовият персонал е научил за

това. Солон би бил възможно най-лесната жертва в нощните преходи през пустинята от храма до града, където сигурно е бил отседнал.

— Тоест е бил нападат и ограбен в пустинята, така ли? Ръкописът му е бил взет и захвърлен. След това парчета от него били намерени и използвани за увиване на мумията. Като нападението е било веднага след последното посещение на Солон в храма и по този начин били заличени всякакви следи от него?

— Към тази картина може да се добавят още няколко възможни щриха. Бил е толкова зле пребит, че почти не си е спомнял какво го е сполетяло, в съзнанието му е останало бяло петно. Вече е бил на възраст и паметта му несъмнено не е била силна. Върнал се в Гърция и не написал нито дума повече, засрамен от това какво е загубил заради собствената си глупост. Единственото, което си е позволил, било да разкаже с няколко думи пред най-близките си приятели една несъмнено объркана версия на малкото, което си е спомнял.

Дилън слушаше хипотезата, която развиваха двамата му бивши студенти, с видимо одобрение. Разговори като този бяха повече от сумата на отделните им компоненти, защото благодарение на контакта се раждаха нови идеи и се стигаше до нови подходи към известните факти.

— И аз стигнах горе-долу до същите изводи след прочитане на текстовете — намеси се той, — като сравнявах историята на Платон с тази от папируса. След малко ще разберете какво искам да кажа. Хайде да влезем и да продължим...

Върнаха се в заседателната зала. Хладният полумрак бе освежителен след знойната жегата навън.

— Убеден съм, че това е запис под диктовка — почна Дилън. — Текстът е написан набързо и изобщо не е изгладен композиционно. Сигурен съм, че е просто част от оригиналния ръкопис, който несъмнено е бил дълъг стотици, дори хиляди редове. Оцелели са два абзаца, разделени от празен интервал, еквивалентен на шест реда. В центъра е този символ, последван от думата „Атлантида“.

— Виждал съм го това някъде — отбеляза Джак, наведе се над масата и се вгледа в странния символ.

— Да, виждал си го — потвърди Дилън. — Но ако ми позволиш, ще оставя това за малко по-нататък. За мен е извън всякакво съмнение,

че това е написано от Солон в скрипториума на храма в Саис, докато е седял пред върховния жрец.

— Казвал се е Аменхотеп. — Хибермайер бе почервенял от възбуда. — По време на разкопките миналия месец намерихме списък на свещенослужителите по време на двацет и шестата династия. Непълен. Според хронологията Аменхотеп бил на повече от сто години, когато го посетил Солон. Направили са му дори статуя. Запазена е и се намира в Британския музей.

Хибермайер щракна няколко пъти бутона на дистанционното и мултимедийният проектор възпроизведе на екрана фигура в класическа египетска поза, държаща макет на олтар *наос*. Лицето изглеждаше едновременно младежко и извън времето; скриваше повече, отколкото показваше; изражението бе скръбно като на старец, изживял всичко и очакващ смъртта.

— Възможно ли е — намеси се Катя — интервалът да отразява прекъсване в диктовката, в смисъл че написаното над него отразява края на една история, може би записана при посещение в предишен ден, а онова отдолу — следваща?

— Отлична идея. — Дилън се усмихна. — Думата „Атлантида“ наистина може би е нещо като начало на нова глава. — Той чукна с пръст лаптопа, свързан към проектора. Сега вече можеха да виждат увеличения и изчистен с помощта на програма гръцки текст редом с превода на английски. Той зачете превода, върху който двамата с Катя бяха започнали да работят веднага след пристигането ѝ предния ден:

— А в твърдината им имало бикове, толкова много, че изпълвали дворовете и тесните коридори, а мъжете танцували с тях. И тогава, по времето на фараон Тутмос, боговете помели земята с голяма катастрофа и над всичко се възцарил мрак, и Посейдон запратил могъща вълна, която отнасяла всичко. Такъв бил краят на островното царство Кефтю. А по-нататък ще чуем за друго велико царство, царството на потопената твърдина, която наричали Атлантида.

— Сега за втората част — продължи Дилън, чукна друг клавиш и образът се премести под празния интервал. — Имайте предвид, че текстът е необработен. Солон е превеждал от египетски на гръцки, докато е пишел. Така че за нас текстът е относително прост, само с няколко по-сложни фрази и неясни думи. Но има проблем.

Всички гледаха екрана. Текстът се превърта дотам, където думите свършваха, тоест до края на скъсания папирус. Докато първият абзац бе сравнително добре запазен, от втория имаше само фрагменти, понеже двата странични ръба се събираха в неравно „V“. Последните редове съдържаха само части от думи.

Четенето продължи Катя:

— Атлантида. — Акцентът ѝ по странен начин допринасяше за по-осезателното възприемане на реалността на онова, което се намираще пред очите им. — Диа тон несон мехри ху естенотай. — Гласните звучаха странно, докато тя възпроизвеждаше напевния ритъм на древния език. — През островите, докато морето не започне да се стеснява. Покрай водопада при Бос.

Хибермайер се намръщи озадачено.

— Тук явно става дума за бързеите в горното течение на Нил. Как това може да има нещо общо с морето?

— На това място вече започваме да губим цели думи от текста — каза Дилън.

Катя продължи:

— И после на двайсет дромоса покрай южния бряг.

— Дромос е мярка за дължина, равна на около шейсет стадия — поясни Дилън. — Което означава около шейсет морски мили.

— Всъщност става дума за фиксирана дължина — отбеляза Джак. — „Дромос“ буквално означава „пробег“ — дължината, която един кораб може да измине за един ден, докато слънцето е в небето.

— Значи се е различавал в различните места — замислена каза Хибермайер. — Разстоянието е зависело от ветровете, теченията и годишния сезон, защото от значение са били сезонните промени в климата и различната дължина на деня.

— Именно. Пробегът е бил индикация за това колко време е щяло да отнеме изминаването на разстоянието от А до В при благоприятни условия.

— Под високия букранион, знака на бика — продължи Катя.

— Или „рогата на бика“? — предложи Дилън.

— Удивително — прошепна Хибермайер. — Един от най-характерните символи на праисторията. Вече ги видяхме на снимките на Джак от Кносос. Появяват се и в неолитните на светилища и всички запазени руини от бронзовата епоха из Близкия изток. Дори в късния

римски период „букранионът“ присъства навсякъде в монументалното изкуство.

Катя кимна и продължи:

— Оттук текстът става накъсан, но с професора сме на едно мнение за възможния смисъл. Ще ви е по-лесно да разберете, ако гледате къде точно минава скъсаният ръб на папируса.

Тя превключи режима на проектора, така че да изобразява картината върху масата, и едновременно с това сложи прозрачно фолио върху предпазното стъкло. Екранът показваше ситно изписаните от нея думи, наложени върху V-образния къс на папируса.

— Тогава стигате до твърдината. И там се простира голяма златна равнина, с дълбоки реки, солени езера, докдето поглед стига. Преди двеста човешки живота Посейдон излял гнева си върху атлантите, защото дръзнали да живеят като боговете. Изсипал се потоп, величествената златна порта на твърдината се затворила завинаги и Атлантида била погълната от вълните. — Катя направи пауза. — Смятаме, че тези последни изречения са свързващо звено с края на историята за падането на Кефтю. Може би темата на върховния жрец е била гневът на бога на морето и отмъщението на Посейдон за високомерието на хората. — Тя насочи показалката към екрана. — Следващата част вероятно е начало на подробното описание на Атлантида. За нещастие са се запазили само няколко думи, и то не изцяло. Това според нас е „златен дом“ или „дом със златни стени“. А тук ясно се разчитат гръцките букви за „пирамида“. Пълната фраза се превежда като „огромна каменна пирамида“. — Погледна въпросително Хибермайер, но той бе толкова смаян, че не каза нищо; бе впил поглед в екрана. — Така стигаме до последните думи. — Тя посочи скъсания тесен край на документа: — „Дом на боговете“ или „зала на боговете“, нещо, което отново е „ката букерос“ или „под знака на бика“. И тук текстът свършва.

Хибермайер се обади с треперещ от възмущение глас:

— Това изяснява всичко... Пътуването през островите до място, където морето се стеснява. Това може да е само на запад от Египет, покрай Сицилия до Гибралтарския проток. — Той убедено удари с длан по масата. — В крайна сметка Атлантида е била в Атлантическия океан!

— Къде остават тогава водопадите или бързеите, както ги нарече — напомни Джак. — Гибралтарският проток трудно може да бъде описан като бушуващо течение.

— И „златната равнина“ и „солените езера“ — добави Катя. — Атлантическият океан е от едната страна, а от другата има високи планини или пустиня.

— Озадачава и „южният бряг“ — каза Джак. — След като Атлантическият океан явно няма южен бряг, това може да означава само, че Атлантида се е намирала в Средиземноморието, а аз имам проблем да си представя „твърдина“ на голия бряг в Западна Сахара.

Дилън превключи проектора към възпроизвеждане на диапозитиви и презареди цифровите снимки. На екрана се показва планинска верига със заснежени върхове и руини, сгъшени на преден план сред зелените тераси на склоновете.

— Джак беше прав да асоциира Платоновата Атлантида с Крит от бронзовата епоха. Първата част от текста явно се отнася до минойците и избухването на Тера. Проблемът е, че Крит не е Атлантида.

Катя бавно кимна и каза:

— Платон е комбинирал.

— Точно така. — Дилън стана и оживено започна да жестикулира. — Имаме фрагменти от две различни истории. Едната описва края на Крит от бронзовата епоха, земята на царството Кефтю. Другата се отнася до много по-стара цивилизация — тази на Атлантида.

— Разликата в датировката е недвусмислена. — Хибермайер избърса потното си лице. — Първият абзац от папируса описва разрушаването на Кефтю по време на царуването на Тутмос. Това е фараон от единайсетата династия, към края на шестнайсети век преди Христа, тоест точно когато е изригнал Тера. Що се отнася до Атлантида, тези „двеста човешки живота“ във втория абзац не дават възможност за точно пресмятане, но според египетските хроникьори един човешки живот означава около дваисет и пет години. — Той бързо пресметна наум. — Пет хиляди години преди Солон, значи около 5600 година преди Христа.

— Невероятно. — Джак поклати глава. — Цяла историческа епоха преди първите градове държави. Шесто хилядолетие преди

новата ера... това е все още неолитът — време, когато архитектурата в Европа тепърва се заражда.

— Мен ме озадачава една подробност — обади се Катя. — Ако тези истории са толкова различни, как така символът на бика присъства и в двете?

— Това не е проблем — отговори Джак. — Бикът не е само минойски символ. От началото на неолита той олицетворява силата, мъжествеността, господството над земята. Воловете за оран са били жизненоважни за земеделците. Символите на бика изобилстват сред ранните земеделски общества в този регион.

Дилън гледаше замислено папируса.

— Мисля, че открихме основанието за две и половина хилядолетия погрешни предположения. В края на разказа си за Кефтю висшият жрец Аменхотеп говори за следващата среща и подсказва за какво ще стане дума. Той иска Солон да изгаря от нетърпение и да идва редовно ден след ден, до последната разрешена в календара на храма дата. Може да е бил хвърлил око на споменатата кесия със злато или да е очаквал добавка към направеното дарение. Според мен обаче в последното изречение на разказа за Кефтю има намек за предстоящата история за Атлантида.

Джак веднага схвана накъде бие някогашният му наставник.

— Искаш да кажеш, че в объркването си Солон е подменил „Кефтю“ с „Атлантида“, когато си е припомнял историята за края на минойците?

— Именно — потвърди Дилън. — Нищо в описанието на Платон не подсказва, че Солон си е спомнил каквото и да било от втория абзац на текста. Никакъв водопад, никакви бързеи, никакви обширни равнини. И никакви пирамиди, макар че точно това би било трудно да се забрави. Изглежда, онази злощастна последна нощ някой го е ударил по главата доста силно.

Слънцето вече залязваше и лъчите му хвърляха розови отблясъци по морето. След следобедната почивка всички пак се бяха събрали в заседателната зала. Никой не показваше никакви признаци на умора, макар да бяха прекарвали часове над масата със скъпоценния документ. Свързваше ги общото удовлетворение от откритието, намирането на

ключ към миналото, ключ, който можеше да промени цялата картина на възхода на цивилизацията.

— Сега, Джак, стигнахме до онзи символ, за който спомена, че вече си виждал — каза Дилън.

В този момент на вратата се почука и през нея надзърна млад мъж.

— Извинете, професоре, но е крайно спешно. Доктор Хауард...

Джак стана, взе мобилния телефон, който му подаде младежът, и излезе на балкона.

— Да?

— Джак, Костас съм. Бойна тревога. Веднага трябва да отидем на „Сийкуест“.

5.

Джак дръпна лоста и вертолетът „Линкс“ увисна във въздуха, а воят на двигателите му утихна до разтърсващо тялото пърпорене. Дилън нагласи силата на звука в шлема си и леко настъпи педала, като едновременно подаде на задния винт къс импулс на тягата, за да обърне машината така, че да вижда по-добре завладяващата гледка долу.

На хиляда метра под тях зееше димящото сърце на Тера. Рееха се над останките на гигантския кратер, напомнящ изгребана от съдържанието си мидена черупка с назъбени краища, надничаща над морето. Скалите по ръба стърчаха застрашително. Точно под тях се намираше Неа Камени — изпепелена безжизнена повърхност. В самия център, там, където вулканът отново се надигаше от земните недра, се извиваха издайнически струйки дим. Предупредителен маяк, мислеше си Джак, предвестник на нещастieto, също като бик, който мучи и рови с копита, преди да нападне.

По интеркома се разнесе глас, все по-привлекателен за Джак.

— Много впечатляващо — каза Катя. — Африканската и евроазиатската тектонични плочи се търкат една в друга и предизвикват повече земетресения и вулкани, отколкото навсякъде другаде по земята. Нищо чудно, че гръцките богове са били така склонни към насилие. Да основеш цивилизация тук е като да издигнеш град върху врящ котел.

— Така си е — обади се Костас. — Но без тази тектонична активност варовикът никога нямаше да се превърне в мрамор. Нямаше да има нито храмове, нито статуи. — Той посочи скалите. — Ами вулканичната пепел? Невероятна субстанция. Още римляните открили, че като се прибави към варовата замазка, се получава цимент, който се втвърдява и под вода.

— Вярно — съгласи се Катя. — Освен това вулканичните отлагания се причина за образуването на най-плодородната почва. Да

не забравяме, че равнините около Етна и Везувий са били житницата на древния свят.

Джак се усмихна. Костас се харесваше на жените, а двамата с Катя бяха установили, че имат обща страст — геологията, и това се бе превърнало в основна тема на разговора през целия път от Александрия.

Вертолетът тъкмо се бе връщал в Морския музей в Картаген, когато Костас бе прихванал тревожния сигнал на Том Йорк, капитана на „Сийкуест“, веднага се бе обадил на Джак и без да чака повече указания, бе поел на юг, към Египет. Бе изчакал Джак да се сбогува набързо с Дилън и Хибермайер, чието разочарование от кратката среща се бе сменило с откровено безпокойство, и бяха излетели.

Междувременно Джак научи от Катя, че тя е отличен леководолаз, така че когато тя помоли да тръгне с него, не намери причина да ѝ откаже.

— Това е шансът ми да видя истинския живот — каза тя — и да се сблъскам пряко с предизвикателствата пред съвременната археология.

Помощничката ѝ Олга щеше да са върне сама в Москва, където я чакаха неотложни дела.

— Ето там.

Тера вече не се виждаше, а „Сийкуест“ едва се различаваше в омарата. Колкото повече се приближаваха, толкова по-тъмно ставаше синьото на Средиземно море, сякаш навлизаха под облак. Костас обясни, че причината за това е вулканът в бездната — огромен подводен кръг.

Джак щракна ключа на интеркома и каза:

— Е, това не е точно мястото, където бих искал да започна проучвания. Вулканът е на трийсет метра под повърхността. Нещо друго е станало причина за корабокрушението.

Вече се намираха точно над „Сийкуест“ и започнаха да се спускат към вертолетната площадка на кърмата.

— Наистина имаме невероятен късмет да се натъкнем на потъналия кораб точно на това място — тук водолазите ни могат да се спускат без проблем. Странното е, че това е единственото място в

радиус от много мили, където дъното е на по-малко от сто и петдесет метра дълбочина.

По интеркома се разнесе гласът на Катя:

— Казваш, че корабът е потънал през шестнайсети век преди новата ера. Не знам каква е вероятността за това, но не е ли възможно причината за корабокрушението да е била изригването на Тера?

— Абсолютно — съгласи се Джак. — Още по-странното е, че изглежда, пак това обяснява великолепното състояние, в което се е запазил. Корабът е потънал буквално за секунди на цели седемдесет метра.

Костас се намеси:

— Много е възможно конкретната причина да е била земетресението няколко дни преди да изригне вулканът. Знае се, че жителите на Тера са били предупреждени отрано и са успели да напуснат острова с по-голямата част от покъщината си. Изригването със сигурност е унищожило всичко на голямо разстояние. Но това е било само началото. После е нахлула вода, за да запълни калдерата, след което всичко се е лашнало в обратна посока и е предизвикало вълни цунами с височина поне стотина метра. Намираме се доста близко до Тера, така че цунамито е помитало всичко наред с цялата си мощ, което означава, че всякакъв кораб на пътя му би бил натрошен на трески, тоест че от него биха останали само отломки. Нашата находка е оцеляла на морското дъно само защото по случайност се е залостила в пукнатина под долното ниво на въздействие на разрушителните вълни.

Вертолетът увисна на трийсетина метра над палубата на „Сийкуест“ и зачака разрешение за кацане. Джак се възползва от възможността да огледа с критично око обекта на своята гордост и радост. От другата страна на площадката за кацане и надуваемите лодки „Зодиак“ се намираха каютите, даващи подслон на двайсет учени. „Сийкуест“ бе дълъг седемдесет и пет метра и бе направен по поръчка в известната финландска корабостроителница, построила забележителните яhti клас „Академик“ за нуждите на Руския институт по океанология. Също като тях, „Сийкуест“ разполагаше с двигатели на носа и на подвижно окачване, позволяващи динамично позициониране, както и със система за автоматично регулиране на

водата в резервоарите за баласт, допринасяща за повишената стабилност.

Джак натисна лоста напред... и в този момент вниманието им бе привлечено от тъмен силует на хоризонта на няколко километра от „Сийкуест“. Беше друг плавателен съд, с ниско газене, зловещо неподвижен.

Знаеха какво виждат. Тъкмо това бе причината за спешното извикване на Джак от Александрия. Всички се смълчаха, мислите им се прехвърлиха от възбудата на археологията към отрезвяващите проблеми на ежедневието. Джак стисна зъби, съсредоточен върху това да направи перфектно кацане в центъра на оранжевия кръг на площадката. Привидното му спокойствие с нищо не издаваше яростта, която се надигаше у него. Знаеше, че няма начин да запазят разкопките в тайна, но в никакъв случай не бе очаквал да се разбере за тях толкова скоро. Противниците им имаха достъп до съвременна руска техника за сателитно наблюдение, позволяваща да се разпознае човешко лице от орбита на височина четиристотин километра. „Сийкуест“ бе идеален обект за наблюдение от безоблачното лятно небе над Средиземноморието и нямаше никакво съмнение, че бе привлякъл внимание с неподвижността си през последните няколко дни.

— Вижте това. Извадиха го вчера, преди да отлети.

Костас водеше Джак и Катя през лабиринта от маси в лабораторията на „Сийкуест“. Лампите, монтирани в носещата гредка над главите им, хвърляха заслепяващо ярка светлина. Лаборанти в бели манти се занимаваха с почистването и описването на скъпоценни артефакти, извадени пред последните два дни от развалините на минойския кораб, подготвяха ги за консервация. Костас спря пред една ниска маса и внимателно вдигна покривката от някакъв предмет с височина около метър.

Катя ахна. Находката бе глава на бик с естествени размери, изваяна от черен стеатит от Египет, очите бяха лазурити от Афганистан, рогата — масивно злато, обсипано с блестящи рубини от Индия. Зейналата уста подсказваше, че това е ритон за възлияние при поднасяне на жертвоприношения на боговете. Ритон с такова

великолепие със сигурност бе използван единствено от висшите жреци при възможно най-свещените церемонии в минойския свят.

— Разкошен централен експонат за всяка изложба — каза Костас.

— В Морския музей ли? — поинтересува се Катя.

— Джак е запазил един от навесите за триреми за своя отдавна бленуван потънал минойски кораб. Само че там вече е пълно, макар разкопките едва да започват.

Средиземноморската база на МУИМ бе на мястото на някогашен Картаген в Тунис, където бе реконструирано древно кръгло военно пристанище на финикийците. Навесите, използвани някога от галерите, сега бяха отделени за древните находки, изваждани от морето.

Изведнъж Джак почувства пристъп на трудно удържим гняв. Възможността безценен артефакт като този да попадне в ръцете на престъпници от подземния свят бе просто непоносима. Дори предлаганата от музея безопасност вече изглеждаше неприемлива. Вече бяха решили редовните совалки с вертолета да се прекратят. „Линкс“-ът можеше да лети с форсиране на двигателя, което му позволяваше да избяга на къса дистанция на практически всеки друг хеликоптер, но беше уязвим за лазерно управляемите ракети. Противникът щеше да засече мястото на падането с GPS система и после щеше да извади останките с дистанционно управляеми подводни роботи. Всеки случайно оцелял член на екипажа щеше да бъде ликвидиран на място, а артефактите щяха да изчезнат като плячка на нападателите.

Ставаше дума за съвсем нова и смъртно опасна форма на пиратство в открито море.

Джак и спътниците му отидоха в каютата на капитана на кораба Том Йорк, набит белокоп англичанин, приключил успешната си кариера във флота като капитан на самолетоносач. С Йорк беше и Питър Хау, мъж, излъчващ сурова красота и с внушителна физика, шлифувана в националния отбор по ръग्би на Нова Зеландия. Хау бе посветил двайсет години от живота си на служба като кралски морски пехотинец и в австралийските специални военновъздушни сили и сега беше старши офицер по сигурността към МУИМ. Предната нощ бе долетял от щабквартирата на МУИМ в Корнуол, Англия. Бе приятел на

Джак от ученическите години. И тримата бяха служили заедно в морското разузнаване.

— Колко е красиво — прошепна Катя. — Пикасо веднага щеше да го нарисува.

На масата лежеше УКВ радиостанция за връзка и карта на Адмиралтейството за района на Егейско море. Костас и Катя седнаха до Йорк и Хау. Джак остана прав. Високата му фигура изпълваше рамката на вратата, гласът му бе рязък.

— Така... Какво знаем?

— Нов е за нас — отговори Хау. — Казва се Аслан.

Катя потрепери.

— Аслан! — Гласът ѝ едва се чуваше.

— Познаваш ли го? — Джак я погледна.

— Да — каза тя и продължи неуверено: — Аслан... означава „лъв“. Той е... — Тя се поколеба. — Той е главорез, гангстер.

— И е от Казахстан, ако трябва да сме точни — съобщи Том Йорк, извади една снимка и я плесна върху картата. — Получих това с имейл от прес агенцията на МУИМ в Лондон буквално преди минути.

На снимката имаше група мъже. Фонът представляваше пустинен пейзаж от изгорени от слънцето клисури и сипеи. Всички държаха калашници, а земята пред тях бе затрупана с оръжие от ерата на Съветския съюз, като се започне от тежкокалибрени картечници и се стигне до гранатомети.

Но не внушителният арсенал привличаше погледа — все пак подобни гледки се смятаха за нещо обичайно от времето на муджахидините в Афганистан, — а човекът в центъра. Бе мъж със страховито телосложение, опрял ръце на коленете си, така че лактите му предизвикателно стърчаха встрани. За разлика от кафявите униформи на останалите, той бе облечен в свободна бяла роба и носеше прилепнала шапка. Намек за мустак. Лице, преди време вероятно с фини черти, може би дори по мъжки красиво. Орловият нос и високите скули издаваха като предци номадите от Централна Азия. Черни, надничачи от хлътналите орбити очи, пронизващ поглед.

— Аслан — представи го Йорк. — Истинско име: Пьотър Александрович Назарбетов. Баща — монголец, майка от Киргизстан. Действа основно в Казахстан, но има база на Черно море в Абхазия —

отцепила се от Грузия провинция. И ако щете вярвайте, съветски академик и професор по история на изкуството.

Хау кимна. Това вече беше в неговата сфера на компетентност.

— В тази част на света най-различни хора са били изкушавани от голямата печалба чрез престъпление. И нека не забравяме, че един специалист по история на изкуството най-добре би знаел къде да търси антики и каква е тяхната стойност. — Той хвърли поглед към новодошлите. — Сигурен съм, че всички сте запознати със ситуацията в Казахстан. — Показа картата на стената зад себе си. — Обичайната история. След разпадането на Съветския съюз Казахстан получава независимост. Но правителството се оглавява от бивш шеф на комунистическата партия. Корупцията процъфтява, демокрацията е фарс. Въпреки петролните запаси и чуждите инвестиции, налице е задълбочаваща се криза във вътрешната сигурност. Безредиците в страната дават на руснаците повод да изпратят армията, която се изтегля след кървава война. Националистичните сили се сериозно отслабени, възцарява се анархия.

— И се появяват главорезите — вметна Костас.

— Именно. Въстаниците, които някога се сражавали срещу руснаците, сега се изправят едни срещу други, за да запълнят вакуума. На място на някогашните идеалисти идват бандити и религиозни екстремисти. Най-жестоките сред тях убиват и плякосват из цялата страна. Заграбват територии подобно на средновековните барони, създават свои собствени армии и започват да трупат богатство от наркотици и продажба на оръжие.

— Четох някъде, че Казахстан е основният производител в света на опиум и хероин — отбеляза Костас.

— Точно така — потвърди Хау. — А този човек контролира по-голямата част от това производство. И може да се каже, че е способен да омайва журналистите, поканени да се срещнат с него: представя се за учен, нагърбил се да издирва и колекционира предмети на изкуството и антики в смайващ мащаб. — Хау поспря и огледа събралите се. — Само че освен всичко това той е и неизлечим и смъртно опасен психопат.

— От колко време ни наблюдава? — поинтересува се Джак.

— Появиха се преди едно денонощие, веднага след като Костас ти се обади в Александрия — отговори Йорк. — От SATSURV вече ни

бяха предупредили за възможната поява на неприятел, морски съд с конфигурацията на боен кораб, който не се отзовава на международни позивни.

— И тогава сте сменили позицията. — „Сийкуест“ сега се намираше от другата страна на атола, на две морски мили от мястото на коработопието.

— Не и преди да минираме площадката — съобщи Йорк.

Катя погледна Джак въпросително.

— Става дума за изобретение на МУИМ — обясни той. — Миниатюрни контактни мини с размер на топка за тенис на маса, свързани една за друга с тънка нишка, така че да се образува нещо като екран от мехурчета. Задействат се от фотоелектрически датчици, настроени да различават движение на водолази от това на подводни апарати.

Костас погледна Йорк и попита:

— С какви възможности разполагаме?

— Каквото и да предприемем, може да се окаже безсмислено — каза Йорк тихо, в гласа му нямаше никакви емоции. — Получихме ултиматум. — Той подаде на Джак лист с току-що получен имейл. Джак бързо прегледа текста, лицето му остана безизразно.

„До «Сийкуест», от «Вултура»^[1]. Изтеглете се до единайсет нула нула или ще бъдете унищожени“.

Костас се надигна и също прочете имейла.

— Поне може да му се признае, че не увърта.

И сякаш думите му бяха сигналът, защото над тях се разнесе силен звук, като от нисколетящ самолет, последван от оглушителен гръм дясно на борд. Том Йорк се извърна към най-близкия илюминатор и видя стълб вода да облива стъклото отвън. Снарядът за малко не ги бе улучил.

— Мръсници! — каза Йорк през стиснати зъби, в гласа му вече звучеше яростта на флотски офицер, безсилен да реагира по подобаващ начин.

В същия момент изпраща радиостанцията и Йорк гневно натисна бутона на интеркома, за да могат да чуват всички, и изръмжа:

— Тук „Сийкуест“. — Едва се сдържаше. — Какво искате? Край.

След секунда се разнесе нисък гърлен глас с отчетлив руски акцент.

— Добър ден, капитан Йорк. Майор Хау. И предполагам, доктор Хауард, нали? Нашите благопожелания. Тук „Вултура“. — Пауза. — Това беше предупреждение.

Йорк отвратено изключи приемника и отвори капака до себе си. Преди да натисне лоста вътре, погледна Джак и каза само:

— Ще се приготвим за сражение.

Само минути след прозвучаването на сирената, „Сийкуест“ бе трансформиран от изследователски на боен кораб. Леководолазното оборудване, струпано обикновено на палубата, бе прибрано още при появата на „Вултура“. Сега в трюма под носа на палубата група техници в матовобели работни комбинезони се занимаваха с бойната станция на „Сийкуест“ — двустоволово 40-милиметрово оръдие „Вреда“ модел L70, модифицирано по поръчка на МУИМ. Наследник на славното зенитно оръдие „Бофор“ от Втората световна война, „Бързата четиридесетка“ имаше затвор за двустранно зареждане и можеше да изстрелва до 900 високоексплозивни бронебойни снаряда в минута. В момента я привеждаха в боен режим.

Всички без отношение към онова, което предстоеше, се бяха събрали под палубата до миниподводницата „Нептун 2“. Подводният апарат щеше бързо да се изнесе в гръцки териториални води, за да стигне, както бе уговорено, до фрегатата на гръцкия военноморски флот, която щеше да отплава от Крит след по-малко от час. Подводницата щеше да пренесе главата на бика и някои други находки, извадени след последния полет на вертолета, осъществяващ връзката с Картаген.

Йорк бързо ги поведе надолу, под ватерлинията. Зад една отворена врата се виждаше нещо с извит метален корпус, сякаш в борда на „Сийкуест“ се бе забил НЛО.

— Командният модул — каза Йорк на Катя и почука с пръст блестящата повърхност. — Двайсетсантиметрова стоманена стена, подсилена с титан. Целият модул може да се откъсне от „Сийкуест“ и да отплава незабелязано благодарение на същата стелт технология, която използваме при миниподводницата.

— Аз го възприемам като гигантски катапулт. — Костас се ухили. — Също като при командния модул на някогашните ракети

„Сатурн“, които стигнаха до Луната.

— Дано само не ни изстреля в космоса — подхвърли Катя.

Йорк каза няколко думи в интеркома и кръглият люк се отвори. Вътре се виждаха излъчващи приглушена червена светлина индикатори. Всички влязоха един по един, с приведени глави, след което той затвори люка и завъртя колелото за заключване.

Няколко души от екипажа вече подготвяха ръчно огнестрелно оръжие, зареждаха с патрони пълнителите и сглобяваха автомати. Катя също взе пушка и пълнител и ловко го щракна.

— „Анфийлд SA80 Марк 2“ — каза високо. — Лично оръжие в британската армия. Пълнител за трийсет патрона, дръжка пред пълнителя, подходящо за използване в ограничено пространство. — Надникна в мерника. — Инфрачервен, с четирикратно увеличение... не е зле, но бих предпочела нов „Калашников АК102“. — Свали пълнителя и провери цевта, преди да върне оръжието на стойката.

Изглеждаше доста неестествено в елегантната си черна рокля, забеляза Джак, но нямаше никакво съмнение, че е в състояние да се държи адекватно по време на битка.

— Изненадан съм — призна той на глас. — Първо блясваш като световен експерт по древногръцки ръкописи, след това се изявяваш в ролята на инструктор по леко стрелково оръжие.

— Идвам от място, където има значение втората ми квалификация — отговори Катя.

— Трябва да решим какво ще предприемем — каза Йорк.

Джак кимна.

Йорк ги поведе нагоре по няколко стъпала до платформа с диаметър около пет метра и показа с жест разположените в полукръг въртящи се кресла, които гледаха към истински арсенал от пултове.

— Командната конзола — поясни заради Катя. — Играе ролята на команден център и мостик за работа във виртуална реалност, позволяващ ни да управляваме „Сийкуест“, като използваме външната видеосистема за наблюдение и разузнаване.

Вдлъбнат екран над главите им изобразяваше цифрова панорамна картина от мостика на „Сийкуест“. Камерите бяха с възможност за предаване на инфрачервена картина и термографски образ, така че дори навън да станеше тъмно, те щяха да продължат да

показват снишения силует на „Вултура“ и избледнявалата термична сигнатура на предната му бойна кула.

— Питър ще направи преглед на възможностите ни — каза Йорк и се обърна към Хау.

Питър Хау погледна останалите със съжаление.

— Няма да увъртам. Откровено казано, ситуацията е много лоша. Изправени сме срещу боен кораб, въоръжен до зъби с последната дума на военната техника, способен да потисне със стрелба всеки противник и да достигне всеки кораб на бреговата охрана, изпратен срещу него.

Джак се обърна към Катя:

— В такива ситуации МУИМ по правило разчита на приятелски разположени нации. Присъствието на военни кораби и авиация често е достатъчно застрашително дори ако те се намират извън териториални води и нямат законно основание да се намесят.

Хау чукна един клавиш и на екрана се показва карта на Егейско море.

— Гърците не могат нито да арестуват „Вултура“, нито да го прогонят. Дори ако маневрира сред гръцките острови на север, има много възможности да избере маршрут на повече от шест морски мили от бреговете, а проливите към Черно море се смятат за международни води. Руснаците са се погрижили добре и разполагат с ясен път обратно, към Абхазия. — Той насочи светлинната показалка към долната част на картата. — Още преди падането на нощта гръцката флота би трябвало да разположи свои фрегати тук, тук и тук. — Петното на лъча се плъзна на север и запад от подводния вулкан. — Най-близката ще се намира на малко под шест морски мили югоизточно от Тера, почти в зоната на видимост от „Сийкуест“. Но няма да се приближат.

— Защо? — попита Катя.

— Заради така наречената „политика“. — Хау завъртя креслото си към тях. — Работата е в това, че се намираме в спорни води. На няколко мили източно от нас има група ненаселени островчета, към които претенции имат както гърците, така и турците. Диспутът е довел нещата почти до война. Ние вече информирахме турците за „Вултура“, но от политически съображения във фокуса на тяхното внимание са гърците, а не някакви си ренегати казахи. Самото присъствие на гръцки бойни кораби в близост до зоната е достатъчно, за да изправи

на нокти турското военноморско командване. Преди около час четири изстребителя F16 на турските военновъздушни сили направиха оглед на периметъра на пет мили на изток. И турците, и гърците винаги са се отнасяли приятелски към МУИМ, но в момента не могат да си позволят да се намесят. — Хау превключи образа и на екрана се върна картината отвън.

Йорк стана и тръгна между креслата, сплел пръсти зад гърба си.

— Безсмислено е да се заблуждаваме, че можем да нападнем „Вултура“ с някакъв шанс за успех. Не можем да разчитаме на външна помощ. Единственото, което ни остава, е да приемем исканията им, да се изтеглим незабавно и да се откажем от претенции върху находката.

— Първо можем да опитаме да преговаряме — напомни Костас.

— Изключено! — Йорк стовари длан върху пултовете, явно изнервен от напрежението през последните няколко часа. — Тези хора преговарят само очи в очи и на свой терен. Който и да отиде на „Вултура“, веднага ще се превърне в заложник. Не мога да рискувам живота на нито един член на моя екипаж в ръцете на тези бандити.

— Нека опитам аз — обади се Катя и всички се обърнаха към нея. Лицето ѝ не издаваше никакво вълнение. — Аз съм единствената ви разумна алтернатива — тихо продължи тя. — Първо, неутрална съм. Аслан няма какво да спечели, ако ме вземе заложничка, а може да загуби много във взаимоотношенията си с руското правителство. — Помълча, после продължи с по-силен глас: — Неговият народ се отнася с уважение към жените. А и семейството ми има известно влияние. Мога да изброя поне няколко имена, които със сигурност биха го впечатлили.

Възцари се продължителна тишина. Джак се опитваше да анализира всички възможности. Никак не му се искаше да излага Катя на опасност, но истината бе, че нямаше особен избор.

— Добре — каза той. — Аз поканих Катя, така че, изглежда, аз трябва да взема решение. Отворете кодиран канал за връзка и ме свържете с „Вултура“.

[1] От vulture (англ.) — мършояд, лешояд. — Б.пр. ↑

6.

Джак вдигна бинокъла и го насочи към далечната прашина — единствения ориентир в пространството между морето и земята. Макар вече да бе тъмно, можеше да различи всяка подробност на кораба, понеже оптичната система усилваше оскъдната светлина и правеше обекта ясен като през деня. Дори можеше да прочете името на кирилица точно под носа.

„Вултура“. Колко подходящо. Беше си точно това — хранещо се с мърша животно, дебнещо избраната жертва и изчакващо удобния момент да погълне резултата от труда на другите.

— „Проект 911“ — каза Том Йорк, след като проследи накъде гледа Джак. — Руснаците ги наричат „ескортиращи кораби“. Еквивалентът на онова, на което в НАТО казват „корвети“ и „фрегати“. Този конкретно е последният модел и е построен след събитията от 2001 за нуждите на антитерористично патрулиране. Подобен е на корабите от нашия клас „Сий“, но е по-издължен. Двигателите му обаче са от „висшата лига“ — двете му газови турбини GT с обща мощност от 62000 конски сили осигуряват крайцерска скорост от 86 възела. Турбореактивните ускорители обаче са способни да го ускорят до 60 възли, което е характерно за съдове на водни криле, та дори и за малки и леки самолети. „Вултура“ е един от шестте кораба, свалени от въоръжение при последните съкращения на руския военноморски флот. Съгласно Договора от Осло Руската федерация е длъжна да продава излишното си въоръжение само на признати от ООН правителства, така че този съд вероятно е станал обект на съмнителна сделка, сключена още докато е бил в корабостроителницата.

Джак насочи бинокъла към отседите от двете страни на кърмата на „Вултура“, после го премести върху предната оръдейна кула, откъдето надничаше насочено точно към тях дуло.

Йорк не пропуска това.

— „Туламашзавод“, 130-милиметрово автоматично оръдие. Компютърно GPS прицелване, което прави мигновени корекции. Може

да използва бронираните снаряди, изработени от обеднен уран, способни да направят дупка в командния модул на „Сийкуест“ от двайсет мили.

Стояха на вертолетната площадка на „Сийкуест“. Хладният бриз леко развяваше флага на МУИМ на кърмата. Бяха проследили със свити сърца Катя, която, облечена по-подходящо в работен комбинезон с емблемата на МУИМ, бе потеглила с една от надуваемите лодки „Зодиак“ в тъмнината на нощта — сдвоените извънбордови двигатели от по 90 конски сили я бяха откарали до „Вултура“ за няколко минути. Но още преди да слезе по стълбата в лодката, Джак я дръпна встрани и още веднъж ѝ повтори какво да говори за присъствието на „Сийкуест“ из тези води, а накрая ѝ припомни казаното от Йорк и Хау за това как да се държи, ако стане някаква издънка.

Нямаше я от някакви си двайсетина минути, но му се струваше, че я чакат цяла вечност. Костас реши да организира телеконференция с Дилън и Хибермайер, за да ангажира съзнанието на Джак с нещо продуктивно, така че двамата влязоха в навигационната каюта зад мостика.

Костас въведе команда и мониторът пред тях се събуди за живот. На него се показаха двама души; образът бе с такава чистота, сякаш седяха от другата страна на масата. Джак се премести по-близо до Костас, за да попадне и той в зрителното поле на тяхната камера. Отсъствието на Катя означаваше да се лишат от знанията ѝ, но от друга страна, телеконференцията изглеждаше най-добрият начин да обсъдят нещата. Дилън и Хибермайер се бяха задържали в Александрия, за да изчакат новините от „Сийкуест“. Междувременно Костас вече ги бе информирал за заплахата от страна на „Вултура“.

— Професоре... Морис. Здравейте.

— Радвам се да те видя, Джак — каза Дилън. — Бих искал да започнем оттам, където свършихме миналия път — символите.

Едно докосване на клавиш бе достатъчно да извика на екрана вече сканираните изображения. В долния десен ъгъл на монитора се виждаше триумфалното откритие на Костас — забележителният златен диск от минойското корабокрушение. Странните символи по повърхността му бяха обработени цифрово, така че сега можеха да бъдат разгледани във всичките им подробности.

Хибермайер се наведе напред:

— Джак, ти каза, че вече си виждал това в центъра.

— Да, както и символите по периферията, малките глави, греблата и така нататък. Сетих се, докато излитах от Александрия. Говоря за дисковете от Фаистос^[1].

Костас изгледа Джак въпросително, а той извика на екрана изображението на два глинени външно идентични диска, покрити с изписани по спирала миниатюрни символи. Един от символите бе забележително подобен на изписаното върху папируса и златния диск. Останалите изглеждаха направо извънземни, особено малките глави с гърбави носове и мохикански прически.

— Ацтеки? — осмели да се да предположи Костас.

— Добър опит, но не — отговори Джак. — Става дума за нещо много по-близо поне по разстояние. Крит от минойския период.

— Дискът отляво е бил намерен преди почти сто години до двореца на Фаистос. — Дилън щракна върху екрана и проекторът мигновено показва снимка на широк каменен преден двор, с изглед към равнина и хоризонта от планини със заснежени върхове. В следващия миг на екрана отново се върна изображението на дисковете. — Изработени са от глина, диаметърът им е около седемнайсет сантиметра, а символите са изписани от двете им страни. Повечето от тях изглеждат идентични и са отпечатани с една и съща форма. — Дилън увеличи диска отдясно. — Този пък е намерен миналата година при разкопките на френската експедиция.

— Имаме ли датировка? — поинтересува се Хибермайер.

— Дворецът е изоставен през шестнайсети век преди Христа, непосредствено след изригването на Тера. И за разлика от Кносос, тук повече никой не се появява. Така че дисковете може да са изгубени горе-долу по времето на твоето коработрушение.

— Но да идват от доста по-ранен период — подсказа Джак.

— Много по-ранен. — В гласа на Дилън започваше да се прокрадва възбуда. — Костас, какво знаеш за термолуминесцентната датировка?

Костас изглеждаше леко озадачен, но отговори ентусиазирано:

— Ако бъдат заровени минерални кристали, те постепенно абсорбират радиоактивни изотопи от обграждащия ги материал и това продължава до изравняване на нивата. При последващо нагриване на минерала уловените електрони се излъчват под формата на

електролуминесценция. — Вече започваше да се досеща какъв е смисълът на въпроса. — Когато глината се изпича, тя излъчва поетата ТЛ и образно казано, нулира обратно часовника на ТЛ. При следващо заравяне на грънците изпечената глина започва отново да абсорбира изотопи с постоянна скорост. Ако тази скорост се знае и ако е известно ТЛ нивото на покриващата утайка, глината може да бъде датирана чрез загряване и измерване на ТЛ емисията.

— С каква точност? — попита Дилън.

— Последните подобрения в оптично стимулираната люминесценция ни позволяват да надникнем назад около половин милион години — отговори Костас. — Това е горе-долу времето, отговарящо на изгорелия в огнището материал от най-ранните обитавани от неандерталци места в Европа. За изпечена в пещ керамика, появила се впрочем за първи път около петото хилядолетие преди Христа в Близкия изток, комбинираният метод ТЛ — ОСЛ позволява при подходящи условия датиране с точност до няколкостотин години.

Костас си бе изградил забележителна репутация в археологическата наука през времето, след като бе постъпил в МУИМ. Той твърдо вярваше, че повечето от вълнуващите Джак въпроси относно далечното минало рано или късно ще получат окончателни отговори от точните науки.

— Вторият диск, открит миналата година, е изпечен. — Дилън вдигна един лист. — Изпратихме фрагмент от него за анализ в Оксфордската лаборатория по термолуминесценция — анализ чрез използване на новата техника със стронций, позволяваща да се установи датата на изпичане с дори още по-голяма точност. И току-що получих резултатите. — Всички го гледаха с очакване. — Плюс-минус стотина години, този диск е бил изпечен през 6600 година преди Христа.

Всички ахнаха.

— Невъзможно — изсумтя Хибермайер.

— Това малко предхожда нашето корабокрушение! — възкликна Костас.

— Да, с около четири хиляди години — тихо отбеляза Джак.

— Две и половина хилядолетия преди двореца в Кносос. — Хибермайер клатеше глава. — Няколко века преди пристигането на

първите земеделци в Крит. И ако приемем, че това е някакво писмо, значи е с две хиляди години по-старо от най-старото известно досега. Близкоизточното клиновидно писмо и египетските йероглифи се появяват не по-рано от четвъртото хилядолетие преди Христа.

— Изглежда невероятно — съгласи се Дилън. — Но след малко ще разберете защо съм убеден, че този резултат е истина.

Джак и Костас нетърпеливо впиха поглед в екрана. Дилън зареди CD в лаптопа и го свърза към мултимедийния проектор. Снимката на глинения диск се смени от изписани в колона символи, всеки от които стоеше пред подредени като думи групи. Веднага се виждаше, че е използвал същата методика на анализ като тази при гръцкия текст от папируса.

Джак реактивира модула за телеконференция и отново се озоваха лице в лице с Дилън и Хибермайер, които бяха на стотици мили оттук, в Александрия.

— Това са символите от диска от Фаистос — каза Джак.

— Правилно. — Дилън чукна един клавиш и двата диска пак се появиха, този път в долния ляв ъгъл на екрана. — Обстоятелството, което най-силно озадачава учените, е, че дисковете са практически идентични във всичко, с изключение на едно-единствено нещо. — Той премести курсора, за да обозначи различните елементи. — На онази страна, която аз наричам лицева, и върху двата диска има точно по сто двайсет и три символа. И в двата случая те са сегментирани в трийсет и една групи, всяка състояща се от два до седем символа. „Менюто“, ако ми бъде позволено да се изразя така, е едно и също и се състои от четиридесет и пет различни символа. И честотата на използването им е идентична. Например „главата на мохикана“ се появява тринайсет пъти, „маршируващия мъж“ — шест пъти, „волска кожа“ — единайсет пъти и така нататък. Подобна е историята и с обратната страна, с разликата, че думите са трийсет, а символите — сто и осемнайсет.

— Но редът и групирането се различават — изтъкна Джак.

— Точно така. Погледнете първия диск. „Маршируващият мъж“ плюс „дърво“ — три пъти. „Слънчевият диск“ плюс „главата на мохикана“ — осем пъти. И два пъти пълната поредица от „стрела“, „палка“, „гребло“, „лодка“, „волска кожа“ и „човешка глава“. Нито една от тези групи не се появява на втория диск.

— Наистина странно — прошепна Костас.

— Аз вярвам, че дисковете са били съхранявали като комплект — единият четим, другият безсмислен. Онзи, който е направил това, се е опитвал да подсказе, че от значение са видът, броят и честотата на използване на символите, а не тяхното групиране. Било е заблуда, начин да се отклони вниманието от групирането на символите, да се разубеди любопитният от това да търси смисъл в поредиците.

— Само че в това безспорно има смисъл — нетърпеливо се намеси Костас и щракна със своята мишка, за да маркира комбинациите на първия диск. — „Лодка“ редом с „гребло“. „Маршируващ мъж“. „Мохикан“, който винаги гледа в една и съща посока. „Житен сноп“. „Кръг“, най-вероятно изобразяващ слънцето, който присъства в около половината от групите. Това е пътуване, може би не реално, но пътуване през годината, отразяващо цикъла на сезоните.

Дилън се усмихна.

— Ето, точно това е съображението, изтъквано от учените, смятащи, че първият диск съдържа послание, а не е просто декоративен. Той като че ли предлага повече смисъл от втория, повече логика в последователността на символите.

— Но?

— Има „но“, нали?

— Но това може да е част от уловката. Създателят на първия диск може съзнателно да е групирал символи, които като че ли се групират естествено, например „лодка“ с „гребло“, с надеждата, че хората ще се опитват да разшифроват диска, като тръгнат по този път.

— Но нали няма спор, че „лодката“ и „греблото“ вървят заедно? — възрази Костас.

— Само ако се приеме, че става дума за пиктограми, в който случай „греблото“ означава гребло, а „лодката“ си е лодка. В този случай „лодка“ и „гребло“ означават пътуване по вода, мореплаване, движение.

— Пиктограмите са първата форма на писмо — допълни Хибермайер. — Но дори най-ранните известни ни египетски йероглифи не са до един пиктограми.

— Един символ може също да бъде и фонограма, в който случай обектът представлява звук, а не предмет или действие — продължи

Дилън. — В английския език например бихме могли да използваме „гребло“^[2], за да обозначим буквата „р“ или сричката „ра“.

Костас бавно кимна.

— Искаш да кажеш, че символите върху дисковете може да са някаква азбука?

— Да, макар и не в стриктния смисъл на думата, най-ранната версия на нашата азбука е северносемитският предшественик на финикийската азбука от второто хилядолетие преди Христа. Новото било въвеждането на отделен символ за всеки от основните гласни и съгласни звуци. По-ранните системи били на основата на срички, като всеки символ представлявал комбинация от гласна и съгласна. Така интерпретираме линейното писмо тип А на минойците и линейното писмо тип В на микенците. — Дилън пак чукна един клавиш и на екрана се върна изображението на златния диск. — Кое то ни връща на находката от потъналия кораб.

Той увеличи изображението, за да покаже отново мистериозния символ, отпечатан дълбоко в центъра на диска. След малко към него се добави друго изображение, този път на черен камък с неправилна форма, покрит с три отделни ленти, запълнени с фино изписани символи.

— Розетският камък^[3]? — Хибермайер явно бе озадачен.

— Както ви е известно, по време на завоевателния поход на Наполеон в Египет през 1804 година към армията имало цял легион учени и рисуващи. Това се превърнало в най-сензационното им откритие, направено край древен Саис на притока Розета на Нил. — Дилън започна да маркира поотделно секциите на текста от горе надолу. — Египетски йероглифи. Египетско демотично писмо. Елински гръцки. Двайсет години по-късно един филолог, Шамполион, осъзнал, че това са преводи на едно и също нещо — триезичен декрет на Птолемея V от 196 година преди Христа, когато гърците владеели Египет. Шамполион знаел древногръцки и успял да преведе другите два текста. Така Розетският камък се превърнал в ключ за разчитането на йероглифите. — Дилън чукна за пореден път някакъв клавиш, камъкът изчезна и на екрана се върна изображението на златния диск. — Игнорирайте за момент онова, което е в центъра, и се съсредоточете върху символите по периферията. — Той освети една след друга трите

ленти, отвън навътре. — Микенско линейно тип В. Минойско линейно тип А. Символите на Фаистос.

Джак вече се бе досетил, но потвърждението накара сърцето му да затупти с всичка сила.

— Господа, това е нашият Розетски камък.

През следващите няколко минути Дилън обясни, че микенците, завладели Крит след изригването на Тера, първоначално не разполагали със собствено писмо и поради тази причина заимствали линейните А символи от минойските мореходци, които по онова време вече търгували с континентална Гърция. Тяхното писмо, известно като „линейно тип В“, било гениално дешифрирано малко след Втората световна война като ранна версия на гръцкия. Но езикът на минойците останал загадка до началото на същата година, когато в Кносос открили най-голямата находка на плочки с линейно писмо тип А. За голям късмет на изследователите се оказало, че няколко от тях са двуезични и съдържат линейно писмо тип В. Златният диск предлагаше изключителната възможност да бъдат дешифрирани символите на дисковете от Фаистос.

— Досега не разполагахме със символи на Фаистос от Кносос и съответно нямаше двуезичен текст с тях — продължи Дилън. — Вях се примирил, че това ще остане мъртъв език, съвсем различен от минойския или микенския гръцки.

Всички слушаха, без да го прекъсват. Дилън методично анализираше символите на двата типа писмо върху златния диск и разкриваше сходството им с други примери на писмо от Крит от бронзовата епоха. Беше подредил всички символи в редове и колони за по-лесно демонстриране на съответствията.

— Започнах с първия диск от Фаистос, който е намерен преди сто години — методично обясняваше Дилън. — И аз като вас мислех, че не може да се прочете. — Той чукна клавиш и на екрана се появиха всичките трийсет и една групи от лицевата страна с изписан под тях фонетичен превод. — Само че превод има и ето го пред вас, като се чете от центъра навън в посока на вървящия човек и символите с лицата, както диктува логиката.

Джак бързо прегледа редовете.

— Само че аз не мога да разпозная никакви думи от линейното писмо, а не виждам и познати комбинации на срички.

— Опасявам се, че си прав — съгласи се Дилън, чукна поредния клавиш и в долната част на екрана се появиха други трийсет и една групи. — Това е друга разшифровка, по спирала от периферията към центъра. Същата история — никакъв смисъл.

Екранът се изчисти и се възцари тишина.

— А вторият диск? — сети се Джак.

Лицето на Дилън беше все така безстрастно, но лека усмивка издаде вълнението му. Той въведе някаква команда и повтори процедурата.

— Ето... по спирала отвътре навън.

Джак посърна, когато погледът му отново не различи нищо познато. Но след малко му се стори, че започва да различава нещо, макар и доста странно.

— Долавям нещо... но не ми изглежда правилно.

Дилън го остави да погледа екрана още малко и накрая му подсказа:

— Опитай в обратна посока.

Джак се вгледа напрегнато в екрана и изведнъж удари с длани по масата.

— Разбира се!

Неспособен да се сдържа повече, Дилън широко се усмихна, чукна за последен път клавиш и цялата последователност се изобрази в обратен ред. Джак веднага съобрази за какво става дума и рязко пое дъх.

— Изключително — прошепна той. — Този диск предхожда с поне две хиляди години началото на бронзовата епоха. И въпреки това е на езика на линейното писмо тип А, на езика на Крит от времето на нашето коработопане. — Направо не вярваше, че изрича тези думи: — Това е *минойски*!

Интеркомът изпраща и развали магията на момента.

— Джак. Веднага ела на палубата. На „Вултура“ става нещо — викна разтревожено Том Йорк.

Джак скочи и без да каже нито дума, хукна към мостика. Костас го последва. След секунди двамата спряха до Йорк и Хау и се възряха в блещукащите на хоризонта светлинки.

Нещо ставаше в морето... имаше някаква пяна. След малко видяха, че е надуваемата лодка на „Сийкуест“, а след още няколко секунди вече виждаха и Катя зад кормилото. Дългата ѝ коса се развяваше. Джак стисна с всичка сила перилата и за миг затвори очи. Тревогите от последните няколко часа бяха изместени от вълна на облекчение. Слава богу, Катя беше невредима.

Костас го погледна и се усмихна разбиращо.

Лодката се плъзна покрай борда и пърпоренето ѝ затихна, но остана друг звук — на ръмжащи в далечината огромни дизелови двигатели. Джак грабна бинокъла със система за нощно виждаше и го насочи към „Вултура“. Тъмносивият нисък корпус изглеждаше заплашително. Под кърмата на кораба се появи пяна, призрачно осветена от фосфоресциращия планктон, раздвижен от витлото. Бавно, някак лениво, като събуждащ се звяр, който няма от какво да се безпокои, „Вултура“ описа широка дъга и започна да се стопява в далечината. Единствено пяната зад кърмата остана да се вижда дълго след като корабът вече бе погълнат от нощта.

Джак свали бинокъла и погледна Катя, която точно в този момент стъпваше на палубата. Тя се усмихна и им махна с ръка. Много тихо, така че дори стоящият до него Костас едва го чу, Джак каза:

— Катя, ти си истински ангел.

[1] Дискът (ед. число — вж. бележките на автора в края на книгата) от Фаистос е най-забележителният пример за йероглифен надпис от Крит. Открит е през 1903 година заедно с таблицата с линейно писмо тип А и глинени съдове, датирани от 1700 година пр.н.е. Днес е експонат в археологическия музей в Ираклион. Двете му страни са спираловидно покрити с 241 символа (45 се повтарят), организирани в 61 думи. Символите изобразяват познати обекти като човешки тела и части от тялото, животни, оръжия и растения. Краткостта на текста прави невъзможно дешифрирането му по метода

на Майкъл Вентрис, с който е разгадано линейното писмо тип В. — Б.пр. ↑

[2] На английски paddle. — Б.пр. ↑

[3] Базалтова плоча, открита близо до гр. Розета (днес гр. Рашид, Египет) по време на Египетската кампания на Наполеон I през 1799. Съдържа паралелен текст (на египетски, на гръцки език и с демотично писмо). Разчетен от Ж. Ф. Шамполион, с което се поставя началото на дешифрирането на египетските йероглифи. Днес се съхранява в Британския музей в Лондон. — Б.пр. ↑

7.

Вертолетът прелетя ниско над крайбрежните възвишения на Западна Турция, перките му изпратиха кълмещо ехо над дълбоките заливи, наскочи бреговата линия. На изток розовата аура на зората вече очертаваше каменистия контур на Анадолското плато, пръснатите из Егейско море острови вече се надигаха от утринната мъгла.

Джак превключи на автопилот. Вертолетът безпогрешно щеше да следва бреговата линия, заложен в навигационния компютър, и щеше да ги закара до програмираната дестинация, отстояща на почти петстотин морски мили на североизток.

По интеркома се разнесе познат глас.

— Има нещо в златния диск, което не мога да разбера — каза Костас. — Приемам, че е изработен около 1600 година преди новата ера, малко след коработопиенето. Но въпреки това единственият паралел на символите от външната ивица е датиран четири хиляди години по-рано, на втория диск на Фаистос от Крит.

В разговора се включи и Катя:

— Изумително е, че езикът на Крит от бронзовата епоха вече се е говорил от първите неолитни заселници на острова. Разшифровката на професор Дилън ще революционизира представата ни за произхода на гръцката цивилизация.

Джак бе все още опиянен от успеха на Катя предната нощ и избягването на конфронтацията с „Вултура“. Спасението им граничеше с чудо и той прекрасно съзнаваше това. Тя обясни, че била показала на Аслан снимки на потъналия римски кораб, открит от Джак преди седмица, и го убедила, че единственото, което били намерили, са глинени амфори, което означаваше, че находката не е достойна за неговото внимание, а „Сийкуест“ е тук само за да тества ново картографско оборудване.

Джак обаче бе убеден, че има нещо повече и че Катя не казва всичко. Беше я разпитвал упорито, но не бе успял да изтръгне нищо. Той добре познаваше потайния свят на сделки и контра сделки,

мафиотски услуги и подкупи, към които бяха принудени да прибегват гражданите на бившия Съветски съюз. Беше повече от ясно, че Катя прекрасно може да се оправя в този свят.

Тревожното очакване, оставило отпечатък върху проведената телеконференция, се бе превърнало в огромно желание да продължат. След връщането си Катя бе отказала да почива, а се бе присъединила към Джак и Костас и тримата продължиха да разглеждат плана на корабокрушението и да обсъждат следващата фаза на разкопките. Сега, след като знаеха, че проектът може да продължи безпроблемно, ентусиазмът им беше неудържим.

Джак се бе решил да пътува тази сутрин само след нейните уверения, че „Вултура“ няма да се върне. Отчитането му бе във връзка с рутинно посещение, планова инспекция на двойника на „Сийкуест“, кораба „Сий Венчър“, намиращ се в Черно море. Сега значението на вършената на него работа нарастваше, заради съобщенията за изненадващо разкритие, направено на северния бряг на Турция.

— Това, което не знаете — каза Джак, — е, че вече разполагаме с независима датировка на златния диск. Получих резултата по имейла, докато спяхте. И подаде един лист на Костас, който седеше на мястото на помощник-пилота до него. В следващата секунда в кабината прозвуча възторжен вик.

— Хидродатировка! Направили са го! — Костас плуваше в свои води, когато трябваше да се опре на неоспоримите научни твърдения, и не обичаше да се позовава на теории без твърда основа. — Това е техника, разработена в МУИМ — обясни той на Катя. — С времето определени минерали абсорбират малки количества вода. Този повърхностен слой с повишена влажност се формира отново на места, където са отчупени парчета или има някаква обработка от човешка ръка, така че може да се използва за датиране на каменни и метални артефакти.

— Класическият пример е с обсидиана — допълни Джак, — който в Егейско море съществува само на остров Мелос. Сечива от обсидиан са намерени при разкопки на площадки в континентална Гърция и са хидродатирани към 12000 година преди новата ера, което е финалната фаза на ледниковата епоха. Което пък е най-ранното доказателство за извършвана по море търговия в древния свят.

— Хидродатировката на златни предмети е възможна само при използване на изключително прецизно лабораторно оборудване — обясни Костас. — МУИМ държи лидерството във VНР изследванията, защото ние често намираме злато.

— И какъв е резултатът? — попита Катя.

— Трите ивици символи са гравирани в средата на второто хилядолетие преди Христа. По-точната оценка е 1600 година, плюс-минус стотина години.

— Това съответства на датата на корабокрушението — отбеляза Катя.

— Едва ли би могло да идва от доста преди това — изтъкна Джак. — Вътрешната ивица е с микенско линейно писмо тип В, което се е появило горе-долу по онова време.

— Но това е само датировка на самите символи, тоест отнася се само до датата на формирането им върху метала. И се основава на анализа на хидрослоя по повърхността на символите — напомни Костас, едва сдържаше вълнението си. — Самият диск е по-стар. Многоооого по-стар. А централният символ идва с оригиналната леярска форма. Някакви предположения? — Той дори не изчака някой да се обади. — Неговата датировка е 6000 година преди Христа.

Бе лазурна лятна утрин. Летяха над северозападния край на Турция към Дарданелите, тесния проток, разделящ Европа от Азия. На изток той се разширяваше в Мраморно море, а по-нататък следваше ново стеснение, този път на Босфора — протока, който извежда в Черно море.

Джак въведе някои корекции в автопилота и надникна над рамото на Костас. Виждаше се Гелиболу^[1] — големият „пръст“ земя, забит в Егейско море, който очертаваше северния бряг на Дарданелите. Следваха равнините на Хисарлък, мястото на Троя. Намираха се над исторически нервен сплит, място, където море и земя се стесняват във фуния, през която бяха минавали огромни маси хора — от север на юг и от запад на изток, и това бе продължавало от времето на най-ранните хоминиди до възхода на исляма. Спокойната гледка под краката им с нищо не напомняше за някогашните кръвопролития конфликти, като се започне от обсадата на Троя и три хиляди години по-късно се стигне

до осеммесечните сражения при Гелиболу по време на Първата световна война.

За Джак и Костас обаче това бе не земя на призраци, а позната територия, която събуждаше в сърцата им топлата вълна на удовлетворение от постигнатото. Точно тук бяха провели първите си съвместни разкопки, още докато живееха в базата на НАТО край Измир. Някъде между сегашния бряг и руините на Троя един селянин бе изровил в нивата си почернели парчета дърво и части от бронзова броня. Експедицията им бе разкрила, че мястото на площадката е засипаната с утайка брегова линия от времето на бронзовата епоха, а по-късно бяха открили и обгорелите останки на бойни галери, унищожени при опустошителен пожар около 1150 година преди новата ера.

Откритието се бе превърнало в сензация, защото за първи път бе дало на учените възможност да се докоснат до артефакти от Троянската война — нещо, което бе накарало научната общност да погледне по нов начин на легендата, която до този момент бе отхвърляна като измислица. За Джак това се бе оказало повратен момент — изживяване, разпалило наново страстта му към археологията и неразгаданите загадки на миналото.

— Добре. Искам да си го изясня. — Костас се опитваше да свърже в едно необикновените разкрития от последните няколко дни. — Първо, в Египет е намерен папирус, който доказва, че Платон не си е измислил легендата за Атлантида. Тя е била продиктувана на Солон от египетски жрец някъде около 580 година преди Христа. Самата история е неустановимо колко древна, но датира назад хилядолетия преди времето на фараоните.

— Папирусът показва и че историята на Платон е обърквана — напомни Джак.

— Понеже този разказ не е стигнал до света, защото записът е бил откраднат и загубен. Запазеният спомен бил изопачен и в крайна сметка се получила смесица от края на минойците към средата на второто хилядолетие преди Христа и малкото, което Солон можел да си спомни за Атлантида. Неговото объркване накарало учените да

свържат разказа за Атлантида с изригването на Тера и унищожаването на критските дворци.

— Това е единствената правдоподобна интерпретация — уточни Джак.

— Сега обаче знаем, че Атлантида е била някаква цитадела, крепост, твърдина, а не континент или остров. Била разположена на морския бряг, а в дълбочина зад нея имало широка долина и високи планини. Към всичко това по някакъв начин е примесен символът на бика. На няколко дни път от нея имало водопад, а между водопада и Египет се простирало осеяно с острови море. Преди седем-осем хиляди години тя изчезнала под морето.

— И сега разполагаме с необикновената загадка на дисковете — завърши Катя.

— Връзката между папируса и дисковете е този символ. Той е абсолютно идентичен, подобен на буквата „Н“ с четири чертички от всяка страна.

— Мисля, че можем да го наречем символа на Атлантида — заяви Катя.

— Той е единственият, за който няма съответствие със знаците от линейното писмо тип А и линейното тип В — каза Джак. — Може да представлява логограма, представяща самата Атлантида, каквато е бикът за минойски Кносос или совата за класическа Атина.

— Онова, което продължава да ме озадачава обаче — въздъхна Костас, — е защо изобщо са били изработени дисковете. Морис Хибермайер каза, че свещеното знание било предавано устно от един върховен жрец на следващия, за да е сигурно, че няма да бъде изопачено, както и за да бъде запазена тайната му. Защо в такъв случай е бил нужен декодер под формата на тези дискове?

— Аз имам теория по този въпрос — каза Джак.

На таблото пред тях светна предупредителна червена светлина и той превключи управлението на ръчно и включи двата допълнителни резервоара за гориво, необходими при дълги полети. После върна управлението пак на автопилот, вкара в конзолата CD-ROM и дръпна от тавана на кабината миниатюрния сгъваем екран. На него се показва пищна процесия от издължени лодки, напускащи град; от терасовидно застроени крайбрежни жилища със сложна архитектура надничаха хора.

— Това е световноизвестната морска фреска, намерена през 60-те години на миналия век в Адмиралската къща в Акротири на остров Тера. Традиционната интерпретация е, че става дума за церемония, може би посвещаването на новия върховен жрец. — Той чукна един клавиш и образът се смени със снимка от въздуха, показваща сринати стени и балюстради, стърчащи от края на скала. — Земетресението, което разруши Партенона миналата година, измести скалния масив на брега на Палео Камени, втория по големина остров от групата на Тера. Това доведе до разкриването на останки на нещо, което прилича на скален манастир. Повечето от онова, което знаем за минойската религия, идва от така наречените „планински обители“ — свещени ограждения по върховете на хълмове и планини из Крит. Сега вече имаме основания да вярваме, че на остров Тера се е намирала най-голямата планинска обител от всички.

— Дом на боговете, вход към подземния свят — допълни Костас.

— Нещо подобно — съгласи се Джак. — Самата обител несъмнено е била пръсната на парчета при изригването на Тера. Но там имало и религиозна общност, останала погребана под вулканичната пепел и пемзата, затрупали всичко около калдерата.

— Не разбрах каква е теорията ти за дисковете — напомни му Костас.

— Тъкмо стигам до нея — успокои го Джак. — Първо, нашето коработрушение. Най-вероятно корабът е бил потопен от надигналата се вълна *преди* изригването на самия вулкан. — Костас и Катя кимнаха. — Убеден съм, че е бил собственост не на обикновен, а на доста богат търговец. Помислете за товара: златни потири и огърлици, статуи от злато и слонова кост, някои от тях почти половин човешки ръст, олтари от рядък египетски порфир, ритон с форма на глава на бик... Богатство, което нормално не би било натоварено на един кораб.

— Какво имаш предвид? — попита Костас.

— Мисля, че сме намерили съкровището, притежавано от висшите жреци на Тера — най-свещената съкровищница на цивилизацията от бронзовата епоха. Според мен дисковете са били най-ценни за жреците. Златният диск е бил най-старият предмет и е бил изваждан само за най-свещените церемонии и първоначално на него не е имало надписи, с изключение на символа в центъра. Древният глинен диск — по-старият от двата диска от Фаистос — е

бил плоча за запис, а не предмет за поклонение. Съдържал е ключа към познанието, но е бил написан на толкова древен език, че само жреците могли да го разчетат. След предупредителния трус, изплашен от приближаващия катаклизъм, върховният жрец е наредил символите да бъдат прехвърлени по периферията на златния диск. Това било речник — съответствие на древните символи от глинения диск с линейното писмо тип А и тип В. Всеки грамотен миноец би схванал, че групирането в срички е древната версия на неговия език.

— Значи е било елементарно застраховане — подсказа Катя. — Кодова книга за разчитане на глинения диск, в случай че жреците загинат.

— Да — потвърди Джак. — С уникалния ритон с форма на глава на бик леководолазите изнесоха и цял куп жезли от абанос и слонова кост, изящно гравирани с изображения на великата богиня майка. Това са свещени жезли на минойците, елементи на ритуала, също като жезлите на епископите и кардиналите.

— А дисковете от Фаистос?

— Едновременно с нанасянето на символите върху златния диск върховният жрец е наредил да се изработи копие на древния глинен диск — но такова, че текстът на него само да изглежда същият, а всъщност да е лишен от смисъл. Както каза професор Дилън, целта на копието е била да убие желанието на непосветените да търсят смисъла прекалено дълбоко. Само жреците трябвало да знаят значението на текста и да имат достъп до таблицата на съответствие върху златния диск.

— Но как са попаднали дисковете във Фаистос? — настоя Костас.

— Мисля, че първоначално са били съхранявани заедно със златния диск в хранилището на храма на Тера — каза Джак. — Върховният жрец ги е изпратил с друг кораб, който е стигнал до Крит, без да му се случи нищо. Фаистос вероятно е изглеждал надеждно убежище, заради високата си надморска височина и защитеността си от север зад планината Ида.

— А и е бил религиозен център — напомни Катя.

— До двореца се намира Хагия Триада — комплекс руини, който отдавна озадачава археолозите. Там, през интервал от един век, са открити двата диска. Днес смятаме, че това е било някаква Школа —

център за обучение на жреци, които по-късно били разпращани по светилищата из Планината.

— Но и Фаистос, и Хагиа Триада били опустошени от експлозията — прекъсна го Катя. — Земетресението ги изравнило със земята, после никой не се върнал да живее там и така дисковете останали заровени под руините само дни след пристигането им от Тера.

— Имам един последен въпрос — обади се Костас. — Как върховният жрец в храма на Саис в делтата на Нил е научил за Атлантида почти хиляда години след изригването на Тера и загубата на тези дискове?

— Според мен египтяните са знаели историята от същия древен източник и тя е оцеляла отделно за всяка от цивилизациите. Това било свещено познание и било предавано през поколенията максимално точно, без украсяване и поправки, което се доказва от идентичните подробности в символа на Атлантида както на папируса, така и на дисковете.

— Трябва да благодарим за връзката на Солон — отбеляза Катя. — Ако не е бил копирач възможно най-старателно този символ редом с гръцката дума за Атлантида, днес нямаше да сме тук.

— Дисковете от Фаистос са били безполезни парчета глина — замислено каза Костас. — Единствената им стойност са символите. Но дискът от корабокрушението е от масивно чисто злато и може би е най-големият златен слитък от праисторията, оцелял до наши дни. — Завъртя се на стола си и остро изглежда Джак. — Мисля, че в тази работа има повече, отколкото сме способни да си представим в момента. Нещо ми подсказва, че нашето кръгче по някакъв начин ще отключи още по-голяма загадка.

Бяха прелетели над Мраморно море и сега се намираха над Босфора. Чистият въздух над Егейско море се бе сменил с омарата на смога, разстилащ се във всички посоки от Истанбул. Златният рог, където гръцките колонисти основали Византион през 8 век преди новата ера — едва се виждаше. До него се издигаше гора от минарета — върховете им пробиваха утринната мъгла. На носа едва се различаваше дворецът Топкапъ — някога символ на ориенталското

декадентство, днес — един от най-добрите археологически музеи на света. На самия бряг се издигаха стените на Константинопол, столицата на Византийската империя, опората на Рим на изток до падането ѝ от турците през 1415 година.

— Това е един от любимите ми градове — въздъхна Джак. — Свикнеш ли веднъж да се ориентираш в него, оттам нататък тук те очаква най-голямото историческо приключение, което можеш да си представиш.

— Когато свършим, бих желала да ми го покажеш — каза Катя.

Пред тях в далечината се виждаше Черно море, а двата бряга от двете страни на Босфора се простираха сякаш в безкрайността. GPS системата показваше, че последната отсечка от полета им се намира в източна посока, на десетина морски мили северно от турския пристанищен град Трабзон. Джак настрои радиостанцията на честотата на канала на МУИМ, включи скрамблера и въведе позицията им за сведение на екипажа на „Сий Венчър“.

След секунди в долния десен ъгъл на екрана над главната конзола замига син индикатор.

— Получаваме имейл — каза Костас.

Джак щракна с мишката и изчака изписването на адреса.

— От професор Дилън е. Да се надяваме, че е преводът му на диска от Фаистос.

Катя, която седеше на задната седалка, се наведе напред. Всички замълчаха в очакване. След малко на екрана се изписаха думите:

Скъпи Джак,

След телеконференцията ни снощи се залових с превода. Работата ми в значителна степен зависеше от съдействието на колегите по света. Архивата на линейното писмо тип А, намерена миналата година в Кносос, беше разпределена между много различни учени по света, а ти знаеш колко собственически се отнасят понякога хората от академичните среди към непубликуваните резултати от изследванията си — спомняш си, предполагам, проблемите, които имахме с достъпа до ръкописите от Мъртво море, когато започнахме търсенето на Содом и

Гомора. За щастие повечето експерти по минойска епиграфика са ми били студенти.

Мога да кажа, че смисъл има само лицевата страна на втория диск. Опитът да се скрие истинският текст се оказа по-изкусен, отколкото допускахме.

Тайнственият символ се появява два пъти и аз го преведох като „Атлантида“.

Ето и текста:

Под знака на бика лежи разпереният бог орел. (При) опашката му (е) златостенната Атлантида, голямата златна врата на (твърдината?). (Неговите) краища на крилете докосват изгрева и залеза на слънцето. (При) изгрев (е) планината от огън и метал. (Тук е) залата на върховните жреци [Тронната зала, криптата за публиката]. Отгоре (е) Атлантида. (Тук е) богинята майка. (Тук е) мястото (на) боговете (и) хранилището (на) познанието.

Не знам какво да мисля за това. Загадка ли е? С Морис изгаряме от нетърпение да чуем мнението ти.

Винаги твой,
Джеймс Дилън

Прочетоха писмото няколко пъти, без да кажат нито дума. Костас проговори пръв и както винаги демонстрира практичното си отношение към онова, в което другите виждаха мистерия:

— Няма никаква загадка. Това си е карта на съкровище.

[1] Известен още като Галиполи, Гелибол — полуостров в едноименен град в Турция. — Б.пр. ↑

8.

— Джак! Добре дошъл!

Гласът изкънтя над затихващия рев на двигателите „Ролс-Ройс Джем“. Джак току-що бе стъпил на надуваемата платформа, модификация на използваната от военните стандартна конфигурация, позволяваща устойчиво кацане на вертолети на вода. Изтича до високия като върлина Малкълм Маклеод, който чакаше, навел глава, и стисна ръката му едновременно с последното завъртане на перките на вертолета. Костас и Катя дойдоха при тях и всички тръгнаха към помещенията под палубата. Няколко души от екипажа вече прикрепваха хеликоптера към платформата, преди да започнат да го разтоварват.

„Сий Венчър“ се различаваше от „Сийкуест“ само по богатството на оборудването си, което го правеше основния морски съд на разположение на МУИМ за изследвания далеч от сушата. Съвсем неотдавна корабът бе провел първото спускане с човек в Марианската падина. Настоящата му задача в Черно море бе започнала с рутинен сеизмологичен анализ, но сега нещата бяха придобили съвсем неочаквани нови измерения.

— Елате на мостика — каза кратко Малкълм Маклеод. Отведе ги в помещение, подобно на това в „Сийкуест“, със същия извит екран. Маклеод заемаше еквивалентен на Джак пост в отдела по океанография и Джак бе започнал да изпитва дълбоко уважение към него след многобройните им съвместни проекти навсякъде по света.

Едрият червенокос шотландец седна на операторския стол пред конзолата.

— Е, добре дошли на „Сий Венчър“. Предполагам, инспекцията може да изчака, докато не ви покажа какво намерихме.

— Давай — съгласи се Джак.

— Чували ли сте за месинската солна криза^[1]?

Джак и Костас кимнаха, но Катя изглеждаше видимо озадачена.

— Добре, значи няколко обяснения за новата ни колежка. — Малкълм се усмихна на Катя. — Името идва от залежите, намерени край Месинския пролив до Сицилия. В началото на 70-те години на миналия век сондажният кораб „Гломар Чалънджър“ изважда серия мостри на Средиземно море. Под дъното е открит огромен пласт уплътнени изпарения, достигащ на места до три километра дълбочина. Образуван се е през късния миоцен — най-близката до нас геоложка епоха, отпреди пет и половина милиона години.

— Изпарения ли? — попита Катя.

— Основно халит, с други думи, обикновена каменна сол — онова, което остава след изпарението на морската вода. Над и под него има мергел, което пък си е нормален морски нанос от глина и калциев карбонат. Солният слой се е образувал горе-долу едновременно за целия басейн на Средиземно море.

— И какво означава това?

— Означава, че Средиземно море се е изпарило.

Катя го изгледа с нескрито недоверие.

— Средиземно море се е изпарило? Цялото?!

Маклеод кимна.

— Първо е имало рязко спадане на атмосферната температура — станало е много по-студено, отколкото през последната ледникова епоха. Огромна част от океаните се превърнала в полярен лед, което довело до спадане на морското равнище с петстотин метра. Средиземно море се оказало впримчено в ледена периферия, започнало да се изпарява и се превърнало в солена мътилка по най-дълбоките места.

— Като Мъртво море — сети се Катя.

— Дори още по-солено — според мен е било на границата на течната фаза. Прекалено солено за какъвто и да било живот в него, което обяснява оскъдността на вкаменелости. Огромни райони се превърнали в пустини.

— И кога се запълнило отново?

— След цели двеста хиляди години. Процесът вероятно се е развивал бързо в резултат от разтапянето на полярните области. Първите ручейчета откъм Атлантическия океан скоро се превърнали в опустошителни наводнения, в огромен водопад, стотици пъти по-голям

от Ниагара, който издълбал Гибралтарския проток до днешната му дълбочина.

— И какво отношение има всичко това към Черно море?

— Месинската солна криза е доказан научен факт. — Маклеод погледна Джак. — Тя ще ви помогне да повярвате в невероятното, което ще ви кажа ей сега.

Маклеод покани Катя да седне пред екрана и ѝ показва как да използва джойстика.

— Представи си, че е полетен тренажор. Използвай джойстика, за да насочваш във всички посоки. Промяната на скоростта е с кръговия потенциометър отляво.

Маклеод сложи ръката си върху ръката на Катя и завъртя на пълен оборот, като наклони джойстика на максимален ъгъл на потапяне. Широкоформатният екран остана все така тъмен, но индикаторът на посоката започна бързо да сменя показанията си. Дълбочината беше 135 метра, а координатите на GPS системата показваха положението на дистанционно управляемата подводница с точност до половин метър.

Маклеод върна лоста на джойстика в първоначално положение.

— Падане със завъртане, последвано от връщане на място. — Усмихна се на Джак, който много добре си спомняше подводните преследвания между двамата, докато се бяха обучавали в тренировъчния център на МУИМ край Бермудските острови.

— ДУП се използват широко от научните екипи вече второ десетилетие — обясни Маклеод. — Но през последните няколко години технологията значително напредна. В изследванията ние използваме АУП — автономно управляеми подводници, — които имат многофункционални пакети датчици, в това число видео и хидролокатори в странична посока. След като целта бъде идентифицирана, изпращаме към нея ДУП с пряко управление. Тук разполагаме с „Марк 7“, която е с размерите на куфарче и поради това може да прониква и в относително тесни пукнатини.

— Да не говорим, че с тях може да се маневрира едва ли не на място — допълни Костас. — А управление, осъществявано на принципа на доплеровото отместване на радиоимпулси, означава, че обхватът на действие е до петнайсет мили в хоризонтална посока и без ограничение във вертикална.

— Почти стигнахме — прекъсна го Маклеод. — Включвам прожекторите. — Натисна джойстика и едновременно прещрака няколко превключвателя на пулта за управление. Екранът внезапно оживя и мастилената чернота се смени с блещукащи точки. — Тиня — обясни Маклеод. — Нашата светлина се отразява от вдигнатите от собственото ни движение частици от дъното.

Постепенно започнаха да различават нещо по-масивно, някаква сянка, която малко по малко започна да придобива очертания. Това беше морското дъно — безкрайно пустинно сиво пространство. Маклеод включи радара за следене на терена и той веднага показа, че дъното се спуска от юг под наклон от 30 градуса.

— Дълбочина 148 метра.

Внезапно се появи подобна на кула постройка и Маклеод спря ДУП-а на няколко метра от нея.

— Поредното остроумно изобретение на Костас. Дистанционно управляем екскаватор, способен да прави сондажи на стотици метри в морското дъно, а после пренасяме мострите от утайката по въздух.

Подаде на Катя лъскав черен камък, голям колкото юмрук. Тя го взе и го погледна озадачено.

— Камък от плажа?

— Излъскано на морския бряг от пясъка и вълните. По целия този склон намираме доказателства за наличието на древна брегова ивица... а сега тя е на 150 метра дълбочина и десет морски мили навътре в морето. Още по-изумителна е датировката. Може да се каже, че това е едно от най-забележителните ни открития. — Маклеод въведе комбинация от GPS координати и изображението на екрана започна да се движи, макар обляното от светлината на прожекторите дъно да не разкриваше особени промени, понеже апаратът следваше контура на терена. — Превключих го на автопилот. Петнайсет минути до целта.

Катя му върна черния камък.

— Възможно ли е това да има някаква връзка с месинската солна криза?

— Определено бихме го отнесли към времето преди пристигането на хората — по-точно казано хоминидите — в този регион преди два милиона години.

— Но?

— Но бихме сбъркали. Подобен извод няма да има нищо общо с истината. Потопените брегове изобщо не са необичайни в нашата работа, но този тук... този е нещо е изключително. Сега ще ви покажа за какво става дума... — Маклеод изтегли от интернет компютърно генерирана изометрична карта на Черно море и Босфора. — Връзката между Средиземно и Черно море е своеобразен микрокосмос на Атлантическия океан и Средиземно море — започна да обяснява. — Босфорът е дълбок стотина метра. Ако Средиземно море се спусне под тази дълбочина, Босфорът се превръща в земен мост, прекъсващ връзката между двете морета. И точно такива са били условията, позволили на първите хоминиди да преминат в Европа от Азия. — Той премести курсора, за да освети три речни системи, вливащи се в морето. — Когато Босфорът е бил земен мост, в резултат на изпарението нивото на Черно море спаднало също като това на Средиземно по време на солната криза. Но Черно море се захранва от притока на три големи реки — Дунав, Днепър и Дон. След време било постигнато динамично равновесие, при което вливането на речна вода се изравнило с изпарението и оттам нататък единствената промяна била в намаляването на солеността, така че Черно море се превърнало в огромно сладководно езеро... — Той натисна няколко клавиша и компютърът започна да симулира събитията, които бе описал: Босфорът постепенно пресъхна, нивото на Черно море спадна 150 метра под днешното и 50 метра под нивото на Босфора, след което се задържа благодарение притока на реките. Маклеод се завъртя на стола си и ги погледна. — Сега иде ред на изненадата. Това, което виждате, не е изображение на ранния плейстоцен от дълбините на ледниковата епоха. Пред вас е Черно море отпреди десет хиляди години.

— Искаш да кажеш... след ледниковата епоха? — попита Катя.

Маклеод енергично кимна.

— Последното образуване на ледници е достигнало върха си преди двайсетина хиляди години. Ние вярваме, че Черно море е било отрязано малко по-късно и нивото му е паднало със 150 метра. Изображението, което постъпва от подводницата, през следващите дванайсет хиляди години е било морски бряг.

— И какво е станало после?

— Рекапитулация на месинската солна криза: започнало топене на ледниците, нивото на Средиземно море почнало да се покачва и

през Босфора започнала да се излива вода. Конкретната причина може би е настъпилото преди седем хиляди години отдръпване на ледената покривка в Западна Антарктика. Според нас е била нужна само около година, та Черно море да достигне днешното си ниво. В най-интензивната фаза на този процес около двацет кубични километра вода се изливали под формата на гигантски водопад през Босфора, което довело до ежедневно покачване на нивото с четиридесет сантиметра или два до три метра седмично.

Джак показва долната част на картата.

— Би ли увеличил тук?

— Разбира се — с готовност се съгласи Маклеод и на екрана се показва увеличено изображение на крайбрежието на Северна Турция. Изометричната карта добре предаваше топографията на земята преди заливането ѝ.

Джак се премести по-напред и заговори:

— В момента се намираме на единайсет морски мили от северния бряг на Турция, което е примерно осемнайсет километра, а морската дълбочина под нас е сто и петдесет метра. Постоянният наклон означава покачване с около десет метра на километър и половина в посока към сушата, с други думи, съотношение едно към сто и петдесет. Това е слаб, практически незабележим наклон. Ако морето се е запълвало със скоростта, която ни описа, в такъв случай става дума за наводняване на триста до четиристотин метра седмично или петдесет метра ежедневно.

— А може би дори и повече — обади се Маклеод. — Преди наводняването голяма част от онова, над което се намираме в момента, е била само на няколко метра над морското равнище. При това наклонът е бил по-стръмен едва с приближаване към Анадолското плато. Може да се каже, че в течение на само няколко седмици са били залети огромни площи.

Джак — гледаше замислено картата — каза:

— Говорим за ранния неолит, началото на земеделието. Какви ли са били условията тук?

Маклеод се усмихна доволно.

— Е, накарах нашите палеоклиматолози да се потрудат над това. Те изготвиха серия компютърни симулации с всички възможни

променливи, за да реконструират околната среда през периода между края на плейстоцена и наводнението.

— И?

— Според тях тук е бил най-плодородният регион в целия познат свят.

Катя чак подсвирна, после каза:

— Значи говорим за нова картина на човешката история. Крайбрежна ивица с широчина дваисет и дължина стотици километри на едно от ключовите за развитието на цивилизацията места. При това... досега неизследвано от археолозите!

Маклеод буквално не се съдържаше от възбуда.

— И сега причината, поради която сте тук. Време е пак да обърнем внимание на нашия ДУП.

Картината на монитора показваше по-раздвижено морско дъно — теренът бе леко нагънат, тук-там се виждаха скални образувания, на места имаше пропадания, като че ли ставаше дума за някогашни клисури и речни долини. Дълбокомерът показваше, че подводният апарат се намира над потопена земна повърхност, на петнайсет метра височина и на километър навътре в сушата спрямо някогашната брегова ивица. Текущите GPS координати постепенно се доближаваха до програмираните от Маклеод.

— Черно море би трябвало да е раят на археолозите — обади се Джак. — Горните стотина метра от него са с ниска соленост, което е остатък от някогашното сладководно езеро и резултат от вливането на реките. Морските дървояди, например известният корабен дървояд *Teredo navalis*, имат нужда от по-солена среда, така че потопената тук дървесина има отлични шансове да оцелее в недокоснатото от времето състояние. Което ми напомня за детската ми мечта да намеря трирема — древен кораб с гребла.

— Може за някои да е рай — контрира Маклеод, — но за биолозите е истински кошмар. От сто метра надолу водата е отровена със сероводород — резултат от химическата промяна на морската вода, след като бактериите започнали да консумират огромните количества органична материя, донасяна тук от реките. А в дълбините е и още по-зле. Когато се излели през Босфора, много по-солените води на Средиземно море потънали до почти два километра дълбочина. И още

са там — неподвижен двестаметров слой, неспособен да поддържа какъвто и да е било живот. Едно от най-отровните места в целия свят.

— В базата на НАТО в Измир веднъж разпитах подводничар, избягал от съветския черноморски флот — тихо каза Костас. — Инженер, работил на една от свръхсекретните им дълбоководни сонди. Твърдеше, че бил виждал с очите си потънали кораби с недокоснат такелаж. Показа ми снимка, на която се различаваха човешки трупове — преплетени призрачни тела, застинали в... саламура. Една от най-отвратителните картини, които съм виждал.

— Предполагам също толкова неповторима като тази...

В долния десен ъгъл на екрана на монитора примигваше червена светлина. Текущите и зададени GPS координати се бяха изравнили. Почти едновременно със сигнала морското дъно рязко се трансформира в сцена толкова необикновена, че дъхът им спря. Точно пред ДУП-а светлината на прожектора се отразяваше от няколко ниски сгради, чиито плоски покриви преминаваха едни в друг като на индианско пуебло. Стълби свързваха стаите между етажите. Всичко бе покрито с призрачен слой тиня, посипана като пепел след вулканично изригване. Ужасна картина на разрушение, която обаче накара сърцата им да затуптят учестено.

— Фантастично! — възкликна Джак. — Може ли да разгледаме по-отблизо?

— Ще насоча апарата към мястото, където бяхме вчера, когато ни се обади.

Маклеод превключи на ръчно управление и насочи дистанционно управляемата подводница навътре. Камерата разкриваше едва различни в полумрака релефни мотиви, копитни животни с издължени шии, може би ибекси^[2], както и лъвове и тигри, подскачащи край тях с протегнати лапи.

— Хидрохоросан — прошепна Костас.

— Какво? — разсеяно попита Джак.

— Няма друг начин тези стени да оцелеят толкова дълго под вода. Сместа сигурно е включвала компоненти, които са способни да се втвърдяват под вода. Тези хора са използвали вулканична пепел.

В дъното на една потопена под водата стая се виждаше нещо, което моментално би било разпознато от всеки студент по ранна

история: извитите рога на бик, вечният като живот символ, вграден в широк като олтар плинт.

— Ранният неолит. Никакви съмнения. — Джак бе обзет от трескав ентусиазъм. — Това е домашно светилище, точно като онова, дето изровиха преди трийсет години край Чатал Хююк.

— Къде? — попита Костас.

— В Централна Турция, в равнината Коня, на четиристотин километра южно оттук. Може би най-старият открит град на света, земеделска комуна, заселила се там преди десет хиляди години, в зората на земеделието. Издигнати плътно една до друга сгради, зидани с непечени тухли, но с дървена рамка... като тези тук.

— Уникално място — съгласи се Катя.

— До днес. Това тук променя всичко.

— Има и още — увери ги Маклеод. — Още много. Хидролокаторът показва аномалии като тази по дължината на цялото древно крайбрежие, поне докъдето можахме да изследваме — на по трийсет километра в двете посоки. Срещат се през два-три километра и няма никакво съмнение, че всяка от тях е друго село или имение.

— Удивително. — Мислите на Джак се въртяха като във вихрушка. — Тази земя трябва да е била невероятно плодородна, за да издържа население, далеч по-многобройно от това в Месопотамия и в Леванта^[3]. — Погледна Маклеод с широка усмивка. — Е, за експерт по дълбоководните хидротермални кладенци си свършил добра работа за един ден.

[1] Става дума за месинския етаж (най-близък до нашето време и обхващащ времето отпреди 7,3 — 5,3 милиона години) на миоценската епоха на кайнозойската ера. — Б.пр. ↑

[2] Дива коза (*Capra ibex*). — Б.пр. ↑

[3] Източното Средиземноморие. — Б.пр. ↑

9.

„Сий Венчър“ разсичаше зайчетата на вълните, поел на юг над потопения древен бряг. Небето бе чисто, но морето беше тъмно и страховито — пълен контраст със сините води на Средиземноморието. Пред тях се издигаха гористите хълмове на Северна Турция и билото на Анадолското плато, откъдето започваше издигането на терена в посока на Мала Азия.

Веднага след като прибраха подводния апарат, „Сий Венчър“ се отправи с максимална скорост към базата на МУИМ в Трабзон — черноморско пристанище, чиито бели сгради плътно следваха крайбрежната линия в посока на юг. Катя се наслаждаваше на първата възможност да си почине след пристигането в Александрия преди три дни. Черната ѝ коса се развяваше на вятъра. Беше по бански, който оставяше за въображението съвсем малко. Седнал на палубата до нея, Джак определено имаше проблем със съсредоточаването в разговора с Костас и Маклеод.

Костас даваше съвети на Маклеод за най-добрия начин, по който да картографира потопеното неолитно селище — черпеше от опита си с фотограметрията^[1] на потъналия минойски кораб. Бяха се споразумели „Сийкуест“ да се присъедини към „Сий Венчър“ в Черно море колкото е възможно по-скоро — оборудването на кораба и опитът на екипажа му бяха критично важни в предстоящото пълно изследване. Друг кораб вече бе на път от Картаген, за да поеме находката от „Сийкуест“.

— Ако нивото на морето се е повишавало с четиридесет сантиметра дневно след преливането през Босфора — каза Костас високо заради излезлия вятър, — това няма как да е останало незабелязано от населението по крайбрежието. Хората сигурно само след два-три дни са схванали, че дългосрочната перспектива изобщо не е добра.

— Точно така — съгласи се Маклеод. — Неолитното село е на десет метра над древната брегова линия. Което означава, че са имали

около месец, за да се изнесат. Това обяснява липсата на вещи в стаите, които видяхме.

— Възможно ли е това да е бил библейският потоп? — предположи Костас.

— Няма цивилизация без мит за някакъв потоп, но повечето от тях могат да бъдат отнесени към разливания на реки, а не някакво океанско наводнение — каза Джак. — За ранната история са по-характерни разливанията на реки, понеже на хората им е трябвало време да се научат да контролират речното течение с укрепване на брега и изкопаване на канали.

— Това е най-вероятната основа на Епоса за Гилгамеш — отбеляза Катя. — Историята на един потоп, записана на дванайсет глинени плочки около 2000 година преди Христа, открити в руините на Ниневия^[2]. Гилгамеш бил шумерски цар на Урук на Ефрат — място, заселено през шестото хилядолетие преди Христа.

— Библейският потоп може да е имал и друга причина — допълни Маклеод. — В МУИМ изследвахме средиземноморския бряг на Израел и открихме доказателства за човешка дейност, отнасящи се към края на ледниковата епоха, времето на голямото топене преди дванайсет хиляди години. На пет километра навътре в сушата намерихме каменни сечива и струпвания на мидени черупки в места, където някога обикаляли ловците на палеолита, преди земята да бъде залята.

— Намекваш, че израилтяните от Стария завет може да са запазили някакъв спомен за онези събития? — попита Костас.

— Предаването от уста на уста се е запазило хилядолетия, особено в толкова затворени общности. Възможно е някои от земеделците, изтласкани от черноморското крайбрежие, да са се заселили в Израел.

— Ами Ноевият ковчег? — каза Джак. — Огромен кораб, построен след предупреждение за приближаващ потоп. На който имало по чифт от всички животни. Да направим връзката с нашия случай: морето е било основният им път за измъкване и хората най-вероятно са взели със себе си колкото може повече животни за разплод, за да могат да започнат нов живот.

— По онова време едва ли са имали големи кораби — обади се Костас.

— Корабостроителите от неолита са могли да строят големи съдове, способни да носят по няколко тона товар. Първите земеделци на Кипър са имали гигантски аврохи — предшествениците на днешния добитък, — но също и прасета и кози. Нито един от тези животински видове не е характерен за тези места, така че единственото обяснение за тяхната поява е, че са били докарани по море. Това е било към 9000 година преди Христа. Същото вероятно се е случило с Крит хилядолетие по-късно.

Костас замислено се почеса по брадата.

— Значи в мита за Ной може да има зрънце истина: не един грамаден кораб, а много на брой по-малки, пренасящи земеделци и домашните им животни през Черно море.

— Много съблазнителна идея — каза Джак.

Двигателите на „Сий Венчър“ намалиха обороти и корабът се насочи към входа на пристанището на Трабзон. Покрай източния кей се виждаха сивите силуети на два катера клас „Доган“, модел FPB-57, част от отговора на турската флота на засилващата се контрабанда из Черно море. Турците бяха възприели безкомпромисен подход, така че при нужда атакуваха бързо и решително. Джак се изпълни с увереност от гледката: знаеше, че връзките му в турската флота му гарантират енергична реакция, ако се натъкнат на проблем в териториални води.

Стояха до релинга на горната палуба. „Сий Венчър“ внимателно се насочваше към западния кей. Костас вдигна поглед към гъсто залесените склонове над града.

— Къде ли са отишли след потопа? Там горе например не е възможно никакво земеделие.

— Сигурно им се е наложило да навлязат навътре в сушата — съгласи се Джак. — При това говорим за значителен брой хора, десетки хиляди, че и повече, ако се съди по броя на селищата, които видяхме на картата на хидролокатора.

— Значи са се пръснали на малки групи.

— Възможно е изтеглянето им да е било организирано от централна власт, за да се осигури най-голяма вероятност да бъде намерена подходяща земя за цялото население. Някои са заминали на

юг, през ей онзи хребет, други — на изток, трети — на запад. Малкълм спомена Израел. Има и други очевидни посоки.

Костас възбудено заговори:

— Ранните цивилизации. Египет. Месопотамия. Долината на Инд. Крит.

— Напълно възможно — обади се Катя. — Една от най-характерните особености в историята на езика е, че голяма част от думите като че ли имат общ корен. В цяла Европа, Русия, Близкия изток и индийския субконтинент по-голямата част от съвременните езици имат общо начало.

— Индоевропейските езици — добави Костас.

— Древен майчин език, за който много лингвисти считат, че произхожда от черноморския регион. Можем да реконструираме речника му от общите думи в по-късните езици, например санскритската „питар“, латинската „патер“, немската „фатер“ и английската „фадър“ за баща.

— А има ли думи, свързани със земеделието? — попита Костас.

— Анализът показва, че тези хора са орали земята, носили са вълнени дрехи и са обработвали кожа. Опитомили са животни, в това число волове, свине и овце. Имали са сложна социална структура с диференциация според личното богатство. Покланяли се на Великата богиня майка.

— Какво искаш да кажеш?

— Много учени смятат, че индоевропейската експанзия е вървяла ръка за ръка с разпространението на земеделието — плавно развиващ се процес, продължил дълго време. Обаче е възможно всичко това да е следствие на една миграция. Тоест нашите черноморски земеделци да са митичните индоевропейци.

Джак извади бележника си и бързо нахвърля карта на древния свят.

— Ето каква е хипотезата — започна той. — Нашите индоевропейци напускат родните си земи по черноморското крайбрежие. — И нарисува извита стрелка на изток от настоящата им позиция. — Една от групите се отправя към Кавказ, съвременна Грузия. Някои продължават още по-нататък към планината Загрос и в крайна сметка стигат до долината на Инд в Пакистан.

— Трябва да са видели Арарат малко след като са навлезли в сушата — вметна Маклеод. — Гледката със сигурност е била потресаваща, защото такава планина дотогава не са били виждали. И не е чудно, че това първо впечатление е увековечено във фолклора им като мястото, където най-сетне разбрали, че са избягали от потопа и че вече са в безопасност.

Джак рисува върху картата втора стрелка.

— Втора група се насочва на юг през Анадолското плато към Месопотамия и се заселва край бреговете на Тигър и Ефрат.

— Други поемат на северозапад към Дунав — подсказа Костас.

Джак начерта трета стрелка.

— Някои се установяват там, а други използват речната система, за да стигнат до сърцето на Европа.

Маклеод възбудено заговори:

— Англия се е откъснала като остров в края на ледниковата епоха, горе-долу, когато било залято черноморското крайбрежие. Но хората са имали технологията да се прехвърлят. Дали тъкмо това не са били първите земеделци във Великобритания, предците на онези, които са построили Стоунхендж?

— Келтският език на британците има индоевропейски произход — изтъкна Катя.

Джак начерта стрелка на запад и я украси с разклонения във всички посоки.

— А последната група, може би най-значителната, се отправила с гребане на запад, прекосила Босфора и поела през Егейско море. Някои останали в Гърция и Крит, други в Израел и Египет, а най-смелите достигнали Италия и Испания.

— По онова време Босфорът сигурно е представлявал страховита гледка — замислено каза Костас. — Гледка, която няма как да не е останала запечатана в колективната памет на хората, също както заснежените върхове на Арарат за източната група. Това сигурно обяснява споменаването на „водопада при Бос“ на диска.

Катя напрегнато погледна Джак и каза:

— Това се връзва с лингвистичните находки. Има над четиридесет древни езици с индоевропейски корени.

Джак кимна и погледна картата, която бе рисувал.

— Професор Дилън каза, че минойският език на така нареченото линейно писмо тип А и символите от Фаистос са най-близкото до индоевропейския майчин език, с което разполагаме. Възможно е по някакви причини Крит да е станал мястото, където намерили спасение най-голям брой индоевропейци.

„Сий Венчър“ вече пълзете покрай кея. Няколко души от екипажа прескочиха стесняващата се пролука и се заловиха да швартоват кораба с дебелия въжет. На кея вече се бе събрала групичка посрещачи, основно турски пристанищни служители и екип от депото на МУИМ, нетърпеливи да чуят от първа ръка за последните открития. Сред тях се открояват с впечатляващата си красота Мустафа Алкюзан — бивш турски офицер от флота, в момента главен представител на МУИМ в страната. Джак и Костас му помахаха: приятелството им бе започнало, когато бяха в базата в Измир, а Мустафа се бе присъединил към тях, за да участва в разкопките на галерите от Троянската война.

Костас се обърна към Маклеод.

— Имам един последен въпрос...

— Давай.

— Кога?

Маклеод се усмихна и почука с пръст по куфарчето си.

— Чудех се дал и ще се сетиш да ме попиташ.

Извади три големи фотографии и им ги раздаде. Бяха кадри от камерата на ДУП, в десния ъгъл бяха изписани дълбочината и координатите. На снимките се виждаше голяма дървена рамка, край която имаше нахвърляни трупи.

— Прилича ми на строителна площадка — каза Костас.

— Натъкнахме се на това вчера край къщата със светилището. Изглежда, са били добавяни нови стаи, когато се е наложило селището да бъде изоставено. — Маклеод посочи една от купчините трупи на морското дъно. — Използвахме водната дюза на ДУП, за да поразчистим тинята. Вижда се, че става дума за прясно отрязани трупи... ето, кората все още е здраво залепена, а има дори и следи от засъхнала смола. — Той пак отвори куфарчето и извади прозрачна пластмасова тръба, дълга около метър. В нея имаше тънка дървена пръчка.

— ДУП разполага с куха бургия, която дава възможност за вземане на мостри до два метра дължина от дървесина и друг компактен материал.

Дървесината с меденожълт цвят изглеждаше удивително добре запазена, сякаш току-що бе издълбана от живо дърво. Маклеод я подаде на Костас, който веднага схвана за какво става дума.

— Дендрохронология?

— Точно така. За Мала Азия има непрекъснатата поредица кръгове, като се започне от 8500 година преди Христа и се стигне до наши дни. Пробихме до сърцевината на дървото и изброихме 54 кръга, предостатъчно за датиране.

— И?

— В лабораторията на „Сий Венчър“ имаме скенер, който установява съответствието на поредицата за секунди.

Джак го изгледа въпросително. Маклеод очевидно се опитваше да извлече от ситуацията максимален ефект.

— Ти си археологът — каза Маклеод. — Да чуем твоята преценка.

Джак реши да се включи в играта.

— Скоро след края на ледниковата епоха, но достатъчно късно, за да може Средиземно море да се издигне на нивото на Босфора. Бих казал... ммм... осмо, може би седмо хилядолетие преди Христа.

Маклеод се облегна на релинга и фиксира Джак с поглед. Другите чакаха, затаили дъх.

— Близко, но не достатъчно. Това дърво е било отсечено през 5545 година преди Христа, плюс-минус година.

Костас го изгледа недоверчиво.

— Не е възможно! Много е късно!

— Потвърждава се от другите кръгове в сърцевината на дърветата на тази площадка. Изглежда, сме сбъркали с поне едно хилядолетие в оценката на момента, когато Средиземно море е достигнало днешното си ниво.

— Повечето лингвисти поставят индоевропейците между 6000 и 5000 година преди Христа! — възкликна Катя. — Всичко съвпада идеално.

Джак и Костас се спогледаха. След толкова много приключения заедно вече имаха едни и същи хрумвания и едва ли не четяха мислите

си. Но не искаха да повярват в онова, което следваше, защото възможността бе толкова фантастична, че мозъците им отказваха да я приемат.

— Датата... — прошепна Костас. — Виждали сме я.

Джак се обърна към Маклеод и гласът му прозвуча с абсолютна увереност:

— Мога да ти кажа какви са били тези индоевропейци. Имали са голяма твърдина на морския бряг, хранилище на знание, в което се влизало през голям златен портал.

— За какво говориш?

Джак помълча, после прошепна:

— Атлантида.

— Джак! Радвам се да те видя.

Мургавото лице на Мустафа Алкъозан се подчертаваше от светлите панталони и бялата му риза с емблемата на МУИМ.

Джак стисна десницата му.

Простиращият, се пред тях съвременен град стигаше чак до руините на цитаделата. Беше трудно да се повярва, че тук някога се е намирала столицата на Трапезундската империя — средновековна държава, известна с великолепието и после с упадък си. От най-ранни времена градът бе процъфтявал като център на търговията между Изтока и Запада — традиция, продължаваща и в наши дни, ако се съдеше по потоците черноборсаджии, дошли след падането на Съветския съюз и намерили тук рай за всички контрабандисти и всевъзможна организирана престъпност.

Малкълм Маклеод бе избързал напред, за да започне преговори с тълпата служители и журналисти, събрала се след приближаването на „Сий Венчър“. Вяха се споразумели да направят най-общо съобщение за откриването на неолитното селище и да не споменават нищо конкретно преди извършването на подробни изследвания. Знаеха, че безскрупулни типове вече наблюдават работата им от спътник, и не искаха да съобщават повече от минимума, който би задоволил ненаситното любопитство на журналистите. За щастие находката се намирал на единайсет морски мили в морето и беше на самата границата на териториалните води. Турските катери от другата страна

на пристанището вече бяха получили заповед да охраняват денонощно провеждането на изследователските работи до тяхното завършване и площадката вече бе получила от турското правителство съответния охранителен статус.

— Мустафа, запознай се с новата ни колежка — доктор Катя Светланова.

Катя бе облякла рокля върху банския си костюм и носеше джобен компютър и куфарче с документи. Стисна ръката на Мустафа и се усмихна.

— О, доктор Светланова! Джак ми разказа по радиото за забележителната ви кариера. Приятно ми е.

Джак и Мустафа тръгнаха пред другите към депото на МУИМ в края на кея. Джак говореше тихо и настойчиво, информираше Мустафа за всичко случило се след откриването на папируса. Искаше да почерпи от уникалния опит на турчина и едновременно с това да го включи в малката група посветени в съществуването на папируса и дисковете.

Точно преди да влязат в ниската бетонна сграда, Джак подаде на Мустафа заявка за археологическо и водолазно оборудване от склада на МУИМ — беше я написал минути преди да слязат от кораба.

Влязоха през стоманената врата и Мустафа ги поведе през поредица свързани лаборатории и ремонтни работилници. Стигнаха до стая с дървени шкафови и голяма маса в центъра.

— Картографната — обясни Мустафа на Катя. — Втората ѝ функция е на оперативен щаб. Моля, разполагайте се.

Отвори един шкаф и извади карта на Егейско море и Южното Черноморие, по-точно на турското крайбрежие до източната граница с Грузия. Разстла я на масата, после извади и навигационни инструменти и картографски линии. Катя включи компютъра си и каза:

— Готова съм.

Бяха се споразумели тя да представи превода на папируса, а те да се опитат да разгадаят смисъла му на картата.

Катя бавно зачете от екрана:

— „През островите, докато морето не започне да се стеснява“.

— Това явно се отнася до Егейския архипелаг, гледан откъм Египет — каза Джак. — В Егейско море има над хиляда и петстотин

острова. В ясен ден на север от Крит не може да се отплава в каквато и да било посока по права линия, без да се натъкнеш на остров.

— В такъв случай „стесняването“ трябва да се отнася до Дарданелите — заключи Костас.

— Кое то ни води до следващия пасаж. — И тримата погледнаха едновременно Катя.

— „Покрай водопада при Бос“.

Джак се оживи.

— По-ясно от това няма как да бъде: Босфорът, входът за Черно море.

Костас се обърна към Катя и с нескривано недоверие попита:

— Възможно ли е думата „Босфор“ да е толкова древна?

— Тя е на поне две хиляди и петстотин години, времето на най-ранните географски текстове на гръцки. Но със сигурност е поне няколко хилядолетия по-стара. *Бос* е индоевропейската дума за „бик“.

— Проливът на Бика — замислено проточи Костас. — Не знам, може да е само догадка, но си мисля за символите на бика в неолитния дом и от минойски Крит. Те са доста абстрактни и показват рогата на бика под формата на седло или донякъде като японска възглавничка. Но това би била формата на Босфора, гледан откъм Черно море преди потопа: голямо седло, оформено като хребет високо над морето.

Джак одобрително погледна приятеля си.

— Не спираш да ме изненадваш. Това е най-добрата идея, която съм чувал от много време.

Думите му разпалиха ентузиазма на Костас и той продължи:

— За хора, боготворили бика, гледката на огромна маса вода, изливаща се между рогата, сигурно е изглеждала като знак от бога.

Джак кимна и се обърна към Катя.

— Значи... вече сме в Черно море. Какво следва нататък?

— „И после на двайсет дромоса покрай южния бряг“.

Джак се наведе напред.

— Тук привидно имаме проблем. Има някои упоменавания на продължителност на пътуване в Черно море от времето на Римската империя. Едното от тези пътувалия започнало тук, на мястото, което римляните наричали Майотско езеро. — Той посочи Азовско море. — Като се тръгне оттук, били нужни единайсет дни, за да се стигне до Родос. И само четири от тях били из Черно море.

Мустафа замислено разглеждаше картата.

— В такъв случай двайсетдневно пътуване от Босфора, двайсет *дромоса* или прехода, би ни отвело далече отвъд източното крайбрежие на Черно море.

Костас въздъхна съкрушено:

— Може би тогавашните кораби са били по-бавни.

— Не — поправи го Джак. — Гребните кораби са били много по-бързи от платноходите и по-малко подвластни на прищевките на ветровете.

— На всичко отгоре прииждащата вода със сигурност е създавала силни източни течения — мрачно отбеляза Мустафа, — напълно достатъчни, за да запратят кораб до отсрещния бряг само за няколко денонощия. Опасявам се, че Атлантида няма място на тази карта по повече от една причини.

Възцари се унила атмосфера. Изведнъж Атлантида отново изглеждаше все така недосегаема както винаги, история, родена от митове и легенди.

— Има решение — бавно изрече Джак. — Египетските анали не се основават на техния опит. Ако беше така, те нямаше да описват Босфора като водопад, понеже нивата на Средиземно и Черно море са се изравнили много преди египтяните да изследват райони толкова далеко на север. Вместо да е така, техният източник е предание, идващо от черноморските бежанци, в което се разказвало за тяхното пътуване от Атлантида. Египтяните просто са обърнали нещата.

— Ама разбира се! — отново се възбуди Костас. — *От Атлантида означава срещу* течението. Като описват пътя към Атлантида, египтяните използват известната им продължителност на пътуване в *обратната* посока. Те просто не са могли да предположат, че някога между двете е имало съществена разлика.

Джак погледна Мустафа и каза:

— Трябва ни някакъв начин да оценим скоростта на течението и да изчислим как би се движила една неолитна лодка в онзи времена и онези води. Това ще ни даде представа за ежедневния преход и мярка за разстоянието, което е можело да се измине от Босфора за двайсет дни.

Мустафа разкърши рамене и уверено отговори:

— Ако искаш да знаеш това, намираш се точно където трябва.

[1] Технология на измерване, при която триизмерните координати на точка от обект се определят чрез измерване на разстояния върху две или повече снимки, направени от различни зрителни ъгли. — Б.пр. [↑](#)

[2] Важен град в древна Асирия, разположен на източния бряг на р. Тигър на мястото на днешен Мосуд, Ирак. — Б.пр. [↑](#)

10.

Когато отново се събраха в картографската стая, слънцето вече се спускаше над бреговата линия на запад. Мустафа бе прекарал цели три часа при компютрите в съседното помещение и им се бе обадил преди десетина минути, че е готов. Към тях се присъедини и Малкълм Маклеод, който междувременно бе насрочил пресконференция, на която да обяви за откриването на неолитното селище; бе съгласувал всичко с флота, та катерите да са на позиция, ако там се появят любопитни.

— Докъде стигна? — попита Костас.

Мустафа отговори, без да сваля поглед от централния екран:

— В навигационния софтуер имаше няколко бъга^[1] и трябваше да ги отстраня, но като цяло програмата се държи съвсем прилично.

Бяха работили с Мустафа за пръв път, когато той бе капитан трети ранг в развойния отдел за компютърна навигация към базата на НАТО в Измир. След като напусна армията и защити дисертация по археология, той специализира в приложение на методите на компютърната навигация за научни цели. През последната година бе работил заедно с Костас над нов софтуерен пакет, чието предназначение бе изчисляване ефекта на вятъра и теченията върху навигацията в античността. Макар да имаше репутацията на един от най-добрите в тази сфера, се бе нагърбил и със задълженията на завеждащ местния филиал на МУИМ и вече неведнъж бе доказал полезността си по време на експедиции на МУИМ в турски води.

Мустафа въведе нещо на клавиатурата и на централния екран се появи изображение на лодка.

— Това е, до което стигнахме с Джак.

— Моделът използва неолитна дървесина, открита при разкопки в устието на Дунав миналата година — обясни Джак. — Спряхме се на лодка без палуба, дълга около дваисет и пет метра и широка до три. В края на бронзовата епоха гребането е добило широко разпространение, така че нашата има по петнайсет гребци от двете страни. На нея е

можело да се качат два вола — виждате ги на изображението, — няколко чифта по-дребни животни като свине и кози, двайсетина жени и деца и две смени гребци.

— Сигурен ли си, че не са имали платна? — попита Маклеод.

— Ветроходството е възникнало в ранната бронзова епоха край Нил, където лодките се спускали по течението, след което се връщали срещу него с платна, възползвайки се от преобладаващия северен вятър — обясни Джак. — Всъщност може да се предполага, че именно египтяните са въвели ветроходството в Егейско море, където дотогава гребането се е смятало за най-добрия начин да се обикалят множеството острови.

— Съгласно програмата подобен морски съд може да развие до шест възела при безветрие — обясни Мустафа. — Това е равно на шест морски мили, седем сухопътни или единайсет километра в час.

— Имали са нужда от дневна светлина, за да слезат на удобно място на брега, да се погрижат за животните и да вдигнат лагер за нощуване — намеси се Джак. — И също толкова време на следващата сутрин.

— Сега вече ни е известно, че изтеглянето е станало през късната пролет или ранното лято — каза Маклеод. — Направихме оглед с високочувствителната сонда за снемане на дънен профил над район с площ около един квадратен километър непосредствено до неолитното селище. Оказа се, че тинята и утаечният слой скриват абсолютно запазена нива, в която можахме да различим бразди от рало и изкопи за иригация. Лабораторията за палеоклиматични изследвания току-що завърши анализа на мострите, донесени от ДУП. Става дума за пшеница. Дива пшеница, *Triticum monosocum*, за да сме съвсем прецизни, засята около два месеца преди наводнението.

— На тези географски ширини пшеницата обикновено се сее през април или май — уточни Джак.

— Именно. Следователно говорим за юни или юли, около два месеца след преливането на Босфора.

— Шест възела означава четиридесет и осем морски мили за осемчасов преход — продължи Мустафа. — Това предполага възможност за еднократна смяна на гребците, запас от вода и провизии, както и осемчасов работен ден. В спокойно море тази лодка би минала по цялата дължина на южното крайбрежие за малко над

единайсет дни. — Той чукна един клавиш одинайсет пъти и на всяко чукване изображението на лодката се преместваше по изометричната карта на Черно море. — Но тук е моментът, когато влиза в действие програмата за компютърна навигация. — Той отново въведе нещо и ситуацията се промени. Морето се набразди от вълни, нивото спадна и на мястото на Босфора се появи водопад. — Сега се намираме в лятото на 5545 година преди Христа, около два месеца след започването на наводнението. — Мустафа върна лодката в изходното ѝ положение до Босфора. — Първата променлива е вятърът. Преобладаващите летни ветрове са от север. Платноходи, движещи се на запад, биха могли да преминат някакво по-съществено разстояние едва след като достигнат Синоп, горе-долу по средата на южното крайбрежие, където бреговата линия започва да се извива в посока запад-югозапад. Дотогава, като плават нагоре в посока запад-северозапад, би трябвало да използват гребла.

— С какво се е различавал климатът? — обади се Катя.

— В наши дни основната нестабилност се дължи на северноатлантическата осцилация — отговори Мустафа. — В топлата фаза ниското атмосферно налягане над Северния полюс предизвиква силен приток на въздух от запад, което задържа арктичния въздух на север, а това означава, че над Средиземно и Черно море е сухо и топло. В студената фаза арктичният въздух се спуска на юг и това обяснява северния приток на въздух над Черно море. В резултат времето е по-ветровито и влажно.

— А тогава?

— Смятаме, че през ранния холоцен, с други думи, през първите няколко хиляди години след голямото топене, условията са били по-близки до студената фаза. Като цяло климатът е бил по-малко сух, отколкото днес, а валежите — значително по-обилни. Южното Черноморие е било идеалното място за развитие на земеделието.

— И как би се отразило това върху навигацията? — попита Джак.

— С двайсет до трийсет процента по-силни северни и западни ветрове. Въведох тези данни и получих резултати по метода на най-добро приближение за всяка отсечка от петдесет морски мили по южното крайбрежие за периода, започващ два месеца след началото на потопа, с отчитане ефекта на вятъра върху корабоплаването.

— А втората ти променлива е самият потоп, така ли?

— Става дума за изливане на до двайсет и пет кубически километра вода ежедневно в продължение на поне осемнайсет месеца, после плавно намаляване на дебита през следващите шест месеца и последващо достигане на динамично равновесие. Имаме основание да смятаме, че напускането е станало в периода на максимално вливане. — Той чукна един клавиш и в долния десен ъгъл на екрана се появиха числа. — Това показва скоростта на течението източно от Босфора. Виждаме, че тя намалява от дванайсет възела при водопада до под два възела в най-източния сектор, който отстои на повече от петстотин морски мили.

Костас не издържа и се намеси:

— Ако са плавали само с шест възела, нашите неолитни земеделци никога не биха стигнали до Босфора.

Мустафа кимна и каза:

— Мога да предположа къде най-сетне са излезли на суша — на трийсет мили по на изток, където течението вече е станало непреодолимо силно. Оттам е трябвало да пренесат лодките по суша — става дума от азиатския бряг на Босфора до Дарданелите. Течението през пролива също трябва да е било доста силно, така че се съмнявам, че са се качили на лодка, преди да стигнат Егейско море.

— Трябва да е било ужасно трудно — отбеляза Маклеод. — Все пак става дума за почти двеста морски мили.

— Най-вероятно са разглобили корпусите и са използвали воловете, за да влачат гредите — каза Джак. — Повечето ранни лодки са били сглобявани чрез свързване на дъските с въжета, което означава, че не е било проблем да ги разглобят.

— А може би онези, които са поели над изток, са зарязали лодките си в полите на Арарат — замислено каза Катя. — Може да са разглобили лодките и да са ги влачили известно време, а после да осъзнали, че вече няма да им трябват, за разлика от западната група, която сигурно не е изпускала морето от поглед по време на цялото пътуване по суша.

Костас — гледаше Дарданелите — каза:

— Възможно е да са поели по суша при Хисарлък. Как мислите, дали някои от нашите земеделци не са станали първите троянци?

Думите му отново събудиха в главите им съзнанието за значимостта на тяхното откритие и за момент всички се смълчаха от мисълта за неговата грандиозност. Дотук бавно и методично бяха разнищвали загадка, бяха сглобявали пъзел, който се бе противопоставял на учените поколения наред — и бяха открили логична структура, която вече излизаше от света на предположенията. В момента те не просто възстановяваха едно тъгълче на пъзела, а пренаписваха най-едрите контури на историята. Въпреки това първоизточникът оставаше така обгърнат във фантазия, че още им се струваше измислица, макар да ставаше въпрос за откритие, чиято истинност дори на тях самите им бе трудно да приемат.

Джак се обърна към Мустафа.

— И на колко отговарят „двайсет дромоса“ при тези условия?

Мустафа посочи дясната част на екрана.

— Тръгваме назад от точката на излизане на сушата при Босфора. В последния ден са плавали със само половин възел срещу течението, което означава преход от най-много четири мили. — Той чукна един клавиш и лодката едва забележимо се премести на изток. — С отслабване на силата на течението разстоянията, съответстващи на ежедневните преходи, започват да се увеличават и така стигаме Синоп, където вече са изминавали по трийсет мили. — Той чукна дванайсет пъти и на дванайсет стъпки лодката се озова по средата на крайбрежието. — След това няколко дни трябва да им е било малко по-трудно, защото се плавали на северозапад, тоест срещу преобладаващите ветрове.

— Това прави петнайсет прехода — каза Джак. — Къде ни отвеждат последните пет?

Мустафа чукна клавиша още пет пъти и изображението на лодката се озова в североизточния край на Черно море, точно на пресметнатия контур на бреговата линия преди потопа.

— Бинго! — прошепна Джак.

Мустафа разпечата данните от компютърната симулация и отведе всички в съседното отделение. Намали осветлението и подреди няколко стола около една голяма маса. После щракна някакъв ключ и масата светна.

— Холографска маса — каза Мустафа. — Последното постижение в представянето на батиметрични^[2] данни. Може да пресъздаде триизмерен модел на всеки район от морското дъно, за който разполагаме с достатъчно информация, като се започне от общата картина и се стигне до сектори с размери от по няколко метра. В това число археологически площадки, разбира се.

Въведе команда и масата избухна в цвят. Пред тях бе картината на подводна археологическа площадка, ярко осветена с подробно изчертаване и на най-малките подробности. Утаечният слой бе премахнат и под него се виждаха глинени съдове и метални плочи, лежащи върху корабен кил. Корпусът беше заклещен в някаква теснина под стръмен скат, от който се спускаха скални езици, изчезващи надолу в стичалата се лава.

— Виждате минойското корабокрушение така, както е изглеждало само преди десетина минути. Джак ме помоли да изтегля последните данни, за да видим как се развиват нещата там. Когато включим това оборудване онлайн, ще навлезем в ерата на дистанционната археология и ще можем да даваме указания за извършването на разкопките, без да се налага да си мокрим краката.

В миналото планирането на подводни разкопки бе свързано с огромни усилия, понеже всички измервания трябваше да бъдат правени по единствено възможния и най-труден начин — на ръка. Сега тази трудоемка фаза се изместваше от цифровата фотограметрия — сложен пакет за снемане на карта, при който се използваша дистанционно управляеми подводни апарати, които правеха огромен брой снимки, постъпващи направо на борда на „Сийкуест“. За десетминутно минаване над площадката изпратената тази сутрин ДУП бе събрала повече данни, отколкото би могла цяла експедиция в близкото минало. Освен в холограмата данните се подаваха и на лазерен проектор, който изработваше латексов модел на разкопките в заседателната зала на „Сийкуест“, а промените в текущото състояние непрестанно се отразяваха и показваха новите разкрития и изваждането на бял свят на нови и нови артефакти. Тази революционно нова система бе още един повод за благодарност към Ефрам Якобович — основателя и благодетел на МУИМ, предоставил на разположение на учените целия опит на гигантската си софтуерна компания.

Следобедът Джак няколко часа внимателно бе разглеждал холограмата по време на телеконференция с извършващия разкопките екип.

Но за другите това бе спираща дъха гледка, сякаш по магически начин се бяха пренесли на дъното на Егейско море на осемстотин морски мили оттук. Тя показваше забележителния напредък, направен през последните двама и четири часа, след отлитането им с вертолета. Екипът бе разчистил голяма част от тинята и бе изпратил поредната партида артефакти за съхранение в Картагенския музей. Вече всички можеха да видят, че под слоя глинени амфори, пълни с ритуални благовония, има корпус, много по-запазен, отколкото Джак си бе позволявал да мечтае: сглобките му бяха така чисти и пресни, сякаш са били направени вчера.

— А сега... Черно море — каза Мустафа.

Потъналият кораб изчезна в калейдоскоп от цветове и точките на екрана се пренаредиха в модел на Черно море. В центъра се намираше дълбоководната равнина, токсичният чужд свят на дълбочина 2200 метра. По границите бяха очертани крайбрежните плитчини — спускаха се по-плавно, отколкото бе характерно за по-голямата част от Средиземно море.

Нов клавиш очерта бреговата ивица преди потопа.

— Нашата цел...

В югоизточния ъгъл се появи ярка точка.

— Четиридесет и два градуса северна ширина, четиридесет и два градуса източна дължина. Това е точността, която можем да получим от симулацията на пътуването от Босфора.

— Доста голям район — изхъмка Костас.

— Да не забравяме, че ни интересува крайбрежие — напомни Джак. — Ако следваме древната брегова линия откъм страната на сушата, в крайна сметка би трябвало да стигнем до интересувашата ни цел.

— И все пак, колкото по-точно се прицелим предварително, толкова по-добре — каза Мустафа. — Според батиметрията древната брегова линия в този сектор е била на поне трийсет мили навътре в морето, което ни извежда извън териториални води. Ще е доста очевидно, ако започнем да следваме точно определен контур. Защото няма никакво съмнение, че ще ни следят изкъсо.

Всички бяха наясно с неприятната перспектива. Картата показваше колко опасно близко щяха да се намират до отвъдния бряг на Черно море, това съвременно кръстовище, на което Изтокът и Западът се срещаха по нов и наистина жесток начин.

— Това тук ми се вижда доста интересно. — Маклеод посочи някаква неравност на морското дъно, хребет около пет километра дълъг, успореден на древната брегова линия. Откъм морето имаше тясна падина, която се спускаше на петстотин метра — явна аномалия, понеже градиентът на спускане достигаше тази дълбочина след не по-малко от нови трийсет мили навътре. — Това е единственото открояващо се нещо в целия район. Ако ще строя цитадела, бих искал да имам стратегически изгодна позиция. Мястото ми се струва очевидно.

— Но в последния абзац на папируса се говори за солени езера — напомни Костас.

Катя разбра намека и веднага прочете от джобния си компютър:

— „Тогава стигате до твърдината. И там се простира голяма златна равнина, с дълбоки реки, солени езера, докдето поглед стига“.

— Така виждам Средиземноморието по време на месинската солна криза — заяви Костас. — Застояли солени езера, както е в наше време в Мъртво море.

— Мисля, че имам обяснение — обади се Мустафа, въведе нещо от клавиатурата и холограмата се трансформира в увеличено изображение на югоизточния сектор. — Когато нивото на морето спаднало със сто и петдесет метра, голяма част от района в посока на сушата спрямо този хребет е била на самата граница — може би метър или два над древната брегова линия. Други големи площи пък са били няколко метра под морското равнище. Когато нивото паднало до най-ниската си стойност — а това трябва да е станало в края на плейстоцена, — вероятно в тези места са останали солени езера. Те били плитки и несъмнено се изпарили бързо, а това оставило обширни солни находища. Те биха се виждали отвисоко, понеже около тях не е имало никаква растителност.

— И да си спомним колко важна е била солта — обади се Джак. — Тя е била важен консервант и основна търговска стока. Ранните римляни са преуспявали, понеже притежавали контрола над солните

находища по устието на Тибър, и нищо чудно същата история да се е развила тук няколко хиляди години по-рано.

Костас замислено продължи:

— „Златна равнина“ би могло да означава ниви с пшеница и ечемик, зона на култивираните житни култури под планините на Анадола, тоест „опасаната с жито планина“ в описанието на Платон.

— Точно така — съгласи се Мустафа.

— Правилно ли разбирам, че част от този хребет днес е над вода? — попита Костас, загледан в геоморфологията на холограмата.

— Това е връхът на малък вулкан. Хребетът е част от зона на сеизмични смущения по азиатската тектонична плоча, която стига на запад до северния анадолски разлом. Вулканът не е напълно изгаснал, но няма сведения за изригване. Кратерът му е около километър в диаметър и се издига на триста метра над морското равнище.

— Как се казва?

— Няма име — отговори Мустафа. — Тази територия е спорна от времето на Кримската война. Сега се намира в международни води, но всъщност лежи на самата граница между Турция и Грузия... Районът не се препоръчва за посещение — продължи той. — Няколко месеца преди рухването на Съветския съюз през 1991 година на това място при загадъчни обстоятелства е потънала съветска атомна подводница. — Като видя, че споменаването на това събитие събужда интерес у останалите, Мустафа продължи: — Така и не беше намерена, но по време на търсенето имаше случаи на престрелка между турски и съветски бойни кораби. Като се има предвид членството на Турция в НАТО, ситуацията бе взривоопасна. В крайна сметка и двете страни се съгласиха да се оттеглят и на противопоставянето бе сложен край, но в резултат на всичко това може да се каже, че този район изобщо не е изследван хидрографски.

— На мен ми звучи отново като „оправяйте се както можете“ — мрачно заключи Костас. — Приятелски разположени държави от двете страни, но нито една от тях не желае да се намесва.

— Правим каквото можем — поясни Мустафа. — Споразумението за икономическо сътрудничество в Черноморската зона от 1992 доведе до учредяването на „Блексийфор“ — група за военноморско сътрудничество в района на Черно море. Вярно, че става дума повече за проява на добра воля, отколкото за нещо съществено, а

и забраната за навлизане в турски териториални води продължава да е едностранна. Но поне има основание за намеса. Лъч надежда има и за учените. Турската национална океанографска комисия разглежда предложение от страна на Грузинската академия на науките за сътрудничество в изследвания, които включват и този остров.

— Но без никаква надежда за охрана — подчерта Костас.

— Ситуацията е наистина много деликатна. И не мога да отрека, че се очаква ние да вземем решение.

Слънцето бе залязло и гористите склонове над светлините на Трабзон тънеха в мрак. Джак и Катя бавно се разхождаха по каменистия плаж, пукането на чупеците се под краката им черупки се сливаше с нежния плисък на вълните.

Допреди малко бяха на приема в дома на вицеадмирала, командващ „Блексийфор“, и миризмата на борова гора още ги следваше в нощта. Бяха оставили далеч зад гърба си източния пристан. Джак беше с фрак, но бе разхлабил яката на ризата си и при първа възможност бе прибрал папийонката в джоба си, заедно с кръста за заслуги, който неохотно се бе съгласил да си сложи.

Катя бе с ефирна черна рокля. Беше разпуснала косата си и бе събула обувките си, за да походи боса по влажния пясък.

— Изглеждаш изумително.

— И ти не изглеждаш зле — отговори Катя и леко докосна ръката му. — Мисля, че походихме достатъчно.

Отдалечиха се от водата, седнаха на един голям камък и загледаха морето. Изгряващата луна хвърляше призрачна светлина върху водата, вълните блещукаха. На северния хоризонт се издигаше черната ивица на задаващ се от руските степи буреносен фронт. Хладен повей напомни за настъпващата нетипична за сезона промяна на времето.

Джак обгърна коленете си с ръце, подпря брадичка върху тях и се загледа в хоризонта.

— Един от най-трудните моменти е, когато знаеш, че си на прага на голямо откритие, но трябва да изчакаш. Тогава е най-тежко.

Катя се усмихна.

— Е, ти направи каквото зависеше от теб.

Бяха обсъдили какво трябва да се направи, за да се качат на „Сийкуест“ на следващия ден. Преди приема Джак разговаря с Том Йорк по защитен канал на МУИМ. В този момент „Сийкуест“ вече се насочваше с максимална скорост към Босфора, а работата на мястото на корабокрушението бе поета от кораба от Картаген. Към момента на планираното им кацане с вертолет на борда на следващата сутрин „Сийкуест“ вече щеше да се намира в Черно море. Нямаха търпение да стъпят на борда колкото се може по-скоро.

Катя сякаш бе много далеч оттук.

— Май не споделяш вълнението ми.

Думите ѝ потвърдиха убеждението му, че има нещо, което я безпокои.

— За вас, западняците, хора като Аслан са без лице, също като враговете по време на студената война — каза тя тихо. — Но за мен те са реални хора, хора от плът и кръв. Чудовища, направили родината ми бойно поле на насилие и алчност. За да знаеш това, трябва да си живял там, в свят на терор и анархия, какъвто Западът не познава от средновековието. Годиците на потисничество доведоха до натрупването на негативна енергия и единственото подобие на контрол се предлага от гангстери и главорези. — Гласът ѝ потрепери, но тя не откъсна поглед от морето. — Но това е моят народ. Аз съм част от него.

— Ти си човек с волята и желанието да се бориш с тези неща. — Джак изпитваше неустойимо привличане към тъмния ѝ силует, очертан на фона на още по-тъмния хоризонт.

— Това е свят, в който предстои да влезеш, и не съм сигурна дали ще мога да те опазя. — Тя се обърна към него, очите ѝ бяха като бездънни кладенци. — Но бъди сигурен, че споделям огромното ти вълнение.

Прегърнаха се и се целунаха, първо само леко докосване на устните, после все по-силно и страстно. Джак изведнъж почувства, че не може да се противопостави на желанието в себе си, желание, разпалвано от близостта на тялото ѝ. Смъкна презрамките на роклята от раменете ѝ и я притисна още по-силно до себе си.

[1] Бъг — жаргонен термин за грешка в програма. — Б.пр. ↑

[2] От *батиметрия* — наука за дълбочинните измервания. Целта е съставянето на карти, които пресъздават контура на дъното на световния океан и могат да се използват в навигацията. — Б.пр. ↑

11.

— Курс 3–1–5, право напред. Дълбочина — шейсет и пет метра. Скорост на изплуване — един метър в секунда. Скоро ще излезем на повърхността.

Джак надникна през плексигласовия купол вляво. Въпреки полумрака можеше да види Костас, скрит под подобен купол, на петнайсет метра от него; главата му, сякаш без тяло, бе осветена от призрачното сияние на индикаторите на пулта за управление. Колкото по-нагоре се издигаха, толкова по-ясно се виждаше спускаемият апарат. Куполът покриваше отделение с размер на човек, а конструкцията му бе наклонена напред, за да може пилотът да седи спокойно. Отдолу се намираха подобните на понтони баластни резервоари, а отзад бе отделението за акумулатора, който захранваше дванайсет подвижни водни дюзи, разположени по периферията на външната рамка. Две роботизирани ръце, завършващи с щипци, придаваха на подводния апарат облика на гигантски скарабей.

— Ето го.

Джак вдигна поглед и видя силуета на „Сийкуест“ на двайсетина метра над главите им. Регулира изхвърлянето на баласт, за да забави изплуването, и отново погледна към Костас, който също маневрираше до него в подготовка за излизане на повърхността.

Костас му се усмихна.

— Мисията изпълнена.

Костас имаше всички основания да се гордее със себе си. Двамата току-що бяха завършили подводните изпитания на „Аквапод IV“ — последния модел едноместна подводница, проектирана за нуждите на МУИМ. Максималната ѝ дълбочина на потапяне бе 1500 метра или почти двойно спрямо предишния модел. Литиево анодният акумулатор с повишен капацитет даваше възможност за 50 часа работа при оптималната скорост от 3 възела. Продължилото един час спускане сутринта до дъното на Черно море бе показало, че оборудването се държи прилично и е на нивото на поставената пред него задача:

изследване по протежение на древната брегова линия, още по на изток, отколкото го бяха правили досега.

— „Сийкуест“, тук „Аквапод Алфа“. Изплуваме без проблеми. Край.

Вече виждаха четиримата водолази, току-що скочили във водата, готови да ги насочват. На десет метра дълбочина спряха за момент издигането, за да скачат двата спускаеми апарата — стандартна процедура, целяща да се избегне блъскането им от вълните един в друг при бурно море. Джак остана на място, а Костас маневрира, докато не успя да нагласи заключващия механизъм в нужното положение. Когато се увери, че е готов, натисна един бутон и през процепите на външната рамка изскочиха четири метални пръта.

— Скачването осъществено. Изтеглете ни.

Леководолазите бързо се гмурнаха и закачиха въжетата за изтегляне. Джак и Костас превключиха в режим готовност и изключиха регулаторите, които поддържаха апаратите в хоризонтално положение. После леководолазите се отдръпнаха на безопасно разстояние и механикът на лебедката изтегли апаратите в корпуса.

Джак и Костас се озоваха в осветена затворена камера с обема на малък самолетен хангар. „Сийкуест“ разполагаше със специално помещение за двата спускаеми апарата, възможност, която имаше своите предимства в лошо време, когато на палубата не можеше да работи никой, или ако се налагаше изтеглянето на апаратите да остане скрито. Корпусът се разтваряше като люка на бомбения отсек в гигантски бомбардировач. Сега двете крила на люка се затвориха, а Джак и Костас отключиха куполите, които играеха роля и на входи. Под тях се плъзна платформа, подхвана ги и ги издигна като елеватор на самолетоносач, след което се изравни с мястото на отвора и го запуши плътно.

Том Йорк бе първият, който дойде да ги поздрави:

— Успешно изпитание, надявам се?

Джак първи скочи на палубата и заговори бързо, докато събличаше скафандъра:

— Никакви проблеми. Ще използваме апаратите за експедицията днес следобед. Роботизираните ръце ще трябва да се сменят с цифрова видеокамера и херметизиран прожектор.

— Вече го правят.

Джак се обърна и видя, че екипът за поддръжка наистина е „накацал“ по апаратите. Костас вече се бе навел над блока за зареждане на акумулатора и говореше с един от техниците.

Джак хвърли костюма си в едно от шкафчетата и на излизане каза на Йорк:

— Имаме около час, докато „Сийкуест“ се установи на позиция. Това е последен шанс да обмислим възможностите, с които разполагаме. Искам да видя целия екипаж на мостика точно в единайсет.

След трийсет минути всички се бяха събрали в командния модул на „Сийкуест“. Йорк бе включил системите за наблюдение и за автонавигация, като бе активирал така наречения „виртуален мостик“, позволяващ корабът да се управлява дистанционно от конзолата зад Джак. Полусферичният екран над тях показваше панорамна картина на морето. „Зайчетата“ по вълните подсказваха за силата на бурята, която се зараждаше на север през последното денонощие.

Джак скръсти ръце и се обърна към хората си.

— Екипажът е съставен от минимум хора и по тази причина задачата ни ще е особено трудна. Няма да увъртам. Изправени сме пред реален риск, може би по-голям от всичко, с което е трябвало да се справяме досега.

Още предния ден Джак бе взел решение да използва колкото може по-малко хора. Целият екипаж бе изявил желание да участва, но той бе отказал да изложи на опасност живота на учените, чиято същинска работа щеше да започне едва след като направеха откритието. В допълнение към нужните на палубата и в машинното отделение бе избрал най-опитните военни от запаса, в това число няколко бивши служители на специалните сили, които познаваше от службата си във флота.

— Какво можем да очакваме като външна помощ?

Въпросът идваше от Катя, която стоеше сред екипажа, облечена в стандартен син гащеризон с емблемата на МУИМ на рамото. Джак се бе опитал да я убеди да напусне с останалите, когато „Сий Венчър“ бе излязъл да ги посрещне на минаване покрай Трабзон, но тя бе настояла, че опитът ѝ на лингвист може да бъде от ключово значение, ако се наложи да разчитат някакви надписи. В действителност от дългите съвместно прекарани часове миналата нощ Джак знаеше, че тя

не би го изоставила сега, след като между двамата имаше здрава връзка, която бе трудно да се разкъса, а и тя бе споделила чувството му на отговорност към „Сийкуест“ в очакващата ги сложна задача.

— Ще дам думата на отговарящия за нашата защита.

Питър Хау пристъпи напред и зае мястото на Джак.

— Лошата новина е, че сме в международни води, отвъд двайсетмилната зона, приета през 1973 с протокол между СССР и Турция. Добрата е, че Грузия и Турция са подписали Споразумението за сътрудничество по осигуряване на безопасността на крайбрежната зона от 1998 и са постигнали съгласие за взаимопомощ в случай на голямо откритие. Претекстът е меморандумът за разбирателство, подписан неотдавна и ратифициран в ООН, за изпълнение на геоложки изследвания на вулканичния остров. Това означава, че и двете страни биха действали съгласно клаузите на международните закони. — Отстъпи крачка назад и погледна картата на Черно море над конзолата. — Проблемът е, че те ще помогнат само ако могат да бъдат успокоени руските опасения относно тяхната подводница, чието последно известно местонахождение през 1991 година е било накъде наблизко. Всякакъв намек, че трета страна се опитва да търси тази подводница, ще доведе до нажежаване на ситуацията. Не преувеличавам. Има и други съображения. От началото на 90-те години руснаците вземат активно участие в гражданската война в Абхазия, привидно като стабилизиращ фактор, но на практика с идеята да върнат региона в лоното на Москва. Основният им интерес е, разбира се, петролът. През 1999 монополът им върху производството в Каспийско море бе заплашен от първия нефтопровод, заобикалящ Русия, а именно от Баку, Азербайджан, до Супса на грузинското крайбрежие, недалеч от Абхазия. Руснаците са готови на всичко, за да предотвратят нови западни инвестиции, дори ако това означава анархия и гражданска война. — Хау отново се обърна към събралите се. — Информирахме руското посолство, че провеждаме хидрографско изследване по договор с турското и грузинското правителства. Като че ли ни повярваха. Но ако видят военни кораби да приближават до това място, ще приемат, че ни интересува тяхната подводница. Руската мечка може да е загубила доста от силата си, но не бива да забравяме, че руснаците все още притежават най-големия военен флот в тези води. А връзките между Анкара и Москва в момента са на дъното, заради търговията с

наркотици. Ще се получи най-малкото крайно неприятен международен инцидент, а не е изключено да се стигне и до престрелка, която може да прерасне в дългосрочна ескалация на напрежението в региона.

— Ако ми е позволено да вметна нещо — обади се Костас. — Доколкото то знам, Грузия няма флот.

— Това е друг проблем — мрачно отговори Йорк. — Грузинците не наследиха практически нищо от съветския черноморски флот. Разполагат с един украински бързоходен кораб „Проект 206МР“ и изваден от въоръжение катер на американската брегова охрана, прехвърлен тук по програмата „Излишно отбранително въоръжение на Съединените щати“. Обаче не се надявайте много на това. Бързоходният кораб е без ракети, понеже на него няма място за тях, а и грузинците нямат изпитателни полигони. А катерът разполага само с една картечница петдесети калибър.

— Но това не е истинската грузинска флота.

Всички се обърнаха към Катя.

— Истинската грузинска флота е скрита по крайбрежието на север — обясни тя. — Това е флота на главорези, хора от Централна Азия, които използват Абхазия, за да получат достъп до богатствата на Черно и Средиземно море. Това са хората, от които трябва да се страхуваме, не руснаците. Говоря ви от личен опит.

Всички я слушаха внимателно. Репутацията ѝ бе ненакърнима, откакто сама бе намерила решение на ситуацията в Егейско море преди два дни.

— А турският флот? — Костас погледна с надежда Мустафа, който бе дошъл на борда от „Сий Венчър“ предния ден.

— Ние имаме силно черноморско присъствие — отговори турчинът. — Но сме разпънати във война на всички фронтове, война срещу контрабандизма. За да окаже подкрепа на „Сийкуест“, турският флот трябва да прехвърли единици от Егейско море. Не можем да се предислоцираме предварително, понеже всяка промяна на статуквото в Черно море веднага би събудила подозренията на руснаците. Правителството ми би поело подобен риск само в случай на голямо откритие.

— Следователно можем да разчитаме само на себе си.

— За жалост е точно така.

В настъпилата пауза Йорк изпрати двама от екипажа на палубата, понеже засилващият се вятър изискваше укрепването на оборудването на открито. Джак бързо се намеси, за да върне вниманието на всички към предстоящата задача; настойчивостта на тона му бе свързана и с малкото оставащо време до пристигането на „Сийкуест“ на желаните координати.

— Трябва да улучим мястото от първия път. Можете да сте сигурни, че вече сме под спътниково наблюдение и че от нас се интересуват хора, които няма да приемат задълго залъгалката с хидрографските изследвания.

Един от бившите служители на спецслужбите вдигна ръка.

— Извинете, но каква точно е целта ни?

Джак се отмести, така че екипажът да може да вижда компютърния екран в центъра на пулта за управление.

— Мустафа, ще ти дам възможност да опишеш как стигнахме дотук.

Мустафа извика на екрана изометричната карта на Черно море и бързо разказа за интерпретацията на текста от папируса, като преместваше лодката по източното крайбрежие, докато тя не стигна в югоизточния сектор. Сега оставаше само последното пускане на котва. Джак бе решил да каже на хората на „Сийкуест“ цялата истина. Онези, които още не бяха запознати с подробностите, слушаха като хипнотизирани, дори ветераните бяха зашеметени от грандиозността на онова, което се оформяше в мъглата на митове и легенди.

— Ще достигнем целта, като следваме линията на 150-метрова дълбочина, която е била брегова линия преди потопа. Тя навлиза в морето източно от Трабзон. В момента „Сийкуест“ е на дванайсет морски мили от брега, но с отиването на изток ще излезем още по-навътре в открито море. — Той чукна един клавиш и изображението се трансформира в увеличена карта. — Това е най-доброто ни приближение за местонахождението на Атлантида. Става дума за район от морското дъно с дължина двайсет и широчина пет морски мили. Изолинията на 150-метровата дълбочина минава по северната страна на тази ивица, така че онова, което търсим, някога е било суша. Ако понижим нивото на морето до този контур, можем да получим

представа как са изглеждали нещата преди потопа. — Изображението отново се смени и на екрана се появи равнина, извеждаща към хребет, успореден на брега и дълъг няколко километра. Зад него се виждаше вулкан. — Подробностите не са много, понеже разполагаме с малко батиметрични данни за този район. Но сме убедени, че площадката е или хребетът, или вулканът. Хребетът се издига на стотина метра над древната брегова линия. Проблемът е, че няма акропол, няма място за крепост. А без крепост папирусът трудно може да бъде разбран...

— Вулканът е забелязващият се отличителен белег — каза Хау. — Северозападната страна образува поредица терасовидни платформи, преди да опре в скала. Цитадела на това място би била много впечатляващо разположена и видима от голямо разстояние и в двете посоки. Освен това човек лесно може да си представи град на пониските нива и към брега.

— Отбраната, предполагам, е била фактор, но не решаващ, ако наблизко не е имало други градове — потвърди Джак. — Единствената заплаха би идвала от мародерстващи банди ловци и събирачи на горски плодове, останки от ледниковата епоха, но те едва ли са били многобройни. Предимствата на високото разположение основно са свързани с избягване на наводнения.

— А вулканичната активност? — попита Йорк.

— Не е имало значителни изригвания от поне милион години — отговори Мустафа. — Това, което виждаме днес, е епизодично „проветряване“ — гейзери от газ и пара, изхвърляни периодично, когато налягането долу се повиши над определен предел.

На екрана вече можеше да се види увеличаващият се остров на хоризонта. Той бе всъщност върхът на вулкана, останал над морското равнище след потопа. Тънка струя пара се издигаше над него и се сливаше със сивото, все по-притъмняващо небе.

Джак заговори отново:

— В древността сеизмичната дейност неизменно е била разглеждана като знак от боговете. Вулкан с ниска активност би се превърнал във фокус на ритуално почитание и това може би е бил един от основните мотиви за заселването на това място. То е толкова плодородно, че според мен са били заселени и хребетът, и вулканът. Но ние трябва да изберем едно от двете. Ейва ли ще имаме възможност да предявим претенции и към второто място, преди да се появят

нежелани посетители. Както и да е, разполагаме с двайсетина минути, преди „Сийкуест“ да стигне до хребета. Има ли някой да каже нещо?

Катя извади джобния си компютър, въведе няколко команди и после каза:

— И двете места съответстват на текста. И хребетът, и вулканът се намират над широка долина, разположена на юг, в далечината има планини, а около тях — солени езера.

— Казва ли ни папирусът нещо повече? — попита някой от екипажа.

— Не — отговори Катя, прегледа текста още веднъж и поклати глава. — Последните фрагменти от текста се отнасят до интериора на цитаделата, тоест твърдината, както сме го превели.

— Има още нещо.

Всички се обърнаха към Костас, който втренчено разглеждаше изображението на острова. Той се обърна към Катя.

— Ще ни прочетеш ли отново първата фраза след стигането до Атлантида?

Катя въведе команда и прочете от екрана:

— „Под знака на бика“...

— Всички вие добре познавате бара на покрива на музея в Картаген, нали? — попита Костас.

Никой не оспори предположението му.

— Спомняте ли си гледката през залива на изток и как залязващото слънце блиска розова светлина върху морето, а в далечината се виждат двата върха на Баал Карнейн?

Всички кимнаха.

— Е, добре, може би някои от вас имат спомен за същата гледка и рано сутрин. Лятното слънце изгрява над „седлото“, оформяно от двата върха. За финикийците тази планина била свята, това била планината на бога в небето. Баал Карнейн означава „двурогийт повелител“. — Той се обърна към Джак. — Аз смятам, че „знакът на бика“ се отнася до профила на този остров.

Всички погледнаха към острова.

— Всъщност — обади се Хау — островът изобщо не изглежда така.

— Ами опитайте друг ъгъл — предложи Костас. — Ние гледаме на югоизток. Какво ще стане, ако погледнем от брега, ако сме под

вулкана — мястото, където е било селището?

Мустафа бързо натисна няколко клавиша, за да обърне точката на наблюдение от североизток, като едновременно с това увеличи образа и свали гледната точка на брега, под вулкана.

Разнесе се колективно ахване. На екрана се виждаха два върха, разделени от дълбока седловина.

Костас триумфално посочи екрана.

— Това, дами и господа, са нашите рога на бика.

Джак се усмихна на приятеля си.

— Знаех си, че един ден и от теб ще има полза. — После погледна Йорк. — Мисля, че имаме търсения отговор — поемаме на максимална скорост към острова.

12.

Двата прожектора от двете страни на аквапода хвърляха ярка светлина върху морското дъно; лъчите им бяха под ъгъл и се събираха в една точка пет метра по-долу. Светлината се отразяваше от милиони дребни частици увиснала във водата тиня и сякаш минаваше през полупрозрачен воал. Самотни камъни по дъното се появяваха и изчезваха зад тях, защото апаратите се движеха напред с максимална скорост. Отляво дъното пропадеше в бездънна пропаст и унилата сивота се плъзваше в непрогледен мрак, в който не се забелязваха никакви следи от живот.

Интеркомът изпука.

— Джак, тук „Сийкуест“. Чуваш ли ни? Край.

— Чувам ви силно и ясно.

— Автономният апарат се натъкна на нещо. — Йорк бе явно развълнуван. — Трябва да излезете на неговата позиция след около петстотин метра, като поддържате сегашната траектория. Изпращам ти координатите, за да ги програмирате.

По-рано същия ден островът малко по-малко бе изпълвал хоризонта като митично привидение. Малко преди пристигането на „Сийкуест“ морето притихна и корабът остана да се полюшва на вълни, които сякаш черпеха енергия от нищото. После вятърът отново набра сила, издуха мъглата към голия бряг и всички се почувстваха като изследователи, случайно попаднали в изгубен свят. С пълното отсъствие на растителност и голите си канари островът изглеждаше крайно необичайно — камениста пустош, доведена от времето до първичната си същност. От друга страна... ако инстинктът не ги лъжеше, тук бе коренът на първите надежди на човека.

„Сийкуест“ бе спрял на две морски мили западно от острова. Разузнаването на подводните части на склоновете му бе направено от безпилотен хидролокатор вместо от ДУП, чиито възможности бяха ограничена само до визуално наблюдение. Цели три часа показанията на хидролокатора не донесоха нищо необичайно, след което се взе

решение да се спуснат и двата аквапода. Бързината се превръщаше в основен фактор.

Джак даде знак с палци нагоре на Костас, който кръстосваше по контура на 140 метра дълбочина, в близост до дъното. Всеки от двамата просто физически усещаше вълнението на другия и думите бяха излишни. От мига на телефонното обаждане, когато Хибермайер за пръв път бе споменал онази дума от папируса, Джак знаеше, че съдбата ще ги запрати на прага на още по-голямо откритие. През целия старателно проведен процес на превод и разшифроване той бе изпитвал абсолютната увереност, че този път всичко е истинско, че това е големият удар, че не е възможно звездите да не се подредят по най-добрия за тях начин. И все пак скоростта, с която се развиваха нещата от момента на разгадаването на кода, не им бе оставила много време за размисъл. Само преди няколко дни той бе изпитвал неземно блаженство от минойската находка. А ето че сега бяха на прага на едно от най-великите археологически открития на всички времена.

Акваподите забавиха ход и двамата продължиха в мълчание на няколко метра един от друг — но всеки можеше да види в полумрака другия зад плексигласовия купол.

Скоро пред тях започва да се оформя панорамна картина с призрачни форми. Бяха разглеждали изображенията на неолитното село край Трабзон в очакване на точно този момент. Но нищо не можеше да ги подготви за великия миг на влизане в място, оставало загубено за света почти осем хиляди години.

А сега, изведнъж, това бе реалност.

— Забави — прошепна Джак. — Виж!

Онова, което досега бе изглеждало като вълнообразно набраздяване на дъното, доби нова форма, когато Джак изстреля струя от дюзата си, за да разчисти утайката. Докато вдигнатата мътилка бавно се слягаше, видяха зейналите гърла на две огромни глинени делви, изправени една до друга. Нова струя разкри други две... а пред погледа им се простираха безчислено множество подобни издатини.

— Трябва да е склад, може би на зърно — каза Джак. — Също като онези „питои“ при Кносос. Само че тези са четири хиляди години по-стари.

Изведнъж пред тях се изпречи нещо голямо. За момент им се стори, че са стигнали до края на света. Намираха се в основата на

огромна скала — стена всъщност, в която можеха да се различат первази и пукнатини, като в каменна кариера. Виждаха се странни правоъгълни „кръпки“ от абсолютна чернота, част от тях на равни интервали и на една и съща височина.

Изведнъж със смайване осъзнаха какво виждат.

Това беше необятен конгломерат от стени и плоски покриви, начупен от прозорци и входи, всичко забулено от утайка и тиня. Беше като неолитното селище, но в несравним гигантски мащаб. Сградите се издигаха на четири или пет етажа, най-горе имаше плоски покриви, свързани със стълбища и мостове.

Спряха миниподводниците си и загледаха изумени, насилваха мозъците си да възприемат този образ, образ по-близък до фантазията, отколкото до реалността.

— Това е като огромен жилищен блок — успя да каже Костас. В гласа му звучеше истинско уважение.

Джак затвори очи и пак ги отвори. Неспособността да повярва постепенно отстъпваше пред истината, а заедно с това и пред удивлението от тази картина на несъмнена човешка дейност.

— Хората са се качвали на тези покриви през отворите в тях. — Сърцето му биеше силно, устата му бе суха, но той полагаше усилия да говори с безпристрастността на професионален археолог. — Всяко от тези жилища е подслонявало голямо семейство. С умножаване на членовете му са започвали да строят нагоре и са добавяли нови етажи от греди и кирпич.

Двата аквапода започнаха бавно да се издигат и Джак и Костас видяха, че във вътрешността на сградите има истински лабиринт от проходи. Цялата структура приличаше на средновековните пазари на Близкия изток.

— Тук сигурно са развивали трескава дейност занаятчий и търговци — предположи Джак. — Няма начин тези хора да са били обикновени земеделци. Очевидно са били сръчни занаятчий, дърводелци и ковачи. — Той спря и погледна през плексигласовия купол към нещо, което му изглеждаше като витрина на партерен магазин. — Някой тук е изработил онзи златен диск.

През следващите няколко минути минаха покрай нови високоетажни сгради с плоски покриви. Тъмните прозорци ги гледаха като очи, хванати в блясъка на прожекторите. В мрачината пред тях —

на двайсетина метра напред — се различаваха очертанията на следващ комплекс, а под тях имаше празно пространство, по-широко от преплетените улички.

— Това е път — каза Джак. — И вероятно слиза до някогашния бряг. Предлагам да навлезем във вътрешността и да подновим първоначалния курс.

Завиха на юг и поеха над бавно изкачващия се път. Двеста метра по-нагоре той се пресичаше от подобен път в направление изток — запад. Завиха и поеха право на изток, поддържаха височина двайсет метра над дъното, за да избегнат сградите от двете страни.

— Невероятно! — развълнувано каза Джак. — Тези блокове са разделени от геометрично правилна мрежа улици, която е хилядолетия по-стара от всичко подобно.

— Някой е планирал това място.

Гробницата на Тутанкамон, дворецът в Кносос, възпетите стени на Троя, всички знаменити открития на археологията изведнъж бяха започнали да изглеждат безлични и обикновени, просто стъпалца към чудесата, които се простираха под тях.

— Атлантида! — не се сдържа Костас. — Като си помисля, че само преди няколко дни не вярвах в съществуването ѝ. — Той хвърли поглед към Джак под другия плексигласов купол. — Знаеш ли, малко благодарност няма да е излишна.

Джак се усмихна, макар вниманието му да бе погълнато от чудесата под тях.

— Окей. Имаш я. Плюс един джин с тоник.

— Това получих и последния път.

— В такъв случай обещавам ти, че до края на живота ти черпя аз.

— Става.

След няколко секунди сградите от двете им страни изчезнаха, дъното също се скри от погледите им. След нови петдесет метра не можеха да видят нищо, освен мътна вода.

— Дълбочинният ми хидролокатор показва, че морското дъно е пропаднало с почти двайсет метра под нивото на пътя — възкликна Джак. — Дай да се спуснем и да се върнем до мястото, където сградите изчезнаха.

Апаратите плавно се спуснаха и след малко прожекторите отново осветиха дъното. Беше равно и голо, нямаше и следа от

вълнообразните неравности, осеяли пътя към западния край на града.

След няколко минути се върнаха на мястото, където бяха видели за последно следи от сгради. Пред очите им дъното рязко се издигна под ъгъл от 45 градуса и скоро стигнаха до основата на последната сграда по пътя.

Костас насочи апарата си напред, така че баластните му резервоари да се отпуснат на дъното. Точно преди да поеме стръмно нагоре. Насочи мощна струя от дюзата към склона и после се оттегли до Джак.

— Точно както си мислех.

Под разчистената тиня се виждаше стъпаловидна тераса като в амфитеатър. Между пода и основата на терасата имаше вертикална стена, висока три метра.

— И това е изсечено в скалата — забеляза Костас. — Туф, нали? Същият тъмен камък, който са използвали в древен Рим. Лек и шуплест, но здрав, лесен за добив в кариерите, но издържаш на натоварване.

— Но не видяхме никаква зидария — възрази Джак.

— Сигурен съм, че наблизо ще намерим и масивни постройки — убедено зави Костас.

Джак внимателно разглеждаше това, пред което се намираха.

— Мисля, че става дума за нещо повече от каменоломна. Да проследим терасата и да видим къде ще ни отведе.

За двайсетина минути обиколиха трите страни на голям хлътнал двор, около километър дълъг и половин километър широк. Докато пътят следваше линията на древния бряг, на места успоредно на нея, в други места — перпендикулярно, дворът като цяло бе ориентиран югоизточно, под ъгъл. Бяха го обиколили в посока на часовниковата стрелка и сега се намираха на югоизточната му страна, срещу мястото, откъдето бяха тръгнали. Над тях пътят и сградите продължаваха точно както бе от другата страна.

— На мен ми прилича на стадион — промърмори Костас. — Нали каза, че дворовете в Крит били за борба с бикове, жертвоприношения и други ритуали.

— Минойските дворове са по-малки — отговори Джак. — Дори арената в Колизеума в Рим е с диаметър само осемдесет метра. — Той

помисли. — Признавам, че е само хрумване, но преди да се върнем на пътя, искам да видя какво има срещу мястото, където сме сега.

Насочиха подводниците на запад. След около 150 метра спряха. Пред тях имаше купчина скрити под тинята камъни с неправилна форма, което не бе характерно за каменоломна.

Костас ги разчисти и куполът му буквално се скри под вдигнатата утайка. След секунди гласът му се разнесе по интеркома:

— Това е скален откос, оставен както си е бил, след като са свалили от него каквото е могло.

Джак бавно обикаляше на югоизток, по дължината на издадена част, излизаща на двайсетина метра от скалата. Тя свършваше в заоблен перваз около два метра висок и пет метра широк. Костас дойде при него, двамата внимателно разчистиха тинята и под нея се разкри гола скала.

Замряха вцепенени пред това, което се показва. Съзнанията им бяха неспособни да приемат съществуването му.

— Господи!

— Това е... — Джак се запъна, неспособен да продължи.

— Това е *лапа* — прошепна Костас.

— Лапа на лъв — уточни Джак, вече възвърнал хладнокръвието си. — Трябва да е било гигантска статуя, поне сто метра дълга и трийсет висока.

— И ти ли мислиш същото?

— Да. Сфинкс.

Спогледаха се смаяни. Накрая Костас каза:

— Изглежда невероятно, но тук май всичко е възможно. Каквото и да е том обаче, то е доста встрани от основния път, по който влязохме, и попаднахме на него по случайност. Искам да проверя.

Джак остана на място, а Костас се издигна нагоре и бавно се отдалечи, докато не се превърна в едва различима светла точка. Тя също бе на път да изчезне, когато като че ли спря да намалява, увиснала на трийсетина метра над дъното.

Джак неспокойно чакаше да чуе гласа му. След минута тишина вече не можеше да се сдържа.

— Какво виждаш?

Гласът, който се разнесе, бе странно потиснат:

— Я ми напомни... Сфинксът има тяло на лъв и човешка глава, нали така беше?

— Така.

— Я да видим тогава какво ще кажеш за тази разновидност...

И Костас включи прожекторите на пълна мощност. Образът, който се появи, бе внушителен и страховит, образ, изваден от кошмарен сън. Сякаш светкавица в бурна нощ разкри огромно чудовище, извисено над тях. Чертите му се размиваха в призрачно тъмнозелено и се виждаха сякаш изпод облаци.

Джак изви нагоре глава, прикован от гледката, неспособен да възприеме изображението. Цялото му досегашно съществуване, макар и съпътствано от необикновени открития, бе неспособно да го подготви за това.

Бе необятна глава на бик. Огромните рога чезнеха в мрака зад осветеното от прожектора. Муцуната бе полуотворена, сякаш звярът бе готов да наведе глава и да удари с копито земята, преди да нападне.

Измина сякаш цяла вечност. Накрая Костас обърна аквапода си и насочи лъча надолу по шията на статуята, към мястото, където тя преливаше в тяло на лъв.

— Издялана е от скала... от базалт, доколкото мога да преценя — каза той. — Рогата се извисяват на поне десет метра над сградите. На това място някога лавата е скачала в морето. — Той увеличи скоростта на спускане и след малко се върна при Джак. — Гледа към вулкана — продължи Костас. — Това обяснява странната ориентация на двора. Тук е търсено подравняване по-скоро с двата върха, а не с бреговата линия, което иначе би било по-практично.

Джак бързо осъзна значението на думите му.

— Изгряващото слънце се е издигало право между рогата и двата върха. Било е гледка, която дори древните не са били в състояние да си представят и в най-развинути си фантазии за изгубения свят на Атлантида.

Двата аквапода бавно се издигнаха над парапета. Струите от дюзите предизвикаха истинска буря от мътилка, докато се отдалечаваха от дъното на двора. Статуята на гигантския бик сфинкс

постепенно потъна в мрака зад тях, но образът на увенчаната с извити рога колосална глава оставаше отпечатан в главите им.

Югоизточният периметър се оказа по-висок от останалата част и се издигаше близо десет метра.

— Това е стълбище — досети се Джак. — Величествен вход към двора.

Разделиха се и минаха от двете страни на входа — Джак отляво, Костас — отдясно. На върха имаше широк път. След като го разчистиха с дюзите, се оказа, че е бял.

— Изглежда, паважът е мраморен.

— Нямах представа, че хората са добивали камък толкова рано. — Костас бе изумен от мащаба на каменоломната дейност в двора, а сега вече имаха доказателство и за зидария с камък. — Винаги съм си мислил, че каменните кариери се появяват едва при египтяните.

Продължиха мълчаливо напред. Още не бяха в състояние да осмислят значението на находката. Зад подводниците се виеха следи от фосфоресциращ планктон. Пътят следваше ориентацията на двора и водеше от свирепия поглед на бика сфинкс право към полите на вулкана.

— Отдясно виждам сгради — каза Костас. — Пиедестали, пилони, колони. Току-що подминах една с квадратно сечение и страна два метра. Върхът ѝ се губи в тъмнината над мен. Прилича ми на обелиск.

— И при мен е същото — потвърди Джак. — Издигнати са симетрично, също както в египетските храмови комплекси в Луксор и Карнак.

Прожекторите разкриваха поредица от призрачни форми от двете страни на предназначения за процесии път, после формите се размиваха и изчезваха като игра на въображението по време на пясъчна буря. Джак и Костас виждаха олтари и плинтове, статуи с глави на животни и издялани крайници на същества, прекалено фантастични, за да могат да се възприемат. И двамата вече започваха да губят спокойствие, усещаха, че тези подканващи стражи ги мамят в свят, който няма нищо общо с житейския им опит.

— Като входа за Хадес — прошепна Костас.

Продължиха по пътя между призрачните статуи, които сякаш ги осъждаха за дързостта да навлязат в едно царство, останало само

тяхно в продължение на хилядолетия.

Най-сетне призрачната белота се разсея и пътят внезапно свърши пред две големи постройки, разделени от проход — около десет метра широк, по-малко от половината широчина на пътя, и имаше ниски стъпала, като тези, които водеха на излизане от двора.

— Виждам квадратни блокове, всеки по четири-пет метра дълъг и два метра висок — каза Костас, спря и разчисти тинята от основата на стената. После смени ъгъла, за да освети сградата във височина.

Джак вече се намираше само на десетина метра от Костас и можеше да види лицето му под плексигласовия купол.

— Този път е мой ред за разузнаване.

Издуха малко вода от баластните резервоари и се издигна, но вместо постепенно да се скрие нагоре, изчезна зад ръба ниско над тях.

След една безкрайна сякаш минута гласът му прозвуча по интеркома:

— Костас? Чуваш ли ме? Това е... невероятно!

— Кое?

Пауза.

— Знаеш кои са най-изключителните паметници в Древен Египет, нали? — Акваподът на Джак се появи и се спусна обратно в прохода.

— Пирамидите ли имаш предвид?

— Позна.

— Но пирамидите са с полегати стени. Тези са вертикални.

— Това, което виждаш, е основата на масивна тераса — обясни Джак. — На десетина метра над нас тя се превръща в платформа със страна десет метра. Над нея има друга тераса, после следваща и така нататък. Минах по цялата дължина на тази страна: терасата продължава на югоизточната страна. Същата идея като при първите египетски пирамиди — стъпалообразните пирамиди от ранното трето хилядолетие преди Христа.

— Колко е голяма?

— Точно тук е разликата. Тази е огромна, по-скоро прилича на Голямата пирамида в Гиза. Бих казал на око — сто и петдесет метра в основата и осемдесет метра височина, повече от половината дълбочина до дъното. Това трябва да е най-старата и най-голяма зидана постройка на света.

— А от моята страна?

— Същата работа. Две гигантски пирамиди, отбелязващи края на пътя за процесиите. По-нататък очаквам да намерим някакъв храм или погребален комплекс, може би изсечен в стената на вулкана.

Костас активира навигационния монитор и той се издигна пред него като прицел на пилот изстребител. Джак погледна радио импулсния модем, който показва същия образ.

— Съвсем наскоро разсекретена хидрографска карта — каза Костас. — Направена е от британски изследователски кораб, извършил ръчно огромна работа веднага след разгрома на Турция в края на Първата световна война. За нещастие английският флот разполагал с крайно ограничено време, преди турците да се съвземат, а и появата на Съветската империя довела до затваряне на вратата за Черно море. Това е най-подробната карта, с която разполагаме, но при мащаб едно към петдесет хиляди показва само най-общите контури на батиметрията.

— Какво искаш да кажеш?

— Погледни острова. — Костас чукна един клавиш, за да извика увеличено изображение. — Единствените нееднородности, достатъчно големи, за да се появят на картата, са тези две подводни възвишения на северозападната страна. Странно симетрични, не мислиш ли?

— Пирамидите! — Лицето на Джак разцъфна в широка усмивка. — Големи детективи сме, няма що. Атлантида си е била на картата от осемдесет години.

Поеха бавно напред по прохода. Грамадните пирамиди, перфектно издигнати от пълно прилепващи каменни блокове, бяха едва различни в мрака от двете им страни. Както бе предположил Джак, ги подминаха след 150 метра. Стъпалата Продължаваха напред и чезнеха в тъмната вода.

Единственият звук, съпровождащ придвижването им напред, бе равномерно бучене на дюзите, които ги тласкаха на постоянна дълбочина около метър над морското дъно.

Изведнъж се разнесе приглушена ругатня — Костас бе отклонил вниманието си само за секунда и едва не се бе блъснал в нещо.

— Какво стана? — Джак се движеше на пет метра след него.

— Няма страшно — отвърна Костас. — За щастие се движим едва-едва.

Изпълни стандартната диагностика върху роботизираната ръка и се оттегли няколко метра назад.

— Правило номер едно при шофиране: винаги гледай натам, накъдето караш — напомни му Джак.

— Знам де.

— Добре... Но какво беше все пак?

И двамата се взираха във вдигнатата от дъното утайка. Рязката промяна в скоростта бе довела до намаляване на видимостта до по-малко от метър, но утайката малко по малко се спускаше и те започнаха да различават някакъв странен предмет.

— Прилича на огромно огледало за баня — обади се Костас.

Беше огромен диск, може би пет метра в диаметър, поставен на висок два метра пиедестал.

— Дали има някакви надписи? Ти издухай тинята, а аз ще обиколя да видя за нещо по-интересно.

Костас откопча една метализирана ръкавица от панела за управление, вмъкна в нея лявата си ръка и размърда пръсти. Роботизираната ръка в предната част на аквапода повтори движенията му. Той насочи ръката надолу към дюзите и избра тънка като молив тръба. Активира дюзата и започна методично да разчиства диска от центъра към периферията в разширяваща се спирала.

— Камъкът е с много фина структура. — Гласът му идваше от жълтеникавия ореол, единственото доказателство за съществуването на Костас, което Джак можеше да види. — Гранит или брекча, прилича на египетския порфир. Само че има зеленикави вложения като *lapis lascedaemonius* от Спарта. Това трябва да е местен мрамор, залят от потопа.

— Виждаш ли някакви надписи?

— Има някакви... успоредни бразди.

Водата вече се избистряше и Джак ахна.

С геометрична прецизност каменоделецът бе издълбал върху полираната повърхност хоризонтални и вертикални черти. В центъра имаше символ, подобен на буквата „Н“, като от напречната черта висеше вертикална линия, а страничните линии се разширяваха в редове от къси хоризонтални черти като градинско гребло.

Джак триумфално вдигна електролитното копие на златния диск и го размаха към Костас. Бе идентично копие, направено с помощта на

лазер в Картагенския музей, където оригиналът надеждно се пазеше в хранилището, и бе доставено на „Сий Венчър“ с вертолет малко преди те да пристигнат.

— Взех го просто за всеки случай — каза Джак.

— Атлантида, а! — Костас се усмихна.

— Това сигурно е входът. — Джак бе изпълнен с удовлетворение. — Трябва да продължим по-бързичко. Вече просрочихме отделеното за оглед време и на „Сийкуест“ сигурно чакат да се свържем с тях.

Ускориха и заобиколиха от двете страни пиедестала с каменния диск — и почти веднага намалиха, понеже пред тях започваше рязко изкачване на дъното. Проходът се стесни до стръмно стълбище, не по-широко от минималното за минаването на двата аквапода. Започнаха да се издигат покрай шеметните стръмнини на склона на вулкана.

Костас насочи прожекторите нагоре и напрегнато се взря напред.

— Има нещо странно тук.

Джак се бе съсредоточил върху няколко изваяни от камък животински глави от своята страна на стълбището. Бяха на всяко стъпало и сякаш нямаха край и буквално го теглеха напред. Отначало си помисли, че са озъбени лъвови, характерни за шумерското и египетското изкуство, но колкото повече се вглеждаше, толкова по-ясно виждаше, че тези животни са с огромни кучешки зъби и повече приличат на саблезъбите тигри от ледниковата епоха. „Колко много удивителни неща, които трябва да се осмислят“, помисли си.

— Какво?

Гласът на Костас прозвуча озадачено:

— Над нас е много тъмно, почти непрогледно. От друга страна, изплувахме на сто метра и би трябвало вече да виждаме някаква дневна светлина. Всъщност трябваше да става все по-светло, а не по-тъмно. Изглежда сме под някакъв навес. Предлагам да... Стоп! — изкрещя той.

Акваподите застинаха само на метър от новото препятствие.

— Господи! — Костас издиша облекчено. — Насмалко пак да...

Гледаха зяпнали от изумление. Над тях се извисяваше нещо огромно. Беше запретило прохода, блокираше пътя им и изцяло скриваше онова, което се намираше от другата страна.

— Господи! — ахна Джак. — Виждам... нитове! Това е... корабокрушение!

Преходът от дълбоката древност към съвременното беше труден, почти непосилен, но препятствието — колкото и богохулно да изглеждаше на това място — не му оставяше избор, освен да приеме съществуването му.

— Изглежда заклещен между пирамидите и вулкана.

— Само това ни липсваше — въздъхна Джак. — Вероятно е от Първата или от Втората световна война. Из Черно море има много потопени от германски подводници кораби, чието местонахождение е останало неописано.

— Имам по-лошо предчувствие — обади се Костас, който вече се опитваше да заобиколи корпуса. — Дай ми минутка.

Отдалечи се още по-наляво и почти изчезна от погледа на Джак, после зави и се върна, без да спира и без да отмества насочените към тъмната маса прожектори. Джак се питаше какви ли поражения са нанесени и колко скъпоценно време ще им е нужно, за да отместят това ново препятствие.

— Е, какво?

Костас прошепна възбудено:

— За известно време можем да забравим за Атлантида. Току-що намерихме руска атомна подводница!

13.

— Това е атомна подводница клас „Акула“. Не може да има никакво съмнение, че пред нас е „Казбек“ — изчезналата през 1991 година в този сектор подводница. — Йорк се бе навел към екраните в командния мостик на „Сийкуест“, погледът му се местеше между хидролокаторното изображение, току-що получено от ДУП, изпратена при потъналия съд, и спецификациите, изтеглени от базата данни на МУИМ с ТТ характеристиките на морските съдове в състава на бившия съветски блок.

Джак и Костас се бяха върнали с акваподите преди по-малко от час. Бурята, която цяла сутрин застрашително се бе надигала на север, вече недвусмислено напомняше за себе си и Хау задейства системата за автоматично компенсиране на баласта, за да задържи кораба в стабилно равновесие. Времето се разваляше и в душата на Джак се бе загнездила тревога — искаше му се да се върне под водата колкото се може по-скоро.

— „Акула“ е класификация на НАТО, а „Казбек“ е един от най-високите върхове в Централен Кавказ — каза Катя, докато подаваше на Джак кафе. — Съветското обозначение е „Проект 971“.

— Откъде ви е известно това?

Въпросът бе зададен от Лановски, учен, качил се на „Сийкуест“ в Трабзон, мъж с провиснала коса и очила с миниатюрни стъкла. Наблюдаваше Катя с явно пренебрежение.

— Преди да започна аспирантура, служих в армията като аналитик в отдела за подводно въоръжение към Разузнавателното управление на съветския флот. — Лановски смутено започна да си сгъва и разгъва очилата, без да каже дума. — По наше мнение това са най-добрите атакуващи подводници с общо предназначение — еквивалент на американския клас „Лос Анджелис“ — продължи тя. — „Казбек“ е произведена в Комсомолск на Амур и въведена на въоръжение в началото на 1991. Съоръжена е само с един реактор, противно на оценките на западното разузнаване. Има четири 650-

милиметрови тръби за изстрелване на торпеда и шест 533-милиметрови — за различни видове оръжия, в това число ракети тип „Круз“.

— Но на нея няма ядрени бойни глави — твърдо заяви Йорк. — Това не е подводница за изстрелване на балистични ракети. Мен обаче ме озадачава защо руснаците толкова фанатично се опитваха да запазят в тайна загубата ѝ. Все пак по-голямата част от използваната технология ни е добре известна, още повече че този тип подводници се появи още в средата на 80-те. Малко преди да напусна флота, участвах по линията на Преговорите за ограничаване на стратегическите оръжия в посещение на базата за подводници на Северния флот в Ягелная край Мурманск, където ни разведоха с придружител и се запознахме с последните подводници от клас „Акула“. Видяхме всичко, с изключение на реакторния отсек и центъра за управление на тактическите операции.

— Просто като допълнение, група на МУИМ извади една подводница, пак клас „Акула“, при разчистването във Владивосток преди две години — допълни Костас. — Лично я разглобих парче по парче.

— А какво се е случило с „Казбек“? — попита един от екипажа. — Неизправност на реактора?

— Такива бяха опасенията ни в първия момент. — Мустафа Алкъозан излезе крачка напред и се обърна към събралите се. — Критично прегряване би довело до голямо изтичане на радиация, смърт на екипажа и радиоактивно замърсяване на морето на мили наоколо. Само че турската система за ранно предупреждение не установи никакво повишаване на нивото на радиацията в териториални води.

— От друга страна, неизправност в реактора невинаги води до прегряване — отбеляза Йорк. — Точно обратното, по-често се наблюдава понижаване в нивото на излъчваната радиация. И това не е край — дори горещата зона да не може да се реактивира, винаги са на разположение дизеловите двигатели.

— Онова, което предстои да видим, може да даде отговор на въпроса. — Костас насочи вниманието им към видеомонитора над пулта и получените от аквапода изображения на него. Занатиска дистанционното управление и превъртя в режим на ускорено

преглеждане поредица изумителни сцени на сфинкса с глава на бик и пирамидите. Очертанията им постепенно се размиха, поради отдалечаването на подводния апарат. А после на екрана се показва планина от метал, осветена в жълто поради дисперсията на светлината на прожекторите във вдигната утайка. — Кърмата — продължи Костас. — Витлото или по-скоро останалото от него. Седемте лопатки са непокътнати, но валът е счупен. Парчетата, които се виждат на преден план, са от долния стабилизатор, а над тях се вижда характерната за клас „Акула“ форма на задния стабилизатор.

— Сблъсъкът явно е бил унищожителен — обади се някой.

— Преди да изплуваме, проверихме източната пирамида — каза Костас. — В ъгъла над вулкана има тежки поражения в зидарията. Може да се предположи, че подводницата се е движила в югозападна посока с максималната си скорост от около трийсет възела, поради което препятствието е било забелязано прекалено късно и не са могли да избегнат сблъсъка. Челният удар все пак е бил избегнат чрез завой ляво на борд, но кърмата се е ударила в пирамидата, а резултата го виждате. Подводницата е продължила по инерция още стотина метра, после носът ѝ се заклешил в междината пред древното стълбище. Потънала е вертикално между пирамидата и вулкана.

— Невероятно — обади се Йорк. — Било е лудост да се носят с максимална скорост под водата в района на толкова слабо картографиран остров.

— Несъмнено — съгласи се Костас.

— Доколкото можахме да видим, оцелели не е имало — продължи Йорк. — И въпреки всичко, дори на сто метра дълбочина, екипажът би имал шанс, ако бяха използвали руската версия на спасителната жилетка на Щайнке с шлем в комбинация с някакъв дихателен апарат. Дори един-единствен изплувал труп щеше да бъде засечен от спътник, благодарение на монтирания в шлема миниатюрен радиопредавател. Защо не са изхвърлили сигнален буй с предавател? Още по-озадачаващ е корпусът. Казваш, че пораженията се дължат на външна причина, но няма никакви видими свидетелства за разхерметизиране. Защо поне не са изпразнили резервоарите с баласт? Подводниците „Акула“ са с двоен корпус и имат троен запас от плаваемост спрямо еднокорпусните.

— Добри въпроси — намеси се Джак, който до този момент бе слушал, без да взема участие. — Може дори да намерим някои отговори. Но трябва да се придържаме към основната ни цел, защото времето, с което разполагаме, бързо изтича. — Той застана до Костас и огледа събралите се. — Тук сме, за да намерим сърцето на Атлантида, а не да започваме отново Студената война. Вярваме, че текстът ни води към вулкана по пътя на религиозната процесия в посока от сфинкса с глава на бик към някакво светилище. Стълбището продължава под подводницата, но не и от другата ѝ страна. Проверихме. — Той сложи ръце на кръста си. — Онова, което търсим, лежи под метален цилиндър, дълъг сто и осем метра и тежащ девет хиляди тона. Налага се да приемем, че по някаква причина водният баласт не може да бъде издухан. Дори да разполагаме с нужното за поместване на подводницата оборудване, подобни дейности ще са очевидни на повърхността и руснаците ще цъфнат тук за нула време. Всякакъв опит да получим външна помощ ще доведе до загубване на инициативата и Атлантида ще падне в ръчичките на типове като Аслан и неговата банда. Изображенията на площадката, която току-що видяхте, ще са последните, които ще види светът. — Той спря и направи дълга пауза, преди да завърши: — Имаме една-единствена възможност. Трябва да намерим начин да срежем корпуса, за да стигнем до скалата отдолу.

— Дълбочина седемдесет и пет метра и продължава да се увеличава. Всеки момент трябва да навлезем в зоната на видимост.

Катя надникна в плексигласовия илюминатор отляво. Онова, което в началото бе изглеждало непроницаем мрак, постепенно разкриваше подводен пейзаж. Тъмният корпус на потъналата подводница вече се очертаваше пред тях в цялото си потискащо великолепие.

— Джак, имай готовност с опорите за приземяване — каза Костас. — Ще последва тласък.

Катя седеше до двама членове на екипажа и цяла камара оборудване в централния отсек на СДА-4 — спасителния дълбоководен апарат, вече превърнал се в стандартно оборудване за всички кораби на МУИМ от клас „Сий“. В предната част на пода бе монтирано универсално устройство за скачване — конструкцията му

позволяваше свързването му към спасителния шлюз на практически всяка подводница и позволяваше извеждането от нея на моряците на групи от по осем до десет души. Членовете на екипажа вече приключваха с подготовката на универсалния свързващ уплътнител, който трябваше да им отвори вход към вътрешността на руската подводница.

— Дълбочина 95 метра.

Чу се глух удар — знак, че са се спуснали върху предната част на корпуса на потъналата подводница. Пред тях се издигаше масивният вертикален цилиндър на бойната рубка. Перископът и антенният блок едва се забелязваха в светлината на прожекторите. Буквално можеха да усетят грамадната маса на подводницата — водоизместимостта ѝ превишаваше двукратно тонажа на „Сийкуест“, а дължината ѝ бе като на футболно игрище.

— Подводниците от клас „Акула“ са практически безшумни — каза Костас. — Защитени са от поглъщащо звука покритие — тънки гумени плочки, проектирани така, че да абсорбират звуковите импулси на активните хидролокатори. Това обяснява тихото ни съприкосновение преди секунди. За щастие това ще облекчи захващането ни за корпуса с помощта на хидравличните засмукващи чашки към опорите на конструкцията за приземяване. — Той премести напред лоста за управление и СДА леко отскочи, спусна се няколко метра по-близо до кърмовия стабилизатор и видяха капака на люка за евакуация. — Точно както очакваше Йорк — шлюзът е херметично затворен. Ако бе имало опит за измъкване, щеше да е отворен.

Костас бе преценил, че древното стълбище трябва да се намира под торпедния отсек близо до носа, което правеше предния люк най-близката точка за достъп. Катя им бе обяснила, че дори при тревога от ниска степен вътрешните прегради автоматично отцепват реактора от предната оперативна зона, което означаваше, че няма начин за достъп до торпедния отсек през кърмовия люк.

— Бавен напред.

Костас използва цифровия навигационен дисплей, за да изравни СДА с целта. Миг по-късно се разнесе успокоителен глух звук — уплътнителят на пръстена за скачване вече бе върху капака на люка. Костас изключи навигационната система и прещрака четирите ръкохватки от всички страни на джойстика, което прилепи подводния

съд към палубата на подводницата и задейства засмукването във вендузните чашки към стабилизиращите опори.

— Имаме мека връзка. Успешно скачване. — Костас разкопча обезопасяващия колан и се извърна назад към Катя и двамата членове на екипажа. — Да повторим още веднъж. Дълбоководният хидролокатор на ДУП подсказва, че предната част на подводницата е със запазена херметичност. За останалото пространство не сме толкова сигурни, понеже реакторът и другите машини изпълват почти изцяло вътрешността, но не е изключено и там да е сухо. — Той запълзя към зоната за скачване, следван отблизо от Джак. — Точно под нас се намира предната спасителна колона. Когато има нарушаване на херметичността, екипажът се качва в камерата и слага дихателните апарати. После долният люк се затваря, шлюзът се пълни с вода и хората се измъкват през горния люк.

— А при запазена херметичност? — попита Катя.

— Спасителният дълбоководен апарат се скачва директно към външния люк — отговори Костас. — В модифицираната „Акула 1“ люкът за евакуация е разположен на два метра дълбочина в корпуса, което създава допълнителна външна камера, която обезопасява двойно спасяващия се екипаж. Значи се скачваме към корпуса със затворен люк, отваряме го, изпомпваме водата във външната камера, след което с помощта на роботизираната ръка отваряме и люка на подводницата, който е на два метра под нас. После използваме сондата с датчици, за да проверим какво ни чака долу, преди да влезем.

Костас кимна на техниците и те се заловиха да монтират уплътнението. Нагласиха пръстена ръчно, промъкнаха се до кърмата, седнаха пред малък пулт за управление и се заловиха да отворят люка на подводницата.

— Камерата освободена, налягането — изравнено — докладва единият след малко. — Задействам роботизираната ръка.

Катя се вмъкна между Костас и Джак, за да наблюдава по-добре. Под тях се виждаше тънка тръба, завършваща със захващащ манипулатор — движението му се управляваше с помощта на джойстик и навигационен екран.

— Използва се диференциално налягане — обясни Костас. — Запълваме камерата с въздух при нормално налягане — такова, каквото имаме в нашия апарат. Захващаме люка с манипулатора,

изтегляме леко към нас и бавно намаляваме налягането в камерата, докато не стане по-ниско от това в подводницата. И люкът се отваря без проблем.

Проследиха с поглед как ръката освободи ключалката, след което хвана дръжката в средата и я дръпна. Техникът на пулта за управление следеше внимателно развитието на ситуацията на екрана.

— Начално налягане един бар. Понижаваме... — Отвори един кран над главата си и задейства изсмукващата помпа, която започна да изтегля въздуха от камерата.

— Нула деветдесет и пет бара... нула девет... Нула осемдесет и пет... Нула осем... Готово!

Затвори крана и капакът на люка се надигна, сякаш изтласкван нагоре от вълна. Роботизираната ръка автоматично се скъси и го опря в стената на камерата. Сега вече можеха да надникнат в тръбуха на подводницата. Лъчът на прожектора танцуваше по тръбите и стените там.

— Налягане нула цяло седемдесет и девет бара.

— Горедолу колкото очаквах — каза Костас. — Искam пълен анализ, преди да започнем да компенсираме.

Спуснаха в отвора измервателната сонда, включваща газов спектрометър, гайгеров брояч и радиационен дозиметър.

— Радиационен фон нула шест милирема на час, по-малко от онова, което се регистрира в самолет. Ниво на токсични газове — средно, без индикации за опасни утечки и без наличие на химикали. Високо ниво на амоняк, вероятно поради разлагане на органични вещества. Съдържание на кислород — осем цяло и два процента, на азот — седемдесет процента, на въглероден диоксид — двацет и два процента, на въглероден монооксид — нула и осем процента, тоест малко рисковано за продължително излагане. Температура — плюс два по Целзий.

— Благодаря, Анди. — Костас погледна Джак с крива усмивка. — Да влезем сега там би било катода цъфнем на Еверест по набедрени препаски и пълна с развалени яйца уста.

— Прекрасно — въздъхна Джак. — Не мога обаче да разбера защо тия неща се случват винаги, когато ти водиш.

Костас се ухили и погледна към пулта за управление.

— Анди, компенсирай до нашето налягане, като използваш чист кислород, и включи очистителите на въглероден диоксид.

Разнесе се остро съскане. Подводният им апарат вдухваше през люка кислород от външните си резервоари.

— „Акулите“ имат автономна пречиствателна система — обади се Катя. — Ако можем да я активираме, тя ще свърши работата вместо нас. Освен това има и система за разлагане на морска вода с цел набавяне на кислород. Истината е, че тези подводници могат да остават под вода с месеци, като поддържат атмосфера по-чиста и богата на кислород, отколкото на повърхността.

Костас избърса потта от челото си и я погледна.

— Това ще ни отнеме прекалено много време. Няма съмнение, че акумулаторът, захранващ тези системи, се е изтощил само няколко месеца след спирането на работата на спомагателния дизелов двигател, а от друга страна, предпочитам да съхраня енергията в нашия акумулаторен блок за реактивиране на резервното осветление. Нашата пречиствателна система позволява поглъщане на въглероден монооксид и водород, има и комплект химически филтри.

Откъм пулта за управление се разнесе глас:

— Изравнихме налаганията. След десет минути цикълът на пречистване на въздуха ще свърши.

— Отлично — каза Костас. — Значи е време да подготвим екипировката.

Разполагаха с прилепващи по тялото костюми от подсилен с кевлар неопрен, комбинация на последно поколение водолазни костюми, съоръжени с дихателни системи за работа в химически и биологически замърсена среда, взети на въоръжение от „тюлените“ в американската армия. На прасците им бяха прикрепени гъвкави плавници от силикон.

— Би трябвало да можем да дишаме без никакъв проблем, но аз предлагам да не сваляме газовите маски, понеже регулаторите ще овлажняват и затоплят въздуха, докато филтрират евентуалните остатъчни замърсители — каза Костас. — Има и допълнително подаване на кислород, което ще се задейства автоматично, ако датчикът установи падане на налягането.

Маските бяха изработени от обогатен със силикон материал и обхващаха плътно лицето. След като се справи с екипировката си, Джак помогна на Катя да нарами животоподдържащата система — полипропиленова раница с обтекаеми форми, в която имаше компактен регенератор на кислород, многофазен регулатор и три резервоара от титанова сплав, заредени с кислород под налягане осемстотин атмосфери. Цилиндричните резервоари на МУИМ бяха свръхолекотени и гладки, тежаха по-малко от стандартния водолазен комплект и бяха ергономично проектирани.

Пристегнатите около китките им микроконзоли показваха във всеки момент пълния комплект жизнени показатели плюс набора изчисления за различните възможни пропорции от хелий, чист кислород и въздух, съдържащи се в резервоарите. Всъщност трикомпонентната газова смес, известна като тримикс, се получаваше автоматично, като компютърът отчиташе дълбочината, температурата и дори индивидуалната физиология на водолаза.

— Интеркомът ни позволява да комуникираме с подводния апарат — напомни Костас. — Включете го при задействане на автономните системи, преди да влезем.

След като огледаха екипировките за последно, Джак взе от полицата над пулта за управление 9-милиметров „Берета 92FS“, наби с щракване пълнителя с петнайсет патрона в дръжката му и пъкна пистолета във водонепроницаемия кобур с резервен пълнител на гърдите си.

— Стандартна екипировка — каза успокоително на Катя, спомнил си за разговора им предната нощ и по-точно за поеманите рискове. — В нашата игра човек никога не бива да е съвсем сигурен.

— Доктор Хауард! Спешно съобщение от „Сийкуест“.

— Включи го на високоговорител. — Джак вдигна стъклото на маската си и взе микрофона от техника. — Хауард слуша.

— Джак, Том съм. — В гласа се примесваше пукане. — Лошото време дойде. Жестока електрическа буря, видимост под петдесет метра. Сила на вятъра десет бала и продължава да се покачва. Много по-зле е, отколкото очаквах. Невъзможно ми е да се задържа толкова близо до острова. Повтарям: не мога да се задържа толкова близо до острова. Край.

По гласа му личеше, че е наистина разтревожен.

Джак натисна бутона за отговор.

— Каква е прогнозата? Край.

— Атмосферният фронт е от най-мощните, регистрирани по това време на годината. Шансът ви е да излезете веднага. Край.

Спасителният дълбоководен апарат беше прекалено голям, за да се помести в трюма на „Сийкуест“, затова висеше закрепен над котвените кранове на кърмата. От горчив опит знаеха опасностите от излагане на бурно вълнение в открито море.

— Каква е алтернативата? Край.

— Да разчитате само на себе си през следващите двайсет и четири часа. Възнамерявам да изведа „Сийкуест“ на двайсет мили на север зад атмосферния фронт и да го следвам на юг. Край.

— Няма начин СДА да следва „Сийкуест“ под вода на такова разстояние — каза Костас. — Акумулаторите са предназначени само за поддържане по време на спасителни операции и няма да изкарат повече от няколко мили.

— Том, дай ми малко време — каза Джак. — Край.

В настъпилата тишина погледна другите и получи в отговор кимване от всеки. Анди и Бен бяха ветерани в експедиции на МУИМ: Анди беше експерт по подводни съдове и главен техник под ръководството на Костас, а Бен беше бивш морски пехотинец в Кралския флот, преди да започне работа в отдела на сигурност на Питър Хау. И двамата бяха готови да последват Джак навсякъде и бяха лоялни на каузата на МУИМ.

Джак се зарадва на единодушната им и безрезервна подкрепа. Бяха стигнали прекалено далеч, за да допуснат целта да им се изплъзне. Нямаше никакво съмнение, че маневрите на „Сийкуест“ вече са събудили интереса на техните конкуренти, а това бяха хора, готови да ги елиминират без никакво колебание, ако им се изпречеха на пътя. Знаеха, че отворилият им се шанс е единствен.

Джак отново взе микрофона.

— Оставаме. Повтарям: оставаме. Ще се постареем да се възползваме от времето. При тези атмосферни условия няма да може да се приближи никакъв чужд кораб. Докато ви няма, ще се опитаме да минем през подводницата. Край.

— Разбрано. — Гласът едва пробиваше през смущенията. — Приберете радио буя и го използвайте само в краен случай: сигналът

му може да се улови от голямо разстояние. Изчакайте ние да се свържем с вас. Успех. „Сийкуест“ — край.

За момент единственият звук, който се чуваше, бе шумът от пречиствателя на CO₂ и жуженето на електромотора, прибиращ буя.

— Десетте минути изтекоха — заяви Бен от пулта. — Можете да влизате.

— Добре. Да започваме тогава.

Анди се промуши покрай тях и отключи капака към камерата за скачване. Люкът се отвори без усилие — ясна индикация за изравненото налягане от двете му страни.

Костас спусна крака да напипа стъпалата по вътрешната стена на преходната камера. Понечи да сложи маската си, но спря.

— Едно последно нещо... — Джак и Катя мълчаливо го изгледаха. — Това не е „Мария Селесте“. Когато „Казбек“ е потънала, в нея имало пълен екипаж от седемдесет и трима души. Така че вътре може да има отвратителни неща...

Костас слезе от последното стъпало в спасителната камера и се обърна напред, прожекторът на челото му разпръсваше тъмнината в сърцето на подводницата. Джак беше втори, превил почти надве високата си фигура. Катя погледна членовете на екипажа, които надничаха надолу към тях, и пое след двамата мъже.

— Какво е това бялото? — попита тя.

Всичко около тях бе покрито с някаква бяла кора, подобна на глазура. Катя потърка с ръкавицата си перилото и веществото се посипа като сняг; отдолу се видя очакваната метална повърхност.

— Кондензат — отговори Костас. — Резултат, предполагам, на йонизационната реакция между метала и повишените нива на въглероден диоксид след изключването на пречиствателя.

Призрачният скреж засилваше усещането, че се намират на място, напълно откъснато от света, толкова далеч от всичко отвън, че древният град сякаш бе част от някаква измислена фантастична вселена.

Напредваха бавно по леко издигащия се проход.

Костас спря пред електрическо табло, монтирано сред плетеницата тръби над главите им, извади от колана си с инструменти

миниатюрна пневматична духалка, свързана към касета с CO₂ и с нейна помощ разчисти кондензата от контакта. Мушна в него щепсела на кабела, който дърпаше след себе си от спасителната подводница, и над таблото светна оранжева светлина.

— Готово. Минали са много години, но си работи. Само като си помисля колко пренебрежително се отнасяхме към съветската техника... — Той вдигна поглед към Катя. — Извинявам се.

— Няма за какво.

Включи се луминесцентното осветление — първите импулси проблеснаха като далечни светкавици. Тримата изключиха фенерчетата на челата си и пред погледите им се разкри странен свят: апаратура и оборудване, окъпани от призрачната светлина. Сякаш се намираха в ледена пещера — впечатление, подсилвано от синкавото осветление и заскрежения дъх, извиващ се над маските им в мразовития въздух.

— Това е командната зала — каза Костас. — Иначе казано — мостикът. Тук би трябвало да намерим нещо, което да ни подсказва какво се е случило.

Отново бавно тръгнаха напред към края на заградената с перила издигната метална пътека. На палубата имаше камара автомати „Калашников“: извитите им като банани пълнители стърчаха изпод късо стълбище. Джак вдигна един и погледна Катя въпросително.

— Изработен е за използване от специалните сили, със съвсем приклад — каза тя. — Модел „АКМ-74М“, 5.46-милиметрова разновидност на стандартния „АК-47“. В условията на задълбочаващата се политическа криза разузнавателното управление на съветския генерален щаб разпорежда включването на военноморски спецназ — съкращение, използвано за части със специално назначение — в някои от атомните подводници. В Главното разузнавателно управление били ужасени от мисълта за измяна или бунт, така че частите на спецназ са на специално подчинение към ГРУ, за разлика от капитаните.

— Но оръжията би трябвало да са заключени — изтъкна Джак. — А и има още нещо странно. — Той свали пълнителя и изтегли затвора. — Пълнителят е наполовина изпразнен, а в цевта има патрон. С това оръжие е стреляно...

Бърза проверка разкри, че това се отнася и до другите оръжия. Под купчината автомати имаше нахвърляни пистолети, празни

пълнители и изстреляни гилзи.

— На мен ми изглежда като почистване след битка.

— Точно това се е случило — каза Костас, който вече бе в средата на залата. — Огледайте се.

В центъра имаше специален стол — от двете му страни бяха колоните на перископите. В стените около индикаторите имаше пултове за управление на оръжието. Това бе сърцето на подводницата.

Навсякъде цареше разруха. Компютърните монитори бяха натрошени, от вътрешностите им стърчаха жици и печатни платки. И двата перископа бяха разбити до неузнаваемост, обезобразените окуляри бяха извити под абсурдни ъгли. Планшетната маса бе изтърбушена от автоматичен огън.

— Контролната зала на подводницата е напълно извадена от строя — отбеляза Костас, докато разглеждаше разрухата в отсрещния край. — Ясно защо не са могли да помръднат.

— Но къде са? — обади се Катя. — Имам предвид екипажа.

— Имало е оцелели — отговори Костас и се замисли. — Все пак някой е събрал на едно място всичкото това оръжие, а предполагам, е имало и трупове, от които по някакъв начин са се отървали.

— Ясно де — съгласи се Джак. — Дайте да видим каютите.

Тръгнаха към носовата част на подводницата. Отново се потопиха в мрак, понеже резервното осветление работеше, изглежда, само в основните отделения на подводницата. Катя пристъпваше предпазливо най-отпред. Джак и Костас едва различаваха силуета ѝ.

Изведнъж тя изпищя и се свлече и забравили за всякава предпазливост, Джак и Костас скочиха към нея.

Джак коленичи до Катя, провери дихателния ѝ регулатор и загрижено се взря в лицето ѝ.

Тя измърмори нещо на руски, надигна се и двамата ѝ помогнаха да се изправи.

— Там...

Тя вдигна ръка и посочи хидролокаторното отделение в дъното на коридора.

Джак насочи фенерчето си натам. Пред погледите им се разкри картина като от филм на ужасите — призрак, изваден от възможно най-лошия кошмар. В полумрака пред тях се полюшваше заскреженото

тяло на обесен; ръцете му висяха като на кукла, лицето се зъбеше гротескно, изцъклените очи отдавна бяха застинали завинаги.

Беше като олицетворение на смъртта, пазител на гробница, която вече нямаше нищо общо със света на живите. Джак изведнъж почувства мъртвешки студ.

Тялото бе в тъмната униформа на съветски офицер и висеше от тавана на жица. Подът бе отрупан с разхвърляни кашони от храна.

— Сергей Василиевич Кузнецов — прочете Катя в дневника на масата зад трупа. — Капитан втори ранг в Съветския флот. Награден с орден „Червена звезда“ за заслуги към държавна сигурност. Бил е „закапече“ — заместник-командир по политическата част — на „Казбек“. Пряко отговорен за общата политическа надеждност.

— Плашило на КГБ — резюмира Костас.

— Познавам неколцина капитани в Черноморския флот, които не биха се възмутили от тази гледка. — Катя продължи да чете. — Прекарал е последните си дни тук. Активният хидролокатор бил изваден от строя, за да не може да изпрати сигнал. Но бил в състояние да контролира пасивните хидролокатори за следи от кораби на повърхността в опасна близост. — Обърна на нова страница. — Боже... Последният запис е направен на 25 декември 1991. По игра на случайността това е последният ден, когато над Кремъл се е развявало червеното знаме. — Тя погледна невярващо Джак и Костас. — Подводницата е потънала на 17 юни същата година, което означава, че този човек е живял тук повече от половин година!

Загледаха трупа, неспособни да откъснат очи.

— Възможно е — обади се накрая Костас. — Искам да кажа, физически. Акумулаторът е поддържал работата на пречиствателя на CO₂ и станцията за електролизно обезсоляване е извличала кислород от морската вода. И явно е имал предостатъчно ядене и пиене. — Той огледа бутилките водка сред разхвърляния по пода боклук. — Виж, психологически нещата стоят по-различно. Не мога да си представя как някой е успял да остане с всичкия си в тази обстановка.

— Дневникът е пълен с политическа реторика, онази вид празнословна комунистическа пропаганда, която ни набиваха в главите като религия — каза Катя. — Политически офицери ставаха само най-фанатизираните членове на партията, еквивалентът на нацисткото гестапо.

— Тук е станало нещо крайно необикновено — прошепна Джак. — Не мога да повярвам, че този човек цели шест месеца не е намерил начин да изпрати на повърхността сигнал. Можел е да изхвърли буй през някоя от торпедните тръби. Със сигурност е имало начин да изстреля някакъв боклук. Но не го е направил и това не го разбирам...

— Чуйте... — Гласът на Катя издаваше, че започва да схваща какво точно се е случило; тя прелистваше бързо страница след страница и спираше тук-там, за да прочете по-интересните записи. — „Аз съм избраникът. Погребях другарите си с пълни военни почести. Те жертваха живота си за Родината. Тяхната сила ми позволява да издържа. Да живее Революцията!“

— И какво означава това? — не разбра Костас.

— Според дневника са били дванайсет. Пет дни след потъването избрали един, който трябвало да оцелее. Останалите взели таблетки с цианкалий. После телата им били изстреляни през торпедните тръби.

— Нима всички са загубили всякаква надежда? — недоверчиво попита Костас.

— Всички били твърдо убедени, че подводницата не трябва да попадне в ръцете на НАТО. Имали готовност да я унищожат, ако се появи вражески спасител.

— Мисля, че започвам да схващам логиката — бавно каза Костас. — Нужен е един, който да взриви зарядите. Освен това един човек има нужда от по-малко храна и въздух, което означава, че подводницата би била в безопасност по-дълго. Останалите... те просто били излишни, не, по-лошо: били в тежест на скъпоценните ресурси. Само че трябвало да изберат онзи, който е бил най-устойчив психически.

Джак коленичи до празните бутилки и поклати глава.

— Не може да е толкова просто. Защото само това не обяснява всичко.

— Светът им е бил на прага на рухването — продължи Костас. — Кораби мъже като тях е трябвало да са напълно убедени, че са последният бастион на комунизма — последната преграда пред настъплението на Запада.

— Всички знаехме, че крайт наближава — каза Катя, — но някои отказваха да се примирят. Само че в подводниците не назначаваха луди фанатици.

Един въпрос продължаваше да не им дава мира от мига, в който бяха видели полюшващия се труп, и Костас най-сетне го зададе:

— А какво се е случило с останалия екипаж?

Катя вече четеше друга част от дневника и на лицето ѝ постепенно се изписа изумление.

— Станало е както някога подозирахме в морското разузнаване, но дори още по-лошо — каза накрая. — Тази подводница е била на ренегати. Капитанът ѝ, Евгений Михайлович Антонов, излязъл в рутинна патрулираща мисия от базата в Севастопол. След което изчезнал на юг, като прекъснал връзката.

— Не е имал никакъв шанс да напусне Черно море, без да бъде засечен — отбеляза Костас. — Турците поддържат стопроцентово хидролокаторно покритие над Босфора.

— Не мисля, че намерението му е било такова. Според мен той е отивал на среща, може би в района на този остров.

— Странен момент за измяна — усъмни се Джак. — В самия край на Студената война, точно преди рухването на съветската империя. Всеки здравомислещ флотски офицер е бил наясно какво предстои. Много по-логично е било просто да стиснат зъби и да изчакат.

— Антонов беше първокласен подводничар, но и доста своенравен. Мразеше американците толкова силно, че имаше съмнения дали е подходящ за командир на подводница, носеща балистични ракети. Не мисля, че е било дезертьорство.

Но Джак продължаваше да се съмнява.

— Трябва да е притежавал нещо, което да предложи на някого — нещо, което го е правело ценен.

— Не се ли казва в дневника каква е била съдбата му?

Катя отново зачете, после каза:

— Нашият приятел, закапечето, е разбрал какво се готви няколко часа преди потъването. Мобилизирал спецназ частта и я пратил в командната зала. Антонов вече бил раздал пистолети на верните си офицери, но било невъзможно да се противопоставят на автоматите. Последвала кратка кървава престрелка и Антонов и неговите хора трябвало да се предадат. Междувременно загубилата управление подводница се разбила в морското дъно.

— И какво направили с капитана?

— Преди сблъсъка Кузнецов изолирал машинното отделение и включил вентилационната система в обратна посока, така че да вдухва събрания от пречистващата система въглероден монооксид. Инженерите, предполагам, са умрели, преди да разберат какво се е случило. Що се отнася до Антонов и хората му, те били изтикани зад спасителния шлюз и затворени в реакторния отсек.

— Смърт от лъчева болест. Агонията им е продължила дни, може би дори седмици — заключи Костас, загледан в мумифицираното лице на последния страж, все така верен на дълга си дори след смъртта. Изглежда, едва се сдържаше да не забие юмрук в почти мумифицираната глава. — Получил си си заслуженото, нещастнико.

14.

— Това е кораб на мъртвите. Колкото по-бързо се измъкнем оттук, толкова по-добре. — Катя рязко затвори дневника и ги поведе навън. Мъчеше се да не поглежда обесения, но ужасното изображение така или иначе вече бе запечатано в съзнанието ѝ.

— Отсега включваме фенерчетата за постоянно — нареди Костас. — Длъжни сме да предполагаме, че е превърнал подводницата в адска машина. — След няколко стъпки вдигна ръка. — Над нас е люкът за подаване на муниции. — Би трябвало да можем да се спуснем по улея, който извежда направо в торпедния отсек. Това е отворена асансьорна шахта със стълба от едната страна.

Приблжиха се до ръба на шахтата. Костас тъкмо се готвеше да стъпи на първата пречка, когато нещо го накара да спре. Той огледа внимателно тръбите, водещи надолу в шахтата, избърса скрежа от една и се видяха жици, залепени с тиксо за метала.

— Стойте тук. — Той се върна в помещението, което бяха напуснали само преди минути, като на места спираше, за да избърше скрежа. После за кратко се скри зад все още полюшващия се труп и след малко отново се появи. — Точно както подозирах. Жиците водят до ключ, закрепен за пулта с изолирбанд. Еднополюсен двупътен превключвател, който може да пусне ток по две напълно автономни електрически вериги. Предполагам, че жиците в крайна сметка отиват в торпедния отсек, където нашият приятел сигурно е свързал към тях две бойни глави. Експлозията би ни пръснала на микроскопични парчета.

Тръгна надолу по шахтата, като внимателно следеше жиците. Джак и Катя го следваха. Скрежът омекотяваше шума от стъпките им и го превръщаше в глух шепот, който отекваше зловещо в ограниченото пространство. На половината на пътя поспряха и надникнаха в офицерската каюткомпания: лъчите на фенерчетата разкриха нова сцена на пълен хаос.

След малко Костас стигна до дъното на шахтата и каза:

— Добре. Резервното осветление работи и тук.

Помещението бе изпълнено с плътно разположени зъбни рейки, между които минаваше тесен проход — единственият път до отсрещния край. Това позволяваше спускане на боеприпаси по улея на шахтата и автоматичното им наместване по рейките, които се задействаха от портален манипулатор, така че да подават торпедата към тръбите за изстрелване без по-нататъшна човешка намеса.

— Нормалното снаряжение за „Проект 971У“ е трийсет снаряда — каза Катя. — До дванайсет СС-Н-21 ракети „Круз“, модел „Симпсън“, плюс противокорабни ракети. Най-големите бойни глави по правило се монтираха на торпедата.

Костас проследи жиците в тесния проход между рейките отляво. След няколко тревожни минути, през които беше на четири крака, се изправи и викна триумфално:

— Бинго! Става дума за двете рамки точно пред нас. Две торпеда модел „65–76“ — дълги са почти единайсет метра и всяко е натъпкано с 450 килограма мощен експлозив, количество напълно достатъчно, за да пробие броня от легирана с титан стомана. Няма да е проблем да разкачим проводниците и да деактивираме бойните глави.

— Ти пък откога стана експерт по обезвреждане на руски торпеда? — със съмнение го попита Джак.

— Всеки път, когато се пробвам в нова област, неизменно се получава. Мисля, че ти поне вече би трябвало да си го забелязал. — Лицето на Костас бе напълно сериозно. — Освен това нямаме избор. Взривателите са електромагнитни и е повече от ясно, че след толкова години в тази среда не може да се разчита на електрониката. Освен това опасността се увеличава допълнително от смущенията, които нашата екипировка внася в електромагнитното поле. С други думи, имаме проблем, който не можем да игнорираме.

— Окей, печелиш. — Джак погледна Катя, която кимна. — След като сме стигнали дотук, да го направим.

Костас легна по гръб и се вмъкна с краката напред под торпедата. Вдигна стъклото на маската си за момент и сбърчи нос при първата глътка въздух без помощта на филтъра.

Другите двама застанаха от двете му страни — Джак в тесния коридор, водещ наляво, а Катя на по-широката централна пътека.

Виждаха обърнатото нагоре лице на Костас: главата му лежеше на пода между торпедата.

— Имаме късмет — каза Костас. — От външната страна на корпуса има куплунг с винтово закрепване, позволяващ ръчно задействане в случай на отказ на електрониката. Развит е и проводникът влиза вътре. Би трябвало да мога да бръкна и да изключа взривателя, след което да прережа проводника. — Костас се извъртя на една страна и огледа и другото торпедо. — Същата работа и тук.

— Имай предвид, че са много неустойчиви — предупреди го Катя. — Тези торпеда не са електрически, а се задействат от смес на керосин и водороден прекис. През 2000 година подводницата „Курск“ потъна в Баренцово море след експлозия в резултат на утечка на водороден прекис от торпедо „65–76“ същото като тези тук.

Костас само се намръщи и кимна. Превъртя се обратно и известно време лежа, без да помръдва, насочил лъча на фенерчето на челото си право нагоре.

— Защо се бавиш? — не издържа Джак.

— Поставям се на мястото на нашия приятел. Ако той и другарите му са били толкова фанатично решени да опазят подводницата, е възможно да са взели предпазни мерки, в случай че всички умрат. Сигурно са допускали, че потъналата подводница все някога ще бъде открита. Опасявам се, че той е заредил този детонатор. Иначе ми изглежда прекалено елементарно.

— Какво предлагаш?

— Има една очевидна възможност — отговори Костас, бръкна в колана си с инструменти и извади устройство с размера на джобен калкулатор. Джак и Катя видяха само зеленикавото сияние на цифровия течнокристален екран, когато Костас задейства датчика, приближи устройството до жицата между торпедата и внимателно го свърза с миниатюрно „крокодилче“.

— Господи! Точно както си мислех...

— Какво?

— Уредът показва петнайсет милиампера консумация. По тази жица тече ток!

— И какво означава това?

— Означава, че проводникът е свързан с полюса на батерия. Изглежда, основните оловни акумулатори на подводницата все още са

съхранили достатъчно заряд, за да поддържат някаква верига с толкова нищожна консумация. Мисля, че жицата свързва положителния и отрицателния полюс на акумулатора, като се прекъсва от ключа в кабината на хидролокатора, но по принцип захранва двете бойни глави. Подобна схема на свързване е доста рискована, но те, изглежда, се изчислили, че нищожната консумация ще е недостатъчна, за да задейства главите. Ключовият фактор е токовият импулс, който би се генерирал, ако някой се опита да прекъсне веригите. Опитът да се разкачи проводникът към взривателя, на която и да е от бойните глави със сигурност ще предизвика подобен импулс. Същото се получава при затваряне на ключа в кабината на хидролокатора. Работата е там, че няма централен прекъсвач, който да спре подаването на слабия ток. Щяхме да станем на атоми в мига, в който си сваля пръстите от жицата.

Джак бавно изпусна съдържания в гърдите си въздух и седна на пода.

— И какво ще правим сега?

— Понеже става дума за прав ток, промяната ще бъде възприета едноточено. Ако прекъсна отрицателния полюс, се получава токов импулс и всички се възнасяме. Прекъсна ли положителния, веригата угасва и сме в безопасност.

— И как ще разберем кой полюс какъв е?

Костас извъртя глава към Джак и въздъхна:

— Изглежда, нашият приятел все пак ще се смее последен. При тази нищожна консумация няма начин да се разбере.

Джак легна в прохода и затвори очи. След малко Костас пак се обади:

— За да се възпламени бомба чрез електрически импулс, точката на искрата трябва да се намира в пряк контакт с експлозивния материал в детонатора или с основния заряд. Значи е трябвало да отворят бойната глава, за да вкарат жицата. Откъм страната на Катя е по-широко за подобни манипулации, така че според мен връзката е направена там. Това означава, че жицата отляво на мен е свързана към положителния полюс.

Костас се извъртя към Катя и се изтласка с крака колкото може по-близо до торпедото, след което протегна лявата си ръка под

рейката, така че да докосва жицата, излизаща от бойната глава. После пусна ръката си на пода и започна да стърже скрежа.

— Напипвам жицата...

Катя разчисти още пространство и изтегли проводника така, че да се опъне откъм шахтата. После изтича дотам, погледна нагоре и викна:

— Отива към ключа.

— Добре, убеди ме. — Костас бръкна в колана си, извади многофункционален инструмент и го отвори на малки клещи секачки. Гумата на водолазния му костюм щеше да осигури достатъчна изолация срещу токов удар, макар че стигнеше ли се дотам, той едва ли щеше да оживее, за да го почувства.

После обърна глава към Джак.

— Правим ли го, или не?

— Имам ти доверие.

Костас нагласи секачките точно под жицата, която висеше отпуснато през куплунга в корпуса на торпедото.

Няколко секунди остана абсолютно неподвижен. Единственият звук, който се чуваше, бе от капките на топящия се скреж и накъсаното дишане през регулаторите на маските им. Катя и Джак се гледаха в очите.

Под маската на Костас се виждаше изпотеното му лице. Той отново махна стъклото, за да вижда по-добре. Свали си дясната ръкавица и я стисна с колене, избърса си веждите и решително впи поглед в жицата.

В мига, в който Костас хвана проводника между остриетата на секачките, Катя затвори очи. Разнесе се отсечено щракване.

А после настъпи тишина.

Не смееха да си поемат дъх сякаш цяла вечност. Накрая Костас облечено издиша и се отпусна уморено на пода. Полежа малко, после прибра инструмента в колана си, нагласи стъклото и свърза респиратора. Погледна Джак със светнал поглед.

— Видя ли? Никакъв проблем.

Погледът в очите на Джак бе на човек, поглеждал смъртта в лицето по-често, отколкото би му се искало. Той се подсмихна и каза:

— Естествено, че няма проблем.

15.

На входа на оръжейното отделение Костас извади от колана си нов инструмент, този път жълта кутийка с размера на мобилен телефон. Отвори я и се видя малък течнокристален екран, светеше в тъмнозелено.

— GPS система — каза той. — Би трябвало да свърши работа.

— Че как е възможно да работи тук? — удиви се Катя.

На екрана се появиха цифри.

— Тази кутийка е наша специалност: комбиниран подводен акустичен GPS приемник и едновременно с това навигационен компютър — обясни Джак. — От подводницата няма как да изпратим акустичен сигнал, така че нямаме достъп до GPS. Вместо това изтеглихме информацията за този клас подводници от базата данни на МУИМ и я комбинирахме върху набор от GPS засечки, направени от буйовете ни извън подводницата по време на разузнавателното оглеждане с акваподи тази сутрин. Така че сега компютърът трябва да ни позволи да се ориентираме, все едно че използваме GPS в реално време.

— Няма проблем — каза Костас. — Засякох от аквапода къде точно изчезва стълбището под подводницата. Това е ляво на борд, редом с торпедния отсек, на двеста четиридесет и един градуса спрямо сегашната ни позиция, седем цяло и шест метра напред и два метра надолу. Това ни поставя отвъд рейките за зареждане и малко след баластния резервоар ляво на борд.

Започна да се оглежда как да минат през задръстеното помещение, но Катя го хвана за лакътя.

— Преди да отидем там, има нещо, което трябва да видиш.

И посочи по централната пътека към оръжейния отсек, малко по-нататък от мястото, където бяха лежали в смъртен страх само преди минути.

— Тази пътека би трябвало да е разчистена, за да може манипулаторът да плъзга боеприпасите по тръбите. Само че... е

задръстена.

Беше си съвсем очевидно, но те бяха съсредоточили вниманието си върху двете торпеда, така че не бяха обърнали внимание на останалата част на помещението.

— Това са два поставени един върху друг сандъка. — Костас се вмъкна в тясното пространство отляво и главата му се подаде точно над горния сандък. — Тук има още два. И още два по-нататък. — Гласът му звучеше глухо, понеже той влизаше все по-навътре. — Общо шест... всеки четири метра дълъг и метър и половина широк.

— Сандъци с боеприпаси ли са? — попита Джак.

Костас се измъкна при тях и изтръска полепналия по него скреж.

— Твърде са къси за торпеда или ракети, а и са твърде широки за изстрелване през тръбите. Трябва да отворим поне един, но не разполагаме нито с нужните инструменти, нито с време.

— Има някаква маркировка — каза Катя, която междувременно бе клекнала до долния сандък и разчистваше скрежа. Отдолу се показва метална повърхност с пресовани цифри в две групи. — Кодировка на съветското министерство на отбраната. — Тя посочи горните цифри. — Това е оръжие. — Ръката ѝ се премести върху другата група, която ѝ се стори заслужаваща по-сериозно внимание. — Електро... — Гласът и прекъсна. — „Електрохимприбор“. — Постепенно тримата започваха да осмислят абсурдното. — Комбинат „Електрохимприбор“ — прошепна Катя. — Известен още и като „Завод 418“... мястото за сглобяване на съветските термоядрени оръжия.

Костас тежко седна на пода.

— Господи! Това са атомни бомби. Всеки от тези сандъци е с подходящите габарити за бойна глава към изстрелвана от подводница балистична ракета.

— Модел „СС-Н-20 Есетра“, за да сме съвсем точни. — Катя се изправи и се обърна към двамата. — Всяка е пет пъти помощна от бомбата над Хирошима. Шест сандъка с по десет бойни глави във всеки. — Тя помълча, загледана в сандъците. — Нищо чудно, че властите направиха чудеса, за да запазят в тайна загубата на тази подводница. След това имаше поредица необясними изчезвания на хора, най-вече от базата на „Казбек“ в Севастопол. Вече вярвам, че е ставало дума за най-старомодна чистка от сталински тип. Но

екзекуциите явно са останали незабелязани сред бурните събития от онази година.

— Да не би да намекваш, че тези атомни бомби са *откраднати*?!
— недоверчиво попита Костас.

— След войната в Афганистан през 80-те съветските военни се отърсиха от илюзиите си. Корабите престанаха да излизат в морето, екипажите се чудеха какво да правят и флотът постепенно започна да се разпада. Да не говорим, че заплащането бе унизително ниско, толкова смехотворно, че просто нямаше смисъл да им дават тези пари. Общо взето през последните години от съществуването на Съветския съюз на Запада бяха продадени повече военни тайни, отколкото за цялото време на Студената война.

— Не разбирам каква е ролята на Антонов във всичко това — обади се Костас.

— Той явно е бил човек, способен на велики дела, но едновременно с това и крайно опасен. Мразел е гласността и перестройката и е презирал режима заради тайното му споразумение със Запада. Мисля, че това е неговият върховен акт на неподчинение.

— Щом режимът вече е бил неспособен да удари Запада, тогава е щял да го направи той самият — прошепна Костас.

— А екипажът му е бил готов да го последва навсякъде, особено ако е ставало дума за големи пари.

— И откъде е щял да намери тези големи пари?

— От Саддам Хюсеин в Ирак. От талибаните в Афганистан. От „Хамас“ в Сирия. От севернокорейците. Не забравяйте, че говорим за 1991-ва година.

— Трябва да е имало и посредник — напомни Джак.

— Лешояди винаги има — особено преди колапса на една велика империя — тъжно отговори Катя.

— Подцених нашия приятел, как беше... „закапечето“ — каза Костас. — Той може да е бил фанатик, но вероятно е спасил човечеството от най-страшната катастрофа.

— Само че историята съвсем не е свършила — изсумтя Джак. — Някъде има недоволен купувач — някой, който наблюдава и чака от години. А потенциалните му клиенти днес са по-лоши от всякога: това са терористи, движени единствено от омраза.

Синкавото сияние от аварийното осветление едва успяваше да разсее мрака в предния край на торпедния отсек. Костас включи фенерчето си на максимум, преди да ги поведе към координатите, обозначени на GPS устройството. Промушиха се през тясна пролука и стигнаха до тесен проход.

Костас клекна и стисна една от дългите около метър решетки в пода.

— Я да видим... — И задърпа с всичка сила.

Решетката се предаде с металически писък, разлетяха се снежинки скреж. Костас спусна крака в отвора, смъкна се в мрака долу и след миг каза:

— Стъпил съм на пода над дъното. Това е най-ниската точка, до която може да се стигне, без да се гази в токсичната „супа“. — Извади GPS устройството от джоба си. — Бинго! — Вдигна поглед от екранчето и го заби в корпуса на по-малко от една ръка разстояние пред себе си. — Намирам се на пет метра от мястото, където стъпалата изчезнаха под подводницата. Може да се каже, че улучихме в десетката.

— Как изглежда корпусът? — попита Джак.

— Имаме късмет. В по-голямата част от дължината си „Казбек“ има двойна „кожа“: вътрешен слой за налягането на въздуха и външен хидродинамичен корпус, отделен с двацет сантиметра гума. Това осигурява по-добра акустична изолация, както и място за баластен резервоар. Но точно преди носа слоевете се събират в един, с цел да се осигури повече свободно пространство, поради заострянето.

Катя се наведе напред.

— Има нещо, което не ми е ясно.

— Казвай.

— Между нас и скалата отдолу има двацетсантиметрова стоманена преграда. Как ще минем през нея?

Костас изви глава и погледна нагоре към нея. След обезопасяването на бойните глави беше оставил стъклото си отметнато и сега сместа от пот, смазка и бял скреж изглеждаше като причудлива бойна разкраска на някакво незнайно племе.

— Усилване на светлината чрез стимулирано излъчване.

Катя се позамисли.

— Лазер?

— Позна.

В същия миг зад тях издрънча метал. Преди да напуснат оръжейния отсек, Костас се бе обадил на Бен и Анди в подводницата и им бе дал инструкции как да стигнат до торпедното отделение. Сега двамата идваха — с леководолазни костюми и чанти с инструменти.

— Ще ни трябва по-голям отвор — каза им Костас. — После слезте при мен.

Джак и Катя изтеглиха встрани два от сандъците, за да могат Бен и Анди да слязат. В мига, в който се озоваха при тях, двамата отвориха чантите и започнаха да сглобяват апарата, който носеха.

Костас очерта върху корпуса кръг с диаметър около метър и се отмести, а двамата заеха мястото му. Сглобеният апарат изглеждаше като умален модул за кацане на луната — от многостена на централното тяло с размер на персонален компютър стърчаха всевъзможни „крака“. Бен вдигна основния корпус, докато Анди нагласяше краката по очертания кръг. После огледа резултата и явно доволен фиксира конструкцията за пода с помощта на „вендузи“. Едновременно с това от краката изскочиха щанги, които заключиха корпуса към статива.

Бен изтегли две телескопични тръби от двете страни на устройството и постави едната в центъра на очертания кръг, а другата — в тъмното пространство под металната решетка на пода. Отляво на устройството имаше отворена отгоре квадратна кутия със страна около половин метър. Над тръбата имаше окуляр за насочване, а отдолу — ръкохватка със спусък.

След бърза проверка дали всичко е наред Бен издърпа кабела, който бяха довели от спасителната подводница. Течнокристалният екран зад устройството се събуди и по него потече информация за процеса на зареждане. Накрая екранът се изчисти, а след миг го обсипаха иконите на различни програми.

— Браво, момчета — похвали ги Костас. — Хайде на работа.

Започна да въвежда команди и след като приключи, се наведе, погледна през окуляра и с помощта на два джойстика направи леки корекции в насочването на тръбата.

След минутка вдигна поглед към Джак.

— Имаме готовност.

— Стреляй.

Костас хвана ръкохватката със спусъка, натисна го и на екрана замига кехлибарен индикатор.

— Т минус шейсет секунди. — След малко индикаторът премина в постоянно светещо зелено. — Можем да действаме — каза Костас.

— Време? — късо попита Джак.

— Две минути. Можем да срежем корпуса като масло, но натоварването върху акумулатора на СДА ще е недопустимо високо. Дори това, което си позволяваме сега, ще постави на изпитание безопасността ни, ако планираме да се върнем на „Сийкуест“ с подводницата. — Костас погледна Катя, лицето му бе зачервено от едва сдържана възбуда. — Това, което виждаш, е полупроводников лазер в дълбоката инфрачервена област. Свързваш този сладур с двата сребърноцинкови акумулатора на СДА с капацитет по седемстотин амперчаса и разполагаш с десеткиловатов лъч с диаметър десет цяло и шест микрона. Което е предостатъчно да стресне всеки враг от научнофантастичните сериалчета.

Джак нетърпеливо изсумтя. Костас преспокойно провери таймера и щракна един ключ на клавиатурата.

— Прицелващата оптика ни позволява да фокусираме лъча перпендикулярно на пода — продължи той. — В момента лазерът прави в корпуса дупка с диаметър един сантиметър. Току-що включих еднопътен клапан, който ни позволява да изтегляме материала, като държим морската вода настрани.

— На теория — обади се Джак.

— Стига де, не си ли взимал студен душ? Не е толкова страшно.

Модулът започна да издава нисък предупредителен сигнал, Костас отново се зае с настройките и когато приключи, каза:

— Лъчът беше програмиран да изключи автоматично пет милиметра, преди да завърши окръжността. Сега го реактивирам.

Натисна спусъка и застина. След малко зелената светлина внезапно отново премина в мигаща кехлибарена. Костас надникна в окуляра. Пот се стичаше от челото му върху тръбата. Накрая се отдръпна и се отпусна.

— „Тапата“ издържа. Проникнахме.

Отдръпна се и пусна на свое място Бен, които бързо монтира отворената отгоре кутия отляво на устройството. В нея се появи

решетка от линии — като декор на миниатюрен театър.

— Бен е по-опитен в това — каза Костас. — В управляващия софтуер има новости, с които така и не ми остана време да си поиграя, да не говорим, че тръгнахме по спешност.

— Искаш да кажеш, че правите нещо, което не е опитвано досега? — възкликна Катя.

— Е, за всичко на този свят си има първи път.

Катя за миг стисна очи. Въпреки цялата супер съвременна технология и планирането, достойно за армейски генерален щаб, някои страни в дейността на МУИМ, в това число обезвреждането на адски машини, май разчитаха на молитва.

— Настъпва моментът на истината — ентусиазирано заяви Костас. — Пред вас е един от най-сложните произвеждани някога многозадачни лазери. Наблюдавайте кутията...

Тъмнозеленото сияние в кутията се трансформира в облак блещукащи частици — пулсираха през няколко секунди. Всяка пулсация оставяше изображение с увеличаваща се сложност и постепенно в първоначално хаотично изглеждащите линии започна да се забелязва организираност. След около минута изображението стана триизмерно, приличаше на миниатюрна подводна пещера.

— Холограма! — възкликна Катя.

— Точно така — потвърди Костас, без да откъсва поглед от изображението. — Втората фаза е вкарване през дупката в корпуса на маломощен ултравиолетов лазер — координатно устройство, което възпроизвежда изображението под формата на холограма в кутията. Лазерът може да се настрои да се отразява от материал със зададена плътност. В конкретния случай избрахме изпълнения с мехурчета базалт на вулкана.

— Използваме го за репликиране на артефакти — каза Джак. — Данните за координатите се прехвърлят в инфрачервен лазер с висока мощност, способен да среже всякакъв материал с точност до един микрон.

— С него сте изработили синтетичното полимерно копие на златния диск от минойското коработрушение, така ли?

— Да — потвърди Джак. — А също и хардуера за възпроизвеждането на камъните за Партенона в Атина.

Костас се наведе над пулта.

— Окей, Бен, дай на максимална разделителна способност.

Пулсиращото зелено сияние започна да изчиства контурите. Вече започваха да се различават издутите очертания на оголения базалт — стена от лава, формирала се хилядолетия преди по тези брегове да се появят първите хоминиди.

Катя първа забеляза изчезването на хаоса в дъното на изображението.

— Виждам стъпала!

Хоризонталните линии пред погледа им започнаха да се пренареждат в познати форми. Последните стъпала извеждаха на широка около пет метра платформа. Над нея имаше скален перваз, който стигаше до подводницата и по този начин напълно запечатваше платформата.

Бен започна финалното отброяване с всяка пулсация на лазера.

— Деветдесет седем... деветдесет и осем... деветдесет и девет... сто. Имаме изображение с максимална разделителна способност.

Всички погледи се спряха върху тъмния обект в центъра на картината. Онова, което в началото бе изглеждало като аморфно сияние, постепенно се пренареди в правоъгълна ниша четири метра висока и три широка. Намираше се в задната част на платформата, зад стълбите, и ясно личеше, че е изсечена от човешка ръка.

Скенерът започна втори пас и изображението започна да се изчиства. В центъра вече се различаваше вертикална бразда, по цялата височина от пода до тавана. От лявата и от дясната страна започваха хоризонтални бразди. И навсякъде виждаха добре познатия мотив с рогата на бика.

Костас подсвирна, Катя се наведе напред.

Джак бръкна в предния си джоб, извади смачкан лист и тихо прочете превода на Дилън:

— „... голямата златна врата на твърдината“.

Костас погледна приятеля си и видя на лицето му познатия пламък на крайното вълнение.

— Не мога да гарантирам за златото — поясни Джак. — Но едно нещо мога да ви кажа със сигурност: намерихме входа към Атлантида.

16.

На Джак му беше трудно да повярва, че „Казбек“ лежи тук от десетилетие и продължава да е в състояние да удържа на огромното водно налягане. Това някак не се връзваше с призрачния интериор и плащаницата от скреж, която създаваше впечатлението, че се е натрупвала през хилядолетията като отлагания във варовикова пещера.

Той плъзна поглед към тъмнината, която ги очакваше, и усети някакво стягане на сърцето, пристъп на първичен страх, по-силен от него.

Нямаше да допусне това да му се случи пак!

Не тук. Не сега.

Отмести насила поглед към онова, което ставаше под него. Затвори за момент очи и събра цялата си сила, за да се пребори с кошмара на клаустрофобията. Тревогата от последните няколко часа го бе направила уязвим, бе отворила слабо място в бронята му.

Трябваше да внимава.

Костас посочи холографския дисплей с виртуалния образ на скалата — доказателството, че са улучили в десетката — и каза на Катя:

— Фаза три предвижда проникване през корпуса до този вход.

— Нищо работа, ако мога да използвам начина ти на изразяване.

— Просто гледай. — Разнесе се силно изсъскване като при изпускане на вода под високо налягане от клапан. — Между корпуса на подводницата и скалата има петметрова междина — обясни Костас. — Трябва да създадем някаква връзка. — Той посочи прикрепения към устройството цилиндър. — Това е пълно с втечнен силикат или поточно електромагнитен силикат, ЕН-4. Наричаме го „магическа емулсия“. Съскането, което чуваш, е от изхвърлянето му с помощта на състен газ през дупката, която направихме преди малко. В мига, в който под формата на желе се озове навън, силикатът веднага започва да се втвърдява. — Костас спря, за да погледне числовата индикация

на екрана. В мига, в който тя достигна 100%, съскането спря. — Окей, Анди, екструдирането завърши.

Анди затвори крана и прикрепил втори цилиндър.

Костас пак се обърна към Катя.

— Обяснено с прости думи, правим надуваема преходна камера, прикрепена отвън към корпуса на подводницата.

— „Магическата емулсия“?

— Да. Точно затова ни беше нужен Лановски.

— О... — Катя направи гримаса, като си спомни дошлия от Трабзон рошав субект, отказал да повярва, че тя може да знае нещо полезно за подводниците.

— Може и да не е идеалният компаньон за вечеря — призна Костас, — но е изключителен специалист по поликомпозитни материали. Отмъкнахме го от Масачузетс, когато американското министерство на отбраната сключи с МУИМ договор да намерим начин за запазване на потъналите през Втората световна война кораби при Пърл Харбър. Той откри хидравличен консервиращ материал, способен да утрои механичната якост на останките от метални корпуси, като едновременно с това извлече морските соли от желязната ръжда и спре процеса на корозия. Тук, разбира се, го използваме с различна цел. Лановски откри, че покрай другото, материалът е и изключителен свързващ агент за определени кристалинни минерали.

— А как го надувате в балон?

— Точно това е гениалният момент в изобретението.

Бен и Анди вече монтираха към лазерното устройство друг блок. Бяха наслагали по периферията на очертаната окръжност пръстен от малки устройства, всяко фиксирано към корпуса с помощта на „вендуза“, задействана от вакуумен пистолет. Всички бяха свързани с проводници с управляващ пулт до конзолата.

— Това са диоди — обясни Костас. — Твърдотелни полупроводници. Във всеки от тях има намотка на соленоид, която при пропускане на ток през нея действа като магнит. Кабелът от СДА минава през контролния панел и ги свързва. Използваме го, за да заредим резервен акумулатор, в случай че ни се наложи да действаме автономно. Но с него или без него разполагаме с достатъчно енергия, за да изпратим насочен електромагнитен лъч през корпуса на подводницата. — Костас се отмести — около тях ставаше все по-тясно,

— за да даде възможност на техниците да застанат зад пулта. — Екструдираната смес се държи в течен въглероден диоксид. Този разтвор е по-плътен от морската вода и налягането на тази дълбочина го задържа от разпадане на калки. Звукоизолиращото покритие на подводницата е като шкурка и го задържа от отмиване.

Техниците извикаха на компютърния монитор версия на холографското изображение. Анди четеше координатите, а Бен въвеждаше данните от клавиатурата. Всеки въведен отчет довеждаше до появата на екрана на малко червено кръстче. Кръстчетата започваха да описват около прохода неправилна окръжност.

— Лановски измисли начин да използва кристалинна нанотехнология за създаване на магнитен „скелет“ в обема на разтвора — продължи Костас. — В момента сместа е подобна на втечнено фибростъкло, в което милиони дребни частици са притиснати една в друга. При упражняване върху тях на електромагнитен импулс, те ще се „вкопчат“ една за друга и ще образуват в посоката на импулса твърда като скала пулпа.

— Като стоманобетон — подсказа Катя.

— Аналогията не е лоша. Само че нашата смес е стотици пъти по-здрава от всеки известен строителен материал.

Кръстчетата образуваха непрекъсната окръжност и в долната част на екрана замига зелен индикатор. Анди стана и Костас седна на мястото му пред холографската кутия.

— Окей — каза и разкърши рамене. — Да почваме...

Бен щракна един ключ. Разнесе се тихо бучене и светлината около изображението започна да пулсира. Някакъв брояч бързо отброи до 100% и замига в зелено.

— Готово. — Костас погледна Катя. — Току-що изстреляхме 140-волтов ток през диодите и магнетизирахме ЕН-4 в пръстен, който след това придвижихме напред под формата на едносантиметрова мембрана към координатите, изобразявани от тези кръстчета. Камерата има конична форма, като широкият ѝ край обхваща цялата скална платформа. — Той въведе нещо на клавиатурата. — Токът свързва мембраната с корпуса под формата на плътна маса. Сондата показва, че базалтът е с високо ниво на намагнитване, така че въпреки не съвсем равната повърхност токът може да проникне в скалата. — Анди разкачи проводниците от диодите към пулта. — Сега, след проникване

на първоначалния импулс, са ни достатъчни само две жици, за да поддържаме нивото — обясни Костас. — Премахването на останалите ни позволява да имаме достъп до корпуса и да завършим финалната фаза.

— Разрязване на корпуса? — досети се Катя.

Костас кимна.

— Първо обаче трябва да източим камерата. Анди е готов да активира вакуумна помпа, която ще изтегли водата от преходното отделение в подводницата. Вижда се, че пространството под нас позволява поемането на още известен обем. А подводницата и без това е обречена да си остане тук.

— Засега — обади се Джак, който досега бе наблюдавал, без да продума. Леководолазните костюми и лазерното устройство бяха като сцена от научнофантастичен филм. Мислите му обаче бяха ангажирани с ядрената катастрофа — бе техен дълг да я предотвратят.

— Имаме готовност за задействане на помпата — съобщи Бен.

Костас щракна някакъв ключ и бученето на трансформатора бе заглушено от воя на електромотор. След малко се разнесе пляскането на вода, изхвърляна в празното пространство под краката им между металната скара и дъното на корпуса.

— Едновременно с това вдихваме въздух — каза Костас. — Мембраната е достатъчно издръжлива, за да попречи на имплозия на камерата под тежестта на водата отвън.

Струята внезапно спря и Анди посочи екрана и каза:

— Сухо е. Начало на фаза четири.

Джак се наведе и напрегнато се взря в холографското изображение за наличието на някакви промени отвън. Пулсиращата картина показваше, че скенерът се е реактивирал и отново прехвърля данни към холографския конвертор.

— Изсечената в скалата врата като че ли удържа...

Костас хвърли поглед на холограмата.

— Сондата регистрира малка утечка по периферията. Всичко е точно както очаквахме.

— Целия този сценарий го моделирахме снощи на „Сийкуест“ — обясни Джак. — Предполагахме, че стълбището ще извежда до някакъв портал. Предполагахме също, че морската вода ще е намерила пролука и ще е наводнила онова, което се намира от другата страна.

Фактът, че вратата не се отвори с удар под налягането на водата отвътре навън, показва, че е залостена. Понеже сероводородът изяжда всякакви калцитни отлагания, може да се очаква минимална подводна флора.

Вакуумната помпа ги стресна, включи се автоматично, явно открила просмукала се в другия край на камерата вода.

— Трябва да има някакъв заключващ механизъм — прошепна повече на себе си Джак. — Ако това наистина е пътят към сърцето на Атлантида, би следвало сериозно да са се погрижили да задържат влизането на нежелани посетители.

— Но пък ние влизаме под вода — отговори Костас.

— В смисъл? — озадачи се Катя.

— Това е единственият начин да се проникне зад тези врати — обясни Костас. — Като излезем в камерата, ще сме на сухо, но веднага след това ще трябва отново да херметизираме подводницата и да напълним камерата с вода. Ако вратата се отваря навътре, ще се наложи да изравним налягането, за да компенсираме водния стълб от другата страна. А щом влезем, ще останем под вода, докато не излезем на повърхността.

Бен и Анди правеха последните настройки на роботизираната ръка, бяха я разпънали в пълната ѝ дължина.

— Тази ръка е удължение на лазера, който използвахме, за да пробием дупката в корпуса — каза Костас. — Върти се по посока на часовниковата стрелка около ос и би трябвало да среже корпуса с лекота. За наше щастие подводници от клас „Акула“ са изработени от стомана, а не от титан.

— Кое ще попречи на люка да имплодира, когато камерата отвън се напълни с вода? — попита Катя.

— Срезът не е перпендикулярен, а под наклон навън, така че люкът може да се отвори само в посока към преходната камера и ще се намести обратно на мястото си като тапа от налягането на водата, след като минем.

— Имаме пълна готовност да започнем фаза четири — каза Анди.

Костас за последен път огледа оборудването и нареди:

— Включвай!

Катя захласнато наблюдаваше лазера. Ръката на манипулатора се въртеше около централното устройство като стрелката на гигантски компас. Срезът бе само няколко милиметра широк и следваше плътно линията, очертана от Костас около точното място, посочено от GPS системата. Щом лъчът стигна края на първия квадрант, Бен нагласи върху едва видимата пролука на среза тънка метална тръба и сръчно счупи миниатюрния резервоар с CO_2 в края ѝ. Тръбичката изстреля магнитна лента — панта, на която да може да се отвори изрязваният люк.

— Още петнайсет минути — каза Костас. — Време е да се екипираме.

После методично провери автономните животоподдържащи системи, които бяха облекли още в СДА, калибрира компютъра за декомпресия на лявата си китка и каза на Катя:

— Кевларовата ризница има добра устойчивост срещу камък и метал. Гумените уплътнители разделят костюма на няколко отделения, така че евентуална утечка не означава, че непременно ще се удавиш. Въпреки това за препоръчване е да внимаваме максимално. На сто метра дълбочина сме и температурата ще е само няколко градуса по Целзий.

Свали от лявото си рамо малък контролен панел с течнокристален екран. Бе свързан с въздухопровода, излизащ от раницата му.

— Когато тази камера се напълни с вода, ще бъдем изложени на налягането на околната вода, а то е почти десет атмосфери. Това е горе-долу дълбочината и на потъналия миноиски кораб, така че ще използваме нашата изпробвана и проверена тройна формула. Спуснем ли се по-надълбоко, рискуваме да излезем от прозореца на кислородната нетоксичност. Искам да кажа, че трябва да се молим този проход да отива нагоре, а не надолу.

— А как стоят нещата с кесонната болест? — попита Катя.

— Не би трябвало да имаме проблеми — отсече Костас. — На тази дълбочина тримиксът се състои основно от хелий и кислород. Азотната компонента се увеличава с изкачването ни, а регулаторът автоматично наглася процентното съдържание на сместа с намаляване на дълбочината. Ако не ни се наложи да останем тук прекалено дълго,

ще ни трябват само няколко кратки спирания за декомпресия, колкото да изкараме от кръвта си излишния газ.

— Ще се изкачваме — увери го Джак. — Предполагам, че този път ще ни отведе към някакво светилище, разположено нависоко.

— В това има логика, ако гледаме на нещата геоложки — каза Костас. — Би било херкулесов подвиг да се прокопае хоризонтален тунел през базалта. Ако го бяха опитали, несъмнено щяха да се натъкнат на шахти и магмени комини. Много по-лесно би било да копаят нагоре по линията на потока лава или горе-долу под наклона на стълбището.

— Добре, вече установихме, че тези хора са били забележителни инженери — обади се Катя, докато нагласяваше високочестотния си приемник на честотата на другите двама.

— Имали са каменоломна с размерите на футболно игрище и са строили пирамиди, по-внушителни и от египетските. Не мисля, че прокопаването на тунел би ги затруднило особено.

— Прикрепи комуникационния модул на шлема си. — Искam да кажа, че сме длъжни да очакваме неочакваното.

Единственият шум, който чуваха, бе басовото бръмчене на генератора, докато лазерът приключваше с първата половина на окръжността. За разлика от грапавия ръб на ацетиленова горелка, този беше гладък, като обработен от високопрецизна металоурежеща машина. Неумолимото напредване на рамото на манипулатора отброяваше като стрелка на часовник последните минути преди влизането им в света на неизвестното.

В мига, в който лазерът завърши последния квадрант, усетиха неочаквана вибрация. Сякаш земен трус разтърси цялата подводница. Последва тъп удар, приглушено изтракване и после настана застрашителна тишина.

— Включете резервния акумулатор! — нареди Костас.

— Вече е направено. Не беше установено прекъсване на тока.

Анди дръпна отиващия към СДА кабел и бръмченето се възстанови.

— Какво беше това, по дяволите? — попита Джак.

— Проникна през корпуса — отговори Анди. — Невъзможно е да се установи източникът.

— Не е отпред — увери ги Бен. — Намираме се само на няколко метра от носа и щяхме веднага да разберем, ако ударът бе дошъл оттук. Трябва да е откъм кърмата, може би откъм стената, която херметизира реакторния отсек.

Костас се намръщи и погледна Джак.

— Длъжни сме да приемем, че СДА е компрометиран.

— Какво означава „компрометиран“, за бога? — възкликна Катя.

— Означава, че имаме посетители.

Джак изтегли затвора на беретата и се увери, че в цевта има патрон. Знаеше, че ако се наложи, може да изпразни петнайсетте патрона в пълнителя за броещи секунди.

— Нашите ли са? — попита Катя.

— Зависи какво разбираш под „нашите“ — отговори Костас. — Бурята на повърхността ще бушува до утре заран, което означава поне още дванайсет часа. В момента „Сийкуест“ се намира на поне десет морски мили северно от нас. Това е прекалено далеко за използване на акваподи, а в такова време вертолетът не може да се спусне достатъчно, за да скочат от него водолази, решили да ни навестят.

— Освен това, ако бяха леководолази на МУИМ, щяха да се свържат с нас предварително, та дори и чрез чуване по корпуса с използване на морзовата азбука.

Но Катя продължаваше да е озадачена.

— Тогава как са се промъкнали незабелязано от „Сийкуест“? Трябва да са пристигнали тук преди началото на бурята, но мониторите ни не показаха ничие присъствие в радиус от петнайсет мили.

— В тези условия сателитното разузнаване е безполезно, но е вярно, че радарът на „Сийкуест“ би следвало да регистрира всякакви аномалии на повърхността в този сектор — отговори Костас замислено. — Има една възможност... — Той погледна Джак. — Тук вече да е имало кораб, но от другата страна на вулкана и съвсем близко до него, така че да не остави различим радарен профил. Спусната от него подводница би могла да намери „Казбек“ и да се прикачи към нашия СДА, което би позволило влизането на друг екип през люка за евакуация.

— Но как? — Катя не скриваше съмненията си. — Защо някой ще се скрие зад острова? Никой друг не притежава текста за

Атлантида, никой друг няма знанията, нужни за превод и интерпретиране на указанията...

За частица от секундата Джак усети, че нещо не е наред, че я измъчва нещо повече от разбираемата тревога, която всички се опитваха да потиснат. И тъкмо да я попита, подводницата се разтърси от нов тласък и не остана място за повече съмнения. Джак пхна беретата в нагръдния си кобур и нареди:

— Костас, оставаш тук с Анди. Този люк може да се окаже единственият ни път за спасение. Бен, ти идваш с мен.

— И аз идвам — каза Катя, сякаш това се подразбираше от само себе си. — Ще имаме нужда от цялата възможна огнева мощ. Подводниците „Акула“ имат резервен арсенал в каюткомпанията на палубата над нас. Знам точно къде.

Нямаше време за спор. Тримата бързо свалиха раниците си и ги подпряха на стената.

Застанаха приведени в прохода и Джак заговори:

— Тези хора не са дошли да копаят древни антики. Знаят, че сме намерили подводницата, което ги интересува, и че нямаме връзка с повърхността. Знаят, че ако ни елиминират, това ще им позволи да приключат сделката, към която се стремят от толкова години. Вече не става дума за Атлантида. На пет метра от нас има предостатъчно бойни глави, за да унищожат цялата западна цивилизация.

Катя стъпи на първото стъпало на стълбата за горната палуба и се дръпна встрани, за да избегне пращинките скреж, посипали се в резултат на изкачването на Джак. После внимателно се изкатери — Бен я следваше — и прошепна:

— Това е.

Бяха на нивото над торпедния отсек, където преди час бяха видели каютите на екипажа на път за по-долните равнища. Катя мина през люка и разбута пръснатия около входа боклук. Джак я следваше, а Бен вървеше зад него. Скупчиха се в мрака и Джак посегна и включи фенерчето на челото на Катя.

— На най-слабо е — прошепна той. — Няма проблем, стига да не се навеждаш над шахтата, за да не се отрази към коридора над нас.

Катя извъртя тънкия лъч към другия край на помещението. Зад две маси за хранене се виждаше отвореният капак на люк. Тя направи знак на Джак и Бен да не мърдат и тръгна натам, като се стараеше да не вдига никакъв шум и да държи лъча право напред.

След няколко минути напрегната тишина се появи отново, този път с изключено фенерче. Щом стигна до тях, видяха, че носи оръжия.

— АКС-74У — прошепна тя. — И деветмилиметров пистолет „Макаров“, същият като „Валтер ППК“. Шкафът с оръжие беше почти изпразнен, това е всичко, което намерих. Има и кутия с муниции.

— Това ще свърши отлична работа — каза Бен и свали оръжието от рамото на Катя. АКС-74У имаше същите габарити като „Хеклер и Кох МР5“, добре познатото на запад полицейско оръжие, което, за разлика от повечето автомати използваше високоскоростен патрон калибър 5.45 милиметра. Руските инженери бяха усъвършенствали заглушител, който не влошаваше скоростта на излитане на куршума, и бяха разработили взривна камера, която правеше това оръжие най-добро за автоматична стрелба от всички огнестрелни оръжия от този калибър.

В търбуха на подводницата се разнесе поредният приглушен звук и Джак обезпокоено вдигна глава. Всички напрегнато се вслушаха. Онова, което в началото им се бе сторило като дрънчене на метал в метал, като че ли ставаше все по-отчетливо — последователност от тъпи удари, която продължи двајсетина секунди и после заглъхна.

— Крачки — прошепна Джак. — В нивото над нас, назад към евакуационния люк. Според мен сега нашите приятели са в контролната зала. Трябва да ги спрем, преди да са стигнали до шахтата за зареждане.

Джак и Катя взеха два празни пълнителя за „Калашников“ и бързо започнаха да ги зареждат с патрони от кутията. После Катя даде пълнителя си на Бен и той го прибра заедно с останалите патрони в торбата на колана си, щракна другия пълнител в оръжието, изтегли затвора и сложи автомата на предпазител. Катя също зареди пистолета „Макаров“ и го мушна под колана си.

— Добре — прошепна Джак. — Да вървим.

Струваше им се, че е минала цяла вечност от момента, в който се бяха натъкнали на ужасяващия увиснал труп. Когато стигнаха последните стъпала на стълбата, Джак вече беше благодарен на тъмнината, скриваща ги от изцъкления с ненавист поглед на зловещия часови.

Наведе се, за да подаде на Катя ръка. След секунди и тримата бяха горе, стиснали оръжията. В задната част на коридора се виждаше сиянието на аварийното осветление в контролната зала.

Стиснал беретата, Джак ги поведе в колона покрай лявата стена на коридора. Точно преди да стигне входа, застина, вдигнал предупредително ръка. Катя се присви зад него. Бен вече се бе слял с тъмнината от другата страна на коридора.

Единственото, което можеше да види Катя, бяха разбитите терминали. Слойт скреж придаваше на сцената някаква двуизмерност, сякаш разглеждаха картина, прекалено абстрактна, за да позволи на съзнанието да регистрира различни форми.

В следващия миг видя защо Джак бе спрял. Някаква призрачна фигура се размърда зад огънатите останки от перископа, различима единствено защото се движеше. По начина, по който се отправи към тях, беше ясно, че изобщо не предполага за присъствието им.

Беретата на Джак изгърмя оглушително. От стените се посипаха снежинки и през вихрушката им Катя видя как неизвестният залита зад перископния блок и се свлича на пода. Джак бързо стреля още пет пъти; след всеки изстрел се чуваше писък на рикошет.

Катя бе изумена от силата на гърмежите. А после, за неин ужас, мъжът до перископа бавно се надигна и насочи към тях автомат „Узи“. Катя ясно видя следите от куршумите на Джак, безобидно отскочили от кевларовата защитна жилетка. Противникът им откри огън с узито — къс свиреп откос, който изпрати куршумите в коридора и те рикошираха в машините зад тях.

От тъмнината се разнесе като стакато откосът на АКС–74У в ръцете на Бен — заглушителят го правеше почти безшумен в сравнение с изстрелите досега, но ефектът на куршумите му бе смъртоносен. Те се забиха в непознатия и го отхвърлиха върху перископния блок, куршумите от неговото узи описаха безумна дъга по тавана. Крайниците му заподскачаха в налудничав танц на марионетка. Жилетката от кевлар се разкъса на парцали и

неизвестният се свлече под ъгъл, станал възможен само поради „издухването“ на гръбначния стълб от тялото му. Бе мъртъв още преди да рухне на пода.

Към престрелката се присъедини ново автоматично оръжие — някой стреляше от дъното на помещението. Кънтежът сякаш разклати цялата подводница, куршумите минаваха с бърснеш полет покрай лицата им.

Джак се приведе и викна:

— Прикрий ме!

Бен доизпразни пълнителя си към новия стрелец, а Джак затича към подиума в центъра, като стреляше с беретата зад перископния блок, където бяха видели пламъчетата на изстрелите. Някой изкрещя, нещо изтрополи, после се чуха затихващи стъпки. Катя изтича при Джак. Ушите ѝ звънтяха от стрелбата. Към тях се присъедини и Бен и тримата се приведоха един до друг зад разбитата основа на перископа.

— Още колко? — късо попита Бен.

— Двама, може би трима. Единия го елиминирахме. Ако ги задържим в коридора, това ще ограничи обсега на стрелбата им...

Двамата свалиха пълнителите и презаредиха. Бен започна да зарежда празния пълнител с резервните патрони от торбичката на кръста си. Катя огледа помещението.

От гледката ѝ се повдигаше. Сред размазаната кръв и гилзите лежеше извито под странен ъгъл тяло на мъж с пръснат гръден кош. Куршумите бяха разкъсали комплекта му за дишане, резервоарите и регулаторът бяха оплескани с парченца кости и плът. По-надолу, там, където трябваше се намират белите дробове и сърцето, зееше дупка. От скъсания маркуч на кислородния регулатор още излизаше кървава пяна, кипеше със съскане в гротескна пародия на агонизиращо дишане.

Катя се наведе, вдигна главата на мъжа, потръпна и бързо я пусна. Джак усети, че тя познава този човек, и протегна ръка към рамото ѝ, но тя се дръпна.

— Толкова много смърт — прошепна уморено. — Време е да сложим край на това.

И преди Джак да успее да я спре, се изправи и вдигна двете си ръце в знак, че се предава. После излезе на открито и каза високо на руски:

— Аз съм Катя Светланова.

Думите ѝ отекнаха в стените.

Разнесе се шум от някакво размърдване, последван от приглушен разговор. След малко се чу глас на непознат за Джак и Бен език. Катя свали ръце и заговори разгорещено на същия език. Изглеждаше като човек, който има пълен контрол над ситуацията, гласът ѝ излъчваше властност и увереност, докато в гласа на мъжа се долавяше колебание и почтителност. След едно късо отсечено изречение тя седна на пода, мушна пистолета си в колана и се обърна към Джак и Бен.

— Той е казах. Казах му, че сме сложили експлозиви в коридорите оттук до торпедния отсек. И че ще говорим само очи в очи с водача им. Това няма да стане, но все ще ни спечели малко време, докато обмислят следващия си ход.

Джак я погледна внимателно. Вече два пъти тази млада жена ги спасяваше от катастрофа — първия път чрез предотвратяване на атаката на „Вултура“ в Егейско море, сега — чрез преговаряне със стрелците.

Започваше да изглежда, че сякаш докато Катя е с тях, противниците им се държат на разстояние и чакат удобен за действие момент.

— Тези хора... — почна той. — Те са от „Вултура“, нали?

— Да — тихо отговори тя. — И са абсолютно безмилостни.

В другия край на подводницата нещо глухо изтропа.

— Аха! — каза Джак. Бяха се уговорили Костас да даде по този начин знак, че разрязването на корпуса е завършило.

Джак стана и поведе другите двама извън контролната зала. На излизане погледна назад, за да се увери, че никой не ги следва.

Оставиха Бен на пост край горния отвор на шахтата за зареждане — той сам пожела това и направи знак на Джак и Катя да продължат. Шансовете му не бяха особено добри, но Джак знаеше, че стигне ли се до стрелба, всеки куршум на Бен ще намери целта си.

Трябваша им само няколко минути да изминат вече познатия им път надолу по шахтата и покрай торпедния отсек. Щом стигнаха отвора в решетката на пода, мълчаливо нарамиха раниците си, провериха взаимно екипировката си и активираха компютрите на регулаторите си.

Знаеха какво трябва да направят. Нищо не можеше да се спечели, ако останеха с Бен или Анди — това беше обсада с предизвестен изход. Защитата им бе в силата на заплахата на Катя и в мига, в който тя престанеше да действа, числеността преставаше да има смисъл. Това бе единственият им шанс, единствената им надежда да се доберат до помощ, докато бурята над тях продължава да бушува.

А залогът бе ужасяващо висок.

Спуснаха се на пода на най-долното ниво и намериха там Костас — той вече бе херметизирал шлема си. Последваха примера му без забавяне, но не и преди Катя да даде пистолета си на Анди, който беше при пулта за управление.

— На теб може да ти потрябва повече, отколкото на мен — каза тя.

Анди кимна, натика оръжието в колана си и пак се съсредоточи върху пулта. Докато Джак сбито разказваше за сблъсъка в контролната зала, Костас приключи с демонтирането на телескопичната ръка. Лазерът беше прорязал в корпуса на подводницата перфектен кръг.

— Крепи го пантата, която сложихме — каза Анди. — Сега е достатъчно само да намаля налягането в камерата и би трябвало да отскочи.

Гледаха напрегнато, загрижени за опасностите, които ги очакваха от другата страна, но едновременно с това неудържимо привлечани от изгубения свят там, свят, предлагащ им тръпка, неописуема с думи.

— Окей — каза Костас. — Давай.

17.

Костас се провря през отвора, като внимаваше да не докосва острия като бръснач ръб на лазерния срез в корпуса. После посегна напред, за да провери здравината на магнетизираната мембрана, и едва след това се обърна да помогне на Джак и Катя. Когато всички се озоваха от другата страна, затвори люка, понеже се опасяваше, че ако по някаква причина мембраната все пак се скъса, това може да предизвика наводнение в „Казбек“. Едва забележимата линия на мястото на затваряне на люка бе свидетелство за микрохирургическата прецизност на лазера.

Макар мембраната да бе полупрозрачна, на тази дълбочина почти нямаше естествена светлина, а за мрака допринасяше и скалният перваз над подводницата, който преграждаше пътя им към открито море.

Светнаха лампичките в шлемовете си и всичко заблестя в бяло поради отражението на лъчите от кристалоподобната структура на мембраната. Стената пред тях изглеждаше изненадващо странна, понеже зеленикавата светлина на холограмата не бе успяла да предаде всички подробности на лъскавата повърхност. Сякаш гледаха стара жълтеникава фотография: размита рамка, обграждаща помътнелия образ на отдавна забравена подводна пещера.

Тръгнаха бавно напред и след седем-осем метра стигнаха мястото, където мембраната се свързваше по магнитен начин със скалата. Костас коленичи, за да разгледа отблизо скалата.

— Почти пълна липса на морски отлагания... дори няма следи от водорасли. Наистина не съм виждал море, по-мъртво от това. Ако свалим шлемовете, от сероводорода във водата ще вони на развалени яйца.

Той усили звука на потенциометъра и ги погледна, за да се увери, че го чуват. Джак промърмори нещо в знак на потвърждение, но си личеше, че вниманието му е приковано от онова, пред което се намираха.

Костас се изправи и лампата му позволи да видят повече подробности. Точно пред тях се намираше изсечена в скалата правоъгълна ниша, около два пъти по-висока от човешки ръст и три пъти по-широка. Беше вкопана на около три метра, повърхността на стените бе идеално излъскана. Пред тях бе онова, което бяха видели на холограмата — величествена двукрила врата.

Катя първа констатира очевидното с глас, пресекнат от вълнение:
— Злато!

Лъчите им се събраха в едно място и отражението ги заслепи. Катя внимателно наклони своя лъч към долния ръб, под блестящия център.

— По-скоро само обвивка — безстрастно отбеляза Костас. — Изковани листове, закрепени върху каменни плочи. Дори да са имали достатъчно злато, не биха могли да си позволят изработка само от него. Дори само защото механичната якост би била незадоволителна.

През една цепнатина в скалата бликаше струйка вода и светлината от фенерчетата им се пречупваше в хиляди малки дъги — калейдоскопично сияние, подсилено от замайващия ефект на блясъка на златото.

— Крилата са монтирани в жлебове по цялата дължина на ръба — отбеляза Костас, като разгледа отблизо долния десен ъгъл. — Това е единственото, което не позволява порталът да бъде избит от налягането. Точно както предполагахме, конструкцията е такава, че позволява отваряне единствено навън. — Той отстъпи една крачка и се обърна към Джак. — Трябва да наводним камерата, за да изравним налягането от двете страни на вратата. Готови ли сте?

Джак и Катя кимнаха и чрез конзолите на регулаторите си превключиха от въздух на тримикс, за да оцелеят на сто метра под морската повърхност. Катя се олюля в пристъп на замайване при първото вдишване на дихателната смес и Костас я хвана за лакътя.

— Ще свикнеш. Да не говорим, че тримиксът ще прочисти ума ти за всички надписи, които ще трябва да преведеш. Сега се дръжте!

След секунди през дупката в центъра на люка изригна мощна струя вода — Анди бе обърнал посоката на помпата и сега източваше водата от трюма на подводницата през филтър, за да я почисти от токсини и твърди частици.

Тримата опряха гръб в скалата, за да избегнат помитащата струя. Когато нивото започна да се покачва, Джак изохка.

— Какво ти е? — попита Катя.

— Нищо.

Но позата му издаваше съвсем друго: беше се превил и се подпираше на скалата. Водата вече стигаше до коленете им. Джак бавно се изправи и каза задъхано:

— Ранен съм. Не ви казах, защото нищо не можеше да се направи. Куршумът проби жилетката и сега през дупката влиза вода. Студена. Нищо, ще ми мине.

Само че нещата бяха по-сериозни. Куршумът му бе счупил ребро и бе оставил отворена рана. Джак вече бе изгубил доста кръв и знаеше, че съвсем скоро ще отпадне съвсем. Водата бе спряла кръвта и бе притъпила болката, но беше леденостудена и бе само въпрос на време да изсмуче всичките му сили.

Главата му внезапно се замая — сигурен признак за недостиг на кислород. След загубата на толкова много кръв тялото му имаше нужда, която оставаше незадоволена. Джак се задъха.

„Не пак“.

Вкамени се. Водата се покачваше и го обгръщаше.

Отчаяно се опитваше да убеди сам себе си, че става дума за обикновена физиология, за съвсем естествена реакция на тялото му, което се опитва да се нагоди, а не за сляпа паника.

„Отпусни се. Не се вълнувай“.

Клекна на четири крака. Ръцете му се подгъваха. Съскането на дихателния регулатор се заглушаваше от кипящата около него вода. Знаеше, че Костас и Катя са до него... но защо не му обръщаха внимание? Сигурно следяха покачването на водата.

Джак затвори очи.

Водата го тласна и го завъртя, блъсна го в твърдата мембрана на тунела.

Той ужасено отвори очи.

Единственото, което видя, бе притиснато към него кошмарно лице с празни орбити и озъбена усмивка. Две призрачни ръце посягаха да го стиснат в мъртвешка прегръдка. С всеки следващ тласък водата се размътваше от сиво-бялата пяна, която се отлепяше от привидението като падащ сняг.

Джак, безсилен да се противопостави, отвори уста в ням писък.
„Това е халюцинация“.

Някакво запазило рационалността си кътче на съзнанието му му казваше, че е в плен на наркоза. Това беше мъжът, когото бяха убили преди малко. Или беше обесеният? Във всички случаи това бяха духовете, които охраняваха подводницата.

Той стисна очи и с последни сили се противопостави на пропадането в мрака.

А след това в главата му проблесна спомен... и той отново се озова в онази шахта, преди пет месеца, в мястото на своето наказание. И пак усети мощната струя газ, носеща се от дълбините, която го блъсна в подпорите, разкъса въздушния му маркуч и угаси фенерчето. Отново започна да се задушава в непрогледния мрак — и отново се появи Костас, намери го и го спаси, натикваше през пет секунди в устата му мундщука си за дишане. А после второ изригване на газ го изтръгна от ръцете на Костас и го запрати като кукла към повърхността. И след това часовете в камера за декомпресия, смазващото безсилие, разкъсвано от мигове на неподправен ужас, когато панически изживяваше пак и пак случилото се долу. Беше преживял онова, от което се плашат всички водолази, онова, което унищожава натрупаната с опита крехка увереност, за да те захвърли в свят, където трябва да започнеш от самото начало.

И сега това се случваше пак.

— Джак! Погледни ме! Всичко е наред... Спокойно.

Костас се взираше в празните очи на Джак и го раздрусваше за раменете. Грохотът на разбиващата се водна струя постепенно утихна и Джак отново започна да чува издишването през регулатора си. Потръпна и постепенно дойде на себе си.

„Костас е. В камерата сме“.

— Това е просто едно от телата, изхвърлени от Кузнецов през торпедната тръба. Вероятно се е заклещило в скалната ниша и сега струята го е откъснала. Гледката не е приятна, вярно. — Костас махна към покрития с бели петна труп, който се носеше във водата.

Вместо отвращение Джак изпита огромно облекчение — възбудата на оцелелия, изправен пред прага на унищожението и

победил. Преживяването щеше да го преведе през следващите изпитания, каквито и да бяха те.

Катя бе изблъскана от водата към мембраната и така и не бе забелязала паниката му. Джак я погледна и дрезгаво каза по интеркома с все още несигурен глас:

— Просто ми се зави свят.

Тя никога не би могла да разбере вселилите се в него демони и силата, която го бе призовала и едва не бе сложила точка на живота му.

Водовъртежът стихна и след малко водата възвърна ленивата си прозрачност. Костас не откъсваше поглед от Джак и се успокои чак когато видя, че се е възстановил напълно. След това се наведе, отвърза пристегнатите над глезените на Джак силиконови плавници и му ги обу.

Джак се превъртя по гръб и загледа как мехурчетата, които издишваше, се събират едно до друго по тавана на мембраната.

Костас заплува към скалата и в мига, в който стигна там, в слушалките на Джак се разнесе раздиращ слуха звук. Джак трепна, но в следващата секунда страховете от последните няколко минути се преляха в опияняващо облекчение.

— Ей, тъпчо! — каза той. — Вземи да включиш гласовия модулатор.

Комбинацията от високо налягане и хелий изкривяваше човешкия глас до неузнаваемост и в МУИМ бяха разработили компенсиращо устройство, за да избегнат това.

— Момент. — Костас превключи на автоматично, за да остави модулатора сам да реагира на промените в налягането и състава на дихателната смес. — Анди е намалил степента на магнетизиране, за да направи мембраната по-гъвкава и по този начин да позволи на външното налягане да се изравни с налягането на водата зад портала. Девет цяло и осем бара отговарят на почти 100 метра. На тази дълбочина тримиксът ни дава само половин час.

Намалиха наполовина силата на лампите, та блясъкът на златото да не им пречи, и вече можеха да различават повече подробности. И на двете крила бе гравирани символът на рогата в естествен размер.

Костас извади от колана си поредната сложна играчка и си призна:

— Забърсах това от лабораторията по геофизика. Радар, който генерира електромагнитни вълни в широк спектър, за да разкрива неща, скрити под земята. Сигналят стига само на пет метра, но би трябвало да може да ни разкрие има ли от другата страна някакво препятствие. — Той изпъна антената, описа с нея полукръг над основата на входа и спря при чертата между двете крила. — Чисто е. Никакво препятствие след половин метър, което сигурно е дебелината на вратата. Специално проверих над улея в пода. Няма нищо, което да ни затрудни.

— А корозия? — попита Катя.

— Златото всъщност не корозира даже в морска вода.

Костас прибра устройството, опря длани в долния край на вратата, присви се и застина.

— Я да видим...

И с мощен тласък с плавниците се стрелна напред. Крилата на вратата не помръднаха.

— Абсурд — запъхтяно каза Костас.

— Чакай малко...

Джак плуваше на метър над Костас, обгърнат от издишваните от него мехурчета. Погледът му бе привлечен от нещо, което стърчеше от скалата, нещо твърде малко, за да бъде забелязано от холограмния лазер.

Беше малка вдлъбнатина, колкото чаена чинийка, точно където се докосваха бичите рога — на процепа между двете крила на вратата. Приличаше на печат, ударен в метала, след като вратата е била затворена.

Катя доплува до Джак, протегна ръка и докосна вдлъбнатината.

— Като че е от кристал. Като пръстен. Всъщност като отпечатък от пръстен...

И наистина беше кристал, безукорен, толкова лишен от всякакви дефекти, че бе почти невидим. Едва когато се сетиха да намалят още светлината, забелязаха очертанията на някаква форма: светлината се пречупваше в многобройни плоскости и ъгли.

Джак помръдна... и линиите изведнъж се сляха в нещо познато.

— Господи! — ахна той. — Символът на Атлантида!

Всички се вгледаха изумено в символа, забравили премеждията и опасностите през последните няколко часа. Отново бяха в плен на невероятното откритие.

— Видяхме този символ издълбан пред пирамидите — каза Джак. — Логично е да го има и тук.

Костас чак притисна маската си във вратата и прошепна:

— Невероятно! Повечето силициеви съединения не биха издържали толкова дълго в морска вода с такова високо съдържание на сяра, без върху тях да се образува поне тънък слой отлагания.

Джак изведнъж се сети за нещо, изсумтя и извади онова, с което не се бе разделял от няколко дни.

— Носех си го като талисман, но...

И вдигна копие то на златния диск от корабокрушението на минойския кораб и го завъртя в ръката си, за да им покаже символа. Отразеният блясък за миг освети лицето му.

— Представям ви ключа за Атлантида — триумфално заяви той.

— Разбира се! — изкрещя Костас възбудено и грабна диска от ръката на Джак. — Изпъкналият релеф съответства точно на вдлъбнатината във вратата. Символът на диска и на вратата са огледални. Дискът наистина е ключ!

— Знаех си, че може да ни потрябва — доволно каза Джак.

18.

Докато наместваше диска във вдлъбнатината на вратата, Джак имаше усещането, че тя неудържимо го привлича към себе си, сякаш някаква първична сила се опитваше да събере двете половини на едно цяло, половини, които съдбата бе държала разделени прекалено дълго. И наистина дискът пасваше абсолютно точно и потъна във вдлъбнатината така, че се изравни с повърхността на вратата.

— Май стана! — тихо каза той.

После сложи длан върху метала и силно ритна с плавниците си, за да натисне. Дискът внезапно потъна още по-дълбоко и бързо се завъртя по посока на часовниковата стрелка. Увлечена от завъртането, водата се завихри като от витло на кораб. Щом въртенето спря, се разнесе нисък стържещ звук, дискът се освободи и крилата на вратата се разтвориха.

Имаше някакво остатъчно съпротивление и Джак натисна, за да доотвори. Гледката пред очите им бе скрита от турбулентност в мястото, където леденостудената вода вътре се смеси с водата откъм тяхната страна. Джак остро пое дъх, пронизан от внезапна болка в мястото, където раната му бе в пряк контакт с ледената вода. Двамата му спътници видяха, че го боли, но не казаха нищо: усещаха, че моментът не е подходящ за изказване на съчувствия.

Костас се плъзна нагоре и огледа механизма в ръба на вратата.

— Изумително — зашепна развълнувано. — Вратата се държи на гранитна носеща напречна греда, а двете крила частично се припокриват. Горната повърхност е издялана в издутини и вдлъбнатини като зъбно колело. Кристалът е вложен в каменен цилиндър със съответстващ релеф. Когато Джак натисна диска, колелата се зацепили.

Извади диска от кристала и го подаде на Джак.

— А как така се завъртя самичка? — попита Катя.

— В краищата на гредата е имало окачени тежести, предполагам спускащи се в кухни в касата. Когато зъбното колело е зацепило,

тежестите са завъртели цилиндъра и по този начин са раздалечили крилата.

— За неуките наблюдатели подобна автоматика е изглеждала като чудо, дело на боговете — каза Джак.

— Наистина впечатляващо инженерно постижение.

— Проста идея, икономична конструкция, издръжливи материали. — Костас се усмихна под маската си. — Би спечелила с лекота първа награда в студентските конкурси в Масачузетския технологичен, поне докато учех там.

Включиха фенерчетата на пълна мощност. Водата пред тях бе кристалночиста, незамърсявана от нищо от хилядолетия.

Лъчите на фенерчетата играеха по стените. Тримата се намираха в правоъгълна камера с размерите на торпедния отсек в подводницата. Точно пред тях имаше масивен пиедестал, изсечен направо от скалата.

— Това е олтар! — възкликна Джак. — Виждат се каналите за оттичане на кръвта покрай стълбите.

— Човешки жертвоприношения? — попита Костас.

— Те имат дълга история в семитските народи из Близкия изток — обясни Катя. — Спомнете си за Авраам и Исаак в Стария завет.

— Но никога не са били масово практикувани — възрази Джак. — Историята за Авраам и Исаак е силна именно със своята изключителност. Минойците също са познавали човешкото жертвоприношение, но единственото свидетелство за това е планинско светилище до Кносос, където земетресение срутило храма по време на ритуала, поради което скелетът е останал запазен. Пък и според мен е било във връзка с катастрофа като изригването на Тера.

Придвижиха се с плавниците към центъра на камерата, лъчите на лампите им бяха насочени към жертвената платформа. Щом излязоха на нивото на горната ѝ част, пред очите им се разкри картина толкова фантастична, че бе почти невъзможно да се осмисли — дух, който изчезна в мига, в който се приближиха.

— Какво беше това? — ахна Катя.

— Невероятно — прошепна Костас. — Костите са се разпаднали преди хилядолетия, но в абсолютно неподвижната вода калциевите соли са останали там, където са се утаили. И най-лекото раздвижване беше достатъчно, за да изчезнат като дим.

За част от секундата бяха видели лежащ бик — гигантското му тяло бе сведено до отпечатък от бели линии подобно на избелял фотографски негатив. В ъглите на масата се виждаха дупките от халките, в които са били завързани краката му при извършване на жертвоприношението, но и те, и въжето отдавна се бяха разпаднали в ледената прегръдка на морската вода.

Джак взе кинжала, който лежеше от едната страна на масата. По каменната дръжка бе изрязан страховит звяр, наполовина бик, наполовина орел.

— Ето ви отговора — тихо каза той. — Дворът с колосалната статуя до някогашния бряг е най-старата в света арена за корида. Обречените животни са били отвеждани по пътя за процесии между пирамидите и след това докарвани по стълбите до тази маса. Гледката трябва да е била несравнима: изглед към града в равнината долу, самото жертвоприношение вероятно е било насрочено да съвпадне с първите слънчеви лъчи над двойния връх на вулкана до рогата на бика сфинкс в двора далеч долу. Целият град сигурно е застивал в страхопочитание. — Той млъкна и се обърна към спътниците си. — Току-що станяхме свидетели на последното жертвоприношение, на последния отчаян опит на жреците да отблъснат надигащите се води на морето, преди вратите на тази камера да бъдат заключени за последен път.

Минаха над олтара и се насочиха към зейналата черна паст в дъното на камерата. Блещукането на фенерчетата се засилваше, понеже лъчите се отразяваха от стените, сякаш те бяха раздуващи се завеси от кристал и злато.

— „Златостенна Атлантида...“ — тихо промълви Джак.

Точно преди да стигнат до портала, Костас зави надясно и петното на лъча му се сви до малък кръг, когато се приближи плътно до стената.

— Това е пирит, златото на глупците. — Гласът му бе притихнал от благоговение. — Кристалите са толкова големи и така близко разположени, че изглеждат като злато, ако не ги разгледаш съвсем отблизо.

— Но островът е вулканичен — напомни Катя.

— Основно базалт — съгласи се Костас. — Разтопена магма, охладена прекалено бързо, за да се образуват кристални минерали.

Базалтът между скалата и древната брегова линия е бил с ниско съдържание на силициев двуокис, така че се е охладил бавно, докато е текъл над варовиковата подложка. Онзи по-нагоре се е образувал от лава, богата на силициев двуокис, която се е втвърдила в мига, в който е излязла на повърхността. В акваподите видяхме пукнатини от обсидиан — черното вулканично стъкло, образуващо се при бързо охлаждане на риолитова лава.

— Остриетата от обсидиан са най-добрите известни до появата на високовъглеродната стомана — допълни Джак. — Този кинжал е от обсидиан.

— Невероятно — мърмореше Костас. — Обсидиан за сечива, туф за зидария, вулканична пепел за хоросан, сол за консервиране на храната. Да не споменаваме възможно най-плодородната земя и изобилието на риба в морето. Тези хора са разполагали с всичко нужно.

— А откъде е дошъл гранитът за вратата? — попита Катя.

— Също е местен — отговори Костас. — Но не е резултат от вулканично изригване. Гранитът е интрузивна скала, формирала се дълбоко в земната кора при бавното охлаждане на магмата, при което се образуват структури, богати на фелдшпат и кварц. Нарича се плутонична на името на гръцкия бог на подземното царство. Изтикана е нагоре в резултат на тектонични процеси.

— Това обяснява друг ресурс — намеси се Джак. — Налягането е довело до метаморфоза на варовика в морското дъно до мрамор — материал за финия камък за скулптурите отвън. Сигурно е имало оголвания в долната част на тези хълмове, както и по хребета на запад.

— Ние сме в съставен вулкан — продължи Костас. — Комбинация от конус от пепел и щитов вулкан, при който лавата е със слоеве от пепел и камък. Такива са Света Елена, Везувий, Тера. Вместо да натрупва напрежение под „тапа“ и да изригне експлозивно, магмата се изкачва нагоре през комини в плутоничната скала и се втвърдява като базалтов щит — и това се повтаря при всяко покачване на налягането. Предполагам, че в недрата на тази скала има кипящ казан от газ и лава, които търсят път нагоре през пукнатини и оформят истински лабиринт от подземни тунели и пещери. Дълбоко долу този вулкан е буквално насечен от огнени реки.

— А златото на глупците? — напомни му Катя.

— Необичайно плътен възел от желязо, изтласкано нагоре с гранита. Бавното охлаждане в земните недра води до образуването на големи кристали. Изключителна находка, много рядко откритие.

Обърнаха се за последен поглед към света, който напускаха. В светлината на лампите водата изглеждаше наситена с цветове поради златистите отражения от камъните.

— Тази камера е мечтата на геолога — почтително прошепна Костас. — Малко да се поизлъска и ще вземе ума на всеки наблюдател. За жреците е била като дар от бога. Внушително допълнение към пиротехниката на вулкана.

Зад силуета на олтара в края на тунела едва се различаваше корпусът на подводницата. Беше като напомняне за зловещия враг, запречил пътя им обратно към света над тях и оставил единствената надежда за спасение за Бен и Анди в черния мрак пред тях.

Преди да се изправят очи в очи със заплашителната чернота на портала, Костас се върна в центъра на камерата, извади от колана си нещо и обиколи олтара — размотаваше оранжева лента от една макара.

— Сетих се за това, когато ми разказваше легендите, идващи от времето на конфликта между микенци и минойци през бронзовата епоха — обясни той. — Когато Тезей дошъл в Кносос, за да убие Минотавъра, Ариадна му дала кълбо конци, за да не се загуби в лабиринта. Тук няма достъп до сондиращия радар и можем да се ориентираме само с компас и дълбокомер. Нишката на Ариадна може да се окаже единственото ни спасение.

Джак поведе и мина през портала, насочил лъча на лампата си право напред. След десетина метра проходът изви надясно. Джак поспря, за да позволи на двамата да се изравнят с него от двете му страни — пространството позволяваше да плуват редом.

Бяха сами в абсолютния покой на място, където от зората на цивилизацията не бе влизал човек. Джак изпита познатата тръпка на възбудата, нов прилив на адреналин, който, макар и за кратко, надви болката в раната и го тласна в територията на неизвестното.

Проходът започна да криволичи и всеки следващ завой подчертаваше отдалечаването им от входа. Изживяването бе странно объркващо — сякаш древните архитекти като добри психолози бяха

разбирали тревожния ефект на липсата на прави линии върху човешката способност за ориентация.

Спряха, за да може Костас да изтегли края на лентата и да върже за него нова ролка от раницата си. В тясното пространство лампите им хвърляха ярка светлина върху стените: лъскавата им повърхност изглеждаше така, сякаш някой я бе поддържал през изминалите хилядолетия.

Джак се оттласна няколко метра напред и забеляза някаква промяна в стената.

— Има маркировка.

Другите двама се присъединиха към него.

— Дело на човешка ръка — каза Костас. — Издълбано е с длето в скалата. Също като орнаментите около онези предтечи на йероглифите, намерени от Хибермайер в древния папирус от храма, където Солон е посетил върховния жрец.

Стотици почти идентични знаци бяха подредени в двацет хоризонтални реда, продължаващи зад следващия завой. Всеки знак представляваше символ, заобиколен от картуш — овалния орнамент, за който говореше Костас. Символите в овалите се състояха от прави линии и всеки съдържаха вертикална ос и различни „цифри“ и украшения от хоризонтални черти, разклоняващи се в двете посоки.

— Прилича на руническото писмо — отбеляза Костас.

— Не е възможно — отсече Катя. — Руните произхождат от етруската и латинска азбука в резултат на контактите между различни култури в района на Средиземноморието по време на класическия период. Шест хиляди години по-късно от епохата, за която става дума тук.

Джак и Костас се отдръпнаха, за да й направят място. Тя разгледа отблизо един ред, после се отдръпна, за да добие по-обща представа, и каза:

— Не вярвам да е азбука. В една азбука има пряка връзка между графеми и фонemi, тоест между символа и звука. Повечето азбуки съдържат двацет до трийсет символа, а само няколко езика имат повече от четиридесет различаващи се звуци. Тук обаче имаме твърде много пермутации в броя и разположението на хоризонталните черти. От друга страна, няма достатъчно логограми, както е в китайския, където всеки символ представлява дума.

— Сричково писмо? — подсказа Костас.

Катя поклати глава.

— Символите на дисковете от Фаистос са сричкови фонограми. Няма начин атлантите да са разработили две различни сричкови системи за използване в свещените си писания.

— Пригответе се за изненада. — Гласът на Костас се чуваше ясно и силно по интеркома, макар той да бе изчезнал зад завоя на прохода.

Двамата заплуваха към него и когато проследиха посоката, в която гледаше, лъчите на трите лампи се събраха в едно петно.

Символите прекъсваха рязко във вертикална линия, изсечена в камъка от пода до тавана. От другата ѝ страна се виждаше барелефното изображение на величествен бик. Беше в естествена големина, огромната му глава с извити рога бе обърната към тях, масивното тяло върху широко разкрасени крака се намираше върху платформа. Очите бяха издълбани дълбоко, с ясно очертан ирис, и бяха свръхестествено разширени, сякаш животното бе уловено в миг на първичен страх.

— Разбира се! — възкликна Катя. — Това са числа!

Джак веднага се досети.

— Във входната камера е изобразено ритуално жертвоприношение — ентусиазирано добави той. — Символите сигурно са сметка — запис за всяко жертвоприношение.

— Това е бустрофедон. — Катя му хвърли бърз поглед. — Както знаем от новогръцкия, „бус“ означава „вол“, а „строфос“ — „въртя“. Както завива волът, докато оре! — И тя показва начина, по който всеки ред завиваше към намиращия се под него.

Очите на Костас блестяха от възбуда.

— Кога най-вероятно са се извършвали жертвоприношенията?

— Във връзка със събития, имащи отношение към жътвата и сезоните. Лятното и зимно слънцестоене, настъпването на пролетта, в знак на благодарност за събраната реколта.

— Лунен цикъл? — предположи Костас.

— Много е възможно — отговори Джак. — Интервалът между пълнолунията вероятно е бил първото точно измерване на времето в историята на човечеството. Разликата между лунната и слънчевата година е бил от значение за хора, за които е било важно да знаят точно

в кой момент от цикъла „сеитба — жътва“ се намират. Синодичният цикъл и лунният цикъл са по-къси с единайсет дни от слънчевата година, така че на всеки три или четири години е трябвало да се вмъква допълнителен месец. В минойските високопланински храмове най-вероятно са се извършвали наблюдения на небето с цел изчисляване на тази разлика. Готов съм да се обзаложа, че и тук някъде има обсерватория.

Костас посочи група странно изглеждащи символи точно над бика.

— Питам заради това.

Онова, което първоначално бяха възприели като абстрактно украсяване, изведнъж бе придобило нов смисъл. Точно над гърба на животното имаше някакъв диск, широк около две длани. От двете му страни излизаха огледално симетрични образи — първо полудиск, после четвърт диск и накрая просто извита линия.

— Това е лунният цикъл — каза Костас. — Новолуние, първа четвърт, пълнолуние и после пак същото, но в обратен ред.

— Златният диск — прошепна Джак. — Той е символ на луната. Лицевата страна представлява пълната луна, а елиптичният профил изобразява луната в преминаването ѝ през месечния цикъл.

Не беше необходимо да изважда диска, за да им покаже, че е прав, че лещообразната му форма точно съответства на вдлъбнатината на диска в скалата пред очите им.

Костас се плъзна няколко метра вляво. Надписите по стената бяха като екзотичен източен килим.

— Максималният брой на чертите отдясно на всяка вертикална черта е шест, но често отметките продължават и от лявата страна. Фактът, че понякога има до седем от тази страна, едва не сложи край на теорията ми.

— Която е? — попита Джак.

Чуха Костас да поема дълбоко въздух през регулатора на дихателния си апарат.

— Всеки орнамент представлява година, всяка хоризонтална черта — месец. Започва се отдолу нагоре първо отдясно, след това се преминава по същия начин отляво. Така че януари е най-долу вдясно, а декември — най-горе вляво.

Джак заплува покрай стената над Костас — там повечето орнаменти съдържаха максимален брой черти.

— Разбира се — възкликна той. — Тези с допълнителната черта са тринайсет. Това явно са годините с допълнителния месец в лунния календар. Погледнете поредицата тук. Високосният месец възниква алтернативно през три и четири орнаamenta, точно колкото са нужни, за да се синхронизира лунната година със слънчевия цикъл.

— А как да обясним липсващите месеци? — Катя се бе спуснала на дъното и разглеждаше най-долните орнаменти. Някои от тях съдържаха само вертикалната линия, други — само по една или две черти, привидно случайно разположени по дължина на вертикалната ос.

— Повечето жертвоприношения са с цел умилюствяване, нали така? Извършват се с надежда да се получи нещо, някакъв знак на благосклонност от страна на боговете. Може ли да има по-добър механизъм за това от действащ вулкан? Изхвърляне на лава, трусове, та дори облаци от газове и пара.

— Значи в началото на лунния месец се е правело жертвоприношение — заключи Катя, схванала моментално идеята на Костас. — Ако е имало знак „свише“ преди предстоящото новолуние, тогава е била издълбавана черта. Ако не — чертата липсва.

— Именно — потвърди Костас. — В централната част пред Джак има много символи, може да се каже ежемесечно в продължение на двайсет и пет — трийсет години. След това забелязваме дълги периоди с по няколко символа. Според мен това е свидетелство за цикличност в активността на този вулкан: няколко десетилетия на активност се редуват с пак толкова дълги периоди на спокойствие. Не говорим за зрелищни изригвания, а по-скоро за нещо като котел, който прелива, а след това пак бавно се пълни.

— Ако се съди по знаците, последното жертвоприношение е станало през май или юни — точно онзи сезон, когато е станал потопът според анализа на полените, направен в Трабзон — напомни Катя. — В предходните няколко години няма никакви черти. После идва последното жертвоприношение и те като че ли са извадили късмет.

— От който са имали нужда — горчиво отбеляза Костас.

Всички загледаха последния символ — набързо издълбан знак, в ярък контраст с внимателно изработените маркировки за предишните години. Струваше им се, че долавят ужаса на хората, изправени пред невъобразима катастрофа, отчаяно търсещи някакъв знак на надежда, преди да изоставят родината си, където от началото на човешката история царяло благоденствие.

С няколко махвания на плавниците Джак се отдалечи до отсрещната стена, за да може да обхване символите с един поглед.

— Има около хиляда и петстотин орнамента. Ако броим назад от 5545 година преди Христа, това ни връща в осмото хилядолетие преди новата ера. Невероятно... Хиляда и петстотин години непрестанно летоброене, непрекъсвано от война или природни бедствия — време, когато е имало достатъчно животни за жертвоприношение на по един бик всеки месец. Атлантида определено се е развивала бавно и стабилно.

— Да не забравяме, че гледаме хронология на събитията след създаването на прохода — напомни Костас. — Първоначално това е била вулканична пукнатина, достъпна от външната страна. Но аз съм готов да се обзаложа, че това място е било посещавано много преди първото жертвоприношение.

— Трябва да продължим — каза Джак. — Не знаем какво ни чака напред.

Изображението се издължаваше и лъкатушеше към следващия завой. Когато подминаха опашката, проходът се изправи и продължи без повече отклонения поне дотам, докдето проникваше светлината на лампите им. От двете им страни в скалата имаше издълбани ниши, в които имаше плоски каменни купи.

— За осветление, вероятно с лой — каза Джак.

— Добре е човек да знае, че от убитите бикове все пак е имало някаква полза — не се сдържа Костас.

Продължиха напред. След петнайсетина метра проходът внезапно свършваше пред три входа — един централен и два под ъгъл от двете му страни. Проходите, към които водеха, тънеха в мрака на вулканичното сърце.

— Нов тест — въздъхна Костас.

— Не е централният — каза Джак. — Би било прекалено очевидно.

Катя надничаше през входа на десния проход. Двамата се приближиха до нея. Скупчиха се пред отвора и безмълвно си кимнаха. Катя пое водачеството и се плъзна напред. Проходът бе широк колкото да минат двама души един до друг и висок човешки ръст.

Плуваха двайсетина метра между гладките стени. Костас спря да снади нова ролка лента и Джак го изчака. Пипна ребрата си, смръщи се и каза:

— Водата е по-топла. Усещам го.

Нито Костас, нито Катя можеха да усетят външната температура в непромокаемите си костюми, а до момента на никой от тримата не му бе минала мисълта да погледне показанията за температурата на конзолите им.

— Имам лошо предчувствие — каза Костас. — Изглежда, има вулканичен отдушник, който нагрива водата. Трябва да се махнем оттук.

Изведнъж осъзнаха, че Катя не им отговаря. Джак разтревожено заплува напред и причината веднага стана ясна — слушалките му се изпълниха с канонада от прашене, способно да заглуши всякаква комуникация.

— Локално електромагнитно поле — каза Костас; гласът му беше ясен само когато плуваха почти един до друг. — Сигурно се дължи на рудна жила в скалата, минерална екструзия, като „златото на глупците“ във входната камера.

Тунелът зави надясно и те заплуваха по-бързо. Повърхността на стените от полирана стана грубо издялана. Водата пред тях като че ли затрептя.

— Пари! — изпъшка Джак. — Не мога да продължа.

Бяха подминали издяланите от човешка ръка стени и сега бяха заобиколени от назъбените контури на вулканична пукнатина. Изведнъж зърнаха Катя — силуетът ѝ призрачно премина през трептящата вода като мираж в пустиня — и в същата частица от секундата усетиха присъствието на някаква тъмна сила, някакъв обитател на морската бездна, който неумолимо се носеше към тях.

— Бягайте! — изпищя Катя. — Скрийте се в прохода!

Джак заплува към нея, но бе отхвърлен назад от сила, на която бе немислимо да се противопостави. Единственото, което можеха да направят, бе отчаяно да отбягват назъбените краища на застиналата

лава, докато се преобръщаха във водата с главоломна скорост. Преди да разберат какво точно става, се озоваха между гладките стени на прохода. Мощното разтърсване ги бе отхвърлило замаяни на поне десет метра от пукнатината.

За миг, за част от секундата, някогашните страхове на Джак пак го връхлетяха, но той решително ги прогони — вече бе решил да ги остави в миналото.

— Според мен избрахме грешния проход — задъхано се обади Катя.

Костас отплува няколко метра назад, за да върже лентата — силата, която едва не ги бе унищожила, я беше скъсала. После пак влязоха в зоната на електромагнитните смущения и гласът му се разнесе, придружен от познатото прашчане:

— Грунтова експлозия. Случва се при контакт с разтопена лава. Гърми като барут. — Направи пауза, за да си поеме дъх. — Тази пукнатина е като цев на пушка. Ако ударната вълна не си бе намерила изход някъде зад нас, щяхме да се превърнем в последното жертвоприношение.

Бързо се върнаха при разклонението. Отново се довериха на инстинкта на Джак и пренебрегнаха централния проход. Когато приближиха левия, Джак се отпусна на дъното, примаял от рязката промяна от изгаряща топлина към сковаващ студ.

— Няма нищо — прошепна той. — Само минутка...

Костас загрижено го изгледа и последва Катя към прохода.

— Твой ред е да водиш — каза тя напрегнато. — Аз ще остана зад Джак.

19.

Левият тунел рязко пое надолу. Стените се сближиха и като фуния ги водеха към вътрешността на вулкана. Гледката задълбочаваше душевните терзания на Джак, докато той се мъчеше да надмогне болката от раната си. А трябваше да се бори и с налягането, което продължаваше да се увеличава с всеки метър надолу в ледения мрак.

— Различавам под нас изсечени в камъка стъпала — каза Костас. — Да се молим скоро да се изравни. Иначе още десетина метра и с нас е свършено.

Костас тревожно следеше показанията на дълбокомера. Автоматичните компенсатори на плаваемостта вкарваха достатъчно дихателна смес в костюмите им, за да не им позволят да потънат като камък. След няколко метра спускането им тревожно се ускори. За момент Джак и Катя не можеха да видят нищо — полезрението им бе изпълнено само с мехурчетата, издишвани от Костас, който потъваше буквално пред погледите им.

— Няма страшно — обади се той в същия момент. — Виждам дъно.

Водещите надолу стъпала се превръщаха в опори за крака, понеже скалата бе станала вертикална. Джак тежко потъна последните няколко метра и се свлече на дъното на колене. Катя го последва.

— Сто и шейсет метра — прошепна Костас. — Пределната дълбочина за този тримикс. Още няколко метра и регулаторите щяха да блокират.

Понеже не последва отговор, той тревожно погледна лицата на спътниците си за признаци на азотна наркоза. И разбра причината за мълчанието им. Клаустрофобичната теснота на тунела бе отстъпила пред огромна камера, чийто убийствен пълнеж отдавна се бе размил и бе оставил след себе си издължена кухня, подобна на залата на средновековен замък. Аналогията му се стори особено уместна, когато се обърна да погледне мястото, през което бяха влезли. Тунелът

отиваше нагоре като комин, а в долната си част се разширяваше над нещо подобно на огнище.

Кухината оставяше впечатление за природен феномен, а издължената ѝ като на кораб форма очевидно бе резултат на титаничните сили в земната кора, а не дело на човешка ръка. Костас се замисли за огромната сила на магмата... и изведнъж схвана какво е приковало вниманието на Джак и Катя. Сякаш някой му бе предложил да реши сложна главоблъсканица и той интуитивно бе насочил мислите си към геологията, но в мига, в който бе прозрял съществуването на алтернативна възможност, пред очите му се бе разкрила фантастична сцена. Стените бяха покрити с невероятна менажерия — животни, изрисувани или издялани в скалата; очертанията им следваха контурите на камерата и използваха естествените шарки на базалта. Някои бяха с естествени размери, други — по-големи, но всички бяха пресъздадени в изключително натуралистичен стил, максимално облекчаващ идентифицирането им.

От пръв поглед Костас можеше да различи носорози, антилопи, коне, големи котки и бикове. Изображенията бяха стотици, някои представляваха отделни картини, но повечето бяха в преплитащи се групи, наложени едно върху друго като картини върху едно и също платно. Ефектът бе изумително триизмерен, а когато към него се прибавеше халюциногенното въздействие на азота, фигурите изглеждаха като живи — маса впрегнати за някаква работа животни, устремени към него като към променящ се мираж.

— Изключително — успя да каже най-сетне Джак с притихнал от благоговение глас. — Залата на предците.

Костас се отърси от миражния образ и го погледна въпросително.

— Ти ми го подсказа — поясни Джак. — Че тук е имало хора много преди да започнат първите жертвоприношения на бикове. Е, ето ти го и доказателството. Тези картини са от горния палеолит — последния период на каменната ера, когато хората преследвали едър дивеч по покрайнините на ледниците. Току-що доплувахме хиляда години назад към първата експлозия на човешкия творчески дух... преди дванайсет до трийсет и пет хиляди години.

— Откъде си сигурен?

— Погледни какво е изобразено.

Заплуваха към центъра на галерията, като оставяха след себе си завеса от устремени към тавана мехурчета. Накъдето и да насочеха лампите, пред погледите им се разкриваха нови чудеса на древно изкуство. Въпреки наложителната необходимост да продължат напред невероятната гледка ги привличаше неудържимо.

— Няма опитомени — наруши тишината Катя. — Няма крави, овце и свине. Да не говорим, че някои ми се струват като отдавна изчезнали видове.

— Точно така — отговори Джак развълнувано. — Мегафауна от ледниковата епоха, млекопитаещи с огромни туловища, измрели към края на плейстоцена преди десет хиляди години. Подвидовете могат да се идентифицират. Невероятно! Биковете например не са онези, които познаваме днес, а от така наречения вид „аврох“, *bos primigenius* — вид диво говедо, предшественик на съвременния едър рогат добитък, изчезнал в този регион още по времето на неолита. Носорогът е от вида власат носорог — друг изчезнал вид, който се извисявал на два метра височина. Тези животни изглеждали като грамаден мускусен бик — единствената реликва от плейстоцена, оцеляла до наше време.

Продължиха напред и на стената отляво изплува огромно животно, изобразено на естествена издуптина в базалта. Издигаше се три пъти по-високо от тях и имаше грамадни извити бивни, дълги поне шест метра.

— Мамут! — възкликна Джак. — Мамутите са изчезнали южно от Кавказ по време на последния междуледников период, когато за тях станало препалено топло толкова на юг. Тези художници или са били пръснати по света до самата граница на ледниците в северните степи, или в момента гледаме картина на поне четиридесет хиляди години.

— Мислех, че палеолитни пещерни рисунки има само в Западна Европа — промърмори Катя.

— Основно в Пиренеите и Дордоните, най-вече в Алтамира и Ласко. Тези тук са единствените на изток от Италия — първото доказателство, че европейските ловци и събирачи на плодове се стигали до бреговете на Западна Азия.

— Тези рисунки имат някакво религиозно значение, нали? — обади се Костас. — Анималистичен култ, обожествяване на духовете на животните?

— В зората на изобразителното изкуство повечето изображения са се възприемали като магични — потвърди Джак. — Особено ако са дело на шамани или лечители — хора, които търсели подобни места, за да могат изображенията им да изглеждат възможно най-страховито.

— Или лечителки — намеси се Катя. — Много първобитни общности са имали матриархална структура и са обожествявали богинята майка. Жените не само са отглеждали деца и са събирали плодове.

Пред тях се появи ново грамадно изображение, този път на гигантски мъжки аврох. Бе дублирано от огледално изображение на отсрещната стена — уникална композиция, която правеше животните да изглеждат като вкаменени часови, готови да препречат пътя на всеки осмелил се да влезе тук. Бяха прилекнали на масивните си мускулести крака и бяха показани в състояние на силна полова възбуда.

— Приличат на жертвения бик в прохода — отбеляза Костас. — А и позата е същата като на гигантския бик сфинкс в двора.

Джак се опитваше да осмисли откритието.

— Към времето на потопа повечето от тези животни вече би трябвало да са митични чудовища, а мамутът и носорогът са били като сфинкса или грифона за по-късните култури. Единствената свързваща нишка бил бикът. За праисторическите ловци аврохът бил възможно най-могъщият символ на потентността. За ранните земеделци говедата били жизненоважни като товарни животни и добитък за месо, мляко и кожа.

— Искаш да кажеш, че неолитното население на Атлантида е обожествявало изображения, които вече са били на трийсет хиляди години? — недоверчиво попита Костас.

— Не вярвам всички рисунки да са чак толкова стари — отговори Джак. — Повечето образци на пещерно изкуство не са хомогенни, а представят епизодични находки от продължителни епохи, като по-старите рисунки са ретуширани или направо заличени от по-новите. Но дори най-новите допълнения, тези от самия край на ледниковата епоха, са на поне дванайсет хиляди години или с други думи, от поне пет хиляди години преди края на Атлантида.

— Толкова назад в миналото по отношение на Атлантида, колкото е бронзовата епоха по отношение на нас — поясни Катя.

— В ранните общества произведенията на изкуството са оцелявали само ако са запазвали своето културно или религиозно значение — продължи Джак. — Дотук се уверихме, че всички проходи са поддържани и излъскани, но блюстителите на Атлантида съзнателно са оставили тази камера непроменена. Тези рисунки са били уважавани като изображения на предците. — Той махна няколко пъти с плавниците и разгледа отблизо грамадния приклекнал аврох, като внимаваше да не повреди пигментите, оцелели толкова дълго в леденостудената вода. — Знаех, че Атлантида ще ни предложи невероятни изненади... но никога не съм предполагал, че ще ми се удаде да намеря първата ясна връзка между вярванията на ранния *Homo sapiens* и нашите неолитни предци — култ към бика, съществувал от зората на времето. — Джак леко се оттласна и се обърна към страховитото изображение на мамута. — Или че ще открия най-ранните произведения на изобразителното изкуство на света.

Вече се намираха на трийсетина метра от входа на вертикалната шахта и някъде по средата на галерията. Куполът се извисяваше над тях като във величествена катедрала. Изображенията на аврохите останаха зад гърба им, но пред тях изплуваха нови композиции от рисунки на животни, на места преплетени толкова гъсто, че приличаха на препускащо към тях стадо.

— В Ласко има шестстотин рисунки и дванайсет хиляди офорта — тихо каза Джак. — Тук... тук има поне четири пъти повече. Това е сензационно! Сякаш сме се натъкнали на праисторически Лувър.

Двамата с Катя бяха толкова погълнати от изумителните сцени от двете им страни, че не забелязаха дъното на камерата. Костас първи стигна там, погледна обезпокоено компютъра си и им каза:

— Погледнете насам.

Краят на галерията се намираше не по-малко от десетина метра от тях. Лъчите на лампите им заиграха по стената и те видяха, че по нея няма рисунки, а повърхността ѝ е гладка и излъскана като в началото на проходите. Но малко по малко започнаха да различават контурите на нещо издялано в камъка. Беше необятно и обхващаше поне петнайсет метра по цялата широчина на скалата.

Лъчът на Костас се присъедини към техните и изображението започна да изглежда по-завършено.

— Някаква хищна птица — възкликна Катя.

— Разперилият крила бог орел — прошепна Джак.

Отново беше барелеф като жертвения бик в прохода. Приличаше поразително на орлите на Месопотамия или Рим: главата вдървено бе извърната надясно, очите гледаха високомерно над остро извития клюн. Но вместо да бъдат разперени встрани, крилата бяха вдигнати нагоре към ъглите на камерата. Птицата сякаш се готвеше да се стовари върху жертвата си, ноктите ѝ почти докосваха пода.

— По-късна е от рисунките — констатира Джак. — Палеолитните ловци не са разполагали с инструменти за дълбаене в базалт. Предполагам, че е от времето на барелефа на бика, значи от неолита.

Докато лъчите осветяваха страховитите нокти, тримата видяха, че орелът е надвиснал над входове в стената. Бяха четири, по един под краищата на крилата и по един под краката с ноктите.

— Май този път имаме четворен избор — каза Джак.

Напрегнато огледаха стената за нещо, което да им подсказе верния вход; знаеха, че на тази дълбочина времето им изтича тревожно бързо, а бяха напуснали подводницата преди почти половин час. Заплуваха покрай скалата, огледаха внимателно входовете и после се събраха по средата.

— Изглеждат еднакви — обезсърчено каза Катя. — Пак ще трябва да разчитаме на късмета.

— Чакай малко — обади се Костас, загледан в изображението. Краищата на крилете почти се губеха над тях. — Онзи символ там... Не е ли...

— Символът на Атлантида!

— Крилете образуват централното Н на символа — ликуващо възкликна Костас. — Краката са чертите надолу. Символът на Атлантида, представен чрез разперил крилете си орел!

Джак развълнувано извади диска и погледна правоъгълния символ на него — изображение, толкова добре познато, а сега почти неразпознаваемо в това му превъплъщение.

— Може би това е нещо като египетския *анкх* — обади се Катя. — Йероглиф на кръст с примка отгоре, означаващ силата на живота.

— Когато видях пресмятането на жертвоприношенията в прохода, заподозрях, че символът на Атлантида е нещо повече от ключ, че е също и числов код — каза Костас — по-скоро двоичен код,

използващ вертикални и хоризонтални черти вместо нули и единици, или своеобразен калкулатор, свързан със слънчевите и лунните цикли. Сега обаче изглежда, че това е символично представяне на свещения орел — абстракция, която лесно може да се копира на различни материали, поради правите си линии. И въпреки това...

— Може да съдържа друго послание — прекъсна го Джак.

— Карта?

С няколко махвания на плавниците Джак се приближи до Катя.

— Можеш ли да покажеш Дилъновия превод на диска от Фаистос?

Тя бързо свали от рамото си джобния компютър в непромокаемия му калъф, включи го и на екрана потече нужният текст:

„Под знака на бика лежи разпереният бог орел. При опашката му е златостенната Атлантида, голямата златна врата на твърдината. Неговите краища на крилете докосват изгрева и залеза на слънцето. При изгрев е планината от огън и метал. Тук е залата на върховните жреци...“

— Спри тук — каза Джак и се обърна към Костас. — Как сме ориентирани?

Костас се бе сетил какво има предвид приятелят му, така че вече гледаше компаса си.

— Като отчитам магнитните смущения от скалата... бих казал, че тази стена е ориентирана почти точно в посока изток — запад.

— Точно така. „Знака на бика“ се отнася до този вулкан. „Разпереният бог орел“ явно е изображението пред нас, а крилете са ориентирани почти точно в посока изток — запад. „Залата на върховните жреци“ е изгряващото слънце. Това означава източната врата... под лявото крило.

Костас кимаше, вперил поглед в символа.

— Но има и още. — Той взе диска от Джак и заговори, като прокараваше пръсти по линиите. — Да го разгледаме не като умалено представяне, а като карта, диаграма, план. Вертикалната линия, съответстваща на краката на орела, е коридорът, водещ от вратата в стената. Тези две линии наполовина на височината на краката са нашите проходи без изход, започващи след барелефа на бика. Сега сме

в сърцето на символа — точката, от която крилете се разперват наляво и надясно.

— Така че двата входа пред нас водят до шията и главата на орела — продължи Джак. — А текстът на диска звучи двусмислено и ни казва не само да поемем през източната врата, но и да следваме прохода, започващ след нея до точката, съответстваща на върха на лявото крило.

— Но къде водят в такъв случай останалите проходи? — попита Катя.

— Предполагам, че образуват лабиринт. Представи си подземно светилище, състоящо се от стаи за култови ритуали, крило за живеене на жреците и приходящите, кухня, склад за храна, скрипториуми и работилници. Ловците от палеолита, първи попаднали тук, може и да са забелязали симетричната подредба — прищявка на природата, в която можело да се намери прилика с разперил криле орел. По-късните каменоделци сигурно са направили каквото е нужно, та всичко да стане както го виждаме сега.

— За нещастие нямаме време за изследване. — Костас се завъртя до Джак и обезпокоено огледа индикаторите на конзолата му. — Раната и разкъсването на костюма ти са нарушили дихателния ти ритъм. И сега на практика си на резерв. Имаш достатъчно тримикс, за да се върнеш в подводницата, но само толкова. Решавай.

Джак изобщо не се замисли. Преследвачите им бяха в подводницата и изход през нея нямаше. Единственият им шанс бе да намерят път към повърхността през лабиринта.

— Продължаваме.

Костас го изгледа и кимна безмълвно. Катя стисна ръката на Джак. Заплуваха към лявата врата и хвърлиха последен поглед на подводната пещера. Лъчите на фенерчетата затанцуваха по стените, осветяваха животните по тях — те изглеждаха изкривени и издължени, сякаш се бяха изправили на задните си крака, готови да ги последват във фантастична кавалкада от дълбините на ледниковата епоха.

Костас спря да върже нова ролка лента, после се отправи към заплашителния мрак на прохода. Джак и Катя заплуваха след него.

— Точно така — каза той. — Следвайте ме.

20.

— „Тезей“, тук „Ариадна“, „Тезей“, тук „Ариадна“. Чуваш ли ме? Край...

Том Йорк не бе спрял да повтаря съобщението от половин час: използваше кодовите имена, за които се бяха договорили с Джак и другите, преди да потеглят със СДА. Беше рано сутринта и „Сийкуест“ се бе върнал на почти предишната си позиция, след като бе избегнал бурята. Макар да бяха изминали дванайсет часа, Йорк не беше особено загрижен. Разбираше, че проникването в подводницата е отнело време, и знаеше, че последното лазерно устройство на Костас още не е изпробвано. Тримата пък може би изчакваха вълнението на повърхността да утихне, за да пуснат буй.

Преди малко по канала за връзка на МУИМ с Челтнам, където се намираше Управлението за комуникации и разузнаване на Великобритания, Йорк бе установил, че един от наскоро изстреляните спътници от най-ново поколение за цифрово картографиране ще мине над тях след час. Бяха в периферията на обсега му, така че прозорецът се очертаваше да е само пет минути, но поне щяха да получат изображение с висока разделителна способност, направено от височина шестстотин километра. Дори при тази облачност можеха да разчитат на достатъчно добра снимка в инфрачервения спектър. Разбира се, тя щеше да е повлияна от топлината на вулкана, но все пак имаше шанс да различат човешки тела, ако се намираха достатъчно далече от него.

— Капитане, виждам земя. Юг — югозапад, дясно на борд, откъм носа.

Призори с рулевия се бяха пренесли на палубата от виртуалния мостик в командния модул. Йорк се взря през обливания от шибация дъжд прозорец. Унилата светлина на зората разкриваше неспокойно море, по вълните се гонеха бели гребени. С разсейването на мъглата и появата на първите слънчеви лъчи хоризонтът бавно се разширяваше.

— Три километра — прецени на око Йорк. — Намали скоростта на една четвърт и поеми по курс седем-пет градуса.

Рулевият погледна в лазерния далекомер, а Йорк свери с GPS системата и се наведе над картата до компасната будка. След малко островът изплува пред погледа им — блестящ, почти идеален конус.

— Господи! — ахна рулевият. — Изригва!

Йорк сграбчи бинокъла. Чадърът над острова не беше от мъгла, а бе дим, изпускан от вулкана. Основата на облака бавно се издигаше, струята дим се разтегляше към небето като ластична лента. Горната ѝ част вече бе понесена на юг от вятъра. В центъра се виждаше прекъсната дъга — ярка разноцветна трептяща ивица под показващото се слънце.

Йорк задържа бинокъла през очите си цяла минута, наслаждаваше се на спектакъла.

— Не мисля — каза накрая. — Няма изхвърляне на частици. Виждал съм подобно нещо на островите Вануату в Тихия океан. Дъждовната вода намокря горния слой на порестата вулканична пепел и започна да се изпарява, когато стигне до магмата, и тъкмо това предизвиква този димен „език“, който се издига с часове след разсейване на облаците. В случая парите, изглежда, излизат от един комин, поради което образуват димна колона, не по-широка от двайсетина метра.

— В древността това сигурно, се е струвало на хората свръхестествено.

— Бих искал Джак да можеше да го види — каза Йорк, гледаше вълните замислено. — Това придава тежест на теорията му, че планината е била свещена, място за боготворене, също като минойските храмове по върховете. Хората сигурно са я възприемали като дом на боговете.

Отново вдигна бинокъла, за да разгледа склоновете на вулкана. Бяха голи, на места под пепелта се виждаше черният базалт. На половината височина имаше линия тъмни петна, приличаха на платформи или балкони. Той затвори за момент очи — гледаше срещу светлината, — отвори ги и изсумтя. Остави бинокъла и тръгна към мощния телескоп до компасната будка. Глас от вратата го спря.

— Страхотна гледка. Предполагам, че е пара. — На мостика се бе появил Питър Хау. — Беше с високи зелени ботуши, кафяви

панталони от рипсено кадифе и пуловер с висока яка. Носеше две димящи чаши.

— Изглеждаш като измъкнал се от Битката за Атлантика — не се сдържа Йорк.

— По-скоро Битката за Черно море. Тази нощ беше кошмарна. — Хау му подаде едната чаша и се стовари на стола. Лицето му бе небръснато и изтощено, умората подсилваше новозеландския му акцент. — Знам, че ни измъкна далеч от бурята, но така или иначе се наложи да прекъснем всякаква работа поради вълнението. Едва не загубихме спасителната подводница.

Бяха вдигнали подводницата малко след като бяха изпратили СДА, а нейните пасажери бяха доставени на борда на „Сий Венчър“ на трийсетина морски мили на запад. Но макар да я бяха закрепили в специалното отделение, през нощта тя бе разкъсала фиксиращите скоби и бе предизвикала сериозно изместване на центъра на тежестта, което едва не се бе оказало фатално. Ако усилията на Хау и хората му не се бяха увенчали с успех, нямаше да им остане друг избор, освен да освободят подводницата — ход, който наистина щеше да спаси „Сийкуест“, но щеше да отреже единствената им възможност за спасение в критична ситуация.

— Екипажът е минимален — продължи Хау. — Хората ми работиха без отдых цяла нощ. Какво е положението ни?

Йорк погледна монитора за морска навигация. Текущите им координати съвпадаха с фиксираните от GPS системата при вчерашното отделяне на СДА. Бурята бе почти утихнала, вълнението бе спаднало до умерено, утринната светлина се отразяваше от стъкловидната повърхност на острова. Оформяше се прекрасен летен ден.

— Ако Джак не се обади през следващите шест часа, пускам водолазите. Междувременно можем да спестим една вахта, така че екипажът да получи заслужения си отдых. До дванайсет.

— А нашите ангели пазители?

— Същото се отнася и за тях: ако до дванайсет няма контакт, ще излъчим сигнал за бедствие.

„Ангелите пазители“ бяха специална военноморска група — спасителният им ресурс в критична ситуация. Една турска фрегата и няколко катера бяха преминали през Босфора и на пълна скорост се

носеха към тях, а в Трабзон ескадрила вертолети „Сийхок“ с единици на турските специални сили, окомплектовани с морски пехотинци, се намираше в състояние на повишена готовност. Мустафа Алкьозан и екип от високопоставени турски дипломати бяха отлетели за грузинската столица Тбилиси, за да направят нужното евентуалната намеса да бъде координирана между двете страни.

— Добре. — Хау въздъхна с видимо облекчение. — В такъв случай отивам да проверя оръдейната кула на бака, след което ще дремна. Ще се видим на обед.

Йорк кимна и се върна при компасната будка. Преди двайсетина минути рулевиът бе съобщил за огромна цепнатина в морското дъно, некартографиран досега тектоничен разлом, дълъг над десет километра и дълбок около петстотин метра. Йорк беше проследил как дълбокомерът чертае курса им от този подводен каньон до линията на древния морски бряг, намираща се днес на дълбочина 150 метра. Вече бяха излезли на позиция за среща и се намираха на миля и половина северозападно от острова, почти на мястото, където Джак и Костас за първи път бяха видели вчера от акваподите древния град.

Йорк погледна върховете близнаци и ясно видимата седловина, образувана незнайно кога от срутването на кратера на вулкана. Стоеше, без да помръдва, изпълнен с уважение пред онова, което можеше да лежи там долу. Струваше му се почти невероятно, че водата под тях крие най-голямото чудо на древността — град, предшестваш с хиляди години всички други градове на земята, град с извисяващи се пирамиди, колосални статуи, многоетажни сгради, град, в който бе живяло общество, изпреварило с много всички останали човешки общности. И на всичко отгоре там долу някъде лежеше зловещата атомна съветска подводница — нещо, което през половината от живота си се бе учил да унищожава.

От радиото се разнесе глас:

— „Сийкуест“, тук „Сий Венчър“. Чувате ли ме? Край.

Йорк сграбчи микрофона и възбудено отговори:

— Маклеод, тук „Сийкуест“. Съобщете координатите си. Край.

— Приковани сме в Трабзон от урагана. — Гласът затихваше и се усиливаше: неизбежният ефект на стоте разделящи ги мили електрически смущения. — Но Мустафа успя да се свърже със

спътник, съоръжен за снемане на термично изображение. Би трябвало в момента да получавате стрийминг.

Йорк мина покрай рулевия, за да може да гледа отблизо. Трептящият цветен калейдоскоп се избистри в скалист пейзаж, който се фрагментира в мозайка от пиксели.

— Гледаш централната част на острова — обясни Маклеод, гласът му едва пробиваше. — Източният бряг е отгоре в средата.

Горната половина на екрана продължаваше да е цветна каша, но следващото сканиране разкри в центъра кристалночист образ. Под назъбените очертания на лавата се виждаше края на широка платформа, кръг камъни, който вляво изчезваше. Отдясно се различаваше контурът на изсечено в скалата стълбище.

— Браво! — викна рулевиот. — Успели са!

Две червени петна се отделиха от стълбището и съвсем ясно започнаха да се преместват. В мъглявината от пиксели в дъното на екрана се материализира трето петно.

— Странно — неспокойно се обади Йорк. — Отдалечават се от линията на някогашния бряг, а Джак бе убеден, че подземният проход би трябвало да ги изведе в близост до върха на вулкана. Да не говорим, че трябваше да установят радиоконтакт в мига, в който се покажат на повърхността.

В следващия миг се случи нещо, което потвърди най-лошите му подозрения: в полезрението се появи четвърто, после и пето петно, след което групата се разгърна от двете страни на стълбището.

— Боже! — възкликна рулевиот. — Не са нашите.

Изображението се разпадна и пращането в радиото стана непрекъснато. Рулевиот извъртя рязко глава към военния радар „Рейкал Дека ТМ1226“ и викна:

— Сър! Имаме обект, който напуска източната страна на острова. Не мога да кажа със сигурност, докато образът не се изясни, но ми се струва, че е фрегата или може би голям бързоходен катер.

В същия миг над главите им се разнесе остър писък и двамата инстинктивно залегнаха. На петстотин метра от носа и малко вдясно се вдигна гейзер водни пръски. Веднага след това се чу и изстрелът — отекна от острова и се върна при тях над водната шир.

— Срив във всички системи, повтарям — срив във всички системи — изкрещя рулевиот. — Радио, радар, компютри. Всичко.

Йорк бързо се огледа. Екранът на монитора бе изгаснал. Изгаснали бяха и осветлението и УКВ радиото, както и всички светодиодни индикатори. Той дръпна ръчката на сирената, наведе се над тръбата за гласова комуникация, която стигаше до всички каюти, и изкрещя:

— Бойна тревога! Атакуват ни. Електрониката не работи. Повтарям, електрониката не работи. Майор Хау да се яви незабавно на мостика. Всички останали членове на екипажа да се съберат във вътрешния отсек и да приготвят за спускане спасителната подводница „Нептун 2“. — Извърна се към рулевия. — Електромагнитна бомба.

Морякът кимна, разбираше. Най-тревожното допълнение през последните години към арсенала на терористите бяха електромагнитните бомби, способни при експлодиране да излъчат микровълнов импулс с амплитуда милиони волта. Най-мощните правеха светкавицата да изглежда като мъждива електрическа крушка и можеха да извадят от строя всички електрически устройства, като се започне с компютрите и средствата за телекомуникация.

— Иди при другите, Майк — нареди Йорк. — Резервните акумулатори в подводницата и командния модул са екранирани срещу електромагнитни смущения, така че би трябвало да работят. Ние с Питър ще стоим тук, докато е възможно, и ще се изтеглим с модула, ако се наложи. Крайно важно е да стигнете турски териториални води, преди да излъчите позицията си. Позивната е „Ариадна иска ангел пазител“ и трябва да бъде обявена по защитен канал на МУИМ. Като командир те упълномощавам да го направиш от мое име.

— Слушам, сър. Късмет, капитане.

— И на теб.

Рулевиът изтрополи тежко надолу по стълбата, а Йорк насочи бинокъла си към източния край на острова. След секунди иззад скалите се подаде нисък, издължен морски съд със заплашителен като муцуна на акула нос. Блясъкът на вълните подсилваше всичко, като се започне от оръдейната кула в предната част на палубата до турбореактивните лодки при кърмата.

Йорк знаеше, че това може да е само „Вултура“. С изключение на американците и британците единствено руснаците бяха разработили снаряди с електромагнитно действие. По време на последния конфликт в Залива подчертаният неутралитет на Русия беше накарал няколко

безстрастно мислещи експерти циници да заключат, че тя тайно снабдява метежниците с оръжие. Ню Йорк се бе добрал до потвърждение на онова, което подозираха мнозина, а именно че снарядите са част от незаконен трафик от старите руски арсенали, стигащ до терористите по канали в подземния свят. Аслан вероятно не бе единственият главорез, задържал част от скъпоценното въоръжение за лична употреба.

Йорк навлече спасителната си жилетка. В същия момент по стълбите се изкачи Хау. Вече беше облякъл белия си костюм за защита срещу изгаряне и подаде на Йорк другия, който носеше. Двамата бързо се окомплектоваха и взеха шлемове от коша под конзолата. Шлемовете бяха от кевлар и имаха наушници и защитни стъкла.

— Това е значи — каза Хау.

— Бог да е с нас.

Плъзнаха се надолу по перилата на стълбата и слязоха на палубата. Зад надстройката беше празната вертолетна площадка — „Ливкс“-ът бе отлетял за Трабзон веднага след като се бе разбрало за грозящата ги буря.

— Системата за автоматично прицелване е безполезна без електроника — каза Хау. — Трябва да се пробваме с ръчно управление.

Единствената им надежда бе в изненадата. На „Вултура“ нямаше как да знаят, че разполагат с въоръжение, понеже при нормални обстоятелства оръдейната кула се намираше под палубата на „Сийкуест“. Намерението на Аслан несъмнено бе да се качи на борда и да ликвидира кораба, без да бърза. Йорк и Хау не разполагаха с много възможности да променят съдбата на „Сийкуест“, но можеха да направят така, че това да струва по-скъпо на врага. Насоченото към тях оръдие на „Вултура“ означаваше, че още първият им изстрел ще доведе до жесток отговор, на който нямаша шанс да устоят.

Клекнаха на палубата на бака и вдигнаха един тежък капак. Отдолу се видя матирана стомана — двуцевно 40-милиметрово оръдие „Вреда“.

Хау скочи на платформата за артилериста зад механизма на затвора и викна на Йорк:

— Трябва да имаме готовност за стрелба в мига, в който издигнем кулата. Но ще трябва да го направим по едновременно начин. Аз стрелям, ти насочваш огъня.

В нормални условия оръдието се използваше в комбинация с далекомерна система, обезпечавана от проследяващия радар „Бофор 9LV 200 Марк 2“ и система за управление на стрелбата 9LV 228. Само че обстоятелствата в момента бяха всичко друго, но не и нормални — Йорк не можеше да използва дори ръчен калкулатор и трябваше да се уповава изключително на навигационните си умения. За щастие помнеше разстоянието от координатите за срещата, привързани към източния нос на острова — точно където се намираше в момента „Вултура“, изложила към тях цялата дължина на борда си.

— Обсег 330 метра. — Йорк вдигна ръце в грубо подобие на бусола, като изпъна дясната си ръка под ъгъл от 45 градуса спрямо носа на „Сийкуест“, а лявата — в посока кърмата на „Вултура“. — Азимут... двеста и четиридесет градуса спрямо нашата ос.

Хау повтори инструкциите, завъртя колелото, насочи оръдието към „Вултура“. Бързо пресметна ъгъла на издигане и завъртя храмовия механизъм, така че цевите да съвпаднат с траекторията, докато издигаха кулата.

— Барометрично налягане и влажност — нормални, скорост на вятъра — пренебрежима. На тази дистанция няма нужда от компенсация.

Йорк се смъкна долу, за да помогне на Хау с мунициите — системата за автоматично подаване също не работеше.

— По-бързо — каза Хау. — Високоексплозивни за дясната цев, бронебойни — за лявата, по пет във всяка. Съмнявам се, че ще живеем достатъчно дълго за повече. Ще използваме високоексплозивните за коригиране на дистанцията, понеже при попадение са по-добре видими, след което превключваме на нормални.

Йорк започна да нагласява петкилограмовите снаряди в улеите за подаване: с червен връх отляво и със син отдясно. Когато свършиха, Хау седна на седалката на артилериста и изтегли затворите.

— Адски разочароващо е да имаш десет снаряда за оръдие, способно да изстрелва по четиристотин и петдесет в минута — отбеляза той с престорено безгрижие. — Дано боговете на Атлантида ни се усмихнат.

Свалиха защитните стъкла на каските си. Йорк се вмъкна в тясното пространство пред колелото за управление на издигането на цевта, а Хау хвана другото — за ръчно вдигане и спускане на кулата.

Леко го завъртя в двете посоки, за да се увери, че действа, и се обърна към Йорк.

— Готов ли си?

— Давай!

Кулата започна да се издига. Сърцето на Йорк задумка. Много пъти бе вземал участие в бойни действия, но винаги го бе правил от мостика или от командната зала. А сега се готвеше да се опълчи срещу противника в схватка на живот и смърт зад студената броня на оръдието. И за пръв път в живота си усети съпричастност към чувствата на мъжете зад оръдията на Нелсъновия „Виктори“ или в гигантските кули на дреднаутите при Ютландия или Нордкап. Залог сега бе тяхното оцеляване, а шансовете им бяха нищожни, защото срещу тях бе 130-милиметровото оръдие на „Вултура“ с GPS базирана система за насочване, последна дума на оръжейната техника.

Кулата се издигна на нивото на палубата и пред тях се разкри силуетът на „Вултура“. Йорк видя как цевите се спускат до зададения ъгъл и се насочват към кораба, заключи фиксатора на колелото за повдигане, вдигна дясната си ръка, спусна я рязко и викна:

— Огън!

Разнесе се оглушителен гръм и снарядът изпищя във въздуха. След секунда малко вдясно от „Вултура“ избухна гейзер.

— Двайсет градуса наляво.

Хау мигновено завъртя колелото за азимут и отново застопори оръдието.

— Огън!

Нов сух трясък и огнена струя от лявата цев. Откатът изхвърли гилзата и механизмът зареди нов снаряд.

— Целта улучена! — изкрещя Йорк. — Бронебойни, пет снаряда!

Беше видял блясъка на експлозията в мястото на попадение и разлетелите се по кърмата на „Вултура“ отломки. Единствената им надежда бе, че няколкото бързо изстреляни снаряда по магически начин ще извадят от строя задвижващата система на кораба, като повредят турбореактивните ускорители, които даваха на „Вултура“ повече скорост, отколкото на почти всеки друг съд.

— Огън!

Хау натисна десния спусък и го задържа. С гръм като пневматичен чук оръдието изстреля в бърза поредица петте снаряда, магазинната му кутия се изпразни за по-малко от секунда, а гилзите се разлетяха от затвора.

Още преди ехото да заглъхне, откъм кърмата на „Сийкуест“ се разнесе могъщ трясък и корабът застрашително се разтресе, после пак и пак. Бяха получили няколко попадения малко над ватерлинията. От тази дистанция използването на „Нитрекс“ позволяваше на „Вултура“ да стреля срещу тях практически с право мерене, а изработените с обеднен уран снаряди причиняваха тежки поражения по цялата дължина на „Сийкуест“. Сякаш гигантски шишове пронизваха кораба — всеки снаряд без затруднение минаваше през корпуса и излиташе от отсрещната страна със струя от огън и отломки.

— Сега ще преминат на мостика — изкрещя Йорк. — А после иде и нашият ред.

„Сийкуест“ стенеше и се разпадаше. Йорк насочи бинокъла си към кърмата на „Вултура“. Кълба дим показваха местата на техните попадения. Някакво раздвижване привлече вниманието му и той насочи бинокъла си надолу. Към тях се носеше надуваема лодка, двата ѝ извънбордови двигателя оставяха клинообразна следа от пяна. В лодката се бяха снишили няколко души. Вече бе преполовила разстоянието до тях и бързо се приближаваше.

— Приближава се вражески съд, дистанция осемстотин метра — извика той. — Спускам цевите на нула.

И трескаво завъртя колелото, а Хау нагласи мерника. В мига, в който ръката му легна върху левия спусък, се разнесе оглушителен трясък и взривът ги изхвърли от местата им и ги запрати върху палубата. От бронята на кулата рикошира градушка от метални отломки. Едно парче се заби в крака на Йорк и крачолът му веднага подгизна от кръв. Секунда по-късно нови две експлозии пометоха палубата, а последвалото попадение в надстройката на поредния бронебоен снаряд бе последвано от мъченическо разтърсване на целия кораб.

Йорк си пое дъх. Ушите му пищяха, левият крак изобщо не го слушаше. И болеше адски. Той впери поглед в дупката, зейнала на мястото, където се бе намирал мостикът. За човек като него, вричен на морето, гледката бе ужасяваща. Сякаш наблюдаваше агонизиращите

гърчове на любимата жена — загубила зрение, неспособна да проговори, със смазано лице.

— Да им го върнем на тези мръсници! — каза той спокойно въпреки болката.

— Слушам, сър!

Хау прихвана в прицела подскачащата по вълните лодка — тя вече бе на не повече от двеста метра — и изстреля всички останали им високоексплозивни снаряди през интервал от една секунда. Първият изстрел бе къс, но пък вълната вдигна лодката на задницата ѝ. Вторият мина отдолу и я подхвърли във въздуха, намиращите се в нея мъже във водолазни костюми отчаяно се вкопчиха кой където може, за да не изпаднат. Третият улучи резервоара и изпари лодката и всички в нея в огнено кълбо, което се понесе към „Сийкуест“ с обезпокоителна скорост.

Но Йорк и Хау нямаха време да се наслаждават на гледката. Краят се стовари отгоре им със сила, която всъщност бяха предвидили.

В мига, в който първите пламтящи отломки на лодката достигнаха оръдейната кула, те усетиха под краката им да пробягва титанична вълна. Във въздуха се разлетяха изтръгнати нитове и палубата се разцепи. Част от секундата по-късно нов снаряд изкърти кулата и ги запрати към перилата дясно на борд. Обгърна ги огнен ад, водовъртеж, който ги погълна.

Докато се бореше да задържи напускащото го съзнание, Йорк видя за последен път „Сийкуест“ — пламтяща клада, която по някакво чудо все още се държеше на повърхността: не желаше да признае поражението, предизвикателна като безстрастния вулкан, издигащ се над тях.

21.

Вмъкнаха се в заплашителния мрак на тунела под лявото крило на орела. Стените бяха гладки и лъскави като в предишните проходи. Първите няколко метра след залата на предците водеше Костас, но скоро тунелът се разшири и Джак и Катя се изравниха с него. След още десетина метра подът се превърна в стълбище и изтърканите стъпала ги поведоха нагоре под слаб наклон. Лампите не можеха да проникнат надалеч.

— Този път боговете са с нас — отбеляза Костас. — Още няколко минути на предишната дълбочина и щяхме да си останем тук завинаги.

Бавно се изкачваха нагоре, като пестяха енергия — използваха за издигането си компенсаторите на плаваемост. Стените бяха плътно покрити с непрекъснат фриз на бикове в естествена големина — вълнообразните им контури изненадващо напомняха за минойските рисунки на бикове в Крит: гневни животни, риещи с копита.

Компютърът на Джак издаде слаб предупредителен сигнал, че ще превключи на резерв. Той усети кратковременно спиране на притока на дихателна смес, след това регулаторът поднови подаването ѝ.

— Понеже се изкачваме и налягането спада, ще разполагаш с повече време, отколкото сочи индикацията — увери го Костас. — А като изчерпиш сместа, винаги ще можем да ти подаваме глътки от нашите резервоари.

— Чудесно — изсумтя Джак.

През следващите няколко минути единственият звук, който се чуваше, бе от бълбукането на издишваните мехурчета, които бавно се издигаха над тях. След стотина метра Костас направи знак да спрат и каза:

— Сега сме на седемдесет метра под повърхността. Трябва да спрем за петминутна декомпресия. Макар досега да бяхме основно на хелий и кислород, в кръвта ни все още има значителни количества азот. Трябва да се освободим от него.

Въпреки пронизващата болка в ребрата Джак се насили да не диша учестено. Отпусна се изтощен на стъпалата и посегна за диска.

— Време е да разчетем картата.

Катя и Костас се отпуснаха до него, а той завъртя диска така, че символът да е ориентиран с посоката на прохода.

— Ако правилно сме дешифрирали написаното, в момента се намираме тук, до лявото рамо на орела. — Костас посочи. — Това означава, че по този път ни остава още малко. Приближаваме се към лицето на скалата.

— Когато проходът свърши, трябва да завием надясно — допълни Катя. — След това продължаваме по дължината на крилото, стигаме до последния завой наляво и после поемаме към източния връх.

— Ако отиваме към кратера, ще трябва да се издигнем на стотина метра и да изминем четиристотин метра на юг по наклон от трийсет градуса. Следователно в някоя точка ще излезем над морското ниво, но ще продължим да сме под земята.

— А какво ще стане, ако проходът започне да се спуска? — попита Катя.

— Тогава просто ще се сварим — без увъртане отговори Костас. — Сърцето на вулкана е неспокойна маса от разтопена лава и нажежен газ. Дори ако се движим само нагоре, пак може да се окажем в място, където пътят ни е преграден от лава, която изтича от времето на потопа.

Таймерите им едновременно отчетоха изтичането на петминутното спиране. Джак прибра диска в джоба си и с труд се оттласна от стъпалото, на което бе седнал.

— Нямаме избор — каза той. — Да се молим Бен и Анди да са още живи. Ние сме единствената им надежда.

Когато се издигнаха на шейсет метра, регулаторите започнаха да подават като основен инертен газ азот вместо хелий. Скоро дихателната им смес щеше да се различава от атмосферния въздух само по обогатеното съдържание на кислород, който щеше да бъде добавян, за да прочисти кръвта им от излишния азот.

Костас водеше. Стълбището започна да се стеснява в тунел. Последва остър завой надясно, очевидно по някаква естествена

пукнатина, след това отново поеха по предишния курс и скоро се озоваха на входа на нова пещера.

— Ето ни на разклона, точно както очаквахме.

Бяха в камера с дължина десет и широчина пет метра. В четирите ѝ стени имаше врати. Спирането за декомпресия бе посъживило Джак и той заплува напред, за да разгледа по-добре. В центъра имаше продълговата маса, а от двете ѝ страни, на по около два метра, се издигаха пиедестали. Самата маса бе изсечена от скалата и по периферията ѝ имаше издигнат ръб, сякаш за да приеме капака на саркофаг. Пиедесталите приличаха на купели.

— Няма канали за изтичане на кръв, а и би било невъзможно, да се докара голямо животно в планината чак дотук — каза той. — Жертвоприношенията по принцип са публични мероприятия, а каквото и да е ставало тук, то е било достояние само на избрана групичка.

— Маса за измиване или пречистване след ритуал? — подсказа Костас.

С няколко махвания на плавниците Катя се плъзна към входа срещу този, през който бяха влезли. Надникна в започващия от другата страна коридор и за миг изключи лампата си. После каза:

— Виждам светлина. Едва се различава, но има четири равноотдалечени светли петна.

Джак и Костас доплуваха до нея, изключиха лампите и също видяха размитите зеленикави петна.

— Намираме се само на петдесет метра под повърхността и няколко метра под скалния корниз — каза Костас и отново светна лампата си. — Сега горе е рано сутрин, така че може да се очаква дотук да прониква някаква светлина.

— Коридорът съответства на една от успоредните линии, започващи от крилото на орела — напомни Джак. — Обзалагам се, че тук има стаи за обитаване с прозорци и балкони с изглед към пирамидите. Също като при минойските комплекси по скалите на Тера — забележително разположение, което допадало на свещенослужителите и едновременно с това доминирало над населението долу по брега.

— Сигурно бихме могли да се измъкнем навън през някой от тези прозорци — предложи Катя.

— Никакъв шанс — възрази Костас. — Това по-скоро са вертикални процепи за проветряване, не по-широки от метър. А и не разполагаме с време за изследване на подобна възможност. До момента картата не ни излъга, така че предлагам да продължим да ѝ се доверяваме.

В този миг през телата им премина вибрация, водата се размъти и за миг Джак се изплаши, че е на прага да изгуби съзнание. Последваха нови трусове, които завършиха с поредица глухи удари — след всеки се разнасяше далечен звън като от разбито стъкло. Беше невъзможно да преценят разстоянието, от което идваха.

— Подводницата! — сети се Катя.

— А, не — възрази Костас. — След експлозия на „Казбек“ вече нямаше да ни има, за да водим този разговор.

— Чувал съм такива звуци — намеси се Джак и погледна Костас. През маската се виждаше гневното му лице. — Това са снаряди, пробиващи корпус. На повърхността над нас се води морско сражение.

— Каквото и да е, трябва да намерим начин да разберем — каза Костас. — Хайде...

Заплуваха към входа, маркиращ десния завой, обозначен чрез символа. Когато минаха покрай купелите, Коста поспря, за да се ориентира по компаса, и каза:

— Право на юг. Остава ни само да следваме този курс, докъдето ни изведе проходът, и после да завием наляво.

Катя — вече се приближаваше до входа, изпреварила двамата мъже с няколко метра — внезапно спря и възкликна възбудено:

— Вижте...

Над входа имаше масивен издялан в скалата щурц. Предната му страна бе покрита със символи, някои от които заемаха цялата половинметрова височина на плочата. Бяха разделени в две групи от по четири, а всяка група бе заградена от издълбан в камъка улей, също като обрамчващите орнаменти при йероглифите.

Не можеше да има никакво съмнение какво е това.

— Наръч жито... Гребло... Половин луна... И тези „мохикански“ глави — занарежда Катя.

— Това е последното доказателство — прошепна Джак. — Дискът от Фаистос, златният диск от корабокрушението. И двата са дошли от това място. Гледаме свещеното писмо на Атлантида.

— И какво пише? — поинтересува се Костас.

Катя вече бе включила компютъра си. С Дилън бяха програмирали таблица, съпоставяща всеки от символите на Атлантида със сричковия му еквивалент на линейното писмо тип А, предлагаща най-близкия възможен превод от минойския речник, с който разполагаха.

— „Ти-ка-ти-ре, ка-ка-ме-ре“ — бавно изговори тя; руският ѝ акцент придаваше неповторим завършек в последната сричка на всяка дума.

— И двете са в минойския словник — обяви тя. — „Ти-ка-ти“ означава „смърт“ или „мъртъв“. Наставката „ре“ се използва за „на“ или „от“. Общият превод би следвало да е „пътят на смъртта“ или „пътят на мъртвеца“.

Тримата гледаха надписа. Символите бяха така отчетливи, сякаш бяха издълбани в камъка само преди дни.

— Не ми звучи много приканващо — мрачно заяви Костас.

Джак примижа от болка и простена и другите двама го погледнаха разтревожено. Той събра оставащата му енергия и решително влезе в прохода.

— Това трябва да е последната отсечка. Следвайте ме.

Докато Костас върже последната ролка лента, от двамата пред него вече се виждаше само лекото завихряне на водата. Проходът се изкачваше под плавен наклон. Той заплува след тях и скоро видя успокоителната светлина на лампите им.

— Внимавайте да не се изкачвате с повече от метър на пет секунди — нареди им. — Престоят ни преди малко може да се брои за спиране за декомпресия, а при този наклон не би трябвало да има нужда да спираме още веднъж до самата повърхност.

Подът бе грапав, сякаш нарочно бе оставен недовършен. От двете страни се виждаха успоредни бразди, като коловози в древен черен път. Изведнъж се озоваха на входа на нова камера — стените изчезнаха в пълния мрак встрани, макар рампата все така да продължаваше нагоре.

Намираха се в пещера, пред която дори залата на предци те изглеждаше незначителна. Скалите около тях бяха с вълнообразна повърхност, която като че ли трептеше под светлината на лампите. Страничните стени, в които издутините застинала лава стърчаха като

чепове в ствол на дъб, се сриваха в бездънна бездна. Всяка повърхност, на която попадеше погледът им, изглеждаше като застинала река от лава — доказателство за колосалните природни сили, преминали през тази пещера от разтопеното ядро на земята.

— Сърцето на вулкана сигурно е само на няколко метра — обади се Костас. — Магма и газ са пробии през уплътнената пепел на конуса, оставили са зеещи дупки, а после са се втвърдили. Резултатът е този ефект на гигантска „пчелна пита“ — разширена кухня, в която има решетка от базалтови образувания.

Вгледаха се през кристалночистата вода и проследиха с поглед рампата — гигантски мост, грамаден скален гръбнак, губещ се напред, докъдето можеха да видят. Отляво лампите разкриха друга масивна дига, а на известно разстояние от нея и следваща. И двете започваха под прав ъгъл като ребра, свързващи гръбнака със стената на камерата.

Костас бе този, който забеляза очевидното — причината, поради която тази геометрия им изглеждаше така странно позната.

— Централният гръбнак е горното крило на символа. Дигите са две от чертите наляво. Намираме се на финалната права.

— Трудно ми е да си го представя, но съм сигурен, че първите проникнали в това място са били просто поразени — обади се Джак. — Предполагам, че и от другата страна има подобни базалтови образувания в местата, където магмата е следвала водещите към повърхността пукнатини. Ако са симетрични, лесно е да разберем магичното им въздействие. Все пак това е образът на техния свещен бог орел.

Катя не можеше да откъсне поглед от застиналите водопади лава около тях. Мостът бе като последното свързващо звено в пътя към подземна крепост — върховен тест на психиката, по време на който безумният смелчага, осмелил се да стигне дотук, трябваше да мине над трап от огън.

В края на двете отделящи се рампи имаше едва различни входи в скалата. Право пред тях, на стотина метра, се виждаше белезникава скална стена. Катя си спомни зловещия надпис в камерата и потръпна.

Костас решително заплува над свързващия мост.

— На Джак му остават само няколко минути въздух. Време е да изплуваме на повърхността.

Джак и Катя плуваха от двете страни на Костас над „коловозите“, които тръгваха още от прохода. Когато преминаха първото разклонение наляво, забелязаха нещо ново — някаква вдлъбнатина по дължината на „моста“, невидима от входа.

Спуснаха се по-ниско, за да я разгледат, и пред погледите им се разкри необикновена картина. Вдлъбнатината обхващаше цялата петметрова широчина на „моста“ и беше почти толкова дълга. Беше към два метра дълбока и от двете ѝ стени имаше стъпала. На стената с лице към бездната отдясно в посока на движението им имаше скулптура на рога на бик с характерните вертикални страни и извити вътрешни форми. Идентична композиция имаше и леко встрани от средата, а между двете имаше масивна плоча. Рогата бяха издялани от скалата и върховете им почти излизаха на нивото на „моста“. Плочата пък бе от бял мрамор, подобен на камъка, от който бяха видели изваяни удивителните животни точно пред залата за процесии.

Плочата излизаше с около метър над бездната.

— Естествено! — извика Джак. — Надписът! Не е „Пътят на смъртта“, а „Пътят на мъртвеца“. Още от самото начало на идването ни в Атлантида се чудех къде са им гробищата. Сега знаем. Онази последна стая е погребална зала, място за подготовка. А тук е мястото, където са се освобождавали от покойниците си.

Дори Костас за момент забрави за спешната необходимост възможно най-бързо да се измъкнат оттук и доплува да надникне в пропастта. Даже си позволи да щракне за миг ключа на мощната халогенна лампа, макар да знаеше, че дори краткото ѝ използване може да изтощи батерията.

— Избрали са точното място — съгласи се той. — Лавата долу е назъбена, следователно е от бързо застиващия тип и изпълва пропастта като втвърден поток. Кой знае, може преди седем хиляди години там долу да е имало активен комин. Разтопената лава е с температура над хиляда градуса, достатъчно гореща, за да разтопи кола, така че пред нас може би е природен крематориум.

Междувременно Катя разглеждаше водещите надолу стъпала.

— Сигурно тук са донасяли телата, преди да ги сложат на плочата за последното им пътуване. Между коловозите по рампата има

два метра разстояние, напълно достатъчно за поставка за ковчег. Изтъркването е от краката на носачите след хилядолетия траурни процесии.

Джак бе забил поглед в дълбините на бездната и се мъчеше да извика в съзнанието си образа на последния ритуал, изпълнен тук. Беше разкопавал много древни гробища и от опит знаеше, че мъртвите често разказват по-смислена история от боклуците на живите, така че беше очаквал най-голямото им откритие да се окаже богат некропол. Сега знаеше, че единствените живи останки от Атлантида са кодирани в самите себе си, в гените на безстрашните мореплаватели, избягали от потопа и посели семената на цивилизацията.

— Това значи е подземното царство на древните — каза той, задъхваше се. — И Стикс не е тиха застояла река, а поток от огнена лава.

— Харон сигурно би се въздържал да я прекоси с лодката си — допълни Костас. — На мен ми се струва като врата към ада. Да се махаме оттук, преди де сме разбудили бога на това място, че току-виж решил да запали пещта.

Заплуваха нагоре към спасението. Джак вече изпитваше недостиг на въздух и накъсаното му дишане се чуваше по връзката. Катя разтревожено се обърна към него. Костас протегна ръка, спря приятеля си и каза:

— Време е да подишаме заедно.

Изви ръка, бръкна в раницата си, извади вулканизиран маркуч и го нави на един вентил в тръбопровода на Джак. Развъртя крана и двете системи с изсъскване изравниха налягането си.

— Благодаря — искрено каза Джак, почувствал внезапно облекчение.

— Имаме проблем обаче — внезапно каза Костас. — Тапа от лава.

Джак вдигна глава.

На пет метра напред первазът опираше в североизточния край на пещерата. Там се виждаше вход с широчината на рампата, а над него имаше корниз. Но всичко това бе почти скрито зад грамаден къс застинала лава, грозен език, изтекъл в бездната и оставил тесен отвор в най-горната част.

— Намираме се само на осем метра под повърхността и сме в десетметровия слой, в който можем да прочистим кръвта си от азот, докато работим — каза Костас. — Това поне е плюс.

Превключи своя компютър и компютъра на Катя на ръчно управление и отвори докрай кислородните клапани на маркучите. После двамата с Джак в тандем заплуваха към дупката и надникнаха в пространството зад нея.

— Потокът лава трябва да е пробил през базалта в прохода известно време след потопа — каза Костас. — Самото отвърстие може да е резултат от газова експлозия. Ако имаме късмет, каналът може да продължава през цялата скала.

Джак вмъкна глава в зеещия процеп. Нататък отворът се разширяваше във вентилационен комин, а стените бяха обсипани с вулканични образувания, резултат от експлозията на газа през охлаждащата се лава със силата на реактивен двигател в режим на форсаж.

— Няма начин да минем оттук с оборудването — констатира той. — След взрива лавата, изглежда, се е разширила в процеса на втвърдяване и е стеснила първите няколко метра дотолкова, че Катя може и да мине, но не и ние с теб.

Знаеха какво трябва да направят. Джак започна да разкопчава ремъците на резервоарите си.

— Има смисъл аз да опитам първи. Вие с Катя все още разполагате с резерва. Аз съм онзи, който има опит от гмуркане без апарат на четиридесет метра.

— Не и с дупка от куршум в ребрата обаче.

— Да вдухаме вътре малко кислород — отговори Джак. — Виждам в тавана неравности, където могат да се образуват кислородни джобове, така че да не се налага да бързам.

Костас се поколеба — инстинктът му беше срещу доброволното разделяне с дори глътка от намаляващия им запас, — но след кратък размисъл се съгласи с логиката в думите на Джак. Откачи втория резервоар от гърба си и му го подаде. Джак напъха маркуча колкото можа по-навътре в пукнатината и натисна клапана. Разнесе се гръмотевичен рев и кислородът заструи като бяла завеса под тавана на цепнатината.

Костас напрегнато следеше показанията на манометъра и когато стрелката падна под петдесет бара и замига предупредителната индикация, че е на резерв, извика:

— Стоп!

Джак спря струята, после свали раницата си и я остави в една гънка на лавата. Костас откачи ролката с лентата, нагласи я под рамото му и каза:

— Стандартните сигнали с въже. Едно дръпване значи „На ред съм“. Две ще означават, че искаш да вдухаме още кислород. Постоянното опъване означава, че си минал и че е безопасно да те последваме.

Джак кимна и провери дали макаратата се върти свободно. Нямаше да може да говори по интеркома, понеже трябваше да свали и маската, за да може да се възползва от евентуалните джобове с кислород под тавана на тунела. Освободи закопчалката на шлема си и погледна Костас, който току-що се бе уверил, че според компютъра са изпълнили изискванията за декомпресия.

— Готов съм.

— Прехвърли се на регулатора.

Костас разкачи „пъпната връв“, а Джак затвори очи и отметна шлема си назад, като едновременно с това налага мундщука на регулатора и извади маската, която носеше за всеки случай. Притисна я към лицето си, издиша през носа, за да издуха водата, и остана неподвижен няколко секунди, за да позволи на дишането си да се успокои и шокът от ледената вода да отмине.

Откопча фенерчето от колана си и заплува към отвора. Костас го следваше, за да се увери, че маркучът няма да се опъне до скъсване. Джак се хвана за корнiza и напипа изпъкналостта, останала при преливането на лавата през ръба. Пръстите му проследиха очертанията на изсечен дълбоко в камъка символ.

Обърна се към Катя и трескаво започна да жестикулира. Тя му кимна към тесния тунел — най-важното сега бе да мине през него.

Джак се обърна към цепнатината и напълно се отпусна. Затвори очи. Използва техниката на гмуркачите, гонещи рекордни дълбочини — започна да диша бавно и дълбоко, насищаше тялото си с кислород. След минута даде на Костас знак, че е готов, и сложи ръка върху

регулятора. Направи пет бързи вдишвания, изплю мундцука и се хвърли напред сред облак мехурчета.

Костас се пресегна и хвана лентата, която сега беше може би единствената връзка на Джак с живота. Усети я как се плъзга между пръстите му и тихо каза:

— Късмет, приятелю. Имаме нужда от късмет.

22.

Първите няколко метра Джак трябваше буквално да драска с нокти, за да се промуши през тесния тунел. В един момент усети как назъбените ръбове на застиналата лава разкъсват костюма му. Погледна назад, за да се увери, че лентата не е скъсана, и бързо продължи напред с изпънати ръце, стиснал фенерчето.

Усещаше плавното изкачване на оформения от стичалата се лава тунел. Превъртя се с лице нагоре и видя по тавана светещи петна — местата, където изпуснатият от регулатора на Костас кислород се бе събрал в джобове. Минута след като бе поел последното си вдишване, опря устни в една вдлъбнатина, която му се стори по-дълбока. Вдиша бързо три пъти, като едновременно с това провери показанието на дълбокомера и извади химическа факла „Саялюм“ — остави я да плува под кислородния джоб като пътеуказател за Катя и Костас.

„Три метра дълбочина — каза си. — Дреболия“.

Отдръпна лицето си от джоба и с няколко махвания на плавниците отново се устреми напред в прохода. Почти веднага стигна до разклонение. Знаеше, че единият път води към спасението, а другият продължава по пукнатината, по която лавата бе стигнала дотук. Решението бе на живот и смърт и това се отнасяше не само до него, но и до другите двама.

Пое нагоре по левия проход, като изпусна въздуха от гърдите си, та дробовете му да не се пръснат от понижаването на налягането. Пред него се появи трептяща леща светлина. Площта ѝ бе прекалено голяма, за да е поредният джоб с кислород под тавана на тунела.

Усещаше стягане в дробовете, но продължи да се извива като змиорка в тунела. Най-сетне се изтръгна на свобода и изскочи над повърхността — и едва не си удари главата в каменния таван. Задиша с пълни гърди, после излезе от водата. Залиташе. Беше стигнал морското равнище, но все така бе дълбоко във вулкана, а проходът напред не даваше никакви признаци, че води към някакъв изход, макар да продължаваше да се изкачва.

Бяха изтекли само три минути след раздялата му с Катя и Костас, но му се струваше, че е минала цяла вечност. Заповяда си да не загуби съзнание, съсредоточи цялото си внимание върху оранжевата лента зад себе си, опъна я веднъж, после пак и отново. После легна, неспособен да помръдне.

Костас изскочи на повърхността като кит — във фонтан от пръски. Катя го последва почти веднага и бързо отиде при Джак да прегледа раната му: кръвта продължаваше да се процежда през разкъсания му костюм.

Костас свали маската си, дишаше тежко. Тъмната му коса бе полепнала по челото, а лицето му бе подпухнало и зачервено.

— Когато всичко това приключи, ми напомнете да пазя диета — запъхтяно каза той. — Към края имаше едно място, където едва не се предадох.

Изкатери се на брега и изу плавниците си.

— Нищо ти няма — отговори му Джак и успя да се надигне на лакът. — Аз се чувствам, сякаш съм минал през месомелачка.

Гласовете им отекваха в ограниченото пространство, богати на нюанси, доста непривично след дългото общуване чрез интеркома. Джак се изтегли по-нагоре по склона и изпъшка от болка.

— Прибрах раницата на Катя на входа в тунела — каза Костас. — В нея има достатъчно тримикс за двама от нас да се доберат до подводницата. Ако се наложи, разбира се. Освен това вързах края на лентата за факлата в кислородния джоб. Ако тръгнем обратно, трябва само да помним на разклонението да завием надясно.

По повърхността на водата излязоха малки мехурчета и тримата се вгледаха в тях, затаили дъх.

— Странно — каза Костас. — Изглежда ми като доста повече от останалия в регулатора кислород. Сигурно е някакво изпускане на газ по отдушника.

Вече бяха в безопасност и можеха да разгледат по-подробно мястото, където се намираха. Нагоре по наклона имаше нов правоъгълен изсечен в скалата отвор. Гледката обаче странно се различаваше.

— Водорасли — обясни Костас. — Тук сигурно има предостатъчно светлина за фотосинтеза. Изглежда, сме по-близо до външния свят, отколкото предполагах.

Пляскането на предизвиканите от тях вълни бе утихнало и чуваха шума на постоянно капене.

— Дъждовна вода — каза Костас. — Вулканът сигурно е подгизнал след бурята. Сега над него сигурно има облак като след взрив на атомна бомба.

— Поне на „Сийкуест“ няма да имат проблем да ни открият — каза Джак и се надигна на колене. Обогатеният с кислород въздух го бе поддържал по време на промъкването през тунела, но сега тялото му работеше на пределни обороти, за да изхвърли излишния азот от кръвта. Той се изправи и залитна. Знаеше, че изпитанията не са свършили. Беше спечелил надпреварата с времето, но сега трябваше да се пребори с болката без анестезиращия ефект на ледената вода.

Забеляза загрижените погледи на Катя и Костас.

— Спокойно, наред съм. Костас, тръгваш напред.

— А... насмалко да забравя — каза Катя. Матовата ѝ кожа и черната ѝ коса блестяха от стичащата се по тях вода. — Надписът на корниза. Погледнах го пак, докато чакахме да минеш. Първият символ е „мохиканска глава“ — сричката „при“. Сигурна съм, че вторият е житен сноп — „ал“ или „ла“. Няма никакво съмнение, че целият надпис е бил „Атлантида“. Това беше последният ни пътепоказател.

Джак кимна: бе прекалено изтощен, за да говори.

Тръгнаха нагоре. Бяха захвърлили раниците и не разполагаха с лампите на челата си — те бяха част от системата в шлемовете. Фенерчетата бяха създадени с идеята с тях да се присвътква в случай на критична ситуация, така че постоянното им включване означаваше бързо изтощаване на батериите. Едва бяха тръгнали нагоре и те в унисон започнаха да примигват и помръкват.

— Време е за химическите илюминации — каза Костас.

Прибраха фенерчетата и Костас и Катя запалиха светещите палки. Комбинирани с наченките на естествена светлина, те създадоха призрачна аура, сияние, наподобяващо резервното осветление, което бяха активирали в подводницата.

— Държим се един до друг — предупреди Костас. — Вярно е, че тези неща издържат часове, но едва осветяват пода. А не знаем какво

да очакваме.

Стигнаха първия завой и острата миризма, която бе подразнила носовете им още щом излязоха от водата, стана особено гадна. Топло течение носеше в лицата им противно сладката миризма на разложена плът, сякаш мъртвците на Атлантида още гниеха в саркофазите си далеч долу.

— Серен диоксид — каза Костас и сбърчи нос. — Неприятен, но не е токсичен, поне ако не се задържим тук твърде дълго. Някъде наблизо има активен отдушник.

Продължиха и видяха друга пукнатина, през която се бе изляла лава — беше трошлива и не беше образувала препятствие на пътя им като предишния поток. Около дупката имаше паяжина от пукнатини и цепнатини — източник на противната миризма, която се засилваше с всяка следваща стъпка.

— Тези пукнатини са относително скорошни — каза Костас. — Вероятно от след потопа: иначе жреците щяха да наредят тунелът да се почисти.

— Подобни изригвания сигурно е имало и по време на Атлантида — обади се Катя. — Този вулкан е много по-активен, отколкото си мислят геолозите. Имам усещането, че се намираме в бомба със закъснител.

Джак се беше борил с болката, но вече не издържаше — бе като забиване на нож в гърдите му, всяка стъпка — агонизиращо разтърсване, което го довеждаше го ръба на колапса.

— Вие... продължете. Трябва да се свържем със „Сийкуест“ колкото се може по-скоро. аз ще ви следвам, както мога.

— Не се хаби да говориш. — Костас никога не бе виждал приятеля си да признае поражението си и знаеше, че Джак ще се държи на крака, докато го слушат, независимо от вероятността за оцеляване. — Ако се наложи, ще те нося.

Джак събра остатъка от силите си и мъчително бавно продължи да се влачи след Костас и Катя през застиналата лава. Придвижването всъщност не бе особено трудно, понеже наклоненият под се превърна с поредица от ниски стъпала. На двайсетина метра след лавата проходът зави на юг, а геометричните му форми постепенно се размиха в поредица естествени образувания, явен резултат от вулканична

дейност. Тунелът отново започна да се стеснява и им се наложи да продължат в колона по един, Костас водеше.

— Виждам светлина — внезапно каза той. — Май стигнахме.

Наклонът стана стръмен и скоро вече трябваше да лазят на четири крака. Приближаваха към мъждивата светлина, но напредването през покриващите всичко водорасли правеше всяка стъпка истинско изпитание. Накрая Костас се плъзна през последния праг и се обърна да подаде ръка на Джак.

Бяха стигнали до канал три метра широк и три дълбок, стените му бяха изгладени от хилядолетна ерозия. По дъното му течеше плитък поток и се хвърляше надолу в тясна цепнатина. В далечината се чуваше грохот на вода, но не можеха да видят нищо поради гъстата мъгла. Отдясно каналът водеше към скала, зад която мъждееше светлината.

Костас погледна показанията на висотомера.

— Изчислихме височината на вулкана преди потопа на триста и петдесет метра над морското равнище. Сега сме на сто трийсет и пет метра над днешното морско равнище и само на осемдесет метра под върха на конуса.

Бяха проникнали във вулкана от север, а сега гледаха на запад. Формата на проходите отразяваше наклона на горните скатове. Точно пред тях тъмната уста на тунела изглеждаше готова да скочи обратно в лабиринта, макар че най-вероятно трябваше да изминат съвсем късо разстояние, за да се озоват на открито.

— Внимавайте — предупреди ги Костас. — Една грешна стъпка и този улей ще ни прати право в ада.

Бяха изгубили представа за времето, изтекло от потеглянето със СДА от „Сийкуест“ предния ден. Подводните дълбини и тунелите бяха свят на здрача, сенките и проблясващите форми. Изкачиха няколко стъпала, изсечени в скалата. Стана по-тъмно и отново трябваше да разчитат на призрачното сияние на светещите палки.

Тунелът следваше извивките на базалта. Всеки слой беше ясно различим в стените. Потокът бе подкопал заредената с газ лава в конуса, а пепелта и шлаката бяха компресирани като цимент с парчета пемза и сгурия с остри ръбове, подаващи се от основната скала. Колкото по-високо се изкачваха, толкова по-шуплеста ставаше тя,

дъждовната вода проникваше между притиснатите един в друг късове. Ставаше все по-топло.

След двайсетина метра тунелът се стесни и трябваше да вървят срещу събраната като във фуния вода, която заприижда срещу тях в буен поток. Джак залитна и се сгърчи от болка. Катя го хвана и го поведе напред. Водата им стигна до кръста. Агонизиращо бавно преодоляха стеснението — Костас ги изпревари и изчезна под покривалото на мъглата. С последни сили Катя и Джак изминаха още няколко крачки... и стените внезапно се раздалечиха, а потокът се разля до безобидна бара. Костас бе спрял, мокрото му тяло блестеше в разсеяната светлина.

— Вижте! — възкликна той. — Точно под кратера сме!

Отворът далече над тях беше достатъчно широк, за да може слабата дневна светлина да разкрие впечатляващите размери на кухината. Приличаше на грамадна ротонда — поне петдесет метра в диаметър и също петдесет във височина. Стените се издигаха до отворен кръг, през който небето се виждаше като през гигантски кръгъл прозорец. Гледката поразително напомняше на Пантеона в Рим — древния храм на всички богове.

Но още по-смайващо бе привидението в центъра. От дъното до отвора се издигаше гигантска колона въртящ се газ с широчината на кръглия „прозорец“. Именно тя бе проводникът на светлина от външния свят и точно нейното бледо сияние бяха забелязали преди.

Газът се издигаше с поразителна скорост и създаваше впечатлението, че човек стремглаво пропада в огнената бездна на вулкана. Всичките им инстинкти им казваха, че би следвало да се разнася неистов грохот, но всъщност в кухината цареше свръхестествена тишина.

— Това е пара! — възкликна накрая Костас. — Това значи става с дъждовната вода, която не успява да се просмуче навън. Там долу сигурно е горещо като в доменна пещ.

Повишаването на температурата, което бяха усетили по пътя насам, явно се дължеше на конвекцията в кратера.

Намираха се на широка платформа, която заобикаляше ротондата на няколко метра над пода. По целия периметър имаше издълбани на равни интервали входове, абсолютно идентични на онзи, през който се бяха измъкнали. Над всеки имаше надписи с вече познатите им

символи. А под платформата, с гръб към колоната от пара, имаше четири каменни стола, всеки с формата на рога на бик, ориентирани по посоките на компаса. Столът с лице към тях беше частично скрит от платформата, но онова, което все пак се виждаше от него, бе по-ясно от другите три. Върховете на рогата сочеха нагоре, към отвора на кратера.

— Това сигурно е някаква тронна зала — каза Костас, видимо впечатлен. — Зала за висшите жреци.

— Залата на предците. Погребалната камера. Сега и тронна зала — промърмори Катя; — Какво друго може да е следващото, освен светая светих?

След напускането на подводницата бяха минали през десетки опасности и бяха направили десетки открития. Сега се намираха толкова близко до сърцето на вулкана, че опиянението им бе помрачено от тревожно чувство, сякаш предсещаха, че разбулването на тайната не може да бъде постигнато, без да бъде платена някаква цена. Дори Костас се колебаеше да напусне убежището на тунела и да скочи доброволно в неизвестността.

Джак бе този, който развали магията и настоя да тръгнат. Изцапаното му лице бе разкривено от болка:

— Тук ни води текстът — каза той. — Светилището на Атлантида е някъде тук.

И закуцука напред, крепен единствено от волята си. Костас тръгна до него. Катя ги следваше, лицето ѝ беше безстрастно.

Тронът постепенно изплуваше пред погледа им... и изненадващо бяха заслепени от ярък лъч. Заслониха очи. Зад ярката светлина се видяха две фигури, материализирали се отляво и отдясно.

Също така внезапно, както бе блеснала, ярката светлина изгасна и вече можеха да виждат по-добре. И видяха двама облечени в черно мъже, абсолютно подобни на нападателите в подводницата. И двамата държаха заплашително насочени към тях „Хеклер и Кох MP5“.

Джак и Костас вдигнаха ръце — знаеха, че ако посегнат към оръжията си, ще бъдат прерязани от автоматни откоси.

Малко по-напред се виждаше стълбище към подиума долу. До него бе поставен прожектор, насочен към тримата. Издигната пътека

водеше от стълбището до скулптурата с рога на бик, чиито върхове бяха видели да се издигат над ръба на платформата. Статуята подпираше гърба на масивен каменен стол, видимо по-орнаментиран от останалите.

И... на стола седеше човек.

— Доктор Хауард. За мен е удоволствие най-сетне да се запознаем.

Джак веднага позна гласа, провлечения гърлен говор, който бе чул по радиостанцията на „Сийкуест“ по време на обаждането от „Вултура“ преди три дни.

Двамата мъже в черно грубо изблъскаха Джак и Костас по стълбището и ги изправиха пред стола.

Аслан беше отпуснал туловището си на трона и бе положил яките си ръце на облегалките. Бледото му лице, което не даваше представа за възрастта му, можеше да се приеме за лицето на някой жрец, ако ги нямаше видимите следи от поквара и жестокост по него. С широката си червена роба и ориенталските си черти Аслан беше олицетворение на източен деспот, образ, изваден направо от двора на Чингис хан впечатление, което се разваляше от присъствието на въоръжените с модерни автомати бойци до него.

Отдясно на Аслан стоеше дребна жена — в пълен контраст с останалата част от антуража му. Беше невзрачна, облечена в смаккан сив шлифер, косата ѝ бе стегната на опашка.

— Борцева! — изсъска Катя.

— Твоята сътрудничка ни беше повече от полезна — добродушно избоботи Аслан. — Откакто се свърза с мен, държа кораба ви под постоянно наблюдение. Отдавна имам желание да посетя този остров. За щастие хората ми намериха път отвън дотук. Виждам, че сме дошли в последния възможен момент. — Гласът му изведнъж се втвърди. — Обявявам правата си над загубена собственост.

Костас не се сдържа и се хвърли напред. Устремът му бе спрял от безцеремонен удар в приклад в корема.

— Костас Деметриос Казандзакис — насмешливо изрече Аслан. — Грък. — Каза го сякаш с презрение.

Докато Костас пъшкаше и се изправяше, Аслан насочи вниманието си към Катя. Тъмните му очи се присвиха, но угълчетата на устните му издаваха сдържана усмивка.

— Катя Светланова. Или може би трябва да кажа... Катя Петровна Назарбетова?

Катя го гледаше с гневно предизвикателство. Джак усети, че краката му се подгъват. Тялото му вече се бе предало. Отговорът ѝ дойде отникъде, без никаква връзка с реалността.

— Татко...

23.

Бен внимателно премести центъра на тежестта си от единия на другия крак, без да изпуска от поглед размазаното светло петно — вратата на контролната зала в дъното на коридора. Стоеше на тази позиция и в тази поза от часове и само няколко пъти бе сменян за кратко от Анди, който идваше от торпедния отсек долу. Притиснал тяло към стената на корпуса и посипан с бял скреж, Бен изглеждаше като част от самата подводница и почти не се отличаваше от отвратителния труп на политкомисаря, който висеше в тъмнината зад него само на една ръка разстояние.

Въпреки че бе облечен в неопренов костюм, студът постепенно се бе просмукал в костите му и пръстите, които държеше върху спусъка на автомата, отдавна бяха загубили чувствителността си. Но той знаеше как да ограничава въздействието на болката, как да изтласква встрани всичко друго, освен онова, което трябва да наблюдава, и как да чака. Още преди години бе разбрал, че истинското изпитание за характера е издръжливостта в екстремни условия — рядко качество, което го бе отличило от всички останали кандидати за постъпване в Специалните сили.

Беше вдигнал предпазното стъкло, така че усети парливата миризма, преди да е забелязал каквото и да било движение.

— Сварих супа — каза Анди и тикна под носа му купа с димяща течност. — Гаден руски бълвоч, предупреждавам те.

Бен изсумтя, но с благодарност взе купичката. Не разполагаха с друга храна, освен с висококалоричните блокчета в пакетите за екстрени ситуации, но пък бяха имали късмета да намерят запечатани бутилки вода.

— Нещо ново? — попита Анди.

Бен поклати глава. Бяха изминали почти осемнайсет часа, откакто Джак и другите бяха тръгнали, и цяло денонощие, откакто за последно бяха виждали слънчева светлина. Часовниците им показваха, че в момента е ранна вечер, но без никаква връзка с външния свят бяха

изгубили представа за времето. Противниците им без никакво притеснение, че издават шум, се бяха укрепили до люка за евакуация, а периодите на активност и разговор на висок глас се редуваха с такива на мъртва тишина. Няколко часа Бен и Анди бяха принудени да понасят стенанията и воя на ранения, но в един момент приглушен изстрел сложи край на това. Преди половин час пък бе имало голямо оживление, от което Бен заключи, че най-вероятно вражеска подводница се скачва с техния спасителен съд. Сега сръбна от супата и зачака най-лошото.

И то дойде.

Изведнъж в дъното на коридора светна фенерче и лъчът се насочи право към тях. Въпреки ярката светлина нито един от двамата не трепна. Бен спокойно остави купичката на пода и насочи автомата, а Анди извади своя „Макаров“ и се сля с тъмнината до другата стена.

Гласът, разнесъл се в коридора, беше напрегнат:

— Моряци от „Сийкуест“, искаме да поговорим.

Бен остро отговори на руски:

— Ако се приближите, ще унищожим подводницата.

— Не е необходимо. — Този път говореше жена. Бен и Анди се стараеха да не гледат към фенерчето, знаеха, че дори моментно заслепяване може да доведе до загубване на стратегическото им предимство. Това не им попречи да доловят, че жената е излязла пред мъжа и се намира само на пет метра от тях.

— Вие сте пешки в игрите на други хора. Преминете на наша страна и ще бъдете богато възнаградени. Можете дори да задържите оръжията си. — Въпреки предразполагащите думи гласът ѝ беше студен и рязък.

— Повтарям — отговори Бен. — Още една крачка...

— Чакате приятелите си. — Жената се засмя презрително. — Катя — каза името с отвращение — е без никакво значение. Но аз имах удоволствието да се запозная с доктор Хауард в Александрия. Където чух много интересни неща за местонахождението на Атлантида. А най-приятно ми беше да го срещна в компанията на доктор Казандзакис... тази сутрин.

— Предупреждавам ви за последен път.

— Вашите така наречени „приятели“ са мъртви или пленени. Корабът ви е унищожен. Никой друг не знае мястото на тази

подводница. Начинанието ви е обречено. Присъединете се към нас и спасете живота си.

Бен и Анди слушаха безстрастно. Нито се смаяха, нито повярваха на думите ѝ. Бен погледна Анди, после отново се обърна към коридора и каза само:

— Губиш си времето.

Джак се събуди от лъчите на утринното слънце, играещи по лицето му. Отвори очи, огледа се с размътен поглед и отново ги затвори. Реши, че сънува. Лежеше по гръб в грамадно легло върху колосани чаршафи. Леглото заемаше почти цялата страна на необятна стая с белосани стени, украсени с модернистични платна — изглеждаха му смътно познати. Срещу него имаше огромен френски прозорец, зад който се виждаше безоблачно небе и под него обезцветени от слънцето хълмове.

Понечи да се надигне, но замря, усетил пробождаща болка в лявата си страна. Погледна и видя, че гръдният му кош е здраво бинтован. Над бинта се виждаше синина. Изведнъж си спомни всичко — необикновеното им приключение в недрата на вулкана, минаването през последния проход и излизането в залата с тронове, извиващия се от агонизираща болка Костас и наведената над него Катя. Седна в леглото при спомена за последната изречена от нея дума, неспособен да повярва.

— Добро утро, доктор Хауард. Домакинът ви, ви очаква.

Джак вдигна глава и видя до вратата скромно изглеждащ мъж на неясна възраст. Лицето му имаше монголоидните черти, характерни за жителите на Средна Азия, но английският му бе безукорен. Впрочем същото можеше да се каже и за униформата му.

— Къде сте ме докарали? — пресипнало попита Джак.

— Всичко с времето си, сър. Банята ви чака.

Джак разбираше, че няма никаква полза от протести, така че стъпи на пода с цвят на махагон, отиде бос в банята, игнорира джакузито и предпочете душа. Когато се върна в спалнята, на леглото го чакаха дрехи: риза на Армани с мека яка, бели панталони, кожени обувки на Гучи — всичко точно с неговия размер. С наболата тридневна брада и обветреното лице му се струваше, че не

дизайнерското облекло е най-подходящото в момента, но от друга страна, беше благодарен, че са му свалили леководолазния костюм с неприятната „подплата“ от засъхнала кръв и морска вода.

Приглади гъстата си черна коса и се обърна към деликатно изчакващия на прага прислужник.

— Добре — каза сърдито. — Дай да вървим при твоя господар и повелител.

Докато се спускаха с един ескалатор, Джак видя, че стаята, в която се бе събудил, е в една от няколкото самостоятелни сгради, пръснати по гънките на полегат склон и свързани чрез мрежа цилиндрични проходи с намираща се на по-ниско постройка.

Наистина беше голяма — и кръгла, блестящ бял купол. Външните панели бяха под ъгъл, за да хващат утринното слънце, а малко по-надолу имаше друга „батарея“ от слънчеви панели, разположени непосредствено до нещо, което можеше да е само генераторна станция. Целият комплекс бе странно футуристичен, като макет на лунна станция.

Влязоха, прислужникът затвори вратата и Джак предпазливо направи няколко крачки навътре.

Нищо в утилитарния екстериор не би могло да го подготви за сцената тук, вътре. Помещението представляваше точно копие на Пантеона в Рим. Огромното пространство бе с габаритите на оригинала и бе достатъчно просторно, за да побере сфера повече от 45 метра в диаметър, с други думи, бе по-голямо от купола на „Свети Петър“ във Ватикана. През отвор високо горе слънчев лъч осветяваше това хранилище, чиято позлатена повърхност отразяваше светлината по същия начин, по който това сигурно бе ставало през втория век от новата ера.

В стените на ротондата под купола имаше дълбоки ниши и плитки вдлъбнатини, всяка оградена от мраморни колони и увенчана със сложно изработен антаблеман. В пода и стените бяха вградени камъни от римския период — Джак позна египетския червен порфир, предпочитан от императорите, зеления *lapis lacedaemonius* от Спарта и красивия медножълт *giallo antico* от Тунис.

За Джак всичко това бе повече от мегаломанско залитане на антиктар. Вместо със саркофази на царе нишите бяха пълни с книги, а във вдлъбнатините имаше картини и скулптури. Огромната апсида до Джак представляваше салон с редици луксозни седалки, разположени пред голям екран, а из помещението имаше множество работни места, оборудвани с компютри. Срецу апсидата имаше грамаден прозорец. Гледаше на север — планинската верига, която Джак бе зърнал от спалнята си, тук изпълваше зрителното поле, а в лявата част се виждаше морето.

Но най-впечатляващото допълнение към древната композиция се намираще в самия ѝ център — нещо едновременно и крайно съвременно, и в съзвучие с римската идея: блестящ проектор за планетариум, поставен на пиедестал като макет на първия спътник.

В древността новопосветените можели да вдигат взор нагоре и да видят триумфа на реда над хаоса. Тук обаче на въображението бе позволено да отиде една крачка по-нататък в опасния свят на надменността, в който древните никога не биха посмели дори да надникнат. Да проектираш звездното небе върху купол бе върховната илюзия за власт, фантазия за тотален контрол над самите небеса.

Това бе място за игра на човек, културен и учен, реши Джак, човек невъобразимо богат и заедно с това апатичен, човек, чието ег не знае граници и който винаги се стреми да доминира над света.

— Моята малка самозаблуда — изгърмя дълбок глас. — За нещастие беше невъзможно да имам оригинала, така че се наложи да построя копие. Подобрена версия, предполагам ще се съгласите. Сега сигурно разбирате защо се чувствах като у дома си във вулкана.

Забележителната акустика създаваше впечатлението, че гласът идва иззад Джак, но всъщност се разнасяше от стола до прозореца при отсрещната стена. Столът се завъртя. В него седеше Аслан — в облеклото, в което Джак го бе видял, преди да припадне.

— Надявам се да сте прекарали спокойна нощ. Лекарите ми се погрижиха за раните ви. — Аслан направи знак към ниската масичка пред себе си. — Закуска?

Джак отново огледа помещението. Имаше още един човек — Олга Борцева, сътрудничката на Катя, Гледаше го от една от нишите, седнала на отрупана с разтворени древни фолианти маса. Джак ѝ

хвърли откровено неприязнен поглед, на който тя отвърна предизвикателно.

— Къде е доктор Казандзакис? — попита той.

— А, да, вашият приятел Костас — отговори Аслан с кух смях. — Не се безпокойте за него. Жив е, макар и може би не във върхова форма. Помага ни на острова.

Джак неохотно тръгна из помещението. Стомахът му бленуваше за храна. Приблужи се до масичката и в същия миг отнякъде се появиха двама сервитьори с напитки и отрупани плата. Джак избра място възможно най-далеко от Аслан и предпазливо седна на меките кожени възглавници.

— А къде е Катя?

Аслан сякаш не го чу.

— Надявам се да сте оценили платната ми — продължи невъзмутимо. — Украсих покоите ви с някои от последните си придобивки. Доколкото ми е известно, в семейството ви има интерес към кубистите и експресионистите от началото на 20-и век.

Дядото на Джак беше голям покровител на европейските художници в годините след Първата световна война и галерията „Хауард“ бе известна с платната си на модернисти и скулптурите си.

— Забелязах някои доста добри — сухо отговори Джак. — Пикасо, „Жена с бебе“, 1938 — изчезнала миналата година от Музея на модерното изкуство в Париж. Освен това виждам, че колекцията ви не се ограничава само с платна. — Той посочи стъклената витрина в една от нишите. В нея имаше артефакт, добре познат по целия свят — маската на Агамемнон, най-голямото съкровище от бронзовата епоха, Микена. Нормалното ѝ място би трябвало да е в Националния музей в Атина, но също като картината на Пикасо, и тя бе изчезнала миналото лято по време на няколко дръзки обира из цяла Европа. За Джак маската бе символ на благородство, който се надсмиваше над арогантността на новия си гротескен пазител.

— Навремето бях професор по ислямско изкуство и сърцето ми е в това — каза Аслан. — Но не ограничавам колекционерството си до четиринайсетте века, след като Мохамед чул гласа на Аллах. Величието на бог сияе в изкуството на всички векове и епохи. И той ме е благословил с това да създам колекция, която най-истински отразява неговото великолепие. Слава на Аллах.

Мобилният му телефон иззвъня и Аслан махна с ръка. Извади го от калъфа, оставен до него на стола, и заговори на гърлен език — Джак предположи, че е родният му казахски.

— Извинявам се — продължи Аслан, след като затвори. — Първо бизнесът, после удоволствията, така са нещата в този свят. Дребно уточнение във връзка със забавена доставка за един от ценните ни клиенти. Знаете как е.

Джак не обърна внимание на приказките му. Каза само:

— Предполагам, че съм в Абхазия.

— Предположението ви е правилно. — Аслан натисна един бутон и столът му се завъртя към карта на Черно море на отсрещната стена. Той насочи лазерна показалка към район с планини и долини, разположен между Грузия и руската част на Кавказ. — Съдба... Този бряг е бил лятна резиденция на хановете на Златната орда — западната монголска империя, базирана около река Волга. Аз съм пряк потомък на Чингис хан и Тамерлан. Историята, доктор Хауард, се повтаря, както ви е известно. Само че аз няма да спра тук. Аз ще отида с мечи си там, където моите предци са се провалили.

Джак знаеше, че Абхазия, държава страстно жадуваща за независимост и с племенна структура, е сякаш нарочно създадена като убежище за главорези и терористи. След колапса на СССР през 1991 в Абхазия — някога автономен район в рамките на съветската република Грузия — бе избухнала кръвопролитие гражданска война, придружена от етническо прочистване. Бяха загинали хиляди хора. Със засилването на ислямския тероризъм военните действия се бяха подновили, което не бе оставило на грузинското правителство друг избор, освен да се откаже от всякакви претенции към този регион. Така Абхазия постепенно се бе превърнала в царство на анархията, а управляващата хунта се крепеше благодарение на парите на терористи и последователи на джихада, надошли тук от всички краища на света и превърнали старите съветски курорти в собствени феодални владения.

— Границата на Абхазия е на сто и петдесет километра северно от вулкана — каза Джак. — Какво смятате да правите с нас?

Изражението на Аслан внезапно се промени — на лицето му се появи крива подигравателна усмивка, а ръцете му стиснаха облегалките на стола с такава сила, че кокалчетата му побеляха.

— Ще получим добра цена за вашата глава от евреина. — Каза последната дума с жлъч, с омраза, която бе като отровен коктейл от антисемитизъм и завист към големия успех на Ефрам Якобович като финансист и бизнесмен.

— А останалите?

— Гъркът ще ни сътрудничи, след като му кажа, че ако не го направи, ще ви подложим на изтезания и накрая ще ви отсечем главата. Той има една малка задача — трябва да ни преведе обратно през вулкана до „Казбек“.

— А Катя?

По лицето на Аслан премина нов черен облак и гласът му притихна до заплашителен шепот.

— В Егейско море реших да отстъпя, когато ми каза, че щяла да ни заведе до по-голямо съкровище. Дадох ѝ два дни, но тя пропусна да се свърже с нас. За щастие Олга вече беше копирала в Александрия древните текстове и бе свършила своята част от работата. Знаехме, че в крайна сметка ще дойдете тук.

— Къде е Катя? — настоя Джак, опитваше се да говори спокойно.

— Тя беше мило дете. — Погледът на Аслан за миг се смекчи. — Дните ни във вилата бяха толкова щастливи... но майка ѝ почина. С Олга опитахме всичко възможно. — Той погледна Олга и тя му отговори с подкупваща усмивка от отрупаната с книги маса. Когато отново се обърна към Джак, гласът му пак бе остър и суров. — Дъщеря ми оскверни и мен, и вярата си. Нямах възможност да я контролирам, докато следваше, а след това тя избяга на Запад и се поквари. Дори има дързостта да се откаже от бащиното си име и да вземе името на майка си. Ще я оставя на „Вултура“ и ще я върна в Казахстан, където ще я съдят по законите на шериата.

— С други думи, ще бъде обезобразена и поробена — ледено констатира Джак.

— Ще бъде пречистена от плътските пороци. След ритуалното обрязване ще я изпратя в религиозно училище за морално пречистване. След това ще ѝ намеря подходящ съпруг, *иншаллах*. Ако такава е волята божия. — Аслан затвори очи за няколко секунди, за да се успокои. След това щракна с пръсти и двамата сервитьори се материализираха на мига. Той разглади гънките на червената си роба и

сплете пръсти пред корема си. — Елате. — И кимна към прозореца. — Искам да ви покажа нещо, преди да се захванем с работа.

Джак последва едрия, влачещ краката си по пода мъж. Погледът му бе привлечен от друга стъклена витрина, монтирана на плинт до прозореца. С възмущение разпозна две изящни плочи от слонова кост от разкопките при Бергам, по Пътя на коприната — съкровища, смятани за изчезнали завинаги, когато талибаните бяха опустошили музея в Кабул. Наведе се, за да огледа сложната гравюра по плочите, внесени от китайската династия Хан през втори век и намерени в дворецов склад заедно с индийски лак и редки шедьоври на римска стъклария и бронз. Зарадва се, че съкровището е оцеляло, но не знаеше как да го възприема в този паметник на човешкото его. Страстно вярваше, че разкриването на миналото помага на нациите да се обединяват чрез възхищение от съвместните постижения на човечеството. Колкото повече велики творби на изкуството обаче изчезваха в черната дупка на банкови сейфове и частни галерии, толкова по-трудно постижима изглеждаше тази цел.

Аслан се обърна и забеляза интереса му. Явно го възприе като завист и това, изглежда, му достави истинско удоволствие.

— Това е моята мания, моята страст, която отстъпва само пред вярата ми — изхриптя той. — Нямам търпение да доживея мига, когато ще мога да си избира някои неща от музея ви в Картаген като част от откупа за вас. Освен това някои картини в галерия „Хауард“ също силно ме интересуват.

Поведе го към изпъкнал прозорец, чиято форма следваше външната извивка на ротондата. Впечатлението беше като че ли гледат от диспечерска кула на летище. Всъщност в долината под тях наистина имаше самолетни писти.

Джак се опита да запамети онова, което виждаше. Пистите бяха като гигантска буква L. Онази, която бе в посока изток — запад, минаваше по южната страна на долината, а пистата в посока север — юг беше на запад, където хълмовете бяха по-ниски. До пистите имаше ниски огради — терминалът на летището. До него се виждаше вертолетна площадка: три от четирите места за кацане вече бяха заети от един „Хайнд“, един „Хавък“ и един „Камов Ка-50 Върколак“^[1]. „Върколак“-ът успешно съперничеше по маневреност и огнева мощ на американските „Апачи“. Всеки от вертолетите можеше да нанесе

опустошителна атака срещу патрулен катер или полицейски вертолет, имал неблагоприятието да прояви интерес към делата на Аслан.

Джак погледна към тъмните отвори в отсрещния край на долината, зад самолетната писта. Това бяха самолетни хангари, изкопани дълбоко в планинския склон. С удивление осъзна, че двете сиви неща отпред всъщност са самолети „Хариър“ с вертикално излитане. Носовите им надничаха изпод камуфлажните чергила.

— Както виждате, не съм се ограничил само с бившия съветски арсенал. — Аслан се усмихна широко. — Неотдавна вашето правителство доста неразумно разпусна ескадрилата „Сий Хариър“ към флота. Официално машините са на скрап, но един ваш бивш министър с личен интерес в търговията с оръжие се оказа доста сговорчив. За щастие не ми липсва обучен персонал. Олга е пилот от запаса в състава на бившата Съветска армия и преди няколко дни направи първия полет с една от тези играчки.

С нарастващ смут Джак загледа как Аслан натисна някакъв бутон и лавиците с книги от двете им страни се изтеглиха и се видя бреговата линия. Ридовете от двете страни на долината продължаваха до брега и оформяха естествено пристанище. Една издадена навътре скала образуваше основата на масивен бетонен кей, който се извиваше на север, за да скрие залива от минаващите кораби.

Последната придобивка към флотилията на Аслан бе руска фрегата клас „Проект 1154 Неустрашимый“ — от същата корабостроителница като „Вултура“, само че имаше тройно по-голяма водоизместимост. И освен това бе в последния етап на реконструкция и превъоръжаване. От стрелите на крановете из дока висяха готови за монтиране комуникационни съоръжения. Водопад искри подсказваше усилената работа на заварчици, които се трудеха върху разширението на вертолетната площадка и платформата за самолетите с вертикално излитане.

Мислите на Джак скочиха към „Сийкуест“. Корабът трябваше да се върне на дрейф над Атлантида, като последва бурята в хода ѝ на юг. Не смееше да спомене за него. Надяваше се, че са останали незабелязани, но пък беше немислимо „Сийкуест“ да се е изплъзнал от вниманието на бандитите, след като се бе озовал в обсега на радара на „Вултура“. Спомни си за престрелката, която бяха чули в погребалната камера. Май беше станало най-лошото.

— Почти сме готови за първото ни излизане в морето. Вие ще сте мой почетен гост по време на церемонията по пускане на вода. — На лицето на Аслан се изписа гордо презрение. — С два кораба ще мога да кръстосвам моретата на воля. Нищо няма да може да ми се противопостави.

Джак пак погледна пристанището. Започваше да осъзнава страховитата мощ в ръцете на Аслан. В стеснението на долината на изток се виждаха очертанията на стрелкови полигони и силуетите на макетни селища за стрелкови тренировки в имитация на градски условия. Между терминала и морето се виждаше друга кръгла сграда, оборудвана с чиниите на сателитни антени. По краищата на долината имаше маскирани постове за наблюдение, а на брега, сред палми и евкалипти — последния спомен от някогашните съветски курорти, — се гушеха отбранителни докове.

— Вярвам, осъзнавате безсмислеността на всякакъв опит за бягство. На изток е Кавказ, на север и юг се простира бандитска страна, в която никой западняк няма шанс да оцелее. Надявам се, вместо да кроите планове за измъкване, да се насладите на моето гостоприемство. Очаквам с нетърпение часовете в компанията на човек, с когото мога да разговарям за изкуство и археология. — Аслан, обхванат от еуфория, жестикулираше оживено, на лицето му бе изписан възторг. — Това е моят *Kehlstetnhaus*, моето Орлово гнездо! Ще се съгласите, надявам се, че тази гледка е поне толкова красива, колкото в Баварските Алпи.

Джак отговори тихо, без да отмества поглед от долината в нозете им:

— По време на онова, което вие наричате Велика отечествена война, моят баща е бил пилот на водещ самолет в състава на Кралската авиация. През 1945 имал привилегията да насочва нападението над Оберзалцберг във Верхтесгаден. И нито вилата на фюрера, нито щабквартирата на СС се оказали толкова неуязвими, както смятали строителите им. — Обърна се и погледна, без да мига, Аслан право в черните като сърцето на мрака очи. — А историята, както сам споменахте, професор Назарбетов, има неприятния навик да се повтаря.

[1] Тези условни наименования са съгласно класификацията на НАТО за руските вертолети: „Хайнд“ отговаря на „МИ–24“, а „Хавък“ — на „МИ–14“. Що се отнася до „Ка–50“, той е известен и като „Черна акула“. — Б.пр. ↑

24.

Не усещаха скоростта на совалката, която се носеше на въздушна възглавница по цилиндричните проходи. Седяха един срещу друг — туловището на бандита заемаше цялата широчина на купето. Слизаха към дъното на долината и вече се приближаваха към сградата, която Джак бе видял от помещението на Пантеона.

Преди малко бяха спрели, за да вземат и друг пасажер, който сега стоеше прав между двамата, без да помръдва. Беше облечен в прилепнал по тялото черен гащеризон, имаше великанско телосложение — всъщност приличаше на мечка: полегато чело, сплескан нос и малки очи, които гледаха безизразно изпод тежко надвисналите му вежди.

— Позволете ми да ви представя вашия телохранител — добродушно обясни Аслан. — Владимир Юриевич Далмотов. Бивш командос от спецназ, ветеран от войната в Афганистан, преминал на страната на чеченските бойци за свобода, след като брат му бил екзекутиран, защото удушил с гарота командира, изпратил неговия взвод на смърт при акция в Грозни. След Чечения продължил като наемник при святите войни на Ал Кайда, които се борят за свободата на Абхазия. Намерих го, след като проследих дълга диря от трупове. Той не вярва в бог, но Аллах му прощава.

Совалката плавно спря, вратата се отвори и двама души влязоха и помогнаха на Аслан да се изправи. Джак бе решил да печели време, защото беше ясно, че Костас и Катя са на острова. Далмотов го подбутна към вратата. Носеше узи, но не и бронежилетка.

Мястото, където се озоваха, беше коренно противоположно на пищното великолепие на жилищните помещения. Беше гигантски хангар. През отворената врата се виждаше вертолетът, който Джак вече бе видял: тумбестият „Хайнд“. Техническият персонал се суетеше около него, наблизко чакаше реда си цистерна за зареждане с гориво.

— Транспортът ни от острова снощи — поясни Аслан.

Изгледът навън бе частично скрит от товарна платформа, паркирана пред хангара. Неколцина яки мъже тъкмо почваха да я разтоварват.

Далмотов изломоти нещо на Аслан и с няколко огромни крачки отиде при тях. Взе един сандък, отпра капака му с голи ръце и започна да вади и сглобява съдържанието му. Още преди да вдигне оръжието, за да провери мерника, Джак го позна: „Барет М82А1“ — може би най-смъртоносната снайперска карабина на света. Беше пригодена за патрони „Браунинг Машин Гън“ ВМГ 50-и калибър или руския еквивалент 12.7-милиметров патрон и изстрелваше високоскоростен куршум, способен да пробие бронята на танк от 500 метра и да обезглави човек на три пъти по-далече.

— Моят принос към джихада. — Аслан се усмихна широко. — Не вярвам да не сте забелязали снайперската ни школа до пистата. Далмотов е главният ни инструктор. Сред клиентите ни са Нова бригада към ИРА и, разбира се, Ал Кайда, и мога да заявя, че винаги са доволни от нас.

Джак си спомни бума в снайперистките атаки срещу високопоставени цели от началото на годината — нова и изключително ефективна фаза във войната на терористите срещу Запада.

Далмотов остана да наблюдава сглобяването на оръжията, а Джак последва Аслан до някакъв склад на отсрещната страна на хангара. Там сандъците се заковаваха отново под надзора на хора в технически комбинезони. Край тях мина електрокар и Джак за миг зърна изписаната с червени букви дума отстрани. Една от първите му задачи някога във военното разузнаване бе да прихване товарен кораб на излизане от териториалните води на Либия, натоварен с подобни сандъци. В тях имаше „Семтекс“ — мощен пластичен експлозив, произвеждан в Чехия и използван от ИРА в терористичните й действия на територията на Великобритания.

— Намираме се в основния ни транзитен пункт — обясни Аслан. — Нормално това помещение не е така леснодостъпно, понеже складираме в него биологични и химически оръжия, но съвсем наскоро препратих последната партида с товарен вертолет до друг наш доволен клиент в Близкия изток. — Аслан направи пауза, сплел пръсти над корема си; бавно въртеше палци един около друг. Очите му се присвиха и той загледа с немиждащ поглед. Джак вече започваше да

разпознава симптомите на зараждащите се гневни изблици. — Имам обаче и един недоволен клиент, чието търпение е на прага да се изчерпи, понеже е поставено на изпитание още от 1991-ва. Когато започнахме да следваме „Сийкуест“ от Трабзон, знаехме, че местоназначението му може да бъде само едно — мястото, разкрито от Олга по време на изучаването на древния текст. Придвижихме се до вулкана под прикритието на тъмнината. Вие сами ми осигурихте идеалното прикритие да стигна там, където достъпът ми бе отказван по политически причини дълги години. В миналото всяко посещение на острова би провокирало моментална военна акция. А сега, дори ако спътниците открият някаква дейност там, тя ще бъде приписана на вас и на одобрения ви научен проект. Ще ви разкрия, че там трябваше да бъде срещата ни с руснаците, ако онзи глупак Антонов не бе потопил подводницата си, а с нея и моята стока, поради некомпетентността си.

— Капитан Антонов е щял да достави товара — отвърна Джак. — Попречил му е бунт на борда, организиран от неговия заместник-командир по политическата част. Мен ако питате, това може да се окаже единственото добро дело, извършвано някога от КГБ.

— А атомните бойни глави? — остро попита Аслан.

— Видяхме само конвенционално оръжие — излъга Джак.

— В такъв случай защо дъщеря ми е заплашвала с ядрен апокалипсис, докато е преговаряла с моите хора?

Джак не знаеше какво да каже. Катя не му бе споменала за тази подробност в преговорите с контролната зала на подводницата.

— Моите хора няма да ви допуснат вътре — тихо отговори той. — Приятелите ви фундаменталисти не са единствените на този свят, готови да умрат в името на кауза.

— Обаче може да размислят, като чуят какво ви очаква с гърка, ако не капитулират — усмихна се студено Аслан, доброто му настроение започваше да се изпарява. — Мисля, че следващата ни спирка ще ви се стори особено интересна.

Излязоха от хангара по друга движеща се лента, този път в открита кабина. След петминутно пътуване стигнаха централната сграда и се качиха на ескалатор, който ги отведе до голям асансьор.

Щом излязоха от асансьора, Джак се огледа смаяно.

Сцената бе като копирана от предстартовата подготовка в командния център на НАСА. Залата бе с размери, идентични на

Пантеона, но бе пълна с компютри и оборудване за проследяване. Самите те се намираха в нещо като барабан, издигащ се точно в центъра. Отвсякъде амфитеатрално ги заобикаляха редици работни станции, гледаха към тях в непрекъснати вълни от цвят. Гигантски екрани показваха карти и телевизионни изображения. Целият комплекс приличаше на командния модул на „Сийкуест“, но в невъобразимо по-голям мащаб, с оборудване за комуникация и контрол, предостатъчно за провеждане на малка война.

Двама мъже помогнаха на Аслан да се настани в електрическа количка, подобна на инвалиден стол. Приведените над мониторите хора с нищо не показваха, че са забелязали появата му.

— Предпочитам трескавата обстановка на „Вултура“, чувствам се някак по-уютно там — каза Аслан. — От друга страна, оттук мога да ръководя операциите си едновременно на няколко фронта. А от командния стол имам видимост към всеки екран в залата, без да се налага да помръдвам.

Един от помощниците, който бе чакал неспокойно отстриани, се наведе и разтревожено прошепна нещо в ухото му. Лицето на Аслан остана безстрастно, но пръстите му започнаха да барабанят по облегалките за ръце. Без да продума, той натисна един бутон и столът бързо се плъзна към една от работните станции, край която се бяха събрали няколко души. Джак го последва. Далмотов бе само на крачка зад него. Когато се приближиха, Джак забеляза, че екраните отдясно — мониторите приличаха на тези, които използваша в музея в Картаген, — са на охранителната система и показват изображения от различни точки в комплекса.

Хората около пулта направиха път на Аслан. Джак също се приближи и застана точно зад стола му и оператора, който работеше на клавиатурата. Далмотов беше до лакътя му.

— Най-сетне осъществихме връзка — каза операторът на английски. — SATSURV скоро ще е онлайн.

Приличаше на Аслан, но бе по джинси и бяла риза вместо с черен работен комбинезон, който, изглежда, бе стандартната униформа тук. От акцента му Джак заключи, че е получил образованието си в Англия.

Операторът го изгледа, след това въпросително погледна Аслан. Едрият мъж кимна вяло — жест, изразяващ не толкова безразличие,

колкото непоклатима увереност, че гостът му никога няма да може да разкаже какво е чул или видял.

Мозайката от пиксели се подреди в изглед на Черно море — югоизточният сектор все още бе частично скрит под облака на бурята. Операторът превключи на топлинно изображение — в този режим спътникът преобразуваше инфрачервеното излъчване под облака в картина, — което трансформира сцената в пълния спектър от цветове и очерта ясно бреговата линия. След това операторът очерта малък правоъгълник и го увеличи така, че да обхване целия екран. Повтори процеса неколkokратно и накрая на екрана се показва островът — в центъра му имаше преливащо се сияние от розови и червени точки в местата, където пробиваше горещината на ядрото.

В морето имаше цветно петно с формата на кораб. Операторът отново увеличи изображението, така че разделителната способност стана няколко метра. Корабът беше неподвижен, корпусът му бе наклонен надясно, носът бе под водата.

Джак с ужас осъзна, че това е „Сийкуест“ — въпреки ужасяващите поражения очертанията на корпуса му бяха до болка познати. Топлинното излъчване показваше местата в корпуса, където се бяха забили бронебойните снаряди, както и зейналите изходни дупки. Обзе го гняв и той завъртя стола към себе си и изглежда ядосано Аслан.

— Къде са хората ми?

— Не се забелязват топлинни излъчвания със сигнатурата на човешко тяло — спокойно отговори Аслан. — Вчера сутринта двама от екипажа ви имаха глупостта да започнат престрелка с „Вултура“. Доста едностранна битка, както, предполагам, се досещате. След малко ще изпратим „Хайнд“ да потопи остатъците.

На разбития бак на „Сийкуест“ се виждаше оръжейната кула. Цевите стърчаха под абсурден ъгъл, очевидно резултат от пряко попадение. Джак знаеше, че Йорк и Хау не биха изоставили кораба, без поне да опитат да се противопоставят. Помоли се да са успели да се измъкнат с подводницата заедно с екипажа.

— Те са учени и моряци, а не фанатици и бандити — със студена ярост каза той.

Аслан сви рамене и се обърна към екрана.

Там сега имаше друг кораб. Изображението се увеличи и погледите на всички се насочиха към кърмата. Няколко души демонтираха две големи тръби, чието топлинно излъчване подсказваше, че скоро са били много горещи. Джак осъзна, че наблюдават пораженията на „Вултура“. Аслан раздразнено щракна с пръсти и изкрещя вбесено:

— Защо не бях уведомен? Защо сте крили това от мен? — В стаята се възцари пълна тишина и той посочи с пръст Джак. — Той не е достоен за откуп. Ще бъде ликвидиран като екипажа му. Махнете го от очите ми!

Преди да го избутат навън, Джак успя да запомни GPS координатите на екрана на SATSURV и докато Далмотов го изтласкваше, се престори, че се спъва в мониторите на охранителната система. На влизане бе видял на двата най-близки екрана прохода, по който бяха дошли, и входа на хангара и сега, докато уж се подпираше на контролния пулт, натисна бутона за пауза. Другите камери щяха да покажат действията му и да ги запишат, но след като всички се бяха взрели във „Вултура“, имаше вероятност никой да не обърне внимание.

Още със събуждането си Джак бе решил да действа. Вече бе разбрал колко променливо е настроението на Аслан и знаеше, че след поредното му избухване може би ще следва период на привидно добродушие, но бе решил да не разчита на прищевките на този мегаломан. Картината на разрушения „Сийкуест“ и тревогата му за съдбата на екипажа бяха затвърдили решимостта му. Беше в дълг пред онези, които може би бяха платили най-скъпата цена. Освен това знаеше, че животът и на Костас, и на Катя зависи от него.

Възможността дойде, докато совалката летеше обратно към хангара. Далмотов направи крачка напред, за да погледне към отсека за слизане, към който вече приближаваха. Моментна загуба на концентрация, грешка, която не би направил, ако инстинктите му не бяха притъпени от дългия престой в леговището на Аслан. Със светкавична бързина Джак замахна и заби с все сила юмрук в гърба му — смазващ удар, който насмалко да счупи пръстите му.

Удар, който би убил обикновен човек. Джак го нанесе в точка малко под ребрата, където той можеше да накара сърцето да спре и диафрагмата да се свие конвулсивно. Затова не повярва на очите си, когато Далмотов дори не трепна, сякаш могъщата му физика не бе

почувствала нищо. После обаче промърмори нещо неразбираемо и се отпусна на колене. Остана така за секунда, след това падна по очи и застина.

Джак издърпа проснатото тяло от полезрението на близката наблюдателна камера. В отсека за слизване нямаше никого — най-близките хора, които се виждаха, бяха пред входа на хангара. Совалката спря, той слезе и натисна бутона за връщане, като я изпрати заедно с изпадналия в безсъзнание Далмотов обратно в командния център. Това щеше да му спечели ценно време, а той знаеше, че всяка секунда е от значение.

Без да се колебае, закричи решително към вертолетната площадка; надяваше се увереността му да отклони евентуалните подозрения. Посегна към стойката с екипи за полет, избра най-големия размер и го навлече. Пристегна спасителната жилетка, сложи си шлем и спусна визъора, та лицето му да не се вижда.

Грабна нечия пътна чанта, вдигна една от снайперските пушки и я натика вътре. Наблизо имаше подредени сандъци с надпис VMG — специалните муниции 50-и калибър за това оръжие. Загреба шепя тежки патрони и пусна в чантата и тях.

Дръпна ципа и решително тръгна към вратата на хангара. Клекна, за да огледа навън — престори се, че затяга каишката на обувката около глезена си.

Пистата бе напечена, а лятното слънце бе изпарило дъждовните локви от предната нощ. Под безмилостните слънчеви лъчи сградите изглеждаха посърнали под жегата като околните планини.

Вече бе избрал кой вертолет да използва. „Върколак“-ът бе най-модерен, но бе паркиран до „Хавък“-а в другия край на площадката. „Хайнд“-ът се намиреше само на двайсетина метра от хангара и изглеждаше готов за полет. Образно казано, това бе „товарното добиче“ на руската военна машина. Целият му облик излъчваше надеждност.

Джак се изправи и отиде при ръководителя на екипа, който тъкмо зареждаше лента с муниции.

— Спешна заповед — каза Джак отсечено. — Разписанието се изтегля напред. Трябва да излети веднага.

Руският му не бе най-добрият и той знаеше, че говори със силен акцент, но се надяваше това да мине в място, където толкова много от

персонала са казахи и абхазци.

Мъжът не изглеждаше изненадан.

— Още не сме заредили докрай и имаш само четиристотин патрона 12.7, но иначе сме готови. Можеш да се качиш и да започнеш предполетната проверка.

Джак метна чантата през рамо и се качи в кабината през дясната врата. Наведе глава, пусна чантата на седалката и се вмъкна на мястото на пилота. На пръв поглед пултът май нямаше да му създаде проблеми, а и като цяло подредбата на приборите не се различаваше съществено от тази на военните вертолети, които бе пилотирал.

Пристегна се с коланите и погледна навън. От другата страна на плексигласовата кабина на стрелеца няколко души теглеха две товарни колички с устройства за изстрелване на бронебойни ракетни снаряди „Спирала“. „Хайнд“-ът явно се подготвяше за финалната атака срещу „Сийкуест“. В същия миг забеляза двама души в полетни екипи да се приближават откъм входа на хангара. Явно бяха пилотът и помощникът му. Щом видя ръководителя на техниците да изважда мобилния си телефон и изненадано да поглежда към него, Джак разбра, че е разкрит.

Гигантският винт вече се завърташе, благодарение на това че двата турбовитлови двигателя „Изотов ТВ3–117“ от по 2200 конски сили бяха подгряти като част от подготовката за полет.

Джак набързо огледа приборите и установи, че резервоарът е пълен и налягането в хидравликата е достатъчно. Помоли се наум противовъздушната защита на Аслан още да не е получила заповед да сваля една от своите машини, стисна двата лоста, изтегли този за съвместното управление, завъртя дросела и с дясната си ръка натисна другия лост до максимум.

Воят на винта достигна могъщо кресчендо и вертолетът тежко се издигна във въздуха. Няколко мъчителни секунди не помръдваше и изглеждаше пленник на гравитацията. Джак ловко натискаше педалите, за да попречи на вертолета да се завърти странично — и изведнъж видя как от хангара изскача огромен мъж и блъска настрани обърканите пилоти. Беше Далмотов. Великанът дори не опита да използва узито си — знаеше отлично, че 9-милиметровите куршуми ще отскочат от бронята на вертолета. Вместо това вдигна много по-опасното оръжие, което бе взел от хангара.

Първият куршум 50-и калибър мина през кабината на стрелеца — мястото, където Джак би седнал, ако знаеше, че машината е с дублирано управление. В момента, в който вертолетът се устреми напред, в задната част на фюзелажа се заби втори куршум и го завъртя, което накара Джак да компенсира с подаване на повече газ в опашния винт.

Вертолетът се издигна и с нарастваща скорост се устреми на юг към морето. Отляво се виждаше футуристичният команден комплекс на планинския палат на Аслан, а отдясно бе издълженият корпус на фрегатата. След още няколко секунди Джак се озова над открито море в бърснещ полет над вълните, за да минимизира радарния си профил. С отворен на максимум дросел скоро набра максималната за ниския полет скорост от 335 километра в час — показание, което можеше да се подобри още малко, след като разбере как да прибере колесника. Бреговата линия бързо чезнеше на изток и пред него се простираше безоблачното утринно небе, което се сливаше със сиво-синята омара на хоризонта.

На петнайсет мили навътре в морето Джак настъпи педала, който управляваше опашния винт, натисна десния лост наляво и насочи машината право на юг. Вече бе съобразил как да включи радара и GPS системата и сега можеше да програмира в нея координатите на острова, които знаеше още откакто бяха планирали курса на „Сийкуест“. Компютърът изчисли оставащото разстояние на 150 километра, което при настоящата скорост означаваше половинчасов полет. Въпреки високия разход на гориво Джак бе решил да поддържа тази височина, още повече че горивото, с което разполагаше, щеше да е предостатъчно.

Включи автопилота, отвори чантата и извади пушката. Знаеше, че не може да си позволи отпускане дори за секунда. Аслан щеше да направи всичко по силите си, за да го върне. А ако не — да го спре. На всяка цена.

25.

— Задръж на място и чакай ескорт. Подчини се незабавно или ще бъдеш унищожен. Второ предупреждение няма да има.

Джак бе чувал този глас само веднъж, когато гърлено ругаеше на руски, но не можеше да го сбърка — беше гласът на Далмотов. Джак бе оставил радиото включено по време на целия полет: очакваше някой да се свърже с него в мига, в който преследвачите му го наближат. Вече от десетина минути следеше много внимателно на радара двете червени точки, които се насочваха към него от север. Скоростта и траекторията им не оставяха никакво съмнение, че това са другите два вертолета от базата на Аслан.

Намираще се на десет морски мили от острова, тоест на по-малко от пет минути полет. Беше пожертвал възможността за по-висока скорост, като бе летял максимално ниско над водата, но изглежда, беше направил грешка. „Хайнд“-ът бе малко по-бърз и значително по-мощен от другите две машини, но те го бяха настигнали поради по-ниското съпротивление на въздуха, понеже бяха летели на по-голяма височина.

Освен фиксираното 30-милиметрово скорострелно оръдие и двете установки с по двацет 80-милиметрови ракети и „Хавък“-ът, и „Върколак“-ът бяха екипирани с лазерно насочвани ракети „въздух — въздух“ и противокорабни ракети — оръжия, които Джак бе зърнал в помещението за подготовка на полетите. За съжаление огневите точки в края на късите крилца на „Хайнд“-а бяха празни и единствената му огнева мощ бе стандартното четирицевно 12.7-милиметрово оръдие отпред. То бе потенциално опустошително и признато за масов убиец по време на войните в Афганистан и Чечения, но без стрелец Джак можеше да го използва само по фиксирана траектория и с отворен мерник. При скорост от 1200 изстрела в минута четирите ленти с по 100 бронебойни куршума щяха да му осигурят само четири петсекундни откоса — достатъчно за огромни разрушения на близко разстояние, но недостатъчни, за да се справи с двамата си противници.

Знаеше, че шансът в никакъв случай не е на негова страна. Единствената му надежда бе в кратък и жесток сблъсък отблизо.

— Окей, Далмотов, печелиш — сърдито измърмори Джак и извъртя машината към врага. — Но не се надявай скоро да видиш дома си.

Трите вертолета бяха увиснали на трийсет метра над вълните и перките им вдигаха пръски. „Хайнд“-ът бе в средата. Изглеждаше подозрително непохватен, понеже другите две машини бяха създадени с оглед повишена маневреност и използване в условията на понижена видимост по време на бой. Отдясно на Джак бе „Ми-28 Хавък“ — приличаше на гладен чакал с ниско разположената си кабина и издължения си нос. Отляво бе „Ка-50 Върколак“: неговите въртящи се в противоположни посоки коаксиални винтове като че ли усилваха мощта му и едновременно с това смаляваха пропорциите му. Приличаше на отровно насекомо.

Зад бронестъклото на „Върколак“-а Джак различи великанското тяло на Далмотов.

След секунди руснакът нареди на Джак да лети на 50 метра пред тях. Грохотът на винтовете стана оглушителен, трите машини наведоха носове и в стегната формация полетяха на североизток.

Джак се подчини на заповедта да изключи радиото, за да не може да поиска външна помощ, активира автопилота, облегна се и сложи карабината в скута си, така че да не се вижда отвън. Напълно сглобена снайперската пушка беше дълга почти метър и половина и тежеше четиринайсет килограма. Наложил се да свали пълнителя за десет патрона, та цевта да остане скрита под нивото на защитния кожух. С дясната си ръка провери патронника, в който бе заредил един от тежките BMG патрони 50-и калибър. Шансът му да направи нещо намаляваше с всеки изминат километър.

Възможността се отвори по-рано, отколкото бе предполагал. Пет минути след като бяха поели в обратна посока, групата им изведнъж се натъкна на вертикално струйно течение — остатъчен ефект от бурята предната нощ. Машините се заклатиха нагоре-надолу като влакче на ужаса: всичко започна от него и се предаде назад като по невидим конец. За част от секундата — по-бързо, отколкото им трябваше на другите да компенсират ефекта на въздушното смущение — Джак реши да действа. При следващия тласък на течението затвори дросела

и изтегли лоста за съвместно управление. Въпреки спада в подаваната мощност възходящото течение бе достатъчно силно, за да осигури подемната сила. „Хайнд“-ът подскочи двайсет метра над траекторията си, поколеба се и започна да пропада. Другите две машини минаха под него като в каданс, винтовете им едва не разпраха корпуса му. Джак се озова зад тях. Беше класическа маневра от въздушните боеве през Първата световна война, използвана впоследствие с разгромен ефект от британските самолети срещу по-бързите аржентински „Мираж“ по време на Фолкландския конфликт.

Без да пуска снайперската пушка, скрита под ръба на защитния кожух, Джак взе решение да използва огневата мощ на „Хайнд“-а срещу машината отдясно. Отвори дросела на максимум и наклони вертолета странично, така че да вземе на прицел „Хавък“-а. Цялата маневра отне по-малко от пет секунди, време недостатъчно другите да регистрират „изчезването“ му, а още по-малко да предприемат действия за измъкване.

Джак натисна червения бутон за откриване на огън. Четирите цеви в предната кула изригнаха в едновременно стена от трясък и той инстинктивно сниши глава. Всяка цев изстрелваше по двайсет куршума в секунда. Празните гилзи се разхвърчаха в широки дъги от двете страни. Цели пет секунди изпод носа на вертолета излитаха дълги езици пламък, насочени към противника.

Първоначално „Хавък“-ът като че ли поемаше без проблеми забиващите се в бронирания му фюзелаж куршуми. Но след това в корпуса му се образува зееща дупка, тръгна отзад напред и след секунда кабината и екипажът в нея бяха унищожени от гейзер разлетели се отломки. „Хайнд“-ът вдигна нос нагоре и последните куршуми от залпа попаднаха в турбовалния двигател и откъснаха винта. Той излетя като побъркан бумеранг, а миг след това машината избухна в огнено кълбо от авиационно гориво и детониращи муниции.

Джак изтегли лоста назад и се издигна над обречения вертолет. Изравни траекторията си с тази на „Въроклак“-а, чието заплашително туловище беше малко напред и трийсетина метра вляво от него. Виждаше отлично как пилотът се бори с приборите — възходящото течение подмяташе по-леката машина като играчка. Далмотов беше замръзнал, неспособен да повярва на току-що случилото се, но Джак

знаеше, че вцепенението му е само моментно състояние и че след секунди ще загуби предимството си.

Така че провря пушката през прозореца и стреля. Чу оглушителния пукот даже през слушалките. Изруга, като видя искрите от попадението върху бронята в горната част на фюзелажа, и бързо презареди. Стреля повторно в мига, в който Далмотов рязко извърна глава към него.

Както всички бойни вертолети, „Върколак“-ът бе добре защитен срещу атака от земята и бронята около кабината бе проектирана да издържи попадението на едрокалибрени куршуми. Но беше уязвим в горната част на фюзелажа и окачването на двигателя — зони, труднодостъпни за наземен огън, — понеже бе сметнато за по-важно да се осигури максимална защита около кабината на екипажа.

Вторият куршум улучи точно под левия винт, проникна през механиката и прекъсна някакъв кабел на управлението. За момент не се случи нищо видимо и вертолетът продължи полета си. После се разтреса и вдигна нос под невъзможен ъгъл. Далмотов трескаво се бореше с приборите за управление. Дори от разстояние беше ясно, че двата лоста не функционират, а педалите не помагат. Далмотов вдигна ръка, за да дръпне червената ръчка над главата си.

„Върколак“-ът е уникален сред бойните вертолети с това, че разполага със система за катапултиране. Проблемът при катапултирането от вертолет винаги е бил в наличието на винт над кабината, но конструкторът Камов е измислил оригинална система, при която витлата на винта се освобождават и седалката на пилота се изстрелва на достатъчна височина, за да има време парашутът да се отвори.

В следващата частица от секундата Далмотов разбра, че нещо не е наред. Вместо да бъдат изстреляни, витлата на винта останаха фиксирани към машината въпреки взривяването на освобождаващите заряди около покрива на кабината. Всъщност самият покрив излетя нагоре и забърса перките, така че те се изкривиха — но не се откачиха. Миг по-късно бе изстреляна и седалката на пилота. По прищявка на съдбата тя се заклеци между две от все още въртящите се витла и бързо се понесе с тях. След два пълни оборота всички крайници на Далмотов бяха просто отсечени, а главата му, все така в шлема, отхвърча като изритана с всичка сила футболна топка. На следващия

оборот винтът изплю остатъка от зловещия си товар и хеликоптерът полетя надолу, като оставяше черна димна следа.

Джак безстрастно проследи с поглед лудешкия му танц във въздуха: витлата се откъсваха едно след друго поради повишеното въздушно съпротивление. Накрая машината се заби във вълните и избухна.

Без да се бави, Джак се върна на предишния си курс на юг. Далмотов сигурно автоматично бе излъчил сигнал за бедствие заедно с координатите си и несъмнено в този момент техниците на Аслан пренасочваха SATSURV към масленото петно и останките от вертолетите по повърхността. Гледката не само щеше да вбеси избухливия Аслан. Джак знаеше, че стойността му като обект, за който може да се получи откуп, в момента е обезценена от първосигналното желание на Аслан да отмъсти.

Внезапно забеляза, че индикаторът за ниво на горивото е опасно близко до нула. Последната проверка преди само десет минути бе показала, че разполага с три четвърти от запаса; нямаше начин маневрите по време на краткотрайното сражение във въздуха да са изчерпили половината гориво. Спомни си попадението на куршума на Далмотов при излитането му от базата на Аслан. Ако куршумът бе засегнал някой маркуч на горивната система, люшканията по време на преминаването през възходящото течение може да бяха усложнили проблема например чрез прекъсване на някаква връзка или уплътнение, което несъмнено би довело до изтичане на горивото.

Нямаше време да търси потвърждение на съмненията си. А и в утринната омара пред него вече изплуваше силуетът на острова с двата планински върха с характерната форма на рога, както ги бе видял за пръв път от борда на „Сийкуест“. Единствената му надежда бе, че хеликоптерът ще издържи достатъчно дълго, за да успее да се добере до северния бряг поне с плуване.

Двата двигателя започнаха да прекъсват и го обгърна черен дим с отровно остра миризма — смес от кордит и горяща пластмаса. След няколко секунди черният облак се разсея... и той видя на двеста метра пред себе си „Сийкуест“.

Изображението от спътниковата система не го бе подготвило за ужасната реалност. Флагманът на МУИМ бе с потопен нос, корабната надстройка бе унищожена, щирбордът бе надупчен, от местата, където

бяха изскачали снарядите на „Вултура“, стърчеше назъбен метал. Изглеждаше невероятно, че корабът все още е на вода, но Джак беше наясно, че скоро вътрешните прегради около носа ще се предадат и „Сийкуест“ ще потъне.

Хеликоптерът едва се държеше във въздуха, но все пак успя да прелети над развалината. И веднага след това започна да се снижава, винтът повече не можеше да осигурява необходимата подемна сила. Двигателите застрашително се изкашляха и Джак разбра, че трябва да действа светкавично.

Бързо разкопча коланите, смъкна шлема и скочи навън, кръстосал крака и притиснал ръце до гръдния си кош, за да посрещне удара във водата.

Без шлема рискът от камшичен удар бе по-малък, но дори и при това положение забиването във водата го остави без дъх. Той разпери ръце, за да забави скоростта на потъване. Заплува трескаво нагоре, към повърхността, и отново усети болката от раната в ребрата. Изглежда, се бе отворила. Беше все още под водата, когато го блъсна ударната вълна на експлозията. Той изскочи задъхан на повърхността и видя горящите останки на вертолета съвсем наблизо. Беше се разминал на косъм с това да остане погребан сред тях.

Отвори клапана на капсулата с CO₂, — спасителната му жилетка веднага се наду — и заплува към „Сийкуест“. Изведнъж се почувства смъртно уморен — наистина му беше дошло много.

„Сийкуест“ бе с толкова голям крен, че можа да проникне с плуване в потопения бак и да се изтегли на мускули по силно наклонената палуба пред люка на отсека за прибиране на оръдието. Видя мястото на последната битка в живота на Йорк и Хау. Огледа навъсено сцената, съблече спасителната жилетка и внимателно тръгна към останките от каютата на горната палуба. Преди да стигне до люка, загуби равновесие и падна тежко. Потресен осъзна, че се е подхлъзнал на съсирена кръв — голямо ръждивочервено петно.

Знаеше, че няма никаква полза в това да се изтезава с размисли за последните мигове от живота на екипажа. Все пак спря за малко до люка, за да събере всички остатъци от силата и волята си.

Видя вертолета с периферното си зрение в последния възможен момент. Още беше далеч и звукът на винта му се заглушаваше от скърцането на разпадащия се корпус на „Сийкуест“. Беше видял

празното четвърто място на вертолетната площадка и сега предположи, че това може да е „Ка-28 Хеликс“, излетял от борда на „Вултура“. Взя се в утринната омара и видя, че вертолетът лети ниско над вълните и се носи право срещу него. Рядко се бе чувствал толкова безпомощен.

Нещо в далечината блесна за миг и той видя някакво сияние да се приближава към него с невероятна скорост. Беше тежка противокорабна ракета, вероятно една от основателно внушаващите ужас бойни глави „Екзосет АМ 39“, които бе видял складирани в щабквартирата на Аслан. Хвърли се надолу в люка и буквално се срина в командния модул. Завъртя колелото за затваряне... и в същия момент се разнесе оглушителен трясък. Светът потъна в мрак.

26.

Вратата зад Костас се затръшна и той полетя във въздуха и се удари с гърди в преградната стена. Дъхът му спря. Превръзката на очите му се бе свлякла, но единственото, което виждаше, бе алена мъгла. Той се сгърчи от болка, после бавно вдигна ръце и опипа лицето си. Дясното му око беше отекло, затворено и болеше. Премести пръсти върху лявото и избърса от него лепкавата мръсотия, преди да посмее да го отвори. Зрението му бавно се фокусира и той видя боядисани в бяло тръби покрай стената. Самата стена бе изписана със символи и букви на кирилица.

Беше загубил представа за време и място. Последният му ясен спомен бе от момента, когато Джак бе изгубил съзнание в кратера. После идваше тъмнината, размит спомен за движение и болка. Беше се свестил завързан на стол, а в очите му блестеше ярка светлина. След това безкрайни часове на изтезания, крясъци, удари, агонизираща болка. Пред него бяха едни и същи облечени в черно хора, задаваха едни и същи въпроси на английски. *Как напусна подводницата?* Досещаше се, че може да се намира на „Вултура“, но цялата му способност за анализ се бе изключила, понеже мозъкът му имаше една-единствена цел — оцеляване. Винаги когато си помислеше, че е дошъл краят, го хвърляха в тази стая.

И ето пак. Този път обаче не му дадоха време да се съвземе. Вратата се отвори и последва жесток ритник в гърба, от който в устата му се надигна кръв и жлъчка. Вдигнаха го грубо на колене, оставиха го да повръща и да се дави, после пак му нахлузиха превръзката върху очите — беше толкова стегната, че му се стори, че от подпухналите му очи бликва кръв. Мислеше си, че няма болка, която вече да не е изпитал, но тази беше нещо ново. Съсредоточи се върху това да не изгуби контакт с нишката на живота и си помисли, че ако има нещо хубаво, то е, че наказанието понася той, а не Джак. Трябваше да издържи до пристигането на „Сийкуест“ — и всички да разберат за откриването на бойните глави.

Свести се, захлупил лице върху някаква маса, ръцете му бяха вързани отзад на стола, на който седеше. Нямаше представа колко време е прекарал така, единственото, което виждаше, бе пъстрата завеса от звезди под превръзката, притиснала очите му. Чувахе някакви гласове, пробиваха слабо през пулсиращата болка в главата му, но този път не бяха гласовете на мъчителите му, а на някакъв мъж и някаква жена. От разговорите на мъчителите си бе разбрал, че чакат Аслан да дойде от базата с вертолет. И че очакват това с безпокойство. Имаше някаква криза, някакъв свален вертолет, избягал затворник. Костас се помоли дано да е Джак.

Гласовете се чуваха някак отдалече, сякаш идеха от коридор или съседна стая, но този на жената бе остър и гневен, така че ги чуваше доста ясно. Те превключиха от руски на английски и Костас разбра, че са Аслан и Катя.

— Това са лични неща — натърти Аслан. — Ще говорим на английски, та моите муджахидини да не чуват тези богохулства.

— *Твоите* муджахидини? — повтори презрително Катя. — Твоите муджахидини са войници на джихада. Те се бият за Аллах, не за Аслан.

— Аз съм новият им пророк. Тяхната лоялност е пред Аслан.

— *Аслан!* — насмешливо повтори Катя. — И кой е Аслан? Пьотър Александрович Назарбетов. Провалил се професор в неизвестен университет, страдащ от мания за величие. Та ти дори нямаш брада, както подобава на свят човек. И не забравяй, че знаей за монголските ни корени — Чингис хан е бил неверник, унищожил половината мюсюлмански свят. Няма да е зле някой да подхвърли това на твоите бойци.

— Забравяш се, дъще! — Гласът му бе леденостуден.

— Помня какво трябваше да науча като малка. Онзи, който живее според Корана, ще преуспее, а онзи, който съгреши, ще бъде наказан с меч. „Вярата не позволява убийството на невинни...“ — Тя изхлипа. — Но аз знам какво направи с мама. — Костас чуваше тежкото дишане на Аслан, гърдите му свиреха като изпускаща пара тенджерата под налягане. — Муджахидините ти само чакат удобен момент — продължи междувременно Катя. — Използват те, докато не станеш

излишен. Тази подводница ще се превърне в гроба ти. А създаването на това убежище на терористи само ще ускори края ти.

— Млък! — разнесе се див крясък, последван от шум на бореци се тела и влачене на нещо тежко. След малко се разнесоха приближаващи се стъпки. Спряха до Костас. Две ръце го сграбчиха за раменете и го вдигнаха да седне.

— Присъствието ти е развращаващо! — изсъска в ухото му все още запъхтян глас. — Така че ти предстои да се отправиш в последното си пътуване.

Разнесе се щракване с пръсти, други ръце го изправиха. Причерня му, така че той регистрира почти с безразличие удара, който последва, още повече че мигът на остра болка бе потопен в милостиво забвение.

Джак имаше чувството, че се намира в реален кошмар. Пред очите му имаше черна тъмнина, мрак, толкова непроницаем, че лишаваше сетивата му от опорни точки. Беше потопен в неспирен шум на някакво движение, дочуваха се скърцания. Мозъкът му се опита да осмисли невъобразимото. Чувстваше се някак безтегловен, сякаш тялото му левитира, а самият той е стиснат от демонична сила.

Вече знаеше какво означава да си затворен в трюма на кораб, потъващ в бездната. Беше все още жив благодарение на командния модул на „Сийкуест“ — петнайсетсантиметровите му стени от стоманено титанова сплав го предпазваха от високото налягане, което иначе щеше да е спукало тъпанчетата му и да е сплескало черепа му. Чуваше имплозиите на джобовите въздух — шум, който можеше да вещае само смърт, ако не бе успял да се скрие в модула навреме.

Единственото, което му оставаше, бе да чака неминуемото. Потъването беше безкрайно, много по-дълго, отколкото бе очаквал, а шумът продължаваше да се засилва — като връхлитащ експрес. Когато дойде краят, това стана едновременно неочаквано и покъртително. Корпусът се заби в морското дъно и инерцията щеше да го убие, ако не се бе свил на пода, с ръце върху главата. И сам не разбра защо не отскочи нагоре, когато корпусът се удари в дъното, но чу ясно звука на разкъсване на метал. После отломките отново се блъснаха в дъното и настъпи тишина...

— Пусни аварийното осветление.

Джак го каза на себе си, докато опипваше тялото си за нови наранявания. Гласът му прозвуча странно безтелесен, но макар и погълнат от звукоизолацията по стените, самият звук придаваше реалност на този свят без ориентири.

Като опитен водолаз, Джак бе свикнал да се ориентира в пълен мрак и сега този опит можеше да му помогне. След като се бе хвърлил през люка, експлозията след попадението на ракетата го бе заправила покрай шкафа с оръжие към пултовете за управление в дъното на модула. За щастие „Сийкуест“ не се бе преобърнал. Джак неуверено се изправи и усети лекия наклон на пода — резултат от забиването на кораба с носа напред. Коленичи и заопипва пода. Доброто познаване на всичко на кораба му помогна да намери път покрай пултовете, които покриваха стените почти изцяло.

Бръкна в кутията с предпазители на стената отляво на входния люк и напипа шалтера, който свързваше резервния акумулатор в оловния му защитен кожух с главната електрическа верига. Дръпна го. Не за пръв път този ден затвори очи и се помоли за късмет.

За негово облекчение помещението веднага се окъпа в зеленикава флуоресцентна светлина. Той се огледа. Модулът беше под ватерлинията и снарядите, пронизали „Сийкуест“, бяха минали през корпуса отгоре. Оборудването и инсталациите изглеждаха наред, може би защото бяха добре закрепени, а от друга страна, модулът бе проектиран да издържи точно този вид атака.

Първата му задача бе да отдели модула от корпуса. Тръгна към централния подиум, залиташе. Направо не можеше да повярва, че преди по-малко от 48 часа бе събрал тук целия екипаж за инструктаж. Отпусна се тежко на стола и огледа контролния панел. Течнокристалният монитор мина през поредица от искания за въвеждане на пароли, преди да стартира процедурата по разкачването. След третата парола се отвори чекмедже и Джак извади от него ключ, постави го в един от панелите и го завъртя по посока на часовниковата стрелка. Системите за задвижване и контрол на атмосферата щяха да се включат на безопасно разстояние от отломките на кораба.

Без датчиците на „Сийкуест“ нямаше да разполага с данни за света отвън, преди модулът да се отдели на достатъчно разстояние и да задейства собствените си „очи“ и „уши“. Предполагаше, че е пропаднал в бездната, регистрирана от „Сийкуест“ северно от острова, пукнатина в земната кора с дължина десетина километра и широчина половин километър, която Костас бе идентифицирал като свързан с вулкана тектоничен разлом. Ако беше така, значи бе боклукчийското кошче на източната част на Черно море — точка, където се събираше тиня, резервоар на солена вода от времето на ледниковата епоха. С всяка минута отломките щяха да потъват все по-дълбоко в тинестата утайка, а нейната прегръдка бе по-опасна и от тази на плаващи пясъци. Дори да успееше да се откачи от кораба, имаше опасност да потъне още по-дълбоко в утайката, която щеше да го погребее без никаква надежда за измъкване.

Пристегна се с колана, облегна се назад и отпусна глава. Компютърът му даде три възможности да прекъсне процедурата и да се откаже и три пъти той потвърди с натискане на бутона за продължаване. След третия път в центъра на екрана се появи и замига червен правоъгълник, в който бе изписано „Освобождаване“. За няколко тревожни секунди помещението потъна в мрак, но причината бе, че компютърът просто извърши превключване на храненето към вътрешния акумулатор.

След няколко секунди тишината бе нарушена от няколко удара отвън. Всеки от тях бе експлозията на миниатюрен заряд, поставен, за да взриви определен нит в корпуса на „Сийкуест“ и по този начин да се отвори дупка, достатъчно голяма за минаването на модула. Когато перфорираният по краищата панел от обшивката падна, пространството около модула веднага се изпълни с морска вода, което пък събуди за живот батиметричния датчик. Джак зави по траектория на напускане и се стегна в очакване на включването на струйните двигатели. Те заработиха с ниско бръмчене, което постепенно се извиси до мощно кресчендо, тъй като се бореха да доразкъсат все още държащите се нитове. Последваха още няколко миниексплозии и модулът вече бе свободен. Едновременно с това се отключиха и задържащите скоби и скоростта, с която модулът се изстреля напред, притисна Джак в облегалката.

Модулът беше създаден с идеята да може да се отдалечи максимално бързо на безопасно разстояние от потъващ кораб, за да преодолее всмукващия водовъртеж. Джак бе участвал в експерименти в базата за дълбоководни изпитания на МУИМ край Бермуда, когато модулът — имаше формата на летяща чиния — бе спрял едва на разстояние стотина метра. Тук ускорението бе последвано от разтърсване в противоположна посока и модулът спря само на няколко метра след скъсването на нитовете.

Джак беше притиснал глава върху коленете си в стандартната поза, изисквана по време на инструктажа относно мерките за безопасност при самолетите, така че единствените му наранявания бяха охлузванията от впиването на обезопасителните колани в раменете му. Направи няколко дълбоки вдишвания, разкопча с облекчение коланите и завъртя стола си към работните станции, но се подпря с дясната си ръка върху пулта за управление поради наклона на пода, тъй като модулът явно се бе забил под ъгъл в морското дъно.

Отляво имаше по-малък монитор, на който се изписваха батиметричните данни. Индикацията започна да се променя и той със смайване забеляза, че се намира на повече от 750 метра под морското равнище — цели сто метра под максимално допустимата дълбочина за спускане на модула. Дъното на разлома се намираше много по-дълбоко, отколкото бяха предполагали, на повече от половин километър под вече намиращата се под вода древна брегова линия.

Джак включи системата за звукова навигация и измерване на разстояние и изчака екранът да се събуди за живот. Трансдукторът на активния хидролокатор излъчи теснолентов високочестотен импулсен сигнал и описа 360 градуса във вертикалната равнина, за да снее профила на морското дъно и да регистрира евентуалното наличие на обекти между повърхността и дъното. По време на минаването на „Сийкуест“ над каньона преди два дни бяха установили, че разломът се простира в посока север — юг, така че Джак фиксира хидролокатора в направление изток — запад, за да снее напречното сечение на позицията си в дефилето.

Скоростта на лъча означаваше, че целият профил ще се вижда на монитора наведнъж. Размитото зелено от двете страни показваше мястото, където стените на каньона се издигаха на разстояние четиристотин метра една от друга. Към върха се забелязваха назъбени

издатини, които допълнително стесняваха профила. Каньонът притежаваше всички характеристики на разлома хоризонтално разкъсване, предизвикан от разделяне на тектоничните плочи в земната кора, а не от страничното им триене. Това се срещаше рядко в геологията и щеше да зарадва Костас, но в момента беше основание за загриженост, защото внасяше усложняващи обстоятелства в ситуацията.

Джак разбираше, че шансовете му да оцелее са съвсем малки. Ако „Сийкуест“ бе потънал само на петдесет метра по на запад, щеше да се удари в носа и да се разбие на парчета, преди да стигне до дъното много, много по-надолу.

Насочи вниманието си към дъното на разлома, където профилът показваше голяма светлозелена маса — стотици метри утайка. На половината разстояние нагоре имаше хоризонтална линия на едно ниво с връхната точка на хидролокатора — плътен слой, превърнал се в лобното място на „Сийкуест“. Над него цветната картина бе по-светла, което означаваше, че става дума за поне двайсет метра слой от вдигната утайка, а по-нататък екранът се изчистваше и показваше вода без примеси.

Джак разбра, че се намира в горната част на нанос, дълбок поне колкото бе морето над него — необятно количество утайка, получена от размиване на почва, смесването ѝ с умрели морски организми, характерните дънни глини, вулканични отпадъци и високосолена вода от изпаряването по време на ледниковата епоха. Всеки момент можеше да го погълне като плаващи пясъци. А ако това не го довършеше, щеше да го направи подводна лавина. Утайката, вдигната от дъното над кораба, бе резултат от размътващо течение. Учените на МУИМ бяха изследвали размътващите течения в Атлантика — те се спускаха като водопади от континенталния шелф със скорост до 100 километра в час, издълбаваха подводни каньони и отлагаха милиони тонове утайка. Подобно на снежна лавина ударната вълна на такова течение можеше да породи друго. Попаднаше ли в капана на подводно разместване на пластовете с такава амплитуда, щеше да бъде обречен.

Още преди да опита двигателите знаеше, че надеждата е нищожна. Неравното им бучене само потвърди, че дюзите са задръстени с утайка и не могат да извадят модула от гроба, който сам си бе изкопал. От друга страна, учените на МУИМ нямаше как да

предвидят, че първото използване на апарата, с който се гордееха, ще стане под двайсет метра тиня на дъното на некартографирана бездна.

Единствената му надежда бе свързана с двойната шлюзова камера под него — тя се използваше от водолазите за влизане и излизане. Корпусът над нея бе обгърнат от въртящ се облак утайка, която може би все още бе достатъчно флуидна, за да позволи измъкване, но с всяка изтичаща минута шансовете му намаляваха, понеже вдигнатите във водата частици се слягаха и затрупваха модула все повече.

След третото поглеждане към екрана на профилиращия хидролокатор, за да запомни особеностите на околния терен, Джак тръгна към шлюзовата камера. Заклучващото колело се въртеше лесно и той влезе без проблеми. Вътре имаше две отделения, всяко само малко по-голямо от шкаф за дрехи: първото бе склад за екипировка и стая за обличане, второто — самата двойна шлюзова камера. Той мина покрай окачените неопренови костюми и регулатори на тримикс и накрая се изправи пред метално чудовище, което изглеждаше като извадено от евтин научнофантастичен филм.

И за пореден път си помисли, че трябва да благодари на Костас. Понеже командният модул не бе минал през сериозни изпитания, приятелят му бе настоял за всеки случай да се добави едноатмосферен водолазен скафандър — мярка, с която Джак се бе съгласил неохотно, заради допълнителното време за инсталирането му. От друга страна, бе помогнал да инсталират скафандъра в камерата, така че бе добре запознат с процедурата по излизане с него.

Развъртя свързващия пръстен, наклони шлема напред и откри управляващия пулт вътре. Увери се, че всички системи работят нормално, разкопча ремъците, които го привързваха към стената, и внимателно огледа вътрешността му, за да се увери, че всички свързки са херметични.

Скафандърът — официалното му название беше „Автономен дълбоководен аквапод“ — приличаше повече на мини подводница, отколкото на конвенционален водолазен апарат. Моделът „АДВА Марк 5“ позволяваше самостоятелни спускания на дълбочини, превишаващи четиристотин метра. Системата за поддържане на живота представляваше регенератор на въздух с впръскване на кислород и извличане на въглеродния диоксид от издишвания въздух, като

осигуряваше годна за дишане дихателна смес в продължение на 48 часа. Също като предишните модели, АДВА бе устойчив на налягане, имаше стави, пълни с течност, и изцяло метална черупка, но бе изработен от високояка стомана, легирана с титан, която можеше да устои на налягането на дълбочина от 2000 метра.

АДВА бе олицетворение на направения от МУИМ голям напредък в технологията на дълбоководните апарати. Ултразвуковият многопосочен хидролокатор подаваше в реално време триизмерен образ в подвижна видеокаска, като по този начин осигуряваше навигационна система, използваща виртуална реалност в обстановка на нулева видимост. За придвижване във водата скафандърът бе екипиран с компютърно управляемо устройство за регулиране на плаваемостта и векторен водоструен комплект — комбинация, предлагаща същите възможности като на астронавт в открития космос, но без нуждата от привързване.

Джак откачи скафандъра, бързо се върна в главния отсек и се изправи пред шкафа с оръжие. Избра от горния рафт 9-милиметров „Берета“ и го мушна под колана си. След това откопча една карабина SA80-A2 и взе към нея три пълнителя. Метна я на рамо и извади два малки пакета пластичен експлозив „Семтекс“, обикновено използван за взривни подводни работи, добави и две кутии с размерите на малко куфарче, в които имаше мрежа с контактни мини и трансивер на детонатора.

Върна се в шлюзовата камера, окачи кутиите на карабинки по предната част на АДВА и ги пристегна с ремък. Пресегна се и пхна карабината и пълнителите под контролния панел, което беше лесно поради компактния размер на оръжието. Затвори люка към камерата, завъртя заключващото колело, качи се по ниската стълбичка и се спусна в скафандъра. Изненада се колко е просторен. Въпреки че тежеше половин тон, можеше да сгъва ставите си и да отваря и затваря подобните на щипци пръсти. Джак провери кислорода, затвори шлема и заключи уплътнителния пръстен при шията. Тялото му се намираше в автономна система за поддържане на живота и светът зад илюминаторите изведнъж му се стори далечен и незначителен.

Беше готов да напусне „Сийкуест“ — за последен път. Нямахше време за спомени и размишления, просто беше твърдо решен загубата

на кораба да не се окаже напразна. За тъга щеше да има време впоследствие.

Включи слабото вътрешно осветление, нагласи термостата на 20 градуса по Целзий и задейства датчиците. Провери още веднъж системите за плаваемост и придвижване и посегна с дясната щипка към ключа при вратата. Флуоресцентното осветление угасна и в камерата започна да нахлува вода. Мътилката започна да залива илюминаторите. Джак се размърда и усети влажното място, където се бе отворила раната му. Овладея се с усилие.

— Една малка стъпка за човека — промърмори той, — една гигантска крачка за човечеството.^[1]

Люкът се отвори, асансьорът издигна скафандъра над модула и Джак се озова обгърнат от мрак — черен безкрай, от който нямаше надежда за измъкване. Включи прожектора.

Пред очите му се разкри картина, каквато не бе виждал никога: картина на свят, в който отсъстваха всякакви репери, свят, в който нормалните измерения за пространство и форма непрестанно се преливаха едно в друго. Лъчът осветяваше сияещи облаци утайка, които се въртяха във всички посоки, бавни водовъртежи, преливащи един в друг като миниатюрни сблъскващи се галактики. Той протегна ръцете на манипулатора и видя вдигнатата утайка да се разделя на пипала и потоци, форми, които след малко се сляха и плавно изчезнаха. Острата светлина правеше всичко да изглежда мъртвешки бяло, като купчина вулканична пепел, понеже лъчът се разсейваше в частици стотици пъти по-фини от пясъка по брега.

Джак с абсолютна увереност разбра, че е единственото живо същество, прониквало някога на това място. Част от увисналата утайка имаше биогенен произход, получена от диатомеи и други потънали организми, но за разлика от дълбоководните райони на Атлантическия океан, в дълбините на Черно море отсъстваха дори микроорганизми. Наистина се намираше в подземен свят, в лишен от живот вакуум, нямащ аналог никъде по земята.

За момент му се стори, че въртящата се маса ще се материализира в призрачните лица на отдавна умрели моряци, обречени да танцуват в полюшванията на утайката до края на вечността. Насили се да се съсредоточи върху важните неща. Утайката се слягаше много по-бързо, отколкото бе очаквал, микрочастиците се

уплътняваха в лепкаво подобие на кал. Горната част на командния модул вече беше покрита, слойт бързо се издигаше по краката на АДВА. Оставаха му секунди да предприеме нещо, преди скафандърът му да се превърне в неподвижен саркофаг на дъното на морето.

Включи компенсатора на плаваемост и напълни резервоара на гърба си с въздух, което бързо направи плаваемостта му неутрална. Когато на индикатора започнаха да се появяват числа със знак плюс, натисна джойстика и отвори дросела. Веднага започна да се движи нагоре, стремително изплува сред частиците утайка. Изключи струйния двигател, за да не задръсти смукателния тръбопровод, и продължи да изплува само благодарение на положителната си плаваемост. Струваше му се, че движението през неумолимия водовъртеж продължава цяла вечност. И изведнъж — на трийсет метра над останките на „Сийкуест“ — се озова на свобода. Остави изплуването да продължи още трийсетина метра, неутрализира плаваемостта и насочи прожектора надолу към наноса, който вече бе погребал кораба.

Онова, което виждаше, можеше да се оприличи на спътниково изображение на огромна тропическа буря: спиралите на въртящата се утайка приличаха на бавно въртящи се циклони. Улови се, че очаква да види проблясванията на светкавиците в електрическите бури, бушуващи долу.

Насочи вниманието си към хидролокатора. Кръглият екран разкриваше подобния на окоп профил на пропастта, силуетът ѝ се очертаваше все по-ясно с измиването на тинята от датчиците. Той пусна програмата NATSURV и въведе координатите на позицията от последния дрейф на „Сийкуест“ и тези на северния бряг на острова. С така въведените опорни точки NATSURV можеше да определи позицията му в момента, да начертае най-добрия възможен курс и да внася непрестанни корекции с разгръщане на картината на терена, снемана от екрана на хидролокатора.

Джак включи автопилота и проследи как компютърът изпраща поток данни до системите за плаваемост и придвижване. Когато програмата приключи, извади каската от мястото ѝ и дръпна стъклото надолу. Каската бе свързана с компютъра чрез гъвкав кабел, но не ограничаваше движенията на главата, а полупрозрачният екран му позволяваше да вижда картината зад илюминаторите.

Натисна бутона и екранът оживя. Изображението се подаваше наложено върху бледозелена координатна мрежа, която се променяше с всяко завъртане на главата му. Като пилот в тренажор той виждаше топографията около себе си, показана като виртуална реалност — триизмерното изображение се изтегляше от дисплея на хидролокатора. Меката светлина му действаше успокоително и му помагаше да разбере, че не е в плен на вечен кошмар, че светът пред очите му е реален, краен и има граници, до които може да стигне... ако има достатъчно късмет.

Включи струйния двигател, устреми се напред и забеляза, че металните щипки на манипулаторите му са пожълтели. Това му напомни защо са така стерилни дълбините на Черно море. Жълтото бе отложен сероводород — страничен продукт от дейността на бактерии, разлагащи органичната материя, вливана от реките. Намираше се в отровен реактор, по-голям от химическия арсенал на света, ако можеше да се събере на едно място — воняща супа, способна да го убие при едно-единствено вдишване.

АДВА бе създаден според последните спецификации за излагане на химически и биологични агенти, с идеята да устои на високо налягане. Но Джак знаеше, че е въпрос само на време корозията на сярата да проникне през ставите на скафандъра, където металът бе оголен. А дори микроскопична дупка щеше да е фатална. През тялото му премина студена вълна. Беше убеден, че е натрапник в свят, където дори мъртвите не са добре дошли.

Провери за пореден път системите на скафандъра, хвана дросела и мрачно се взря в празното пространство пред себе си.

— Е, добре... — прошепна, — време е да посетим старите приятели.

Само пет минути след като се измъкна от прегръдката на тинята, стигна до западната стена на каньона. Триизмерният образ на екрана идеално съвпаднаше с контурите на скалата, която вече се виждаше пред него — колосална пропаст, на чието дъно се намираше и която се извисяваше на четиристотин метра над него. Прекара лъча по стената и видя, че скалата е чиста като в каменоломна, повърхността ѝ бе недокосната от какъвто и да било морски живот вероятно от момента, в

който тектоничните сили бяха изместили дъното на морето на това място.

Задейства страничния струен двигател и зави по курс успореден на стената. На двайсет метра под него водовъртежът на утайката кипеше неуморно и очертаваше един отблъскващ междинен свят между твърдото и течното, който миеше стената на каньона. Като поддържаше постоянно разстояние от скалата, Джак започна бавно изплуване и след километър вече се бе изкачил с почти сто метра.

Наклонът постепенно стана по-стръмен и в един момент се появи част от дъното, почти свободна от утайка. Това трябваше да е мястото, където се образуваше утайката, преди да се спусне като лавина по склона. Джак знаеше, че тази зона е опасна — дори леко разместване на водните пластове можеше да доведе до откъсване на слоеве утайка по-нагоре от него и те бързо можеха да го погребат.

Дъното бе покрито с необичайна акреция — кристалоподобна утайка, оцветена в гадно жълто от отравящия водата сероводород. Джак изпусна въздуха от резервоара за управление на плаваемостта и се спусна надолу, като едновременно с това извади вакуумна сонда, за да вземе мостра от акрецията. След малко имаше на екрана резултата от анализа — това бе натриев хлорид, тоест обикновена сол. Пред очите му бе резултатът от изпарението преди хиляди години, когато през ледниковата епоха Босфорът бе запечатал Черно море и в най-дълбоките места се бяха образували джобове изключително солена вода. Каньонът, който Джак вече бе кръстил Разломът Атлантида, бе клоаката на целия югоизточен район на морето.

Докато се носеше напред, килимът под него постепенно се накъса и отстъпи място на набраздена повърхност с петна от сенки. Беше поле от лава — назъбена равнина с щръкнали причудливо скали: тук магмата се бе събирала и втвърдявала при досег с леденостудената вода.

От захласването го извади появилата се непрозрачна мътилка — блещукаше като воал. Датчикът на външната температура скочи на ужасяващите 350 градуса по Целзий — горещина напълно достатъчна да разтопи олово. Едва бе успял да регистрира промяната, когато рязък тласък го запрати напред и АДВА се понесе неконтролируемо към дъното на каньона. Джак инстинктивно изключи струйния двигател — и го направи точно навреме, защото в следващия миг скафандърът се

удари в дъното и застина неподвижно с лице надолу. Предното отделение за батерии се оказа заклещено между две гънки на лавата, лицевото стъкло бе притиснато в опасна близост до един назъбен къс.

Джак се изправи на четири крака и се наведе над контролния панел. С облекчение видя, че всички течнокристални екрани функционират нормално. За пореден път бе извадил невероятен късмет. Ако имаше някаква съществена повреда, вече щеше да е мъртъв, понеже външното налягане от няколко тона на квадратен сантиметър щеше да проникне през дори минимално нарушение на херметичността с гарантиран може би бърз, но ужасен край.

Забрани си да обръща внимание на кошмарния свят отвън и се съсредоточи върху задачата да се измъкне от капана на лавата. Задвижващата система беше безполезна, понеже бе монтирана на гърба му, така че можеше да предложи само придвижване напред и встрани. Надеждите му бяха свързани с компенсатора на плаваемостта. Превключването на ръчно управление се задействаше чрез двупозиционен ключ върху джойстика, като позиция напред означаваше вкарване на въздух, а позиция назад — изпускането му.

Пое дълбоко дъх и стисна джойстика. След малко чу съскането на въздуха, вкарван в резервоара под налягане, и проследи как стрелката стига максималното деление. Не усети обаче никакво раздвижване. Изпразни резервоара и го напълни отново, но резултатът беше същият. Знаеше, че не може да си позволи тази процедура още веднъж, без да изчерпи запаса от въздух под безопасния минимум.

Оставаше му само да освободи АДВА от клопката на лавата ръчно. До този момент бе използвал апарата само като миниподводница, но на практика това си бе скафандър, предназначен за използване, все едно че бе на Луната. Въпреки тромавия си външен вид това бе високоманеврен апарат й трийсетте му килограма при потопено състояние осигуряваха мобилност, на която всеки астронавт само би завидял.

Джак внимателно разпери ръце и крака. Заби щипците на манипулаторите в гънките лава, заключи ставите в това положение и опря лакти в горната част на черупката със сгънати под себе си ръце. Сега всичко зависеше от това дали ще може да откъсне стърчащото напред отделение за батериите от плена на лавата, в която се бе заклещило.

С всичката сила, на която бе способен, Джак мощно се оттласна нагоре. Мъчителното извиване на гърба му го накара да примижи от разкъсващата болка в раната. Знаеше, че това е моментът, че тялото му е напрегнато до предел и че скоро ще загуби контрол върху него.

Беше на прага да се откаже, когато се разнесе стържещ звук и той усети едва доловимо преместване нагоре. Хвърли всичките си резерви в едно последно усилие. Неочаквано апаратът се освободи, отскочи нагоре и се смъкна в изправено положение.

Беше успял!

Пусна вода в резервоара на компенсатора, за да попречи на АДВА да се издигне прекалено бързо, и се огледа: Бавно теклите реки лава бяха застинали вълнообразно. Отдясно се виждаше огромна колона — вероятно куха тръба, образувана при заграждането на обем вода, който мигновено се бе превърнал в свръхнагрятата пара, която на свой ред си бе пробила път нагоре през охлаждащата се лава. До колоната имаше друго избиване на огненотечна скала: наподобяваше мини вулкан, осветен в жълто и червено-кафяво под лъча на лампата. Джак се сети, че изхвърлянето на нажежена лава е станало през хидротермална цепнатина — отворена в дъното дупка, през която нажежената пара бе намерила път, за да изригне на дъното от магменото езеро под разлома. Докато гледаше вулканчето, от конуса му блъвна черен език като от фабричен комин и Джак разбра, че пред него се намира онова, на което геолозите казват „черен пушач“ — облак до такава степен наситен с минерали, че веднага се утаява. Сети се за необикновената входна камера към Атлантида и блестящите минерали по стените: те сигурно се бяха образували по същия начин, на който току-що бе станал свидетел.

Хидротермалните вентилационни пукнатини би трябвало да гъмжат от подводен живот, сети се Джак, понеже всяка от тях би трябвало да е миниатюрен оазис, привличащ към себе си всякакви ларви. Това бяха уникални екосистеми на база химически съединения, а не фотосинтеза, използващи способността на микробите да преработват серния диоксид, излизащ от пукнатините, и да обезпечават първите стъпала в една хранителна верига, коренно различна от разчитащата на животворните свойства на слънцето. Но тук нямаше армии от кървавочервени червеи и килими от пълзящи организми; тук нямаше нищо — комините от лава се извисяваха над

него като почернели след горски пожар пънове. В отровените дълбини на Черно море, изглежда, не можеха да оцелеят дори най-просто организирани бактерии. Това бе пустош, където чудото на творението очевидно отстъпваше пред силите на мрака. Изведнъж му се прииска да е далеч от това място, място в такава абсолютна степен лишено от живот, че като че ли надделяваше над самите сили, които го бяха създали.

Откъсна поглед от безрадостната сцена и огледа пулта за управление. Хидролокаторът показваше, че се намира на 30 метра от западната стена на бездната и 150 метра по-близо до повърхността от мястото, където бяха останките на „Сийкуест“. Беше на една трета от разстоянието до острова, който се намираше на около два километра в южна посока.

Вдигна поглед и видя млечнобяла мътилка като висока пясъчна дюна. Това бе предният фронт на носещ се облак вдигната утайка — индикация, че се намира близо до границата на оголената от лавината подложка. Около него имаше следи от преминали предишни свлачища. Сега трябваше да излезе над зоната на разместване, но така, че да не предизвика с движението си нова лавина. Сложи лявата си ръка върху вентила за управление на плаваемостта, а дясната — върху джойстика на системата за придвижване. После се наведе малко напред, за да огледа за последен път мястото, където се намираше.

Онова, което видя, приличаше на ужасяващо привидение. Огромна стена утайка се приближаваше неумолимо като цунами, ужасът се засилваше от пълното безмълвие на сцената. Забавянето едва не се оказа фатално, защото Джак натисна джойстика само миг преди да бъде погълнат от въртящата се черна буря.

[1] Първите думи, изречени от Нийл Армстронг на 21 юли 1969 при стъпването му на Луната. В действителност той казва „скок за човечеството“. — Б.пр. ↑

27.

Костас примигна и завъртя глава да изтръска врялата вода от лицето си. Бяха го захвърлили на каменния под, след като за един кошмарен миг бяха натиснали лицето му в бялата колона пара, издигаща се отдолу и напускаща през кръглия отвор далеч над главите им.

Намираше се отново в залата на жреците, където за последен път бе видял Джак. Бе припадал безчет пъти през последните няколко часа, но вътрешната му преценка подсказваше, че е изминало едно денонощие от момента, когато бяха излезли от лабиринта под прожектора на Аслан.

Съсредоточи се върху онова, което предстоеше. „Как напуснахте подводницата?“ Един и същи въпрос отново и отново, зададен толкова пъти, че тялото му се бе превърнало в разранена плетеница от ожулвания и синини. Но Костас бе роден оптимист и след всяко пребиване с надежда си мислеше за Бен и Анди, които явно успешно се противопоставяха на бандитите.

Лежеше по корем, така че му беше трудно да огледа забулената и закачулена фигура на трона пред него. Но после някой дръпна качулката и той разбра, че това е Катя. Тя го изгледа, без в първия момент да го познае, после разтвори широко очи, разбрала кой е. Костас ѝ се усмихна или поне се постара да изобрази на лицето си усмивка.

Но онова, което последва, го накара да изтръпне от безпомощността си. В полезрението му се появи ниска набита фигура в стандартния за бандитите на Аслан черен комбинезон, но беше ясно, че е жена. Опря в гърлото на Катя извития ятаган в ръката си и бавно свали острието към диафрагмата ѝ. Катя стисна очи.

— Ако зависеше само от мен, това щеше да е крайт — чу Костас изречените на руски думи, изсъскани в лицето на Катя. — Но аз ще постигна онова, което така силно желая. И този воал ще е погребалният ти саван.

Изведнъж Костас разбра, че това е Олга. Зле облечената, но иначе симпатична жена, която бе видял на вертолетната площадка в Александрия и чийто глас бе чувал толкова пъти през кошмарните няколко последни часа. Изглежда, това бе не жена, а чудовище. Олга продължаваше да се гаври с Катя и Костас се помъчи да се изправи, но веднага бе запратен обратно на пода от парализиращ удар в гърба.

Усети някакво размърдване встрани, където все пак проникваше слънчева светлина, и след миг видя със здравето си око появата на Аслан: от двете страни го крепяха двама облечени в черно помощници. Аслан слезе по стълбите — влачеше крака и хриптеше, — спря пред Олга и отпрати помощниците си с вяло махване на ръка.

Костас забеляза как Аслан за секунда премества погледа си от едната жена към другата и улови сянката на моментно съмнение, когато го спря върху Олга. И разбра, че това не е никаква низша служителка, а човек с повече влияние върху Аслан, отколкото той бе склонен да признае. Изражението на Катя показваше, че и тя осъзнава истината, че неговата мегаломания е галена от друга зла сила, изстискала от душата му последните останки на бащинско чувство.

— Ще тръгнеш сега — каза Аслан на Олга на руски. — Върни вертолета на „Вултура“ в Абхазия и се свържи с клиента ни. Информирай го, че според мен стоката скоро ще е готова за транспортиране.

Олга небрежно прекара извитото острие пред лицето на Катя, обърна се и се качи по стъпалата, съпроводждана от двамата мъже. Костас я гледаше с ужас, удивен от злобата, която тази жена излъчваше просто физически.

Аслан изчака тримата да излязат и с мъка се наведе над Костас. Лицето му бе почервенияло от гняв. Рязко дръпна главата му назад и пхна под брадичката му пистолет. Костас усещаше киселия му дъх. Очите му бяха налети с кръв и подпухнали, кожата му бе мазна и мъртвешка. Костас направи опит да се отдръпне, но не отмести поглед от неговия.

— Преди вчера да излезете, изпратих трима от моите хора в същия тунел — прошепна Аслан. — Още не са се върнали. Къде са?

Костас изведнъж си спомни мехурчетата, издигащи се по вулканичния комин в последната отсечка на подводния проход.

— Сигурно са сбъркали завоя.

Аслан го удари с пистолета през лицето и главата на Костас отскочи назад и опръска трона с кръв.

— В такъв случай ти ще ни поведеш по верния път. — Аслан посочи с дулото леководолазното оборудване, натрупано по пода, след което посочи съседния трон, където Катя се извиваше в ръцете на други двама бандити. — Или дъщеря ми ще бъде посветена в ритуала на шерията по-рано, отколкото е очаквала.

Джак се издигаше стремително през мътилката. Беше съсредоточил цялото си внимание върху навигационната система. Радарът за снемане профила на терена показваше, че изплува опасно близко до източната стена на каньона, чийто ръб сега се намираше на по-малко от петдесет метра над главата му. От индикатора на дълбокомера следваше, че се изкачва с малко над два метра в секунда — скорост, която щеше драматично да се увеличи с намаляване на външното налягане, но Джак не смееше да предприеме нещо, с което да я намали, преди да е излязъл от пукнатината.

Изведнъж пред очите му замига тревожна червена светлина. Това бе предупреждение за опасност, подадено от радара за снемане на вертикалния профил. Вдигна поглед, за част от секундата зърна перваза на стената на каньона, рязко зави на изток и форсира задните дюзи. Стегна се за посрещане на удара, но по някакво чудо удар не последва. Апаратът се плъзна покрай надвисналия перваз, който иначе щеше да изкорми системата за задвижване и резервоарите за управление на плаваемостта и щеше да го запрати обратно в бездната.

В мига, в който се озова над каньона, Джак пусна вода в резервоара, изчака достигане на неутрална плаваемост и с лек наклон напред се понесе плавно с минимална тяга на векторните дюзи. Погледна надолу и видя, че се намира над гигантска бавно въртяща се буря, кипяща маса, достигаща горния ръб на каньона и скрила под себе си зейналата бездна. Имаше колеги, които биха дали всичко, за да са на неговото място и да спуснат дълбоководни сонди, с които да изследват вентилационните хидротермални комини, но лично той искрено се надяваше това да е единственият му набег в пустошта, олицетворяваща всички кошмари на океанските бездни.

Сега обаче в мрака пред него се намираше откритието, което ги бе довело тук — перспектива, която учестваше пулса му.

Джак насочи скафандъра към координатите на острова.

Дълбокомерът показваше 148 метра — почти нивото на някогашната брегова линия. Джак все още се намираше в отровната среда под оксиклиналата и в синьо-сивата кал нямаше признаци на видим живот. След няколко минути пред него започна да се оформя подобие на хребет — образуване с формата на гигантска костилка. След малко разбра, че е нещо като брегово укрепление.

Предстоеше му да навлезе в изгубения град над източния му квартал — противоположния край на сектора, който преди два дни бяха изследвали с Костас. В мига, в който видя покритите с утайка постройки, изпита същата неописуема тръпка, която бе изживял тогава, и споменът за чудото на откритието го накара да забрави за преживените през последното денонощие неприятности. Мина над хребета със засилващо се вълнение и жадно огледа сцената пред очите си.

И веднага се сети за приятелите си. Липсата на вест от „Сийкуест“ вероятно бе подтикнала „Сий Венчър“ да алармира съответните грузински и турски власти. Но понеже се бяха споразумели да не предприемат нищо, преди да са уведомили руснаците за намирането на подводницата, това означаваше, че ответни действия могат да се очакват чак след няколко дни.

С други думи, помощта щеше да закъснее.

Помоли се Бен и Анди да удържат. Хората на Аслан несъмнено щяха да се опитат да минат през лабиринта и да ги изненадат. Единственият начин да го направят бе да използват Костас или Катя като водачи и да ги принудят да изучат на корпуса на подводницата уговорения код, който можеше да накара техниците да отворят люка. Джак знаеше, че шансовете им да оцелеят след това са минимални. Трябваше да направи всичко по силите си, за да се свърже с Бен и Анди, а след това да се върне в залата във вулкана и да отбранява прохода, докато може.

Нивото на акумулаторната батерия беше паднало застрашително. Той знаеше, че трябва да съхрани енергията ѝ за последното усилие, затова се спусна на дъното и бавно закрачи в АДВА по широкия път, като на всяко стъпване вдигаше облаче тиня. Отдясно се различаваха

странно познати силуети, скрити под утайката. Джак с изненада разбра, че вижда първите в историята на човечеството колички — с повече от 2000 години по-стари от първия известен досега колесен транспорт, открит в Месопотамия.

Отляво имаше вдлъбнатина — някогашен тесен залив, който се разширяваше в правоъгълен басейн с широчина трийсетина метра. Той мина покрай старателно подредени купчини трупи, най-вероятно бор и трепетлика — предшественици на съвременните видове в североизточната част на Турция, — великолепно запазени в безкислородната среда. Гледката, която се разкриваше по-нататък, надмина и най-смелите му очаквания. На самия бряг имаше два недовършени корпуса, по двайсетина метра дълги и издигнати на дървени стапели. Картината напомняше онази, която би могла да се види във всяка съвременна корабостроителница в района на Черно море. Корабите бяха открити и тесни, явно предназначени за придвижване с гребане, но иначе изглеждаха достойни за викингите. Приблужи се до първия и леко почука с ръката на манипулатора, за да смъкне утайката. Отдолу се разкри сглобката, каквато двамата с Мустафа се бяха досетили, че може да са използвали неолитните мореходци.

Брегът по-нататък бе отрупан с одялани греди и навити дебели въжета. Сред привидния хаос имаше още пет стапела, подредени един до друг перпендикулярно на басейна, всеки достатъчно дълъг, за да побере корпус с дължина поне четиридесет метра. Но на стапелите нямаше нищо, а и от корабостроителите отдавна нямаше и помен, макар в течение на няколко трескави седмици в средата на шестото хилядолетие преди Христа тук да бе кипяла дейност, несравнима с нищо до времето на пирамидите в Египет. Когато морето бе започнало да облизва най-ниските квартали на града, хората вероятно бяха изнесли инструментите и дървесината по-нагоре по склоновете, неспособни да приемат, че скоро домовете им ще бъдат погълнати от стихията завинаги. Джак бе открил доказателство за един от най-важните моменти в историята — мястото, където цялата енергия и мъдрост на Атлантида се бе съсредоточила, за да запали искрата на цивилизацията от Западна Европа до долината на Инд.

Радарът започна да разкрива контурите на склона пред него. Джак превключи в режим на подводница и се понесе над древната

крайбрежна равнина и после над плато с размера на хиподром, в центъра, на което имаше широко дефиле. Спомни си за водния проход във вулкана и се досети, че това е второто стъпало в каскадата — огромен изсечен в скалата резервоар, служещ като разпределител за системата акведукти, тръгващи ветрилообразно надолу към града.

Продължи в южна посока нагоре по склона. Според скицата, която бе въвел в компютъра, сега би трябвало да се приближава към горния край на пътя на процесията. След няколко секунди радарът потвърди предположението му и триизмерната картина показва стъпаловидната страна на източната пирамида. След нея вече се очертаваше неправилният силует на вулкана, а между двете се виждаше цилиндърът, блокиращ пътя между пирамидата и неравната скална стена.

Малко по малко пред него се материализира металният корпус. Скафандърът му изглеждаше като мушица пред гигантската подводница, която се извисяваше над височината на четириетажна сграда и превишаваше дължината на футболно игрище. Джак предпазливо се мушна покрай полуотсеченото витло, благодарен на безшумната работа на двигателите на АДВА и на това, че струите предизвикват минимално разместване на водните пластове. След малко изгаси прожектора и затъмни течнокристалните екрани.

Мина над задния евакуационен люк зад реакторния отсек и се сети за капитан Антонов и екипажа му — облъчените трупове бяха съвсем намясто в и без това мъртвите дълбини на това море. Опитва се да прогони гротескния образ от съзнанието си и се приближи към извисяващата се бойна рубка. В мрака зад нея слабо светеха прожектори — бяха монтирани на подводница, впила се като хищно насекомо в техния СДА, който продължаваше да бъде скачен към предния евакуационен люк на „Казбек“. Хората на Аслан бяха успели да влязат в руската подводница чрез скачване с десния люк на СДА.

Джак внимателно спусна тежкия скафандър върху ехо потискащата обшивка на подводницата. Мушна ръце в ръкавите на двата манипулатора и ги изпъна напред така, че да вижда ставите в лактите и китките. Металът беше жълт и наяден от сероводорода, но уплътненията бяха издържали. Прибра ръцете си към корпуса на скафандъра и докосна с щипците първата от металните кутии, закрепени отпред над отделението на акумулатора. Използва трите

„пръста“ в края на всяка ръка, за да я отвори и извади съдържанието ѝ. След това преряза опаковката с щипците и отдолу се показва мрежа с окачени на нея сфери с размер на топчета за пинг-понг, свързани с плетеница от тънки нишки.

При нормални обстоятелства мините се разделяха на отделни връзки и се разполагаха върху плаващ чадър над площадката на подводни археологически разкопки. Всеки от двестата експлозива беше зареден за взривяване при контакт и бе потенциално смъртоносен за всеки водолаз. Събрани заедно, зарядите образуваха мощен експлозив, способен да извади от строя дори подводница.

Джак задейства детонатора, измъкна ръцете си от ръкавите на манипулаторите, хвана джойстика и използва компенсатора на плаваемостта, за да се отлепи от корпуса на подводницата. Макар да се намираше в сянка, не искаше да бъде забелязан случайно, затова описа широка дъга около левия борд на „Казбек“ и мина откъм кърмата на вражеската миниподводница. Увисна до широкия около метър протектор на витлото и нагласи плаваемостта си на неутрална, за да освободи ръцете си от приборите за управление. Мина покрай кърмовата дюза, придвижи се колкото бе възможно по-напред и отново вкара ръце в ръкавите за управление на манипулаторите.

И тъкмо да закрепимините под вала, бе отхвърлен от цилиндъра около витлото. Завъртя се неконтролируемо като астронавт в открития космос, забеляза, че светлината на подводницата заплашително се отдалечава, и се опита да овладее положението с помощта на страничните дюзи. Накрая успя да спре и когато отново погледна към миниподводницата, видя завихрянето на водата около задната ѝ дюза. Беше неспокоен още от първия момент, когато бе видял разточителното за акумулаторите включване на прожекторите, а сега забеляза, че прибират и радиобуя.

Форсира задните си дюзи и се стрелна към бойната рубка на „Казбек“. Мрежата от мини се клатеше застрашително на мястото, където я бе закрепил. Ако паднеха от протектора на витлото на миниподводницата, цялото му начинание щеше да отиде по дяволите. Трябваше да ги взриви веднага щом успееше да намери заслон от ударната вълна зад перката на „Казбек“.

Бръкна в нагръдния си джоб, за да подготви дистанционното за взривяване на детонаторите — беше малко устройство, подобно на

транзисторно радио. Вече беше програмирал канал 8.

Докато приближаваше бойната рубка на „Казбек“, си позволи бърз поглед към щирборда и със смайване забеляза, че миниподводницата се е обърнала към него като гладна акула. През илюминатора надничаше лице, на което бяха изписани едновременно гняв и изненада.

Трябваше да вземе бързо решение. Нямахме никакъв шанс в състезание с миниподводницата. Познаваше много добре този модел — разновидност на британската LR5 с подвижни дюзи, завъртащи се на 180 градуса, което ѝ придаваше пъргавината на вертолет. Намираще се прекалено близко, за да взриви зарядите, и то не само защото това бе опасно за него, но и защото ударната вълна можеше да нанесе поражения на „Казбек“ с неизвестни последици за животоподдържащата система, както и върху стабилността на бойните глави. Единственият му шанс бе да се бори и да подмами миниподводницата в дуел, който да изглежда обречен за него. Залагаше на инертната маса на миниподводницата. Пълна с хора, тя нямаше да е толкова повратлива и всяка нейна атака щеше да се предхожда от широки завои, които можеха да я изведат от опасната зона.

Подобно на матадор от космическата ера, Джак се изправи на корпуса на „Казбек“ и се обърна към нападателя. Едва успя да присвие крака в коленете и миниподводницата връхлетя върху него — пропусна да го помете само на косъм. Той се подготви за следващата атака: разпери ръце като дразнец бик тореадор. Видя миниподводницата да напompва въздух в баластните си резервоари, да се издига и да завива за нов заход. Този път се спусна дори още по-бързо отпреди, прожекторите ѝ го заслепиха в мига, преди да се хвърли по очи върху корпуса. Струята зад кърмата ѝ го преобърна по грѣб, висящата от протектора ѝ мрежа с мини едва не го забърса. Видя отблизо, че мрежата сто на сто ще се откачи след третата атака — най-вероятно щеше да се плѣзне назад по цилиндѣра на протектора и да се оплете вѣв витлото, а това означаваше експлозия недопустимо близко до „Казбек“.

Проследи с поглед миниподводницата, която се изнасяше за следващо засилване. Силуетът ѝ се очертаваше на фона на южната страна на пирамидата. Този път Джак остана легнал. Опитва се да

прецени разстоянието. Двайсет и пет метра. Трийсет. Сега или никога! Миниподводницата зави и той натисна бутона с надпис „Канал 8“.

Блесна ослепителна светлина, последвана от бърза поредица разтърсващи взривове — преминаха през скафандъра му като ударни вълни от изстребител. Експлозиите откъснаха руля на миниподводницата и корпусът ѝ се понесе в спирала към дъното. Ударната вълна несъмнено бе убила хората в нея веднага.

28.

— Работи ли животоподдържащата система? Край.

Използваше ръката на манипулатора, за да въвежда с морзов код въпросите си през обшивката на подводницата в мястото, където каменното стълбище изчезваше под нея. Въпреки омекотяването от обшивката още първите му чуквания предизвикаха моментална реакция, в която се долавяше нескривана благодарност. С няколко сбити изречения научи от Бен и Анди, че заплахата на Катя за унищожаването на подводницата е възпряла нападателите. Те бяха отстъпили и бе възникнала патова ситуация, в която двамата техници на МУИМ бяха удържали позицията си, като се бяха редували на смени.

— Бихме хапнали нещо все пак. Край.

— Обещавам ви истински пир. Ще се върна. Край.

След двайсет минути АДВА вече бе заобиколил източния нос на острова и се бе издигнал до трийсет метра дълбочина. Джак знаеше, че трябва да намери път над вулкана до залата на жреците, но имаше нещо, което трябваше да направи преди това. В щабквартирата на Аслан бе видял на екрана на монитора GPS координатите на „Вултура“ и ги бе запомнил, а после ги беше програмирал в навигационната проследяваща система на АДВА. Радарът, който снимаше профила на терена, се бе оказал на нивото на задачата и дисплеят с триизмерно изображение в режим на виртуална реалност бе осигурил подробна батиметрия на площ от стотици метри наоколо, както и наземни маркери, които иначе нямаше как да се видят в мрака.

Точно в очаквания момент на екрана се появи характерното изображение на голям морски съд — намираше се на двеста метра пред него. Джак имаше чувството, че е водач на миниатюрна подводница, нарушаваща неприкосновеността на вражеско пристанище, при това без никой да може да го види. За бандитите той отдавна бе изчезнал — досадник, от когото се бяха отървали завинаги с потъването на „Сийкуест“ в морските дълбини.

Картографиращият радар показваше, че се приближава откъм кърмата на кораба — двете витла и рулят се различаваха съвсем ясно на екрана. Джак започна да се издига от двайсет метра дълбочина. Пълнеше съвсем бавно с въздух баластните резервоари и изплаваше с помощта на страничните дюзи; въртеше се като тирбушон. На петнайсет метра започна да различава с невъоръжено око очертанията на корпуса и вече виждаше отблясъците на слънцето по зайчетата на вълните. Когато се приближи още, видя следите от храбрия отпор на Йорк и Хау в местата, където бяха успели да нанесат поражения. След това чу приглушеното дрънкане на желязо — резултат от кипящата на палубата ремонтна дейност по възстановяване на задвижващите дюзи.

Притисна АДВА до блока на руля и повтори процедурата, която вече бе изпробвал на миниподводницата. Извади втората мрежа с мини и я оплете около шарнирната ос на руля, но този път се подsigури допълнително, като привърза двата висящи края под витлото. Включи приемника на детонатора, вдигна поглед и видя размитите от вълните силуети на двама души, опрени на планшира на щирборда. За негово щастие кислородният му регенератор не изпускаше издайнически мехурчета като при водолазните дихателни апарати, така че нямаше начин да го забележат на фона на мастиленочерната бездна.

Знаеше, че има някаква вероятност Катя и Костас да са на борда на кораба. Експлозията щеше да причини огромни поражения на витлото и руля, но едва ли щеше да пробие бронята на корпуса. Все пак това бе риск, който се налагаше да поеме. Помоли се всичко да мине добре.

Разчиташе, че екипажът в момента е ангажиран с отстраняване на пораженията по палубата от престрелката предния ден и че вече е приключил с инспекцията под ватерлинията. За да минимизира опасността присъствието му да бъде забелязано, се спусна с помощта на страничните дюзи, а не чрез компенсатора на плаваемост, макар това да означаваше допълнително изтощаване на батерията.

След няколко минути АДВА се бе отдалечил все така незабелязано, както и се бе приближил: спускаше се в тъмните дълбини, без никой от екипажа на „Вултура“ да е заподозрян нещо нередно.

С помощта на картографиращия радар Джак измина на дюзи около половин километър към западния бряг на острова и откри

заливче, което му осигуряваше нужния заслон. Но в мига, в който каменистото дъно започна да се издига, за да го посрещне, енергията на акумулатора му се изчерпи окончателно. Той намали плаваемостта и измина последната отсечка с ходене по застиналата по дъното лава.

Намери равно място на два метра дълбочина и предпазливо се показва на повърхността. Заклучи ставите на скафандъра и отвинти уплътнителния пръстен на шията. Свали шлема, примигна под ослепителната слънчева светлина и пое няколко пъти чист въздух с пълни гърди за първи път, след като преди повече от три часа се бе изтърколил в командния модул на „Сийкуест“.

Излезе от водата и клекна на каменистия бряг. Беше ослепително ярък следобед и слънцето се отразяваше от вълните, които се плискаха в краката му. Брегът бе гол и малко по-нататък започваше стръмно да се издига. Над най-горния скален перваз видя на фона на синьото небе облак бял дим. Болката от раната му напомни за себе си и той разбра, че няма време за губене.

Огледа се да се убеди, че наистина е сам, и свали от скафандъра си нещата, които бе взел от шкафа за оръжия. Все още бе облечен в полетния костюм, който бе навлякъл за бягството си с вертолета, така че напъха предавателя на детонатора в джоба на едното си бедро, а двата заряда „Семтекс“ в този на другото. Извади беретата, зареди патрон в цевта и прибра пистолета в калъфа на гърдите си. След това измъкна от скафандъра карабината SA80 и трите пълнителя, щракна един в гнездото и напъха другите два в джобовете на кръста си. Увери се, че заглушителят е завинтен както трябва, изтегли затвора и я метна през рамо.

Закрепи обратно шлема на скафандъра и го бутна под вълните. Апаратът не само бе спасил живота му, но и бе поддържал духа му с усещането, че по някакъв начин Костас е до него. Сега обаче бе дошъл моментът, когато не можеше да му помогне никаква технология. Оттук нататък можеше да разчита само на себе си, на физическата си издръжливост и на силата на волята си.

Огледа стръмните скали и прошепна:

— Време е за разплата.

Започна да се изкачва. Между него и платото на осемдесетина метра по-нагоре имаше три тераси, всяка завършваща с остри скали и осеяна с пукнатини и канали. Базалтът бе твърд и грапав.

Пристегна ремъка на карабината и се закатери във вертикалния комин, който разсичаше стената над първата тераса по цялата ѝ височина. Към средата попадна в стеснена част, която позволяваше да опре крака в двете стени и с приплъзване да продължи нагоре. В крайна сметка се озова на тясна платформа трийсетина метра по-високо от мястото, откъдето бе започнал. Втората отсечка се оказа практически вертикална, но не му предложи изненади. Високият ръст и дългите му ръце му помогнаха — позволяваха му да избира най-удобните места, в които да се вкопчи и да се изтегли на мускули. Мина през втората редица зъбери и продължи по третата отсечка. Накрая се озова под върха, където по цялата ширина на скалата имаше изнесен навън перваз, широк около метър.

Разпънат на кръст върху отвесната скала, Джак разбра, че колебанието само ще отслаби решимостта му. Пропъди от главата си всякакви мисли за това какво може да се случи, вдигна дясната си ръка и впи пръсти в ръба на перваза. Увери се, че хватът му е достатъчно надежден, и се вкопчи в перваза и с лявата. Висеше във въздуха над осемдесетметрова пропаст, която не му оставяше никакви надежди за оцеляване при падане. Разлюля крака отначало леко, след това по-силно. Успя да прехвърли десния си крак горе, запъшка и изкатери перваза. Огледа се. Сцената беше замайваща. На двеста метра отдясно бе конусът на вулкана — изхвърляше огромен облак пара, издигащ се в небето като въртяща се колона. Малко под върха се виждаше нисък отвор, точно над изсечена в скалата стълба, която се виеше надолу към седловината и изчезваше от погледа му наляво. Това явно бе древният път към вулкана, използван от Аслан и хората му.

По-ниският от върховете близнаци бе на трийсетина метра пред него — масивен хълм от абсолютно черна лава. Върхът му бе равен като площадка за кацане и това впечатление се подсилваше от намиращия се на нея „Камов Ка-28 Хеликс“, По периметъра на площадката стояха четири облечени в черно фигури, въоръжени с автомати „Калашников“, а може би „Деклер и Кох“.

Но най-изумително от всичко бе онова, което заобикаляше вертолета. Платформата бе заградена от пръстен гигантски мегалити

— изправени камъни с обиколка поне два метра и височина, надвишаваща трикратно човешки ръст. По камъните личаха следите на хилядолетна ерозия, но се виждаше, че някога са били фино обработени. Върху тях бях закрепени масивни плочи, свързани една с друга. В заграденото място имаше пет самостоятелни трилитона, всеки от по два камъка с плоча върху тях, подредени във формата на подкова, чиято отворена част гледаше към вулкана.

Джак осъзна, че пред него се намира предшественикът на Стоунхендж. Това, изглежда, бе мястото, където атлантите бяха засекли разликата между слънчевата и лунната година и я бяха отразили в таблицата в прохода долу. Конусът на вулкана бе използван за насочване, а положението на слънцето маркираше началото на сезоните. При пролетното и есенното равноденствие слънцето сигурно изглеждаше като потъващо във вулкана — събитие, ежегодно препотвърждавало всемогъществото на Атлантида.

Джак реши да се възползва от камъните тактически. Свали предпазителя на пушката и се мушна в една пукнатина, минаваща като окоп в посока на платформата. Стигна на прибежки до най-близкия мегалит и приклегна. Надникна внимателно и видя, че във вертолета няма никой, нямаше и хора наблизо. Извади семтекса, хвърли се към вътрешността на „подковата“ и сложи едното блокче в тръбата на ауспуха, а другото под кабината.

Включи детонаторите, обърна се — и видя облечена в черно фигура: тъкмо излизаше иззад един от трилитоните. За частица от секундата и двамата се вцепениха от изненада. Джак пръв дойде на себе си. Две слаби изпуквания на пушката и бандитът в черно падна поносен от двата 5.56-милиметрови куршума, забили се в шията му.

Но пукотът, колкото и да бе слаб, предупреди другите и те затичаха към Джак. Той обаче беше готов и преди някой от тримата да успее да стреля, изпразни срещу тях целия пълнител. Откосът повали и тримата.

Джак сложи нов пълнител и решително се хвърли към стълбата. Трябваше да приеме, че останалите хора на Аслан са или на „Вултура“, или във вулкана.

Стигна до входа в скалата явно без никой да го забележи.

Отблизо входът изглеждаше внушително — отворът бе с размери, които позволяваха минаването на цели процесии. Навътре

проходът завиваше наляво към някакъв източник на светлина. Джак пое дъх, насочи оръжието напред и предпазливо тръгна по изтърканите стъпала в стаения мрак.

След десетина метра стигна до завой и видя размитите очертания на светъл правоъгълник. След още две крачки видя колоната от пара и разбра, че се приближава до платформата, до която бяха стигнали отдолу през друг вход. Скри се в сенките и надникна.

Високо горе бе отворът в купола. От него започваше рампа, която слизаше надолу. А долу, на подиума, имаше петима души.

Двама от тях, с черни униформи, стояха от двете страни на жена на трона. Главата ѝ бе забулена, но лицето ѝ прозираше под воала.

Беше Катя. Изглеждаше изтощена, но за щастие като че ли не беше наранена.

От дясната ѝ страна стоеше мъж с лице към вентилационния комин. Със свободната си червена роба и ореола, оформен около главата му от парата, правеше впечатление на гротескна пародия на някогашен жрец, обитател на Хадес, изпратен да извърши злокобен ритуал и да оскверни Атлантида завинаги.

Аслан леко се отмести и Джак най-сетне можа да види по-добре петия човек, чието лице бе натиснато опасно близо до изригващия парата комин. Познаваше го много добре: беше Костас. Ръцете и краката му бяха вързани. Беше облечен в разкъсаните останки на неопреновия леководолазен костюм на МУИМ. А в следващия миг Джак видя, че застанал в класическата поза на езекутор, Аслан насочва към тила му пистолет.

Напълно инстинктивно Джак скочи на рампата. И още докато тичаше, осъзна, че няма никакъв шанс.

Нещо го удари в тила, той падна и някой издърпа пушката от ръцете му.

— Доктор Хауард! Каква приятна изненада. Изобщо не си и представях, че ще се отърва от вас толкова лесно.

Джак — охранителят, който се бе спотайвал до входа и го беше обезоръжил, го бе избутал безцеремонно надолу по стълбите — стоеше пред Аслан. Огромният бандит лениво изпразваше с палец

патроните на беретата — бяха му я взели, разбира се. Катя гледаше Джак, сякаш бе привидение.

— Казаха ни, че си мъртъв... Експлозията, вертолетът... — Изглеждаше замаяна и зашеметена. Очите ѝ бяха зачервени, под тях имаше тъмни кръгове.

Джак само сви рамене.

Аслан махна пренебрежително с пистолета и кимна към проснатия на пода Костас.

— Приятелят ти... как да се изразя... не изживя... особено приятна нощ. Ако дъщеря ми бе казала онова, което ѝ е известно, нещата може би щяха да се развият по-добре за него.

Костас надигна глава и успя да се усмихне криво, преди един от охранителите да го срита, та пак да легне по очи. Джак се ужаси. Костюмът на Костас бе разкъсан, лицето му бе ожулено и цялото в синини, а на местата, където бе имало досег с парата, беше болезнено зачервено. Едното му око бе подутото и затворено.

— Приятелят ти току-що се съгласи да отведе хората ми през тунелите до подводницата. — Аслан посочи трите комплекта дихателни апарати с тримикс на рампата, после пак погледна сгърчения в краката му Костас. — Но, както виждаш, наложи се да бъде убеждаван. Само че сега, когато имаме вече и теб, той не ни е нужен. Ти обаче унищожи три от вертолетите ми и трябва да си платиш за това.

Аслан насочи отново пистолета към главата на Костас.

— Не! — извика Джак. — Той единствен знае пътя. Неговата задача бе да маркира откъде сме минали и да помни ориентирите. Ние с Катя се занимавахме само с археологията.

Аслан се усмихна лукаво и отпусна пистолета.

— Изобщо не ти вярвам. Но съм склонен да пощадя засега гръцкия ти приятел, ако се съ согласиш с исканията ми.

Джак не каза нищо; гледаше го безстрастно. Беше обучен винаги да оставя противника да мисли, че държи нещата под пълен контрол. Ако Аслан разбереше, че половината му хора са избити и че любимото му притежание е на път да експлодира, вероятно щеше да направи нещо непоправимо в пристъп на сляпа ярост.

— Първо, това. — Аслан извади копие то на златния диск. — Позволих си да те освободя от него, докато беше мой гост. Дребна

отплата за гостоприемството ми. Предполагам, че става дума за някакъв ключ... може би за скрито хранилище. — Разпери ръце в жест, който обхващаше входовете около тях. — А аз искам да притежавам всички съкровища на това място.

Сложи диска на трона до Катя и стъпи на кръглата платформа. Силата на парната струя бе отслабнала и цепнатината на няколко метра от краката му се виждаше. Беше като отворена рана, разрез в земната кора, показващ кипежа в сърцето на вулкана. Далече под тях се надигаше магмена вълна, пипалата ѝ се плъзгаха с ярък като слънцето блясък встрани от родилата ги огнена река. Разнасяше се пукотът на пръскащи се въздушни джобове, където с експлозивна сила газовете намираха отдушник.

Отблясъците придаваха на туловището на Аслан демонично излъчване.

— И другото ми искане... — продължи той. — Предполагам, че вторият ти кораб, „Сий Венчър“, е поел насам. Ще им се обадиш да обърнат, понеже със „Сийкуест“ всичко е наред. Допускам, че имате договорка с турците и грузинците. Е, ще наредиш на капитана да предаде, че не сте намерили нищо и че напускате острова. Предполагам имаш радиопредавател... Претърсете го.

Охранителят бързо намери предавателя на детонатора в левия джоб на Джак и го показва на Аслан.

— Дай ми го. Кой е каналът?

Джак погледна Костас и едва забележимо кимна. После погледна дебелите пръсти на Аслан, обхванали устройството, и отговори със спокойна увереност:

— Осми.

В мига, в който Аслан натисна бутона, отвън проехтяха две мощни експлозии, последвани от тътен. Секундата изумление бе достатъчна хората на Аслан да изгубят преимуществото си. Костас се претърколи на една страна и подсече пазача до себе си, а Джак извади от строя своя човек с жесток удар в шията. Катя мигновено разбра какво става и със светкавична скорост ритна третия — улучи го в слънчевия сплит и го остави да се превива на каменния под.

Аслан изръмжа, лицето му се изкриви от ярост. Той запрати радиодетонатора в бездната и се олюля на ръба, размаха ръце в отчаян опит да запази равновесие и да не рухне в огнения ад.

Катя изпищя. Земята се разтърси. Експлозиите явно бяха нарушили някакъв крехък баланс и това бе довело до сеизмичен трус. Центростремителната сила на струята в комина всмука Аслан и на лицето му за миг се смениха израженията на човек, ужасен от смъртта и примирил се с неизбежното. След секунда тялото му лумна като дървен идол. Адските пламъци облизаха робата му, погълнаха за миг плътта му и оголиха белите кости на ръцете и черепа. С пронизителен писък той полетя в бездната — огнена топка, сляла се с ада на вулкана.

Реката на смъртта бе получила последната си жертва.

29.

— Джак Хауард, тук „Сий Венчър“. Чувате ли ме? Край.

Костас му подаде преносимата УКВ станция и Джак натисна бутона за предаване.

— Чувам ви добре. Какво е положението при вас? Край.

Ужасно се зарадва, че чува уверения глас на Том Йорк. Беше очаквал най-лошото — че Йорк не е успял да оцелее след атаката, помела „Сийкуест“.

— В дрейф сме на три морски мили северозападно от острова. Група от четири вертолета „Сийхок“ с турски морски пехотинци на борда и антитерористично звено грузински командоси е на път за насам. Трябва да дойдат всеки момент.

И наистина, Джак чуваше боботенето на двигатели в далечината.

— Как се спаси от „Сийкуест“?

— Бях буквално изхвърлен от палубата при атаката на „Вултура“. За щастие човекът, когото бях натоварил с организиране на евакуацията, усетил вибрациите от престрелката и се качил да види какво става. Отървах се с дълбока рана на крака, но не се оплаквам.

— А Питър?

Йорк помълча, после каза:

— Продължаваме да го търсим. Но, Джак... ако трябва да съм откровен, надежда почти няма.

— Знам. Сигурен съм, че сте направили всичко възможно.

Макар да се радваше, че Йорк се е спасил, Питър му бе приятел от детските години. Имаше чувството, че е загубил брат, и цената изведнъж му се стори прекадено висока. Стисна очи.

— Току-що получихме съобщение от Бен и Анди в „Казбек“. Успели са да пуснат радиобуй. Наред са.

Грохотът на приближаващите вертолети заглушаваше разговора.

— Ще трябва да прекъснем, помощта идва — извика Джак в микрофона. — Кажи на капитана да се отправи към следните координати и да чака следваща заповед. — И издиктува координатите,

съответстващи на точка един километър северно от потопената пирамида. — Трябва да довърша някои неща. Ще ви се обадим пак. Край.

Бе потресен от новината за смъртта на Питър, но от друга страна, страшно се радваше, че останалите са се спасили. Погледна подпухналото лице на Костас и се удиви на невъзмутимостта на приятеля си.

Бяха клекнали на стъпалата пред изсечения в скалите вход. Катя ги чакаше долу, стиснала един „Хеклер и Кох MP5“. Джак се бе опитал да я утеши след смъртта на баща ѝ, но тя нито искаше да говори за това, нито имаше сили да го погледне в очите. Той знаеше от опит, че само времето може да я извади от това състояние.

Освен тримата вързани на централния подиум охранители имаше още двајсетина души от „Вултура“.

Екипажът се предаде веднага след като Джак и Костас се качиха на борда и казаха, че Аслан е мъртъв. Въпреки раните си Костас бе настоял да отиде с Джак: твърдеше, че не бил в по-лошо състояние от това на Джак по време на пътешествието им в недрата на вулкана. Катя пък помоли да я оставят да пази пленниците, което бе начин да остане насаме с мислите си.

— Добрите винаги побеждават — усмихна се Костас.

— Още не е свършило.

Костас проследи погледа на Джак отвъд острова — вертолетът на „Сий Венчър“ методично кръстосваше над мястото, където Йорк ѝ Хау се бяха опълчили на „Вултура“. Четири надуваеми лодки „Зодиак“ правеха същото във вълните.

Първият „Сикорски S-70A Сийхок“ мина с оглушителен грохот над главите им и едва не ги издуха. Над каменната площадка вратите на машината се разтвориха и от тях покрай димящите останки на „Ка-28“ бързо се спуснаха като алпинисти на въжета тежковъоръжени мъже. Джак и Костас се спогледаха и едновременно казаха:

— Да действаме.

След час двамата стояха в торпедния отсек на подводницата. Бяха използвали донесената от „Сий Венчър“ нова екипировка и се бяха върнали през лабиринта по пътя, белязан от Костас на идване. В

камерата с мембраната затвориха тежките позлатени врати и почукаха по корпуса на „Казбек“ с уговорения сигнал. Секунди по-късно помпата изпразни камерата, капакът на люка се отвори и видяха измъчените лица на Бени и Анди.

— Нямаме много време — бяха първите думи на Бен. — Очистителите вече се задръстват, а резервните резервоари за въздух на СДА са почти празни.

Бързо съблякоха костюмите си и последваха техниците покрай торпедния отсек. Вратата към кабината на хидролокатора със зловещия си пазач бе затворена, но отвътре се разнасяха удари.

— Двама от хората на Аслан — обясни Анди. — Оставиха ги да пазят, а другите избягаха с миниподводницата. Тези обаче се предадоха почти веднага. Решихме, че няма да имат нищо против да правят компания на нашия приятел от КГБ.

— Е, другите имаха още по-лош късмет — сухо отбеляза Джак.

Изтощението на Бен и Анди съответстваше на собствената му крайна умора, но това не му попречи да се възхити на издръжливостта им след толкова часове, прекарани в клаустрофобичното пространство на подводницата.

Влязоха в контролната зала. Джак застана на мястото, където бе улучен от куршума, който едва не го бе пратил на онзи свят. В ъгъла лежеше покритият с одеяло труп на мъртвия казах. Доказателството за престрелката се бе превърнало в част от обстановката — допълнение към опустошението, настъпило тук по време на отчаяния бунт на екипажа.

— Къде е управлението на баласта? — попита Джак.

— Ето го. — Анди посочи. — Поразбито е, но за щастие техниката не е толкова сложна, че това да има съществено значение. Смятаме, че в резервоарите е останал достатъчно въздух за евакуационно изстрелване. За ръчно отваряне на клапаните трябва само да дръпнеш надолу ето тези ръчки.

— Елементарно — обади се Костас. — Е, време е да почваме. Момчета, заслужихте си почивката. Елате с мен.

Тримата отидоха да разкачат СДА, а Джак се залови със следващата стъпка в плана си — последното действие, което щеше да изличи от лицето на земята империята на злото на Аслан.

Когато Костас се върна, Джак седеше зад пулта в нишата за управление на оръжията, едно от малкото места, в което не се забелязваха никакви поражения.

— Какво си намислил? — попита Костас.

— Имам сметки за уреждане. — Джак го погледна студено. — Наречи го изравняване на загубите.

Костас явно не разбираше нищо, но каза само:

— Е, ти си шефът.

— Да оставим щабквартирата на Аслан, както си е, означава да си търсим белята. Сигурен съм, че има много хора с възможно най-благородни намерения, но нито грузинците, нито турците ще посмеят да я докоснат от страх да не разпалят гражданска война или да не провокират руснаците. И не става дума само за появата на следващия главорез. Това място е създадено да бъде център на тероризма — осъществен блян на всички като Ал Кайда, които несъмнено само чакат удобна възможност. Точно като сегашната... — Джак замълча, мислеше си за Питър Хау. — А случаят вече ме засяга лично. Дължа го на един стар приятел.

Включи двата течнокристални екрана и изпълни поредица проверки.

— Катя ми обясни всичко, преди да тръгнем. Явно дори младшите офицери като нея са били обучавани да използват тези оръжия. Идеята е, че по време на ядрен конфликт не се знае кой ще е последният оцелял в подводница или бункер. Всички системи са автономни и са пригодени за използване в изключителни обстоятелства. Според Катя резервният компютър би трябвало да функционира дори след толкова години.

— Само не ми казвай, че смяташ да изстреляш ракета!

— Смятам, разбира се.

— Ами находките? Те са безценни!

— Повечето находки са в жилищния комплекс. Няма как, това е риск, който се налага да поема. — Джак бързо огледа мониторите. — Проверих още след като обезвредихме бойните глави. Тръба номер четири е заредена с „Кх-55 Гранат“, чийто резервоар продължава да е запечатан с мембрана. Осем метра дълга, три хиляди километра обхват, хиляда килограма свръхмощен експлозив. По същество това е съветският еквивалент на ракета „Томахок“.

— А системата за насочване?

— Отново сходен на „Томахок“ софтуер за следване на терена и използване на GPS. За щастие курсът е само над море, следователно не се налага да се програмира и тактика за измъкване от наблюдение. Имам точните координати, така че нямаме нужда от глава с топлинно насочване нито от схема за откриване на целта. С две думи, мога да прескоча повечето трудоемки процедури по програмирането.

— Не сме ли прекалено дълбоко за изстрелване под вода? — усъмни се Костас.

— Точно тук е твоята роля. Искам да задействаш клапите за аварийно издухване. Щом стигнем двайсет метра, дай команда за изстрелване.

Костас бавно поклати глава и се усмихна криво, но без да каже нито дума повече, зае позиция пред пулта за управление на баласта. Джак остана наведен над конзолата още малко, след което вдигна поглед. В очите му се четеше мрачна решителност.

— Начало на процедурата по изстрелване.

Поведението им с нищо не издаваше чудовищните сили, които се канеха да освободят. Джак бе изцяло съсредоточен върху монитора, пръстите му въвеждаха командите с паузи, налагани от очакването на реакцията на системите. Въведе началните данни и на екрана се появи картина от точки и чертички. В типичния сценарий на работа оперативното решение щеше да покаже зоната, в която щеше да се изпълни търсене по метода на най-близкото приближение, но когато координатите на целта бяха предварително известни, екранът просто показваше курса до маркираната цел.

— Заредих профила — каза Джак. — Начало на последователността за изстрелване.

Завъртя стола си към пулта за управление на огъня, избърса с длан скрежа по него и се видя големият червен бутон. Електрониката бе наред. Джак погледна към Костас зад станцията за управление на плаваемостта. Нямаше нужда да се самоубеждава, че прави каквото трябва, но измъченото лице на приятеля му затвърди решимостта му. Двамата мълчаливо си кимнаха и Джак отново насочи вниманието си към екрана.

— Почвай!

Костас дръпна двата лоста надолу. В първия момент не се случи нищо, но след това от всички тръби около тях се разнесе оглушителното съскане на преминаващ през тях въздух под високо налягане. След няколко секунди към свистенето се присъедини грохотът на издухваната навън вода от пространството между двата корпуса.

Последва бавно, почти неусетно размърдване, скърцане, стон на метал, който се засили в пронизително кресчендо. Сякаш се събуждаше чудовище, заспал гигант, който неохотно се размърдваше след векове мъртвешки сън.

Внезапно подводницата рязко издигна носа си и ги запрати на пода. Витлото и рулят отвън се дооткъснаха с раздиращ слуха писък на метал.

— Дръж се! — извика Костас. — Отлепяме се...

С последен вопъл на протест се надигна и кърмата и тежката девет хиляди тона подводница най-сетне бе свободна от прегръдката на дъното. Дълбокомерът пред погледа на Костас започна да сменя показанията си тревожно бързо.

— Осемдесет метра! — изкрещя той. — Шейсет... четирийсет... трийсет... Стреляй!

Джак натисна червения бутон и от носа на подводницата се разнесе звук като от отлепяне на гигантска вендуза. Системата за изстрелване автоматично отвори хидравличния капак на тръбата и възпламени заряда, който изхвърли ракетата. На метри от корпуса автоматиката на ракетата пое управлението и запали ускорителите, които я изстреляха с огромна мощ към повърхността и към смъртоносна среща с целта.

Том Йорк се подпираше на патерици на мостика на „Сий Венчър“. Заедно с капитана и рулевият бе проследил отлитането на последния „Сийхок“ към строго охранявания затворнически лагер за пленени терористи в Грузия. Сега вниманието и на тримата бе приковано към „Вултура“, чийто корпус потъваше все повече и повече поради пробойната, причинена от поставения от Джак заряд. Преди малко бяха изпратили натам три от надуваемите лодки „Зодиак“ със

задачата да изтеглят на буксир кораба по-навътре в морето над дълбокия каньон.

Йорк се обърна към острова и погледът му се прикова към едно място в морето на около километър от тях. За момент изглеждаше, сякаш вследствие на подводна експлозия оттам тръгват вълни, но преди да успее да отвори уста, от вълните изскочи стоманена стрела й от соплото й изригна мощна огнена струя. На трийсет метра във въздуха ракетата лениво се наклони, увисна за секунда-две, изхвърли в морето ускорителната степен и разпери от корпуса си мънички крила. След това с гръм се включи турбовентилаторът и ракетата се понесе в хоризонтална траектория на юг, достигна свръхзвукова скорост и се плъзна над вълните като подскачаща по тях огнена топка.

Секунди по-късно мощен тътен отново привлече вниманието на всички на „Сий Венчър“ към морето. „Казбек“ излезе на повърхността като грамаден кит първо с носа си, а после тежко стовари и цялото си тяло и застина като огромно черно чудовище. Единствената следа от дългия му престой под вода бе лекото пожълтяване на някои части от корпуса, както и пораженията около кърмата. За един кратък момент, преди по-голямата част от корпуса отново да се скрие под водата, се видя и кръглата дупка на мястото, където се бе разкъсала мембраната ЕН-4. Торпедният отсек бе наводнен, но предвидливо бе запечатан от Костас. Подводницата бе огромна — размерът й напълно отговаряше на смъртоносния й потенциал.

У много от моряците на борда на „Сий Венчър“ подобна картина би предизвикала инстинктивна тревога и страх, но сега гледката бе посрещната с викове на одобрение, защото означаваше една възможност по-малко в ръцете на терористите да попаднат оръжия за масово унищожение.

— „Сий Венчър“, тук „Казбек“. Чувате ли ме? Край.

Накъсаният от прашене глас се разнесе по говорителите на мостика и Йорк вдигна слушалката.

— „Казбек“, тук „Сий Венчър“. Благодарим за илюминациите. Край.

— Запишете координати. — Джак прочете дванайсетцифрово число и го повтори. — Съветвам ви да установите връзка по SATSURV с Манхайм. В момента спътникът би трябвало да е над нас. За

сведение на екипажа, става дума за хората, които унищожиха „Сийкуест“.

След няколко минути всички се бяха събрали в отделението за комуникации на „Сий Венчър“ и напрегнато се взираха в екрана, на който имаше изображение, предавано от спътника.

Размитата сива картина показваше комплекс от сгради, подредени като спици, започващи от кръгло здание в центъра. Отдясно също в реално време течеше термоизображение, на което се различаваха сигнатурите на десетина души, суетящи се около два двувинтови вертолета — транспортни машини, пристигнали тук след бягството на Джак. На самия бряг се различаваше втора група хора, които видимо бързаха. Товареха предмети, които подозрително приличаха на картини и статуи.

Изведнъж екранът проблесна и от центъра му се разпространиха цветни вълни. След секунди картината се изчисти и се видя сцена на тотално разрушение. Централното здание бе буквално изтрито от лицето на земята, куполът му бе пръснат на парчета. Термоизображението показваше пътя на взривната вълна през подземните проходи, тръгващи от зданието. Тя бе продължила под повърхността, бе прекатурила вертолетите и бе покосила щуращите се около тях хора — неподвижните тела се виждаха сред товара, който бяха подреждали. Едва ли бяха осъзнали какво ги е сполетяло.

Екипажът съдържано изръкопляска. Всички разбираха, че не става дума за обикновено отмъщение и че залогът е много по-голям.

30.

— Опечалени сме от вестта за Питър Хау.

Морис Хибермайер — току-що бе слязъл от вертолета — сложи ръка на рамото на Джак. Жестът бе трогателен — доказателство за дружба, която отиваше далеч отвъд професионалната им страст.

— Още не сме загубили надежда.

Джак, Катя и Костас стояха на стълбата, която водеше до входа във вулкана. Бяха прекарали нощта в заслужен отдых на борда на „Сий Венчър“ и сега се наслаждаваха на лъчите на утринното слънце, което се издигаше над каменния кръг. Синият работен комбинезон на МУИМ скриваше бинтования гръден кош на Джак, но лицето на Костас бе видимо напомняне за онова, което им се бе случило. Катя беше потисната и мълчалива.

— Най-сърдечни поздравления за откритието. И за преодоляването на някои... препятствия — каза Джеймс Дилън, докато стискаше ръката на Джак. После внимателно изгледа Костас и Катя.

Трета от вертолета слезе Айша Фарук — помощничката на Хибермайер, открила в пустинята папируса за Атлантида; бяха я поканили да се присъедини към тях. Малко встрани стърчеше Ефрам Якобович — милиардерът, натрупал състояние от софтуер и обезпечил финансово всичко, което бе направило изследователската им работа възможна.

Джак имаше чувството, че от конференцията в Александрия са изминали години. Макар да беше само преди четири дни. А те продължаваха да са на една крачка от целта, от извора на онова, което бе карало безброй жреци да пазят тайната му поколения наред.

Тъкмо да тръгнат по изсечените в скалата стъпала, когато дотича Мустафа Алкъозан. Носеше два леководолазни прожектора.

— Извинявам се за закъснението — запъхтяно каза той. — Имахме тревожна нощ. Вчера вечер „Боинг 737“ на турската система за ранно предупреждение установи възникването на ударна вълна в Абхазия до границата с Грузия. — Той намигна на Джак. —

Решихме, че това може да представлява заплаха за националната сигурност, и изпратихме отряд на специалните сили за бързо реагиране със задачата да разследва.

— А произведенията на изкуство? — не се стърпя Джак.

— Много от тях се намираха в жилището на Аслан. Повечето от вече изнесените пък се оказаха извън зоната на нанесените от взрива поражения. В момента всичко се пренася с вертолети на флота в истанбулския археологически музей за оглед и реставрация, след което всички експонати ще бъдат върнати на законните им собственици.

— Жалко — обади се Костас. — От това би могло да стане уникална пътуваща изложба. Произведения от всички периоди и култури, досега непоказвани заедно. Би било изумително да се видят на едно място.

— Някои уредници на музеи биха възразили обаче — отбеляза Джак.

— Все пак идеята е чудесна — намеси се Ефрам Якобович, чийто кротък ентусиазъм неведнъж бе заразявал много хора. — Това би било подходящ начин да се използват по предназначение конфискуваните средства по сметките на Аслан. Междувременно се сетих за един доста заможен меценат, който би могъл да осигури началния капитал.

Джак се усмихна и пак се обърна към Мустафа:

— А как е сигурността в региона?

— От доста време търсим повод да влезем в Абхазия — отговори Мустафа. — Това е един от главните транзитни пунктове за трафик на наркотици, идващи от Централна Азия. Сега, след неоспоримото доказване на терористичната връзка, имаме уверенията за пълно сътрудничество от страна и на грузинското, и на руското правителство.

Джак се постара да скрие скептицизма си. Знаеше, че Мустафа е длъжен да поддържа официалната линия, макар сам добре да съзнаваше колко минимална е вероятността за трайни съвместни действия.

Несъзнателно всички погледнаха към туловището на „Казбек“ и армадата турски и руски кораби, дошли тук през нощта — доказателство, че вече се прави необходимото подводницата да бъде върната в базата си и да бъде снета от въоръжение. След демонтирането на атомния реактор телата на капитан Антонов и

екипажа му щяха да бъдат оставени на борда и подводницата щеше да бъде потопена, за да се превърне в поредния паметник за човешката цена на Студената война.

— А материалната част? — попита Джак.

— Всичко използваемо ще бъде предадено на грузинците. Техните нужди са най-големи. Надявахме се да им предложим и „Вултура“, но разбирам, че това няма да е възможно. — Усмихна се на Джак. — Вместо този кораб ще получат чисто нова руска фрегата клас „Проект 1154 Неустрасимый“.

— А какво ще стане с „Вултура“? — тихо попита Катя.

Отново всички заедно погледнаха към самотния кораб в далечината — вече бе изтеглен над дълбокия каньон. Гледката беше тъжна — димяща клада, последен символ за надменността и сребролюбие на един мъж.

Мустафа си погледна часовника.

— Ами... всеки момент ще научите отговора на въпроса ти.

И сякаш думите му бяха сигнал, въздухът се раздра от писъка на пикиращи изстребители. Бяха F-15E „Страйк Игъл“ на турските военновъздушни сили. На около два километра от острова от единия се отдели тъмен предмет. Двата изстребителя отлетяха на юг, а морето под тях изригна в огнена стена, която обгърна развалината в незабравимо пиротехническо зрелище.

— Термобарична бомба — обясни Мустафа. — Предназначена за взривяване на тунели и използвана за пръв път от американците във Виетнам. Имахме нужда от реална цел, за да изпробваме системата за прицелване на новите ни страйкъри. — Изчака ударната вълна да отшуми и добави: — Хайде. Мисля, че вече е време да влезем.

Прохладният въздух в прохода наистина бе приятен след прежурящото слънце навън. Всички следи от присъствието на Аслан и хората му вече бяха заличени и камерата изглеждаше недокосната; столовете тронове бяха празни и сякаш очакваха завръщането на висшите жреци, напуснали това място преди повече от седем хиляди години.

Коминът изглеждаше задрямал — последните останки от дъждовна вода се бяха изпарили още през нощта и на мястото на

облака пара имаше ярък сноп слънчеви лъчи, които осветяваха подиума като театрална сцена.

За няколко секунди никой не продума. Дори Хибермайер, за когото загубата на дар слово бе просто нечувано явление, понеже бе свикнал с великолепието на египетските находки, свали запотените си очила и се огледа смаяно.

— Дами и господа — започна Дилън. — Вече можем да продължим от мястото, където ни оставя текстът. Убеден съм, че сме на прага на върховно откритие.

Джак винаги се бе възхищавал на способността на наставника си да се изключва от вълнението на откритието. Облечен в безукорно стоящ му костюм и с папийонка, той изглеждаше като изкопаемо от друга ера, като символ на отдавна отминало време, когато вродената елегантност е била също толкова важна част от инструментариума на един учен, каквито са днес сложните апарати в ръцете на неговите ученици.

— Не разполагаме с почти нищо, което да ни води — продължи Дилън. — Папирусът е разкъсан, а дискът от Фаистос е пълен с недомлъвки. От надписа над входа можем да заключим, че думата „Атлантида“ се отнася до тази твърдина, това светилище. За лаиците това би звучало като име на град, но може би местните са наричали така своето най-свещено място, каменистите склонове и пещери, където са се установили първите заселници.

— Като Акропола в Атина — осмели се да се обади Костас.

— Именно. Дискът наемква, че в Атлантида има едно място, което аз преведох като „място на боговете“, а Катя — като „светая светих“. В него се споменава и за богинята майка. Доколкото разбирам, никое от откритията ви досега не подхожда на това.

— Най-близка е залата на предците: това е името, което дадохме на пещерата с картинната галерия — отговори Джак. — Но там става дума за палеолита и поне ние не видяхме изображения на хора. Докато в едно неолитно светилище бих очаквал да видя антропоморфни божества, по-величествена версия на домашния олтар, който ни е известен от потопеното селище при Трабзон.

— А това помещение... тук? — попита Ефрам Якобович.

Джак поклати глава.

— Прекалено е голямо. Това място предполага присъствието на конгрегации, като в църква. Докато ние търсим нещо по-малко, по-скрито. Колкото по-свато е едно място, толкова по-ограничен е достъпът до него. Там би следвало да са влизали само жреците, както подхожда на статута им на посредници в общуването с боговете.

— Светая светих? — подсказа Ефрам.

На перваза до рампата се показаха Катя и Айша. Докато другите бяха разговаряли, двете бяха огледали набързо останалите входи по периферията на камерата.

— Мислим, че го намерихме — съобщи Катя. Възбудата от продължаващото приключение в разкриването тайните на Атлантида започваше да заличава кошмарните ѝ преживявания. — Входите са дванайсет. Два от тях можем да отхвърлим, понеже вече са ни известни — онзи, през който се влиза отвън, и другия — по който се идва отвътре. От останалите девет са задънени — фалшиви врати, които не водят доникъде, или проходи, които водят надолу. Според мен ни интересува нещо, което води нагоре.

— Ако наистина говорим за прародителя на всички планински светилища и манастири — съгласи се Джак, — колкото по-нависоко, толкова по-добре.

Катя посочи вратата от западната страна, точно срещу входния коридор.

— Ето, за нея става дума. На всичко отгоре, случайно или не, над нея е издълбан знакът на бога орел с разперени криле.

Джак се усмихна, доволен, че Катя вече се възстановява. После се обърна към Дилън.

— Професоре, може би вие ще ни водите?

Дилън благовъзпитано кимна и двамата с Джак тръгнаха един до друг към западната врата. Контрастът между изисканата елегантност на Дилън и обветреното лице на неговия студент беше наистина поразителен. След тях вървяха Катя и Костас, следваха ги другите четирима. Ефрам Якобович ненатрапчиво остана последен. Когато наближиха вратата, Джак погледна Костас и каза:

— Джинът с тоник е от мен, нали помниш?

— Да бе, само обещаващ — отвърна Костас.

Дилън поспря, за да огледа издълбаното над входа изображение. Бе безукорно изработена миниатюра на бога орел с разперени криле.

Джак и Костас включиха фенерчетата си и светнаха в тунела. Също като стените в потопените проходи, базалтът бе излъскан перфектно.

Джак отстъпи встрани и остави Дилън да тръгне напред. След десетина крачки обаче професорът спря и изхъмка.

Масивен каменен портал блокираше прохода. Сливаше се идеално със стените, но отблизо се виждаше, че е съставен от две вертикално допиращи се равни половини. Джак го освети с фенерчето и забеляза нещо, което му бе познато.

— Мисля, че разполагам с ключа.

Бръкна в комбинезона с емблемата на МУИМ и извади копието на златния диск, което бе взел от подиума след смъртта на Аслан. Нагласи го във вдлъбнатината и дискът с тих шепот се завъртя по часовниковата стрелка. И вратата плавно се завъртя около осите си и се отвори.

— Магия! — Костас изумено поклати глава. — Абсолютно същият механизъм като на вратата в скалата — и да продължава да работи седем и половина хилядолетия, след като е създаден. А бе, тези хора биха могли да изобретят компютърния чип още през бронзовата епоха!

— И добре, че не са го направили. Иначе щях да съм безработен — засмя се Ефрам.

Лъхна ги наситената миризма на гробница, сякаш въздушното течение в лицата им минаваше през някаква крипта и носеше самата същност на смъртта, намек за свещи от лой и кадилници с благовония, горели тук, докато жреците бяха извършвали последните измивания на трупа, преди да запечатат това светилище завинаги. Ефектът бе почти халюциногенен: направо можеха да почувстват страха и бързината в последните действия, извършени тук. Сякаш двеста поколения история бяха избърсани като от черна дъска в те можеха да видят пазителите на Атлантида в отчаяното им бягство.

— Най-сетне разбрах какво са чувствали Картър и Карнарвън, когато са отворили гробницата на Тутанкамон — обади се Хибермайер.

Катя потръпна. Също като в гробниците в Долината на царете, проходът под вратата бе оставен без украса, за да не издаде какво се крие вътре.

— Не може да е далече — уверено каза Костас. — Според висотомера се намираме на по-малко от трийсет метра под върха.

Дилън отново внезапно спря и този път Джак се бутна в него. Залитна, изправи се и светна напред. Онова, което изглеждаше като следващ портал, се оказа завой наляво под прав ъгъл. Проходът водеше нагоре по поредица ниски стъпала.

Дилън пък тръгна напред — и пак спря.

— Виждам нещо. Осветете наляво и надясно. — Личеше, че е развълнуван.

Лъчите на фенерчетата разкриха фантастична сцена. От двете страни се виждаха два огромни бика — гледаха свирепо към стълбището, сякаш всеки момент ще скочат и ще нападнат. Продължиха по стъпалата покрай процесия от други барелефни изображения: подробностите бяха превъплътени в базалта с изумителна точност.

— Това са хора — прошепна Дилън, поддал се на духа на мястото и забравил обичайната си сдържаност. — Дами и господа, пред вас е народът на Атлантида!

Фигурите излъчваха хладнокръвие, уместно за пазителите на твърдината. Изображенията на двете стени бяха огледални, в естествен размер. Високи хора, гордо изправени, пристъпващи в колона по един. Всяка фигура бе с изпъната ръка, обхващаща дупка в стената — в дупките някога явно бяха поставяли факли или светилници. Бяха в йератическата поза на стенописите от Близкия изток и Египет, но вместо вдървеността, характерна за изображенията, предавани в профил, излъчваха гъвкавост и грациозност, които имаха нещо общо с натуралистичните изображения на животни в пещерите от ледниковата епоха.

Лъчите на фенерчетата осветяваха фигурите една по една и постепенно се видя, че има редуване на половете. Жените бяха с голи гърди, прилепналите им одежди разкриваха тела със съблазнителни форми. Също като мъжете, жените имаха големи дръпнати очи, а косата им падаше по гърбовете, събрана на плитки. Мъжете бяха с дълги бради и носеха надиплени роби. Израженията и на жените, и на мъжете бяха едновременно познати и неидентифицируеми: отделните черти сякаш бяха разпознаваеми, но комбинацията им в едно създаваше уникално лице.

— Жените изглеждат доста атлетични — обади се Айша. — Може би те всъщност са били бикоборките, а не мъжете.

— Това ми напомня за варягите — каза Катя. — Това е византийското име за викингите, които се спускали по Днепър до Черно море. В църквата „Света София“ в Киев има стенописи на високи мъже точно като тези, с разликата, че имат орлови носове и руси коси.

— А на мен ми приличат на хетите в Анадола от второ хилядолетие преди Христа — намеси се Мустафа. — Или на шумерите и асирийците в Месопотамия.

— Или на народите на Гърция и Крит от бронзовата епоха — прошепна Джак. — Тези гологърди жени спокойно биха могли да бъдат на фреските в Кносос. Мъжете изглеждат като слезли от кованите позлатени вази, намерени в царския гроб в Микена миналата година.

— Това са универсални изображения на мъже и жени — обобщи Дилън. — Първообразите на индоевропейци, първите представители на бялата раса. От тях са произлезли почти всички народи на Европа и Азия. Египтяни, семити, гърци, строителите на мегалитите из Западна Европа, първите владетели на Мохенджо Даро в долината на Инд. Понякога прогонвали местното население, друг път се кръстосвали с местните. На всички тези места виждаме следи от предните — основателите на цивилизацията.

Загледаха изображенията отново, този път с нещо близко до благоговение. След малко Дилън пак ги поведе по стълбите. Изображенията от двете им страни олицетворяваха сила и целеустременост, сякаш крачеха решително напред към своето място в историята.

След десетина метра обаче отстъпиха пред три фигури и от двете страни, които явно водеха процесията. Държаха покрити със сложна резба жезли и носеха странни конични шапки, стигащи почти до тавана.

— Висшите жреци — каза Джак.

— Приличат на магьосници — каза Костас. — На друиди.

— Това може и да не е много далеч от истината — обади се Катя. — Думата „друид“ произлиза от индоевропейското „уид“, което означава „зная“. Това явно са пазителите на знанието в неолитна

Атлантида — еквивалентът на жреческата класа на келтите пет хилядолетия по-късно.

— Удивително — каза Хибермайер и излезе напред. — Шапките са забележително подобни на кованите златни чаши, намерени в обредните находища от бронзовата епоха. Открихме едно такова миналата година в Египет, когато бе разпечатано тайно съкровище в пирамидата на Хефрен.

Спря до първата фигура на лявата стена — беше на жена — и свали очилата си, за да я разгледа отблизо.

— Точно както си мислех! — възкликна. — Покрита е с много ситни символи с форма на кръг и на полумесец, също както при шапките от бронзовата епоха. — Избърса очилата си и продължи развълнувано: — Сигурен съм, че става дума за представяне на метоничния цикъл.

— Метон^[1] е атински астролог — обясни Костас. — Съвременник на Сократ, наставник на Платон. Първият грък, установил разликата между слънчевите и лунните месеци, така наречения синодичен^[2] цикъл. — Кимна към изображенията. — Тези хора пък са измислили календарния запис на жертвоприношенията с отчитане на високосните месеци, които видяхме гравирани долу в тунелите.

— Това са били господарите на времето — каза Дилън. — С помощта на каменния кръг те са могли да начертаят движенията на слънцето и на съзвездията. Това знание ги е правело оракули с достъп до свещената мъдрост, която им позволявала да виждат в бъдещето. Могели са да обявяват времето за сеене и времето за жътва. Имали са власт над небето и земята. — Той величествено посочи ниския вход зад себе си. — А сега ни водят към своята светая светих.

[1] Метон (440 пр.н.е.) — атински астроном и математик, разработил календар, който съгласувал слънчевата (365,6 дни) и лунната (354 дни) година, като въвел 19-годишен цикъл със седем допълнителни месеца, при който лунните фази точно се синхронизират със слънчевата година. — Б.пр. ↑

[2] Синодична година — времето между две последователни преминавания на наблюдавано от Земята тяло от Слънчевата система през една и съща спрямо слънцето точка от небесната сфера;

аналогично *синодичен месец* — времето между две последователни еднакви фази на Луната (29,63 дни). — Б.пр. [↑](#)

31.

Спряха пред тъмния проход. И отново усетиха миризмата на нещо древно, наситения полъх на мъдростта на вековете. Незнайно как в съзнанието на Джак изникна Солон — и загадъчният жрец в храма край Саис. След миг фантастичният образ се стопи, но не и убеждението, че им предстои да влязат в светая светих на народ, отишъл в небитието и забравен от историята преди хиляди години.

След няколко метра стигнаха до края на прохода.

— Какво е това? — възкликна Хибермайер.

— Камера... десет на шест — отговори Джак с премерения глас на професионален археолог. — В средата има каменна маса. О... има и злато. Дебели златни плочи по стените.

Двамата с Дилън минаха с наведени глави през входа, другите предпазливо ги последваха.

Лаконичното описание на Джак изобщо не даваше представа за мястото, където се намираха. Стените от двете им страни бяха украсени с масивни гладки плочи от злато, всяка по два метра висока и метър широка. Сияеха с неописуемо великолепие, повърхността им бе идеално гладка. Бяха десет — по пет от двете страни, разположени равномерно през половин метър. И бяха покрити с надписи — писмото на атлантите.

— Вижте! — прошепна Костас.

Сочеше гигантска фигура в дъното на помещението.

Фигурата смътно наподобяваше човешка — всъщност бе гротескна пародия на женско тяло с огромни увиснали гърди, изхвъркнали задни части и издут корем, който придаваше на торса сферична форма. От двете ѝ страни имаше бикове в естествена големина, обърнати към нея.

— Това е така наречената „праисторическа Венера“ — каза Джак. — Открити са около осемдесет, предимно миниатюри от слонова кост или камък. Тази тук е просто... феноменална... поне по размера си.

— Е, малко се различава от приятните девойки в прохода — разочаровано констатира Костас.

— Идеята не е да събужда желание — малко обидено обясни Катя. — Виж как дори не са се опитали да дооформят ходилата и ръцете, а и главата е без лице. Всичко е съзнателно преувеличено, за да се подчертае плодовитостта. Може и да не отговаря на съвременния западен идеал за красота, но за хора, живеещи в постоянна грижа за насъщния, дебелината жена е олицетворение на оцеляване и добруване.

— Ясно де. — Костас се усмихна. — А на колко години е, как мислите?

— Горният палеолит — веднага отговори Джак. — Всички статуи на праисторическите Венери са от периода между 40000 и 10000 години преди Христа, което се отнася и до рисунките в Залата на предците.

— Разглеждат ги като символи на богинята майка — замислено добави Хибермайер. — Но в интерес на истината никой не е сигурен, че европейските общности от каменната епоха са били матриархални. Най-вероятно става дума за идоли на плодовитостта, боготворени едновременно с мъжките божества, както и с духовете на животни и неодухотворените природни сили.

— Стотици хиляди години през ранната каменна епоха хоминидите са живеели по един и същи начин и това е продължило чак до неолитната революция — каза Джак. — Не е изненадващо, че атлантите толкова скоро след нея са продължавали да обожествяват общоприетите богове на предците си — хората, които са рисували диви животни по стените на пещерите още по времето на ледниковата епоха.

— Древните израилтяни от Стария завет са почитали бога на плодовитостта — тихо вметна Ефрам Якобович. — Дори ранните християни по Средиземноморието вмъкнали езическите божества на плодовитостта в ритуалите си под облика на светци и на Богородица. Така че тази Венера може и да не е толкова далеко от собствените ни вярвания, колкото си мислим.

Пред статуята имаше каменна маса, а върху нея валчест камък около метър в диаметър. В отразената от златните стени светлина изглеждаше свръхестествено бял, сякаш обезцветен от докосванията на

безчислено много молители, идвали тук да се помолят на великата богиня.

— Свещен камък — предположи Джак. — Онова, което древните гърци наричали „бетил“ — камък с метеоритен произход, или „омфалос“ — център или пъп. В Крит слагали бетили на входовете на свещените пещери. В класическа Гърция най-известният омфалос бил пред пропастта на делфийския оракул.

— За да се отбележи прагът на входа към пророческия дом, също като купата със светена вода на входа на католическите храмове — подсказа Ефрам.

— Да, нещо такова — съгласи се Джак.

— Произходът определено е метеоритен — потвърди Костас, който вече бе огледал камъка по-отблизо. — Но изглежда доста странен... по-скоро като огънат метален лист, а не като нещо с плътно ядро.

— Нещо, което ловците от каменната епоха са могли да намерят на повърхността на леда — каза Джак. — Повечето най-ранни метеорити са намерени върху лед, понеже е било най-лесно да ги забележат. Това може да е бил култов предмет, предаван от поколение на поколение — още една връзка към началото на праисторията.

Айша — бе минала от другата страна на масата — извика:

— Елате да видите това!

Беше се навела и гледаше нещо. Всички забързаха към нея.

— Това е златен лист! — възкликна Дилън. — И върху него е написано нещо!

Горната третина на листа бе плътно изписана със символите на писмото на атлантите, някои недобре подравнени, сякаш писарят беше бързал. Приличаха на символите от диска от Фаистос. В малка кутия отстрани имаше три каменни печата с огледалните изображения на „мохиканската глава“, „житния сноп“ и „греблото“. Още един лежеше на масата — със символа на Атлантида.

— Текстът съвпада с ей онзи надпис на стената — каза Катя. — Копировачът е възпроизвеждал символите.

Погледнаха натам, накъдето им сочеше, и видяха, че е права: символите бяха вярно възпроизведени до дванайсетия ред — явно писарят бе зарязал работата недовършена.

Ефрам Якобович замислено заговори:

— „На третия ден, утринта, имаше гръмове и светкавици, и гъст облак над планината (Синайска) и много силен тръбен глас; и целият народ, който беше в стана, затрепери. И изведе Мойсей народа от стана да посрещне Господа, и се спряха при полите на планината. А планина Синай беше цяла в дим, защото Господ бе слязъл върху нея в огън; и се издигаше от нея дим като дим от пещ, и цялата планина силно се тресеше. — Затвори очи и продължи: — И направи Веселеил ковчег от дърво ситим: дължината му беше два лакти и половина, широчината му — лакът и половина, и височината му — лакът и половина; и го обкова отвътре и отвън с чисто злато и наоколо му направи златен венец; и изля за него четири златни гривни, за четирите му долни ъгли: две гривни на едната му страна, и две гривни на другата му страна. И направи върлини от дърво ситим и ги обкова със злато; и провря върлините в гривните, отстрани на ковчега, за да се носи ковчегът“. — Настъпи изумена тишина. Той вдигна поглед: — „Изход“. Старият завет — обясни Ефрам. — Хората от моята вяра смятат, че бог е дал на Мойсей Завета, Десетте божии заповеди, и ги изписал на плочи за народа на Израил. Упоменаванията в Библията на различни фараони помагат това събитие да се датира към втората половина на второто хилядолетие. Но започвам да се питам дали историята не съдържа в себе си нещо от много по-старо предание, дошло от народ, съществувал хилядолетия преди това, народ, принуден да напусне родната си земя и взел със себе си своите десет свещени текста от своето светилище... близко до върха на вулкан.

— Ами да! — възкликна Джак. — Всяка от заминаващите групи е трябвало да разполага с копие. Глинените плочки са твърде крехки, дълбаенето върху камък би отнело твърде дълго, а медта корозира. Златото, от друга страна, било в изобилие — доставяли го от Кавказ — и е издръжливо и достатъчно меко, за да се пише по него бързо с матрици. Всеки комплект от десет листа бил затварян в дървен сандък, също както е описано за ковчега на Завета. Жреците са работили до последния възможен момент и са зарязали работата върху последното копие едва когато потопът ги прогонил.

— Това може и да са свещени текстове, но определено не става дума за Десетте божии заповеди. — Катя беше извадила джобния си компютър и бързо прелистваше таблицата на съответствие между атлантските символи и минойското писмо тип А. — Пълният превод

ще отнеме известно време, но мисля, че вече имам някаква представа за съдържанието. В първата плоча отляво се говори за зърно, варива, грозде и годишните сезони. Втората споменава за скотовъдството. Третата съдържа информация за металургията на мед и злато, а четвъртата — тази, която е копирал писарят, — е за архитектура и използването на камъка. — Тя спря и вдигна поглед към тях. — Ако не бъркам, тези листа са нещо като енциклопедия, схема на начина на живот в неолитна Атлантида.

Джак удивено поклати глава и каза:

— Е, Аслан определено щеше да е разочарован. Никакви съкровища, никакви произведения на изкуството. С едно изключение — най-фантастичното съкровище, което може да съществува, безценно в сравнение с всички останали: ключът към цивилизацията.

Катя и Дилън се захванаха да превеждат на светлината на фенерчето на Джак, а Костас отиде при Айша, която продължаваше да стои до богинята с бикове. В пролуката между предните крака на десния бик и мощното бедро на богинята имаше нисък вход, краищата му бяха излъскани от телата на поколения хора, провирали се през него. Костас се наведе и се пхна вътре.

— Елате — чу се приглушеният му глас.

Всички се промъкнаха през дупката и се озоваха в тясно помещение.

— Това трябва да е светая светих — каза Дилън и се огледа. — Като цела^[1] в гръцки храм или олтар в християнска църква. Но защо е празна?

— Всъщност не е — обади се Костас и насочи лъча на фенерчето си към скалата.

На нея имаше три фигури. Централната бе с размерите на богинята майка, а другите две — малко по-малки. Композицията като че ли повтаряше тази на богинята с бикове. Използваният пигмент бе в убито червено — идентичен на този в залата на предците, с разликата, че тук цветът бе избледнял. Приличаха на рисунките от ледниковата епоха — по същество бяха само очертаване на контурите. Но все пак бяха съвсем различни от всичко, което бяха видели досега в Атлантида.

Не бяха могъщи животни или внушителни жреци. Приликата с хора бе едва доловима — абстрактното представяне само загатваше, че става дума за телесни същества. Фигурите бяха с издути крушовидни тела, крайниците им непохватно стърчаха встрани, ръцете и краката завършваха с по десет или дванайсет пръста. Главите бяха непропорционално големи. Очите също бяха неестествено големи, изпъкнали и очертани с черна линия като на египетските рисунки. Напомняха на детски опит да се изобрази човешко тяло, но в сходните характеристики и на трите имаше някаква странна обмисленост.

— Тези са стари, много стари — прошепна Джак. — Късната ледникова епоха... може би пет хиляди години преди потопа. И са върху необработена скала, също като животните в залата на предците. Съществуват много минималистични изобразявания на човешкото тяло в скалното изкуство по света, като се започне от петроглифите в Африка и Австралия и се свърши с югозападните Съединени щати. Но никога не съм виждал подобни праисторически рисунки.

— Невъзможно е това да е сериозен опит за изобразяване на човешко тяло. — Костас недоверчиво поклати глава. — Няма начин изкуството от ледниковата епоха да е толкова примитивно. Все пак животните в залата на предците са изумително натуралистични.

— Тези същества са по-скоро хуманоидни, отколкото антропоморфни — възрази Джак. — Не забравяй, че са хиляди години по-стари от изображенията на атлантите, гравирани: в прохода, както и че става дума по-скоро за шамани, духове или богове, които не притежават определена човешка форма. В някои общества човешкото тяло се е смятало за неприкосновено и портретната живопис е била немислима. Келтските художници от желязната епоха са били удивителни творци, но ако видиш човешките изображения, създадени от тях по време на римската империя, ще си помислиш, че са връх на примитивизма. — Джак освети малко кръгло изображение над централната фигура. Беше картуш — декоративно оформен надпис, — дълъг около половин метър и ограждащ два символа на атлантите: „кацнал орел“ и „вертикално гребло“. — По-скорошни са от рисунките — каза той. — Повърхността е по-чиста и гравирването е било възможно само с използване на метални инструменти. Някаква идея за превод?

Катя вече бе запомнила по-голямата част от сричките, така че дори не погледна в компютъра си.

— Няма ги в таблицата — уверено заяви тя. — Сигурно става дума за глагол или съществително, които още не сме срещали. Но в този контекст едва ли може да има съмнение, че става дума за име.

— И как се произнася? — попита Ефрам.

— Всеки техен символ представлява сричка — съгласна, последвана от гласна — отговори Катя. — „Кацналият орел“ е винаги „И“, а „вертикалното гребло“ — „В“. Бих предположила, че е дума, звучаща като „ие-ве“ или „иа-ва“, като гласната е по-скоро къса, отколкото дълга.

— Четирибуквието! — възкликна невярващо Ефрам. — Името, което не бива да се изрича. Първопричината на всичко. Господарят на небето и земята. — Той отмести поглед от изображенията върху скалата и почтително склони глава.

— Яхве! — Смайването на Дилън бе не по-малко. — Основното име на бог в Стария завет, свещеното име, което може да се изрича само в дарохранителницата, в светая светих, в деня на изкуплението. На гръцки — „тетраграматон“. Ранните християни го превели като Йехова.

— Богът на Мойсей и Авраам. — Ефрам вече си възвръщаше самообладанието. — Племенният бог, явил се на планината Синай, когато израилтяните напуснали Египет, макар че е възможно да се е явявал и много по-рано. За разлика от другите богове, той помагал на племето Израилево. Повел ги в битка и изгнание, но им дал и Десетте заповеди.

— И ги спасил от Потопа — каза Костас и продължи с цитат от „Битие“: — „И рече Бог на Ноя: това е знакът на завета, що сключих между Мене и между всяка плът, която е на земята. Ноевите синове, които излязоха от ковчега, бяха: Сим, Хам и Иафет. Хам беше баща на Ханаана. Тези тримата бяха Ноеви синове, и от тях се насели цялата земя“.

Джак бавно кимна. Започваше да разбира:

— Естествено... Еврейският бог донесъл потоп на земята, а след това обявил за сключване на договор с избраниците, като разкрил дъгата. Точно както си мислехме. Построяването на ковчега, избора на животните за разплод, разселването на наследниците на Ной по земята.

Древните митове за потопа не само ни разказват за речните наводнения и великото разтапяне към края на ледниковата епоха. Те ни разказват и за друг катаклизъм — за потопа през шестото хилядолетие преди Христа, който заличил първия град в света и унищожил една ранна цивилизация, останала ненадмината в продължение на много хиляди години. В крайна сметка Платон не е единственият източник за Атлантида. Атлантида е била пред очите ни през цялото време, кодирана в най-великите образци на литературата.

[1] Вътрешно помещение в античен храм, където се намирала статуята на божеството. — Б.пр. ↑

32.

Излязоха от светая светих и се скупчиха до загадъчната метална сфера. Дилън носеше длето, взето от инструментите по масата.

— Това е бронз — каза той. — Сплав от мед и най-вероятно калай, получена малко преди напускането на това помещение в средата на шестото хилядолетие преди Христа. Отсега мога да заявя: изключително откритие! До днес археолозите вярваха, че появата на бронза може да се отнесе към 3500 година преди Христа, може би в Анадола, но че за някакво разпространение може да се говори едва през следващото хилядолетие. — Остави длетото и опря ръце на масата. — Въпросът, който сега стои пред нас, е: защо бронзът се е появил отново толкова късно след черноморския потоп?

— Можем да предположим, че цивилизацията на Атлантида се е развивала в изолация — обади се Костас, — и много по-бързо, отколкото където и да било другаде.

Джак кимна и продължи:

— В подходящо време и при подходящи обстоятелства прогресът може да е феноменален. В края на ледниковата епоха преди десет хиляди години районът на южното Черноморие бил вече богат на флора и фауна. Понеже Босфорът бил блокиран, великото топене на ледовете имало минимален ефект. Почвата около вулкана била изключително плодородна, морето гъмжало от риба, а сушата — от аврохи, елени и глигани. Към тази картина трябва да добавим и другите природни ресурси, за които знаем: дървен материал от планините, сол от крайбрежните солени езера, камък от вулкана, злато, мед и най-вече калай. Говорим за рог на изобилието, за Райската градина! Сякаш някаква невидима сила е била съсредоточила на едно място всичко нужно за охолок живот.

Костас — разглеждаше замислено пицната фигура на богинята майка — каза:

— Значи така. Една особено дейна група първобитни хора попада тук преди четиридесет хиляди години. Откриват лабиринта в

недрата на вулкана. Рисунките на животни в залата на предците са техни, а тази камера е светилището им. А в края на ледниковата епоха откриват земеделието.

— Дотук добре — каза Джак. — Само че земеделието вероятно е възникнало горе-долу по едно и също време в целия Близък изток — идея, съзрявала едновременно навсякъде и разпространила се много бързо. Сложно устроените неолитни селища са съществували из други места още десет хиляди години преди Христа, като сред най-известните са Йерихон в Палестина и Чатал Хююк в Анадола — двете площадки, които най-силно приличат на нашето неолитно селище край Трабзон.

— Окей... — подхвана отново Костас. — Подобно на онези, които населявали анадолското селище, атлантите ковали мед, но за разлика от тях, направили скок напред и се научили как да топят метала и да правят сплави. Също като жителите на Йерихон, създали монументална архитектура, но вместо стени и кули правели арени, пътища за процесии и пирамиди. Но някъде около 8000 години преди Христа се случило нещо невероятно. Обществото на земеделци и риболовци се трансформирало в метрополис, където живеели петдесет, а защо не и сто хиляди души. Имали собствено писмо, религиозен център, обществени арени, по-големи дори от римските, сложна водоснабдителна система... това... Не знам, това просто е невероятно.

— И нищо от описаното дотук не се е случило никъде другаде по света — напомни Джак. — Чатал Хююк е бил изоставен в края на шестото хилядолетие преди Христа вероятно в резултат на тежка война, а прословутите стени на Йерихон рухват. Докато атлантите са вдигали пирамиди, в Близкия изток още не са знаели да пекат глина.

— Вероятно бронзът е бил основният фактор, подпомогнал такова бързо развитие — обади се Мустафа. — Помислете за всички възможни употреби на твърдите сечива с остри ръбове, които е можело да се изработват във всякакви форми. И не само това — после е можело се поправят и преправят. Без шила и длета не може да се направи никакъв ковчег. Бронзовите сечива са били критично важни и в каменоломните, и за земеделието. Рала, кирки, вили, мотики, лопати, сърпове и коси. Бронзът просто е пришпорил революцията в земеделието.

— В Месопотамия — днешен Ирак — той е пришпорил и първата надпревара във въоръжаването — отбеляза Хибермайер и избърса очилата си.

— Много важно съображение — намеси се Дилън. — Войната при ранните държави в Месопотамия и Леванта обаче е била ендемична, по-често заради сребролюбието на богатите, отколкото в резултат на борба за ресурси. Днес се шири заблуждението, че войната ускорява технологичния прогрес. Всъщност ползата от някакъв напредък в инженерните дисциплини и науката напълно се заличава от прахосването на човешката изобретателност, впрегната да създава методи на унищожение. Може би чрез упражняването на пълен контрол върху производството и използването на бронза жреците на Атлантида са успели да предотвратят използването му за военни действия.

— Представете си общество без войни, но с широка употреба на бронз, появило се в края на ледниковата епоха — продължи Хибермайер. — Такова общество би ускорило развитието на човешката цивилизация!

— Но ако атлантите са били единствените, които са знаели как да получават бронз, това знание не е ли било загубено след Потопът? — попита Костас.

— Не е било загубено, просто е било пазено в тайна — отговори Дилън. — Да се върнем на Аменхотеп, египетския върховен жрец в храма край Саис. Аз вярвам, че той е бил пазител на знание, един от веригата, запазена непрекъсната през вековете, с начало пет хиляди години по-рано, по времето на Атлантида. Първите жреци на Саис били последните от Атлантида, наследници на мъже и жени, напуснали ето точно тази камера и поели в опасно пътуване на запад към Босфора. Ролята им била да регулират поведението на хората в съответствие с тяхната интерпретация на волята на боговете. Постигали го, като налагали система от морални норми, но и като пазели знанието, в това число знанието, което можело да е разрушително. След изчезването на Атлантида те според мен са пазили тайната на бронза поколения наред, като я предавали на онези, които сами избирали да ги наследят. — Дилън посочи блестящите плочи по стените. — Пред нас е цялото познание в ръцете на жречеството на Атлантида, кодифицирано като свещен текст. Част от познанието било

достъпно за всички, например основите на земеделието. Друга част била запазена за жреците, предполагам включително лечителството. — Той махна с ръка към непреведените плочи отляво. — За останалото можем само да предполагаме. В тези писания е възможно да има древна мъдрост, която висшите жреци са пазели само за себе си, мъдрост, която да се разкрива единствено в избран от боговете момент.

— И все пак основите на бронзовата технология би следвало да са общоизвестни и общодостъпни — настоя Костас.

— Не е задължително — каза Джак, който неспокойно крачеше зад сфероида. — Докато минавах с АДВА над източната част на града, забелязах нещо много странно. Имаше места, където явно се бяха занимавали с дървообработване, места, където бяха дялали камък, грънчарски работилници, пещи за хляб. Но не видях и намек за ковачници или металообработване. — И въпросително погледна Мустафа, чийто докторат върху ранната металургия из Близкия изток бе основополагащ труд по тази тема.

— Дълго смятахме, че калаят, използван през бронзовата епоха, е идвал от Централна Азия — обясни Мустафа. — Но мас спектрографският анализ на сечивата посочи и мини в югоизточния Анадол. В момента се убеждавам, че е имало и друг източник, за който не бих се досетил, преди да стана участник в това откритие. — Джак кимна ентусиазирано, а Мустафа продължи: — Топенето и коването на метал не са домашна дейност. Джак е прав, че общество с подобен размер е имало нужда от постоянно действаща металообработваща работилница, която би трябвало да се намира далеч от жилищната част на града. В място, където високата температура е могла да бъде впрегната — горещина от естествен източник.

— Но разбира се! — извика Костас. — Вулканът! Сред минералите, изхвърляни при изригванията, сигурно е имало каситерит — калаената руда. Това е било мина, пчелна пита от галерии покрай рудните жили дълбоко в недрата на планината.

— А понеже планината вече била обявена за свещена — допълни Дилън, — жреците можели да контролират достъпа не само до начините за производство на бронз, но и до една от съществените му съставни части. Издигнали са естествена бариера — стената на набожността. Жреците съществуват, защото експлоатират разбирането на истини, непонятни на обикновените хора. Чрез обявяването на

бронза за свещен те са издигнали металургията до изкуство, разбирано и практикувано от малцина.

— Ние се намираме в катакомбите на древната технология: ковачница, достойна за самия бог покровител на огъня Хефест — каза Джак.

— Но какво точно се е случило по време на бягството от Черно море? — попита Костас.

— Да, сега вече стигаме до същината на въпроса — каза Дилън. — Когато водата преляла през Босфора и започнало наводнението, хората естествено предположили най-лошото, а именно че приближава краят на света. Дори жреците не са могли да измислят рационално обяснение за неумолимото прииждане на морето — явление също толкова свръхестествено, колкото грохота на вулкана. — Той размаха ръце и по стените зашариха странни сенки. — За да умиловат боговете, са прибегнали до изпитаното средство — жертвоприношението. Първо сигурно на бик — прерязали са му гърлото на олтара. Когато и това не помогнало, са опрели до последната възможност — човешкото жертвоприношение. Заклали жертвите и хвърлили телата им в сърцето на вулкана. — Той млъкна и огледа всички един по един. — И тогава се случило онова, което очаквали. Бликнала магма, може би по време на силна буря с проливен дъжд — комбинация, която довела до изригването на мощен стълб пара и невероятна дъга. Дългоочакваният знак. На стената веднага бил издялан маркер — последният. Яхве не ги бил изоставил. Все още имало надежда. Това ги убедило да тръгнат, а не да чакат гибелта.

— И се качили на корабите — каза Костас.

— Някои поели по най-късия път към по-високи земи: на изток към Кавказ и на юг през залятата равнина, покрай планината Арарат, към Месопотамия и долината на Инд. Други тръгнали на запад към устието на Дунав и явно някои от тях стигнали чак до Атлантическия океан. Но аз съм убеден, че най-голямата група е заобиколила Босфора, като е пренесла корабите си по суша, и е стигнала до Средиземноморието. Тези хора се установили в Гърция, Египет и Леванта, а някои стигнали чак до Италия и Испания.

— Какво са носели? — поинтересува се Ефрам.

— Помисли си за Ноевия ковчег — отговори Дилън. — Домашни животни: едър рогат добитък, свине, овце, кози. И зърно за посев:

пшеница, ечемик, бобови култури, може би дори маслинови дръвчета и лози. Но има нещо с огромна важност, което не взели.

— Бронзът? — обади се Костас.

Дилън кимна.

— Това е единственото възможно обяснение за пълното изчезване на бронза, поне според археологическите находки, през следващите две хиляди години. Със сигурност в корабите им е имало място за сечива и инструменти, но според мен жреците са им забранили да ги вземат. Възможно е това да е било последен акт на умилюстивяване, жертва, която е трябвало да им осигури безопасен поход към неизвестното. А е възможно и сами да са хвърлили инструментите в морето като жертва пред силата, унищожила града им.

— Но жреците им са носели знанието за металургията — пак се обади Костас.

— Мисля, че да. Вярвам, че висшите жреци сключили договор с боговете — завет, ако щете. След като поличбата им дала надежда, те се заловили трескаво да копират свещения текст и прехвърлили десетте плочи на златни листове. Знаем вече, че мъдростта им включвала основите на земеделието, скотовъдството и каменоделството, заедно с още много, което ще изясним след приключване на превода. — Той хвърли поглед към Катя. — Всеки комплект листове бил сложен в дървен сандък и поверен на висшия жрец в състава на всяка група.

— Поне една група не е имала пълен комплект — прекъсна го Джак. — Видяхме недовършения лист с текста от четвъртата плоча.

Дилън кимна и продължи:

— Убеден съм, че едната група е била значително по-голяма от останалите и че в нея са били повечето висши жреци. Като раздали копия от свещения текст на всяка група, жреците си гарантирали, че завещанието им ще пребъде каквото и да се случи с основната флотилия. Но тяхното намерение е било да намерят нова свещена планина — нова Атлантида.

— И според теб потомците им просто седели върху сандъците със знание през следващите две хиляди години? — недоверчиво попита Костас.

— Помисли за жреците в Саис — каза Дилън. — Поколения наред те крили историята на Атлантида — една цивилизация, изчезнала от лицето на земята векове, преди да се възцарят първите фараони. А доколкото ни е известно, Солон е единственият външен човек, посветен в техните тайни.

— А жреците можели да предложат много повече от загадките на металургията — напомни Джак. — Можели да използват астрономическите си познания, за да предсказват времето и да съобщават най-подходящите дати за сеитба и жътва. В Египет можели да укрепват властта си чрез предвиждане на годишните прииждания на Нил — чудо, изискващо намеса свише. Същото било вярно и за другите люлки на цивилизацията, където реките наводнявали равнините — Тигър и Ефрат в Месопотамия и долината на Инд в Пакистан.

— Не бива да пропускаме и нещо, което е възможно да се окаже по-значимо от бронза — допълни Мустафа. — По време на шестото и пето хилядолетие преди новата ера майсторите на кремъка и обработването на камък достигнали върха си, за което свидетелстват намерените от този период изящни ножове и сърпове. Някои от тях доста наподобяват по форма бронзовите сечива, които биха могли да се изработят с тайната на бронза. Край Варна са намерени удивителни предмети, украсени със злато и сребро. Находката се отнася към 4500 година преди новата ера, така че първите заселници там е възможно да са били атланти.

— Не бива да забравяме и езика — напомни Катя — най-големият им дар може да се окаже индоевропейският, гравирен върху тези плочи. Това е истинският майчин език — основата на първите писмени езици на Стария свят: гръцки, латински, славянски, ирански, санскритски, германски — и наследникът му староанглийски. Големият му речник и сложният синтаксис са тласнали появата на много идеи, не само абстрактните понятия за религия и астрономия, но и съвсем ежедневни, банални неща. Най-ясният общ знаменател сред индоевропейските езици са думите за земеделие и скотовъдство.

— Абстрактните идеи включвали например монотеизма — боготворенето на едно божество. — Ефрам Якобович изглеждаше сякаш осенен от прозрение, гласът му трепереше. — Според устоите на юдаизма историите в Стария завет са основани на събития от

късната бронзова и ранната желязна епоха — с други думи, от края на второто и началото на първото хилядолетие преди новата ера. Сега се оказва, че споменът в тях датира от много по-рано: от потоп в Черно море и Ной, от златните плочи и ковчега на Завета. Дори имаме свидетелство за жертвоприношение, в това число може би и човешко, като върховен тест за вяра в бога, което събужда спомен за Авраам и сина му Исаак. Това е твърде много, за да е просто съвпадение!

— Много от онова, което досега е било смятано за истина, ще трябва да се ревизира — сериозно каза Дилън. — Поредица от почти невероятни събития доведе до това откритие: намирането на папируса в пустинята и на потъналия минойски кораб, изваждането на златния диск с неocenимата таблица на съответствието на символите, преводът на глинения диск от Фаистос. — Той кимна поред на Айша и Хибермайер, Костас, Джак и Катя, отдавайки им заслуженото. — Всички тези неща са свързани с обща нишка, факт, който отначало приех за игра на случайността.

— Минойският Крит — веднага реагира Джак.

— Именно — кимна Дилън. — Обърканата версия на разказа за Атлантида, разказана ни от Платон, изглежда, се отнася до минойците от бронзовата епоха и тяхното изчезване след изригването на Тера. Но благодарение на една прищявка на съдбата оцелелият фрагмент от папируса ни показва, че Солон е записал два различни разказа, единият от които наистина се отнася до катаклизма в Егейско море от средата на второто хилядолетие преди Христа, но другият описва изчезването на Атлантида в Черно море четири хилядолетия по-рано.

— Събития, които са абсолютно независими едно от друго — подчерта Костас.

Дилън пак кимна.

— Отначало смятах, че Аменхотеп е разказал на Солон анекдотичната версия за великите природни катастрофи в миналото — списък на цивилизациите, изчезнали при потоци и земетресения, нещо, което е смятал, че отговаря на гръцкия вкус към драматичното. Имам известно оправдание, защото един век по-късно египетските жреци разказали на Херодот най-различни нелепи истории за странни събития из далечни места, някои от които абсолютно изсмукани от пръстите. Но сега мисля различно. Вече вярвам, че Аменхотеп е имал по-висша цел.

— Смятах, че единствената причина жреците да обърнат внимание на Солон е неговото злато — каза озадачено Костас. — Все пак едва ли биха разкрили тайните си, още повече пред чужденец.

— Според мен обаче това е само част от истинската история. Аменхотеп може да е предчувствал, че дните на фараоните са преброени и че вече не може да се разчита на мерките за сигурност, позволили на неговите предшественици да опазят тайните. Гърците вече установявали търговски пунктове по делтата, а само два века по-късно Александър Велики щял да нахлуе из тези земи и да помете завинаги старите порядки. От друга страна, Аменхотеп може да е гледал на гърците с надежда. Обществото им било връх на демокрацията, общество на просветеност и любопитство, място, където философът наистина е можел да бъде цар. В света на гърците хората един ден можели да преоткрият утопия.

— А и появата на учения молител вероятно е съживила спомена за приказната страна отвъд северния хоризонт, островната цивилизация, забулена в легенда, където някога жречеството разчитало на възраждане. — Лицето на Джак бе светнало от възбуда. — Аз лично вярвам, че Аменхотеп е бил потомък на някогашните жреци на Атлантида, повели пет хиляди години преди това група бежанци към бреговете на Египет и оформили съдбините на тази страна. Висши жреци, патриарси, пророци — наречете ги както искате. Други групи стигнали в Леванта, в Италия, където станали предци на етруските и римляните, в Испания, където след време процъфтял град Тартес. Но аз смятам, че най-голямата флотилия не е стигнала по-далеч от Егейско море.

— Остров Тера! — възкликна Костас.

— Преди изригването Тера вероятно е бил най-впечатляващият вулкан в Егейско море с огромния си конус — каза Джак. — Профилът му със сигурност е напомнил на бежанците за завинаги изгубената родина. Последните възстановки показват, че Тера е бил с два върха!

— Онова светилище, което бе открито в скалите на Тера след земетресението миналата година... — почна Костас. — Да не искаш да кажеш, че е било построено от атлантите?

— След откриването на праисторическия Акротири през 1967 археолозите недоумяват защо в едно толкова процъфтяващо населено място не е имало дворец — отговори Джак. — Миналогодишното

откритие доказва онова, което допускаха някои от нас, а именно че на острова е имало религиозен комплекс. Намереният потънал кораб като че ли слага точка на съмненията — товарът от церемониални одежди и свещени артефакти доказва, че жреците са притежавали богатства, достойни за царе.

— Но корабокрушението е от бронзовата епоха, тоест хиляди години след бягството от Черно море — възрази Костас.

— Да, Акротири е основан през бронзовата епоха и е бил крайбрежна морска империя, но на острова са намерени много керамични съдове от неолита и каменни сечива. Най-ранното поселище вероятно е било по-навътре в сушата и по-нагоре в планините — несъмнено подходящо място във времена, когато нападенията по море са били ежедневие.

— И откога в такъв случай е светилището? — поинтересува се Костас.

— Изумително старо е... от пето, може би шесто хилядолетие преди Христа. Що се отнася до потъналия кораб, вероятно не само златният диск, но и много други свещени артефакти ще се окажат много по-стари — обожествявани скъпоценни предмети от хилядолетия преди бронзовата епоха.

— Как се вписват в тази картина минойците?

Джак стисна ръба на масата. Еуфорията му беше направо осезаема.

— Когато говорим за древния свят, преди гърците и римляните, обикновено имаме предвид египтяните, асирийците или някои от близоизточните народи, споменати в Библията. Но в много отношения най-необичайната цивилизация е онази, която се развила на остров Крит. Народът там може и да не е строил пирамиди и зикурати, но всичко останало свидетелства за уникално богата култура, удивително съзидателна и идеално съчетана с богатството на земята им. — Джак усещаше засилващото се вълнение на останалите; всички започваха да осмислят по нов начин наученото и видяното след заседанието в Александрия. — Трудно е да си го представим днес, но от мястото, където се намираме сега, атлантите са контролирали огромна равнина, простираща се от древния бряг до възвишенията на Анадола. Остров Тера бил изключително плодороден, но прекалено малък, за да осигури прехраната на население с такава численост. Така че жреците

погледнали на юг, към първата суша на два дни от Акротири — необятен бряг и висока планина.

— Крит е бил заселен през неолита — поясни Хибермайер. — Доколкото си спомням, най-старите артефакти са изкопани под двореца в Кносос и са датирани с радиоактивен въглерод към седмо хилядолетие преди Христа.

— Да, хиляда години преди края на Атлантида, част от голямата вълна заселвания на острови след края на ледниковата епоха — съгласи се Джак. — Но през шестото хилядолетие е имало друга вълна, донесла гърнчарството и новите идеи в архитектурата и религията. — Той млъкна за момент, после продължи уверено: — Вече съм сигурен, че това са били атлантите — колонисти, дошли с кораби от Тера. Тъкмо те са обработили терасовидно долините по северния бряг на Крит, засадили са лози и маслини и са започнали да отглеждат овце и добитък, които се наплодили от животните, които докарали. Използвали обсидиана, които намирали на остров Мелос, и установили контрол над експорта му по същия начин, по който жреците на Атлантида контролирали бронза. Обсидианът започнал да се използва в размяната на церемониални подаръци, което помогнало да се установят мирни взаимоотношения в цялата акватория на Егейско море. Повече от две хиляди години жреците управлявали развитието на острова, като използвали за целта центрове от рода на скалните светилища.

— А как да си обясним повече или по-малко едновременната поява на бронза из целия Близък изток през третото хилядолетие преди Христа? — попита Костас.

Отговори му Мустафа:

— Малко по малко калаят започнал да прониква от изток в района на Средиземноморието. Наличието му несъмнено е довело до експерименти от страна на всички ковачи на мед из региона.

— А според мен жреците са отстъпили пред неизбежното и са решили да разкрият най-голямата си тайна — каза Джак. — Подобно на средновековните монаси или келтските друиди, те според мен са били нещо като международни арбитри в областта на културата и правосъдието, емисари и посредници, свързващи в едно развиващите се нации от бронзовата епоха. Погрижили са се заветът на Атлантида да се превърне в обща валута в региона.

— А вече знаем, че са имали пръст и в търговията, ако съдим по намереното в потъналия кораб — каза Мустафа.

— Освен нашата находка в Източното Средиземноморие има още три от бронзовата епоха, но нито един от откритите кораби не е минойски и всички са от по-късно — обясни Джак. — И все пак находките подсказват, че жреците са контролирали доходоносната търговия с метали. Убеден съм, че жреците са разкрили чудесата на бронзовата технология — разкритие внимателно синхронизирано в целия регион, но извършвано основно на Крит, мястото, където внимателно насочваното развитие през неолита е осигурило възникването на условия максимално подходящи за повторение на великия експеримент.

— И тогава в действие влязъл мултиплициращият ефект — възкликна Катя, неспособна повече да мълчи. — Бронзовите сечива довели до втора революция в земеделието. Селата се превърнали в градове, в градовете се издигнали палати. Жреците въвели линейното писмо тип А, за да направят възможно воденето на сметки и да въведат администрацията. Скоро Крит от минойската епоха станал най-великата цивилизация в Средиземноморието — цивилизация, чиято сила била не във военната ѝ мощ, а в успеха на нейната икономика и богатата ѝ култура. — Тя погледна Джак и бавно кимна. — В крайна сметка ти се оказа прав. Крит е бил Атлантидата на Платон. Само че това била една нова Атлантида, пресъздадена утопия, втори велик проект, продължил извечната мечта за рай на земята.

— Към края на второто хилядолетие преди Христа минойски Крит бил в зенита на разцвета си — припомни Дилън. — Бил точно както е описано в първата част на папируса на Солон: земя на великолепно дворци, богата култура, скачащи бикове и артистична пищност. Изригването на Тера разтресло този свят из основи.

— То било по-мощно от изригването на Везувий — обади се Костас. — Във въздуха било изхвърлено невероятно количество пепел, а вълните били огромни.

— Катаклизмът се усетил далеч зад пределите на Тера и Крит. Жреците загинали почти до един и цялата фасада на постигнатото през бронзовата епоха започнала да се разпада. Един процъфтяващ до онзи момент свят се сринал в анархия и хаос, разкъсван от вътрешни

конфликти, неспособен да се противопостави на нашествениците, които нахлули от север.

— Все пак някои от жреците оцелели — прекъсна го Костас. — Пътниците на нашия потънал кораб са загинали, но онези, които заминали по-рано, явно са оживели.

— Така е — съгласи се Дилън. — Също като населението на Акротири, жреците били предупредени може би от силните трусове, които според сеизмолозите разтърсили острова няколко седмици преди катаклизма. Аз смятам, че повечето жреци са загинали с вашия кораб. Но други са намерили безопасен пристан във Фаистос на южния бряг на Крит, а имало и такива, които избягали още по-далеко, за да се присъединят към събратята си в Египет и из Леванта.

— И все пак това сложило край на опитите да се съживи Атлантида и на експериментите с утопия — осмели да се предположи Костас.

— Над света на бронзовата епоха били надвиснали черни облаци — потвърди Дилън. — Хетите вече напирали от североизток, където се били укрепили при Богоазкьой. Това била надигаща се буря, която щяла да помете всичко по пътя си чак до самия Египет. Оцелелите в Крит минойци били безсилни да се противопоставят на микенските войни, придошли с платноходи откъм гръцкия материк. Това били предците на Агамемнон и Менелай, чиято титанична битка с Изтока предстояло да бъде обезсмъртена от Омир в обсадата на Троя. — Дилън погледна групата. — Жреците съзнавали, че нямат властта да моделират съдбата на света. Тяхната амбиция била събудила гнева на боговете и повторно им навлякла наказанието, което веднъж вече било унищожило родината им. Изригването на Тера сигурно е изглеждало апокалиптично, достойно за истински Армагедон. От онзи момент жреците повече нямало да търсят активна роля в делата на хората, щели да се затворят в светилищата си и щели да обгърнат знанията си в мистерия. Не след дълго, също както с Атлантида, от минойски Крит не останала и следа, а само смътният спомен за някакво райско място, назидателен разказ за възгордяването на човека, превърнал се в мит или легенда, споменаван епизодично само в мантрите на последните останали жреци.

— Като например в светилището на храма при Саис — припомни Костас.

Дилън кимна.

— Единствената граничеца със Средиземноморието цивилизация, избягнала разрушителния край на бронзовата епоха, в която жреците опазили хилядолетната приемственост, започнала от Атлантида, била египетската. Допускам, че Аменхотеп е бил последният потомък — единственият доживял до зората на класическата ера. Краят щял да дойде с идването на Александър Велики.

— Но завещанието оцеляло — изтъкна Джак. — Аменхотеп предал факела на Солон, представителя на културата, в която той съзирал надежда за възраждане на идеалите на своите предци. — Направи пауза и тихо и развълнувано завърши: — И този свещен дълг сега е прехвърлен на нас. За първи път от древни времена завещанието на Атлантида е положено в нозете на човечеството и аз говоря не само за това, което видяхме досега, но и за несподелената мъдрост, която дори Аменхотеп не е смееел да разкрие...

Излязоха и бавно тръгнаха надолу по стълбата към светлината в края на прохода. От двете им страни фигурите на жреци и жрици като че ли се изкачваха в обратна посока — тържествена процесия, вечно стремяща се към светая светих.

33.

Изведнъж се чуха стъпки — към тях тичаше Бен, придружаван от двама моряци.

— Излизайте веднага! Имаме неканен гост.

Джак и Костас забързаха към изхода.

— Кой? Какво става?

— Неидентифициран летящ обект по ниска траектория, лети към нас. Радарът го засече преди пет минути. Не отговаря на никакви позивни.

— Курс?

— 140 градуса: юг — югозапад.

Излязоха в тронната зала и вкупом тръгнаха да заобикалят платформата към входа. Дори от това разстояние усещаха изпепеляващата горещина, излъчвана от централния комин: явно вулканът се активираше.

— Май нещо се пече.

— И то буквално.

Джак направи знак на другите да вървят напред, а сам изчака Хибермайер и Дилън, след което тримата забързаха към входа. Край тях излетя колона нажежен газ и те се хвърлиха встрани. Вече бяха в снопа слънчеви лъчи, проникващи през отвора.

— Нещо в кората се надига — извика Костас, за да надделее рева на земните недра. — Сигурно е като онези събития, които атлантите са регистрирали в календара си. Може да има и лава.

— Том Йорк вече нареди пълна евакуация заради натрапника — извика в отговор Бен. — Да побързаме!

Изтичаха след Бен по стъпалата към импровизираната вертолетна площадка и излязоха под яркото слънце. И последният от вертолетите „Сийхок“ бе вече над морето и единственият останал бе „Линкс“-ът на „Сий Венчър“, вече готов за излитане.

— Самолетът, който идва, е военен — каза Бен, притискаше до ухото си слушалка. — Според един от руските капитани е „Хариър“.

На Джак изведнъж му призля. Беше сигурен какво става. Помогна на Дилън да се качи.

„Укрепените хангари на Аслан. Олга Ивановна Ворцева!“

— Смятат, че се насочва към подводницата. Вече е прихванат. Не желаят да рискуват. Стреляха...

Джак скочи във вертолета и в същия миг видя следите на две ракети, които се устремиха в небето от най-близкия до „Казбек“ катер. Срещу тях над вълните на изток се появи черна точка.

„Тя изобщо не се интересува от подводницата! Дошла е да се присъедини към своя любим в ада!“

— Давай! — изкрещя Джак. — Идва към нас!

Пилотът вдигна вертолета и те видяха вече по-ясно как самолетът се стрелва над подводницата, следван от двете ракети. Джак рязко се извъртя към отворената врата и успя да види как ракетите взривяват опашката на „Хариър“-а. Вертолетът се издигна във въздуха в момента, в който към тях полетяха разлетелите се парчета. За миг Джак зърна пилота на самолета — а в следващата секунда той се превърна в огнено кълбо. Мощната взривна вълна подхвърли вертолета нагоре като играчка и всички се хванаха кой, за каквото може.

Горящият „Хариър“ летеше към скалата като комета. Пилотът се бе прицелил точно във вулкана — и след миг огнената топка изчезна в кратера.

— Ще изригне! — изкрещя Костас.

Вертолетът се издигна на триста метра, зави и се наклони и всички загледаха сцената, разгръщаща се пред погледите им. Секунди след удара се разнесе раздиращ слуха тътен и от гърлото на вулкана изригна огнен език. Попадението на „Хариър“-а бе компресирало газовете в кратера и след това ги бе възпламенило. Конусът на вулкана се забули в дим, после от него излетя огнен гейзер, висок стотици метри.

По периферията на кратера, под раздуващия се облак прах се появи огнен пръстен и към морето потекоха езици разтопена лава.

Атлантида пак бе скрила тайните си.

ЕПИЛОГ

Последните лъчи на залязващото слънце хвърляха топло сияние над вълните, плискащи по кърмата на „Сий Венчър“. Морето на изток вече се сливаше с небето, на запад спускащото се огнено кълбо отнасяше със себе си последната светлина. След изригването всичко бе потънало в пастелни цветове, мястото на вулкана бе забулено във водовъртеж от прах и пара, обгърнати в сияние от оранжево и розово.

От горната палуба цялата панорама от последните няколко дни се виждаше като на длан. След необикновеното откритие от сутринта и измъкването им като по чудо всички се чувстваха изцедени, но ликуващи, и сега кротко се къпеха в топлината на отиващия си ден.

— Питам се как един древен грък би възприел всичко това — каза Костас и обърна насиненото си подуто лице към Джак.

— Вероятно би се почесал по главата, би казал: „А...“ — а след това щеше да извади свитък и да започне да записва онова, което вижда. Такъв човек е бил древният грък.

— Типичен археолог — въздъхна Костас. — Повреден до състояние на пълна неспособност да се развълнува от каквото и да било.

Районът на острова продължаваше да е скрит под облаци пара, но те знаеха, че над водата не е останало нищо. Подземният лабиринт се бе срутил под тежестта на бликналата магма. За няколко тревожни часа те бяха станали свидетели на по-малка версия на случилото се след изригването на Тера: огромните подземни камери се бяха срутили, морето бе нахлуло на освободеното от тях място, а това на свой ред бе предизвикало вълни, поставили на изпитание дори стабилизиращата система на „Сий Венчър“. Знаеха, че в момента изригването продължава вече само под вода и реките лава се стичат по древния път на процесиите и обхващат в унищожителната си прегръдка външните покрайнини на града.

— Това не означава, че разкопките са невъзможни — каза Костас. — Я вижте Помпей и Херкулан, та дори и Акротири на Тера.

— Помпей се разкопава от двеста и петдесет години и още не са стигнали доникъде — каза Джак. — При това там става дума за затрупване с пепел, а не за лава. Да не говорим, че не е под вода.

Опитваха се да се утешат с мисълта, че има и други чудеса, които чакат да бъдат открити по линията на древния бряг — идеално запазени като селото при Трабзон чудеса, които могат да отговорят на много от въпросите им за това как са живели преди повече от седем хиляди години хората на тази необикновена култура.

За Джак нямаше нищо по-важно от разкриването на истинската роля на Атлантида и забележителното ѝ място в историята на човечеството. Ако бяха знаели, че разполагат с ограничено време, може би нямаше да влязат във вулкана, но сега минаването през лабиринта и откриването на светилището бяха като поклонение, което никога нямаше да се повтори.

Беше убеден, че опазването на подводницата и унищожаването на Аслан са предотвратили ядрена катастрофа. Постигнатото от тях бе лъч надежда, малък знак, че хората все още имат пръст в оформянето на собствената си съдба. Сега, в името на онези мечтатели от зората на цивилизацията, те трябваше да направят така, че откритието им да бъде запомнено не само като разкриване на някаква стара слава, но също и като обещание към бъдещето. Това беше истинското завещание на Атлантида.

Затихващите повеи на вятъра надипляха повърхността на морето в пъстри нюанси на оранжевото. На север се забелязваше само мазното петно, останало като единствен спомен за „Вултура“ — нейният обгорял корпус почти незабелязано се бе скрил под вълните преди около час. Малко встрани се виждаше огромният корпус на „Казбек“, а до него — спасителен руски кораб. По-навън имаше кордон военни кораби, броят им постоянно бе нараствал през деня. Никой не искаше да рискува, още повече че събитията през последните няколко дни бяха разкрили съществуването на неконтролируеми елементи, притежаващи достатъчно жестокост и дързост, за да се опитат да се противопоставят дори на международни въоръжени сили.

Ефрам Якобович говореше тихо по мобилния си телефон. С посредническите си умения, които му бяха помогнали да се нареди сред най-богатите хора на света, той вече бе договорил сделка, която предвиждаше богатството на Аслан да се раздели на три. Турците щяха

да получат нужните им средства за фонда за подпомагане на пострадалите от земетресения, а грузинците — възможност да създадат достатъчно мощни сили за сигурност. МУИМ щеше да е в състояние да финансира построяването на „Сийкуест 2“, а с останалото щеше да се създаде програма за изследване на цялото крайбрежие на Черно море.

Джак погледна Костас и каза:

— Между другото, още не съм ти благодарил за АДВА. Ако не беше настоял да екипираме командния модул с него, сега щях да съм част от постоянния пейзаж на морското дъно.

Костас вдигна големия джин тоник, който все пак му бе осигурен.

— Аз пък ти благодаря, че се появи в последната възможна секунда. Защото там, където бях, обстановката определено беше напечена.

— Имам един въпрос — продължи Джак. — Какво щеше да правиш, ако не бях дошъл?

— Малко преди това се бях съгласил да отведа хората на Аслан през вулкана до подводницата. Помниш ли последната част на подводния тунел със стеснението преди излизане на повърхността? Е, щях да ги вкарам в другия проход.

— Право в магмата.

— Мен така или иначе ме очакваше едно и също — малко горчиво отговори Костас. — Така поне щях да взема още двама от хората на Аслан със себе си и щях да дам на Катя още малко време, а значи и допълнителен шанс. В името на доброто, както се казва.

Джак погледна смълчаната Катя. Беше се подпряла на перилата, загледана в морето, лицето ѝ бе позлатено от залеза. Вяха направили невероятни открития през последните няколко дни, а тя бе изживяла неща, които никой не си бе представял при първата им среща в Александрия.

— Да, в името на доброто — повтори Джак шепнешком.

Дилън, който досега бе седял замислено загледан в хоризонта, пуфна със старата си глинена лула и се обади:

— Имам един въпрос, Джак. За непълния комплект листове. Коя група според теб го е получила?

Джак помисли малко.

— Разполагали са с всичко до четвъртата плоча: основите на земеделието, скотовъдството и каменоделството. Биха могли да попаднат в Западна Европа, където бронзовата епоха е започнала по-късно, отколкото в Близкия изток. Това обхваща региона на Испания, Западна Франция или Британия.

— А може би още по-далеко — подсказа Дилън.

— Някои артефакти от ранната праистория, намерени в Месопотамия и Китай, така и не са обяснени удовлетворително — каза Джак. — Развитието на урбанизма в двете Америки е съпроводено с архитектурни решения, удивително подобни на тези в Стария свят — пирамидите, вътрешните дворове и пътищата за процесии. Напълно възможно е завещанието на Атлантида да е глобално явление и може би за известно време светът е бил сплотен по-тясно, отколкото преди и след това.

Светлините за кацане на кърмовата площадка се включиха и Джак се обърна натам. Рано следобед вертолетът на „Сий Венчър“ бе докарал екип на Обединените нации за инспекция на атомните оръжия на „Казбек“, а сега се връщаше от Абхазия, натоварен със скъпоценен товар произведения на изкуството, намерени в разрушената щабквартира на Аслан, и кацаше само да зареди. Когато пак излетя, този път за Истанбул, чуха пърпоренето на двата вертолета „Уестланд“, които изчакваха реда си за кацане.

Въпреки че всички бяха изтощени, Джак знаеше, че е прав в решението си за незабавна пресконференция. Само след час репортерите щяха да изпълнят залата на МУИМ в Трабзон и новината за откритието щеше да стигне до всички кътчета на света, за да намери място на челните страници още следващата сутрин.

Първият вертолет кацна на палубата и от него се изсипа тълпа оператори. Джак стана. Суровите му черти улавяха последните лъчи на умирация ден. Понечи да тръгне надолу по стълбите, но се поколеба, обърна се към приятелите си и каза:

— Ще остана на „Сий Венчър“, докато не прекратят издирването. Аз го доведох тук, а освен това той ми беше приятел.

— Беше и герой — добави Катя тихо. — Затова светът сега е по-добро място за живот, отколкото бе преди пет дни.

Всички я погледнаха. Тя се беше облегнала на перилата и гледаше на изток. Обърна се и погледна Джак. Вълненията от

последните дни бяха оставили отпечатък върху лицето ѝ, но медното сияние на вечерта като че ли изтриваше грижите и излъчваше обещание за по-добро бъдеще. Катя се изправи, усмихна се уморено, прекоси разделящото ги разстояние и застана до него.

Джак пое дълбоко дъх и каза високо:

— Окей, всички сте поканени да си починете — за моя сметка.

— Съжалявам, приятелю — топло се усмихна Дилън и пак пуфна с лулата. — Имам да ръководя конференция по палеолингвистика, а това малко развлечение тотално ми обърка подготовката. Утре трябва да отлетя за Кеймбридж.

— Мен пък ме чака Ноевият ковчег — безгрижно заяви Мустафа. — Само че не на Арарат, където всички са си втълпили, че се намира, а по бреговата линия, където е изплувала с корабите си южната група, преди да продължи по суша. Трябва да организирам експедицията на МУИМ.

Джак последна Хибермайер и Айша.

— А вие двамата сигурно нямате търпение да подновите разкопките на поредната скучна мумия, така ли?

Хибермайер си позволи една от редките си усмивки.

— Позна.

— Само, моля те, без повече карти на съкровища.

— Понеже сам го споменавах, нека ти кажа, че съвсем наскоро се натъкнахме на много интригуващ отчет за откриването на елинистичния район на един некропол. Нещо свързано с Александър Велики и тайна доставка на другия край на Индийския океан в далечно планинско царство.

Всички видяха, че интересът на Джак веднага се събуди.

— А в случай че си забравил, нас пък ни чака един потънал минойски кораб. — Костас остави чашата си и започна да преглежда последните отчети в джобния си компютър. — Току-що ми предадоха, че са извадили изумителни артефакти, сред които и няколко златни листа, изписани с непонятни символи. — Той се засмя и вдигна поглед към приятеля си. — Та... кой, казваш, е следващият ни проект?

БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

Откритието в основата на събитията, описани в тази книга, е измислено. Но археологическият фон е правдоподобен, доколкото допуска контекстът на сюжета, с отчитане на онова, което ни е известно и което се дискутира. Тези бележки имат за цел да изяснят фактите.

Потопът в Черно море. Месинската солна криза е установен факт, резултат от тектонични и глациалноизостатични процеси, отрязали Средиземно море от Атлантическия океан. Кризата е датирана към периода 5,96 до 5,33 милиона години преди настоящето и е завършила със заливане през Гибралтарския земен мост. Нивото на Средиземно море се покачило допълнително с още 130 метра по време на „великото топене“ в края на ледниковата епоха, т.е. преди 10–12 хиляди години.

Напоследък са събрани доказателства, подсказващи, че Черно море е било откъснато от Средиземноморието няколко хиляди години по-дълго и се е напълнило до същото ниво едва след преливане на естествената дига, образувана от Босфора, което е станало през шестото хилядолетие преди Христа. Извадени със сонди проби от дъното на Черно море подсказват за съществуването на преход от пресноводни към соленоводни седименти преди около 7500 години — дата, установена чрез анализ с радиоактивен изотоп на въглерода на черупки на миди, взети от слоеве, съответстващи на времена преди и след тази дата. Това горе-долу съвпада с изтеглянето на ледената покривка в района на Западния Атлантик, което позволява да се направи хипотезата, че първото от тези събития може да се намира в причинно-следствена връзка с второто, особено в комбинация с тектонична активност.

През 1999 г. използването на хидролокатор и драга довело до откриване на берма^[1] от древна брегова линия на 150 метра дълбочина

под днешното морско ниво в шелфа на Северна Турция в околностите на Синоп. Макар да се води разгорещена дискусия за датата, скоростта и обема на Черноморския потоп, съществуването му се смята за общоприето.

Бягството през неолита. Много експерти смятат, че индоевропейският език е възникнал в Черноморския регион по някое време между седмо и пето хилядолетие преди Христа. Много преди възникването на хипотезата за Черноморския потоп водещите археолози са изтъквали, че индоевропейският език се е развил в първите селища на земеделци в Анадола около 7000 години преди Христа, че е стигнал Европа едно хилядолетие по-късно и че разпространението му се е извършвало едновременно с възникването на едромасабното земеделие и скотовъдството. Този модел е провокирал и много спорове, не на последно място такива дали подобна дифузия е била свързана и с разселването на хора и разпространението на идеи, но си остава в основата на всеки дебат за произхода на цивилизацията.

Атлантида. Единственият източник за историята на Атлантида са диалозите между Тимей и Кратил, написани от гръцкия философ Платон пред първата половина на 4-ти век пр.н.е. Правдоподобността на историята лежи на две непроверими допускания: първо, че Платон не си я е измислил просто така, и второ, че упоменатият от него източник, атинският учен Солон, няколко поколения по-рано също не е чул измислена история, разказана му от жреците в Саис, които били негови информатори по някое време в началото на 6-и век пр.н.е.

Изглежда правдоподобно египетските жреци да са разполагали с хроники, отиващи хилядолетия в миналото. Гръцкият историк Херодот, който черпи огромен обем информация от тях, когато ги посещава по някое време в средата на 5-и век пр.н.е. — значителна част от тази информация е проверима, — видял папирус, съдържащ списък на „триста и петдесет“ египетски монарси. Той обаче предупреждава: „Онези, които смятат, че разказаното от египтяните е правдоподобно, могат да го приемат за историческа истина“.

По времето на Солон мореплавателите в Средиземноморието знаели за съществуването на далечни земи на изток, отвъд Червено

море, и за Херкулесовите стълбове на запад. Но няма нужда Атлантида да се търси толкова далеко. За египтяните от 6-и век пр.н.е., изолирани векове наред след колапса на бронзовата епоха, остров Крит бил загадъчна земя отвъд хоризонта, където някога процъфтявала изумителна цивилизация. Но контактът с нея бил прекъснат след катаклизъм, който за египтяните се проявил под формата на тъмен покров и нашествие на прелетни скакалци — събития, описани в Стария завет (книга „Изход“, 10).

Днес много от тези, които приемат истинността на разказа на Платон, виждат Атлантида в цивилизацията на минойски Крит и изчезването ѝ след изригването на Тера в средата на второто хилядолетие преди Христа.

* * *

Останки от потънал минойски кораб все още не са открити. За сметка на това са намерени няколко корабокрушения от късната бронзова епоха, включително едно през 1982, югоизточно от турския бряг, обявено за най-голямата археологическа находка след гробницата на Тутанкамон. Находката включва 10 тона медни и калаени слитъци с форма на волска кожа; голям брой блокчета от кобалтовосиньо стъкло; абаносови греди и слонски бивни; прекрасни бронзови мечове; притежавани от блискоизточен търговец печати; изящно златно изображение на Нефертити, позволяващо датирането на корабокрушението към края на 14-и век пр.н.е. Само металът е достатъчен да се въоръжи цяла армия и е възможно да е бил царска собственост. Находката включва дори артефакти с религиозно значение, като например жречески одеяния. Тези съкровища са изложени в Музея на подводната археология в Бодрум.

* * *

През 2001 година в Дманиси, Република Грузия, беше открит череп на хоминид, датиран към изумителните 1,8 милиона години преди настоящето — почти милион години по-рано от най-ранните

вкамелости на хоминиди, намерени в Европа. Много по-късна миграция от Африка довела до възникването на *Homo sapiens sapiens*^[2], които преди около 35000 години започнали да рисуват изящни животни по стените на пещери.

„Залата на предците“ експлоатира не само забележителните скални рисунки в Ласко (Франция) и Алтамира (Испания), отнесени съответно към 20000 и 17000 преди настоящето, но и две по-скорошни находки. През 1994 в пещерите при Шове (Южна Франция) е открит комплекс, блокиран дотогава от скално срутване, станало в праисторически времена. Рисунките в него са отнесени към 35000 преди настоящето, което ги прави най-старите намирани някога — те показват, че художниците от каменната епоха са достигнали върха в своите артистични умения само няколко хиляди години след пристигането в региона на анатомично съвременните хора. Рисунките включват гигантски мамут и други представители на мегафауната от ледниковата епоха. В друга пещера, открита през 1991 край Марсилия, има над 100 рисунки и гравюри — изключителна находка, като се има предвид, че входът ѝ се намира 37 метра под морското равнище. Пещерата Коске е пример, че е възможно да има и други съкровища, останали засега неоткрити в пещери, наводнени към края на ледниковата епоха.

Тези находки са от периоди много хиляди години преди езикът да е стигнал фазата на писмено представяне, най-ранните свидетелства, за което са клинописното писмо на Месопотамия и йероглифите на Египет от около 3200 г. пр.н.е. Но находките от късния палеолит (36000 — 11000 години преди настоящето), които са от времето на пещерното изкуство, включват кости с врязани в тях линии и точки, които е възможно да представляват някакъв числов запис, може би броя на изминалите дни по лунния календар. Тоест възможно е идеята за писането да е възникнала много преди първата нужда за хронизиране в ранната бронзова епоха.

* * *

Измислените жреци на Атлантида са амалгама на шамани и лечители в обществата на ловци събирачи на плодове и жреците царе

от ранните градове държави. Те се и далечни предци на друидите — загадъчните жреци, известни ни главно от „Галската война“ на Цезар. Възможно е друидите да са били властни посредници, обединявали раздробените племена в Европа на келтите. Техните предци може да са носили коничните златни „магьоснически шапки“, сложно общити с астрологически символи, идентифицирани неотдавна в находки от бронзовата епоха. Символите подсказват способност за съставяне на карти и предсказване на небесните събития, в това число на лунния цикъл — знание, сродно с разкритото в мегалитни обсерватории от рода на Стоунхендж. Най-ранните шапки датират от около 1200 пр.н.е. и до момента няма открити такива извън Европа.

* * *

Първите земеделци по островите на Средиземноморието са отглеждали домашни животни, сред които елени, овце, кози, свине и говеда, които не били местни и следователно са докарани от материка по вода. Разкопки в Кипър подсказват, че подобна миграция може да е започнала още през девето хилядолетие преди Христа, т.е. много скоро след възникването на земеделието в Златния полумесец на Анадола и Близкия изток.

Най-ранно датираните лодки са парчета от канута, намерени в Дания и отнесени към пето до четвърто хилядолетие преди Христа. Макар първите египетски и блискоизточни лодки да са били най-вероятно изработени чрез свързване на тръстика — техника, възпроизвеждана по-късно в лодките за траурни процесии, — изобилието на дървесина по южното черноморско крайбрежие подсказва, че строените там морски съдове са били дървени и то още преди появата на метални сечива.

Модел за Ноевия ковчег е т.н. „Дувърска лодка“ — забележително добре запазен корпус, намерен в едноименното английско пристанище през 1992 година. Макар находката да е датирана към бронзовата епоха, формата ѝ е типична за ранните морски съдове. Лодката е дълга петнайсет метра и е построена от дъски, свързани с тисови влакна, което е позволявало разглобяването им за ремонт и транспортиране по суша. С осемнайсет или дваайсет

гребци на борда подобен съд е бил в състояние да транспортира през Ламанша пътници, добитък и друг товар. Флотилия от подобни лодки изглежда доста по-вероятна за бягството през неолита, отколкото използването на единствен кораб с габаритите на Ноевия ковчег, описан в Стария завет, особено като се има предвид, че по онова време не е имало метални сечива, а използването на платна още е било в бъдещето.

* * *

Най-важните ранни неолитни находки, открити до момента, са при Йерихон и Чатал Хююк (или Чаталхююк). Йерихон, библейският град, идентифициран като Тел ас-Султан в Йорданската долина на Израел, бил заобиколен от масивна каменна стена, построена около 8000 преди Христа по време на предгрънчарския неолит. Няма много други преки доказателства за войни преди шестото хилядолетие преди Христа като укрепления, опожарени селища или масови гробове, а неотдавнашно преразглеждане на всички обстоятелства позволява да се предположи, че „защитата“ на Йерихон е по-скоро срещу наводнения, отколкото срещу завоеватели.

Чатал Хююк в южната част на Централна Турция е бил в разцвета си от края на седмо до средата на шесто хилядолетие преди Христа, когато бил изоставен. Сградите, подредени като в индианско селище, култовите стаи, украсени със символи на рога на бик и жизнерадостни рисунки, ни дават представа за вида строителство в долното черноморие. Находките включват глинени и каменни статуетки на гротескно пълната богиня майка, напомнящи за превъплъщенията в глина стилизирани женски образи, намерени на черноморския бряг на Турция в Икъттепе.

Едно от най-необикновените изображения от Чатал Хююк е фреска, намерена в култова стая, датирана към 6200 пр.н.е., на която е показана картината на вулкан, изпускащ огромен облак от пепел. Със вдвоените си конуси, свързани чрез седловина, вулканът има забележителна прилика с изображенията на рога на бик от светилищата. Под него е показан град, който се разпростира може би към море, а сградите наподобяват тези в Чатал Хююк, но са

разпределени в плътно застроени правоъгълни квартали. Вулканът може би е пепелният конус от вулканичното поле Карапинар на петдесетина километра на изток, а градът не е изключено да е самият Чатал Хююк, но може и да е изобразена сцена от далечно място, където град край морето се е сгушил под вулкан със сдвоен връх. Рисунката е най-старото известно изображение на вулкан и планирано застроен град.

В района на черноморието най-ясното доказателство за ранно развитие идва от Варна (България), където в антично гробище са намерени много златни и медни артефакти и предмети, изработени от кремък и кост. Находките не само демонстрират невероятните постижения на древните металурзи, но и говорят за съществуването на общество, в което е имало материално неравенство. Гробището датира от неолита, период, често наричан „халколит“ или медната епоха, и се е използвало в средата на петото хилядолетие преди Христа.

* * *

На осемдесет километра северно от Крит се намира вулканичният остров Тера. Досега е разкрита само част от праисторическия град Акротири, който постепенно изниква от гробницата си от пепел и пемза като Помпей от бронзовата епоха. Жителите му са били предупредени за изригването от поредица мощни земетресения. До момента не е открит „манастир“, но в Акротири има прекрасна фреска на морска тематика, показваща крайбрежен дворец и кораби, наредени един след друг в морето, което подсказва, че съблюдаването на религиозните обичаи и извършването на различни церемонии е било важна част в живота на островитяните.

Много археолози датират самото изригване около 1500 година пр.н.е. най-вече въз основа на находките, говорещи за унищожение на дворци на Крит, както и за пристигането на микенците. Обаче неотдавна учените излязоха с „по-добро приближение“ и предложиха годината 1628 пр.н.е. въз основа на киселинните слоеве в гринландския лед, датировка с помощта на радиоизотоп на въглерода и дендрохронологичен анализ на ирландски дъб и калифорнийски бор. Независимо от точната дата не може да има никакво съмнение за

колосалния мащаб на изригването, което не само е унищожило всички следи от цивилизация на Тера, но и е опустошило голяма част от Източното Средиземноморие, като е предизвикало мощно цунами, помело северното крайбрежие на Крит и несъмнено потопило всички кораби, намиращи се в този момент в откритото море.

* * *

Александрия, пристанището, създадено от Александър Велики през 331 г. пр.н.е. на египетското средиземноморско крайбрежие, е мястото, където в началото на романа се провежда конференция. Това става в крепостта Каитбей — замък от 15-и век, построен върху основите на древния фар на входа на пристанището. На дъното на морето, в района на фара, там, където той се е срутил през 14-и век, са намерени много отломки от зидария и скулптура.

На повече от две хиляди километра на запад се намира Картаген — мястото на измисления Морски музей. От 1972 година благодарение на програмата на ЮНЕСКО „Да спасим Картаген“ градът е сред най-изучаваните, въпреки че римляните са го изравнили със земята през 146 г. пр.н.е., а арабите са направили същото деветстотин години по-късно. Днес едно от най-интересните неща в града е впримченото от околната земя пристанище, където разкопките са установили наличието на хелинги^[3], обслужвали допреди две хилядолетия цели флотилии галери.

* * *

Солон е действителна историческа личност. Живял е през периода 640–560 г. пр.н.е. Солон е един от главните архонти на Атина през 594 г. пр.н.е. и освен това е известен държавник, чиито реформи проправят пътя към установяването на града като демократичен град държава на Златната ера. По-късно той пътува много из Египет и Мала Азия и е смятан за един от „седемте мъдреци“ на Гърция. Единственото, написано от него и оцеляло до наши дни, са поетични

фрагменти, но е извън всякакво съмнение, че подобно на Херодот един век по-късно, той е водил подробни бележки за разговорите си с жреци и други информатори, с които се е срещал по време на пътуванията си.

Папирусът „Атлантида“ е измислен, макар обстоятелствата около откриването му да са внушени от забележителна поредица открития в Западен Египет. През 1996 в оазиса Бахария едно магаре пропадна през пясъка в изсечен в камъка некропол, останал недокоснат 15 века. Оттогава там са открити над 200 мумии, много от тях позлатени и украсени с портретни лица и религиозни сцени. Те идват от гръцко-римския период след завладяването на тези земи от Александър Велики през 332 г. пр.н.е., но през 1999 г. археолозите, копаещи под оазисния град Ел Бавити, откриват гробница на управител на града от 26-ата династия (664 — 525 г. пр.н.е.) — точно от периода на пътуванията на Солон.

Руините на Саис лежат под днешното село Са ел-Хагар в Западната делта, недалеч от Розетския приток на Нил, на по-малко от трийсет километра от Средиземно море. Също като при Картаген и Александрия, много малко е запазено от някогашния крайречен метрополис, понеже камъните са разграбени, а основите се намират под метри утайка. Въпреки това Саис вероятно е бил важен култов център в зората на египетската история и дори преди периода на ранните династии (около 3100 преди Христа). По време на посещението на Солон той е бил столица на 26-ата династия — място, което трябва да е било добре познато на гърците, които са имали нещо като империя в близкия Навкрат.

Поклонници от близо и далеч идвали тук, за да преклонят глави в храма на богинята Нейт — огромен комплекс, описан от Херодот при посещението му един век по-късно. Тук той се срещнал с „писаря“ — така нарича той висшия жрец, който „поддържа регистъра на свещените съкровища на Атина (Нейт) в град Саис“, човек, който за съжаление „не ми се стори сериозен“. В храма имало извисяващ се обелиск, статуи с колосални размери и сфинксове с човешки глави. Днес е нужен полет на въображението, за да си представим нещо подобно на това място, но една ниска стена от варовик подсказва, че тук някога е имало комплекс с размерите поне на световноизвестния храмов комплекс в Карнак, Горен Египет.

Разкопките, довели до откриването на ранните йероглифи и списъка на жреците, са измислени. Обаче по странно стечение на обстоятелствата името на човека, който може да е бил първият, с когото Солон се е срещнал, е известно — той се казва Аменхотеп. Неговата впечатляваща статуя, изработена от сив пясъчник, най-вероятно добит в Саис и вероятно посветена на храма и 26-ата династия, се намира в Британския музей (номер ЕА41617). Той държи „наас“ — ковчег за свети мощи, в който се съхранява култово изображение на богиня Нейт.

* * *

Мореплавателите от бронзовата епоха, които искали да стигнат до Нил от Крит, може би са потегляли от неотдавна разкопаното пристанище Комос, на южното крайбрежие, откъдето се вижда дворецът във Фаистос. От забележителното си местоположение дворецът доминира над равнината Месара и подпира планината Ида със свещените ѝ пещери и скалните ѝ манастири. На три километра оттам има комплекс, известен като Хагия Триада, традиционно смятан за царска вила, но може да е бил някаква школа, използвана от минойските жреци. Именно тук през 1908 година е открит световноизвестният диск от Фаистос. Неговите общо 241 символа и 61 „думи“ поне до момента не се поддават на превод, но е възможно да имат нещо общо с ранен език, говорен в Източен Анадол, и по този начин с индоевропейския език, говорен в ранния неолит. Особеният символ, наречен в романа „символ на Атлантида“, е взет от този диск и не се среща другаде.

Няма открит втори диск. Посетителите обаче могат да разгледат отблизо съществуващия диск в Археологическия музей в Ираклион, където той е изложен редом с други съкровища на минойския свят.

* * *

Хагия Триада в Крит е мястото, където е намерен изрисуван саркофаг, който изобразява проснат върху олтар бик, от чиято шия

изтича кръв и се събира в съд за жертвоприношение. На 50-ина километра северно, в Арханес, археолозите са намерили доказателства за друг вид жертвоприношение: млад човек, завързан за ниска платформа в планински храм, прободен с нож, гравирен със странно животно, приличащо на глиган. Малко след смъртта му храмът явно се срутил от земетресение и по този начин се запазило единственото намерено досега доказателство за човешко жертвоприношение по време на бронзовата епоха в района на Егейско море.

Арханес се намира под Юктас, свещен връх, извисяващ се над долината, водеща до Кносос. Сред многото необикновени находки в Кносос има и няколко хиляди глинени плочки, повечето покрити със символи, наименувани „линейно писмо тип Б“, и няколко стотици с „линейно писмо тип А“. Линейното писмо тип Б е гениално разчетено като ранна форма на гръцкия, езика, говорен от микенците, пристигнали в Крит през 15-и век пр.н.е. Те възприели писмеността, но отхвърлили езика. Линейното писмо тип А е подобно, но е сричково и има някои общи символи с линейното писмо тип В. То датира отпреди пристигането на микенците и засега не е разчетено.

Две други споменати места от бронзовата епоха са Атина и Троя. На Акропола се намира една от малкото оцелели находки от праисторическата ера: изкопан в скалата тунел, водещ до подземен извод — точно това даде идеята, че е възможно да има скрити камери от класическия период. Палеогеографски изследвания, направени на територията на Троя, са позволили да се установи с точност древната брегова линия и може би някой ден ще бъдат открити доказателства и за обсадата по време на бронзовата епоха.

* * *

Черно море наистина е мъртво под 200-метрова дълбочина, което е резултат от огромното натрупване на сероводород, продукт на биохимичния процес, описан в книгата. В дълбините му има крайно солени слоеве, образувани, когато връзката със Средиземно море била прекъсната и то започнало да се изпарява, което довело до утаяване на солта.

На юг морето лежи върху една от най-активните геологически зони, напредила за себе си през 1999 г., когато земетресение с магнитуд 7,4 по Рихтер опустоши Северозападна Турция. Северноанадолският разлом между плочите на Африка и Евразия стига на изток до връх Арарат, представляващ двуконусен угаснал вулкан, който може да е свързан с измислените геоложки аномалии, описани в книгата, в това число вулканичния остров, тектоничния рифт и хидротермалните вентилационни пукнатини.

В крайбрежните води на Черно море са открити няколко корабокрушения на антични кораби, в това число един, намерен от подводен апарат във водите на България през 2002 година. През 2000 година екипът, начертал древната брегова линия край Синоп, намери на 320 метра дълбочина потънал кораб от късната античност, чийто великолепно запазен корпус е индикация за археологическите чудеса, които биха могли да лежат в лишените от кислород дълбини на морето.

* * *

С изключение на измислената „магическа емулсия“ ЕН-4 и някои аспекти на употребата на лазерите, повечето от описаните в книгата технологии се основават на текущи разработки, особено по отношение на археологията и спускането под вода. „Казбек“ е измислен вариант на съветските атакуващи подводници от клас „Акула 1“ и по този начин е въображаемо допълнение към шестте известни подводници от този клас, за които е известно, че са били на въоръжение през периода 1985–1990.

* * *

Цитатите от Платон в глава 3 са от The Dialogues of Plato^[4], превод на Бенджамин Джоует (Benjamin Jowett, 1817–1893). Цитатите от Библията в Глава 3 са от „Изход“ 10:21, в глава 21 — от „Изход“ 20:16–18, „Изход“, 37:1–5 и „Битие“ 9:17–19, версия „Крал Джеймс“^[5].

[1] Берма (геол.) — надлъжно хоризонтално стъпало по откоса на насип или изкоп. — Б.пр. ↑

[2] Хората (*Homo sapiens sapiens*) са подвид на вида човек (*Homo sapiens*). — Б.пр. ↑

[3] Наклонена площадка на брега за изваждане и спускане на кораби при строеж или ремонт. — Б.пр. ↑

[4] Става дума за оригинала на книгата, преводът на български е свободен и е на преводача. — Б.пр. ↑

[5] Цитатите на български са по изданието на Светия синод от 1992 г. — Б.пр. ↑

Издание:

Автор: Дейвид Гибинс

Заглавие: Мисия Атлантида

Преводач: Иван Златарски

Година на превод: 2006

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2007

Тип: роман

Националност: канадска

Редактор: Иван Тотоманов

ISBN: 978-954-585-756-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/4541>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.